

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 1. szám

1995. január

Boldog Új Évet, Gyomaendrőd!

A csend, a béke és szeretet napjait éljük.

Túl a választásokon, jól esik a csend, a nyugalom.

Kedves Olvasó! Ha teheti, sétáljon ki a Körös-partra! Álljon meg pár percre az öreg folyó partján és figyeljen! Alszik a természet,

halkan csobog a víz, valahol faág reccsen, öreg varjak repkednek káromva. Itt béke van.

Otthon zöldell a karácsonyfa, még esténként meggyújtjuk a gyertyákat, száll a fenyő illata. A karácsony hangulata feledhetetlen.

Néhány napja érkeztünk csak haza népi táncosainkkal és a város delegációjával Svédországból. Közel kétezer kilométeren átszelve láthattuk, hogyan készülődnek az emberek Karácsonyra. Fájdó szívvel tapasztalhattuk, mennyivel gazdagabb, rendezettebb, nyugodtabb, békésebb részei is vannak a világnak. Hozzájuk képest még szegények, csak tanuló vagyunk. Küszködünk, értelmetlenül pusztítjuk magunkat. Ott nem sikk a dohányzás, nem vedelik az alkoholt, hihetetlenül jó a szociális ellátás. Örülnek az életnek, szeretik és tisztelik egymást. Szeretet és barátság vett bennünket körül, jóleső érzés volt magyarnak lenni, és csodálatos volt énekelni távo! hazánktól a Himnuszt.

Azután egyszerre csak hazaértünk. Kábulatból ébredtem. Eljött az önkormányzati választás. Két táborra szakadt a város. Az emberek a rossz idő ellenére is elmentek szavazni és döntöttek.

Csodálatos érzés a győztesek oldalán, a győztes táborban lenni. Köszönet érte mindenkinek. Hatalmas erkölcsi tőke gyűlt össze, mely erőt ad, szeretetet, megbecsülést sugallva. Mit adhatok cserébe? Tisztességet, igazságosságot! A szándékom az, hogy részrehajlás nélkül szolgáljam városunkat. Nehéz évek következnek. Sok a városban a munkanélküli, sok az elszegényedett ember. Segítenünk kell nekik, ez a mi feladatunk is. Ehhez kell az összefogás, a szociális érzékenység, az emberek iránti tisztelet.

Tiszteljük és szeressük egymást, hogy közös jövőnk minél szebb, boldogabb legyen.

Ehhez kívánok mindannyiunknak sok sikert, jó egészséget.

Boldog Új Évet, Gyomaendrőd!
Dr. Frankó Károly
polgármester

Kedves Olvasóink!

Szerkesztőségünk minden munkatársa eredményekben gazdag, sikeres, boldog új esztendőt kíván.

A tartalomból:

KDNP karácsony

2. old.

A falugazdász választó - Évfordulók
- Megalakult a KDNP Keresztényszociális Műhelye -

3. old.

Bemutatjuk Hunya István vállalkozót

4. old.

Egyházi krónika

5. old.

Vallomás az anyanyelvről

Az új önkormányzat első ülése

6. old.

Irodalmi oldal

7. old.

Helytörténet

8. old.

KDNP KARÁCSONY

December 17-én tartotta hagyományos karácsony estéjét a gyomaendrődi szervezet. A családias összejövetelen több meghívott vendég is részt vett. Velünk ünnepelt Dr. Frankó Károly, az újonnan megválasztott polgármester is, aki fogadta a tagság jókívánságait az elkövetkezendő négy évre. Ugyanakkor megköszönte a KDNP támogatását a választások alkalmából.

Az ünnepség meghitt kis műsorral kezdődött. Bevezetőként Tímár Sarolta, a Kner Imre Gimnázium tanulója szavalatát hallották. Majd a 3. sz. Ált. Iskola hittanos tanuló karácsonyi énekekkel keltettek áhítatos hangulatot az estében. Következett a helyi cserkészcsapat, akik elénekelve a cserkészindulót felváltva mondták el a cserkészek tűzparancsolatát. Végezetül Iványi Mária mondta el erre az alkalomra írott versét a hallgatók nagy tetszésére.

A műsor után Vaszkó András elnök tekintett vissza az elmúlt esztendőre, hangsúlyozván, hogy ez az egyetlen párt a városban, amely benne él és működik a társadalomban, de nemcsak résztvevője, hanem kezdeményezője is az eseményeknek.

Mi mindent tett a KDNP az elmúlt esztendőben? - kezdte megemlékezését Vaszkó András elnök:

- Még a múlt év decemberében széles társadalmi részvétellel létrehoztuk a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítványt, az épülő egyházi iskola támogatására

- Ugyancsak az elmúlt karácsonyon a három ált. iskolának karácsonyfát ajándékoztunk. Ugyancsak e tájban látogattuk meg a szociális otthonok lakóit és szerény kis ajándékkal örvendeztettük meg őket és az ápolókat.

- Az év februárjában nagyszabású farsangi bált rendeztünk és a tiszta jövedelmet az épülő egyházi iskola céljaira adtuk.

- Kezdeményezésünkre megalakult a Keresztény Vállalkozók Kamarája, akikkel már közösen rendeztük a farsangi bált.

- Ugyancsak februárban több mázsás ruhaneműt gyűjtöttünk és küldtünk ki Kárpátaljára, úgyszintén a Nagyatádi Menekülttáborba.

- Májusban nagyszabású hangversenyt rendeztünk az endrődi templomban, amelyen szerepeltek a Szarvasi Óvónőképző Főiskola énekkara, a szarvasi szimfonikus zenekar, valamint a Moldáviai Zeneművészeti Főiskola csodálatos énekkara. Az endrődi templomban először hangzott fel a szűnni nem akaró taps. A bevételt szintén az épülő egyházi iskola támogatására fordítottuk.

- Augusztus 20-án zászlószenteléssel egybekötött ünnepséget rendeztünk, felelevenítvén a régi lovas és fogatos felvonulásokat. Az ünnepség után Latorcai János, a KDNP alelnöke tartott ünnepi beszédet.

- Szeptemberben tankönyvgyűjtést rendeztünk a kárpátaljai magyar iskolák számára. Több mint háromezer tankönyvet adtunk át a Máltai Szeretetszolgálatnak.

- Szeptember végén újabb bált rendeztünk a Keresztény Vállalkozói Kamarával együtt, ahol a tiszta jövedelmet a Kisréti Gyógyszállóért Alapítvány javára fordítottuk.

- Hozzájárultunk a Honismereti Egyesület által kiírt pályázat pályadíjához 2.500,- forinttal.

- Támogattuk az új cserkészcsapat táborozását 8.000,- forinttal.

- Októberben megindítottuk saját újságunkat "VÁROSUNK" névvel, mely hivatott a keresztény és nemzeti eszme ápolására és fenntartására.

- Az év végén újabb ruhaneműt rendeztünk és 8 bála ruhaneműt küldtünk ki Kárpátaljára.

- Ez évben is meglátogattuk a szociális otthonok lakóit és szerény ajándékaikkal kívántunk nekik boldog karácsonyt.

- Újból karácsonyfával kedveskedtünk a város három általános iskolájának.

Még folytathatnám - mondta Vaszkó András elnök, - de csak ízelítőt adtam arról, hogy mennyire igaz: Pártunk a társadalomból jött és benne él, hiszen a társadalom minden rétege képviseli magát tagjaink sorában. Íme tettekben dús évet zártunk! Igen jóleső érzéssel, de nem síppal-dobbal. Amit tettünk és teszünk, az mind a szívünk-ből jött és jön! Ezt folytatni akarjuk és kérjük, hogy ebben a nemes munkában minél többen támogassanak bennünket, nem kell ahhoz párttaggá válni, csak támogatóvá. Összefogás nélkül nincs eredmény.

A jelenlévők megemlékeztek az elhunyt KDNP tagokról gyertyagyűjtással. Majd a karácsonyi énekeket a fiatalokkal együtt énekelve kívántak egymásnak Boldog Karácsonyt. Még sokáig együtt maradtak, elfogyasztván mindazt a jót és finomat, amit a "batyuban" hoztak. Azzal váltak el egymástól, hogy január 2-án újra találkozhatnak az év első taggyűlésén.

Az MSZP városi szervezete elnökének levele KDNP helyi szervezet elnökéhez.

Tisztelt Elnök úr

Túljutottunk az 1994. december 11-iki önkormányzati választásokon. Mindannyiunk meglegedésére, közös munkánk eredményeként városunk polgármestere Dr. Frankó Károly régi polgármester lett. A cél érdekében együtt dolgoztunk, félretéve pártjaink (szervezeteink) között esetleges különbségeket, ellentéteket. A másságot nem hangsúlyoztuk, hiszen két lényeges kérdésben teljes volt közöttünk az azonosság: őszintén akartuk a demokratikus átalakulás folytatását és városunk egységének megővését.

Meggyőződésem, hogy Gyomaendrőd város további fejlődése valamennyiünk érdeke, és minden tevékenykedő párt és szervezet őszinte célja, ezért továbbra is közös feladatunk lesz választott polgármestertünk és a választók bizalmából demokratikusan létrejött önkormányzat segítése.

Örömmre szolgál, hogy a polgármester megválasztása érdekében önökkel együttműködhettünk és bízom benne, hogy a jövőben is lesznek kapcsolódási pontjaink.

A szocialista párt gyomaendrődi szervezete nevében őszinte köszönetemet fejezem ki Önnek és pártjának (szervezetének), hogy nem arra figyeltek, ami különböző és esetenként elválaszt bennünket, hanem arra, ami adott esetben közös érdekünk, a város közös érdeke volt.

Önnek és megválasztott képviselőiknek jó egészséget, Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánok.

Tisztelettel

Gyomaendrőd, 1994. december 12.

Fekete László

MSZP városi szervezet elnöke.

A falugazdász válaszol

Földterületemen erdőt szeretnék telepíteni, ezért kérdezem, milyen engedélyeket kell beszereznem?

Az erdőtelepítés egy olyan beruházás, melynek során nem erdő művelési ágú területen erdőt hozunk létre. Bárki telepíthet erdőt, akinek alkalmas földterülete van. A döntés meghozatalában nagy gondossággal kell eljárni, mivel a ráfordítások csak hosszabb idő után térülnek meg.

Az erdőtelepítés megvalósítható állami támogatásból is, melyhez pályázat útján lehet hozzájutni. Az erdőtelepítés előtt erdőtelepítési tervet kell készíteni és azt az illetékes erdő-felügyelőséghez kell benyújtani. A tervet erdőmérnök, vagy erdőtervezési iroda készítheti. A tervekészítés során nagy gondossággal kell a fafajt megválasztani. Támogatással létesülő erdő esetén a támogatás mértéke a fafajától és a termőhelytől függ. A támogatás kifizetése több éven át a sikeresség arányában történik.

A sikerességet az erdő-felügyelőség minősíti az évenkénti átvételek alkalmával.

Az erdőtelepítés előtt mindenféleképpen fel kell keresni az illetékes erdő-felügyelőséget.

Milyen veszélyt jelentenek a gabonafutrinkák a mostani gyenge kelésű hómentes vetésekre?

A gabonafutrinka a futóbogarak családjába tartozó, mintegy 14-16 mm. hosszúságú fekete bogár. Bogár formájában a gabonák virágzása után a még éretlen, puha szemek rágásával károsít. Fő kártevő a lárva, mely augusztus-szeptembertől megjelenik a talajban, aknát készít és oda húzza le a gabona leveleit és a levélerek közötti rész kirágásával jellegzetes "csócsárlást" végez. A lárva szeptembertől áprilisig fejlődik és károsít.

Táplálkozása hótakarómentes, enyhe időben télen sem szünetel. Eredményesen, de költségesen védekezhetünk talajfertőtlenítéssel. Kora tavaszi védekezésre alkalmas készítmények a Nomolt 15 EC, a Dursban 4 E és több szervesfoszforsav- és szter tartalmú szer.

Várfi András

Étfordulók

I. 6. 1914 január 6.-án született Gubucz Gáspár Hunyán. Felesége: Binges Irén. A Hunyadi Tsz-ben volt könyvelő. Munkája mellett összegyűjtött több ezer Endrődre vonatkozó tájszót, de gyűjtött helyi jellegű szólásokat, közmondásokat is. Munkájának a Parasztszótár címet adta. A gyűjtés kéziratban az endrődi könyvtár tulajdonában van. Gubucz Gáspár 1989 VIII. 24.-én halt meg.

I. 14. 1954 január 14.-én született Bella József festőművész. Édesapja: Bela Ferenc, édesanyja Hegedűs Irén. Érettségi után az ENCI-ben dolgozott tíz évig, most Kanton-ban egy cipőgyár igazgatója. A munkája mellett folyamatosan fest, kiállításai voltak: Karcagon és Endrődön.

I. 29. 1881 január 29.-én született Gyomán Pásztor János világhírű szobrászművész. Az Iparművészeti Főiskolán tanult, majd Párizsban a Julán akadémián. Később évekig élt Hódmezővásárhelyen. Szobrai számos köztérre őrzik, pl. a Parlament előtt van a Rákóczi szobra, a Margitszigeten a Tompa Mihály szobra van elhelyezve,

Martonvásáron a Beethoven-émlékszobrárt láthatjuk. Ötven évvel ezelőtt: 1945 január 7.-én halt meg.

Megalakult

a KDNP Keresztényszociális Műhelye

Örömmel értesítjük a KDNP tagtársakat, hogy 1994. szeptember 30.-án megtartotta alakuló ülését a KDNP Keresztényszociális Műhelye.

A kereszténydemokrata-keresztényszociális politika biztosítani kívánja az Igazságosságot, a Rendet, és Mértéket, a Méltóságot és Szabadságot minden magyar állampolgár számára, hogy ez által egy valódi demokrácia jöhessen létre, amely nemcsak az államrendre, hanem minden polgárára kiterjed, faji és etnikai megkülönböztetés nélkül.

A KDNP Keresztényszociális Alkotóműhelyének legfőbb célja a KDNP megújítása abban a tekintetben, hogy a következő parlamenti képviselő választásokon a párt reprezentativitása jelentősen megnövekedjék.

Táborába vár mindenkit, aki Magyarországon a keresztényszociális eszméiség szükségességét elfogadja és azért szorgalmas munkával cselekedni kész.

A Polgármester úr levele a KDNP helyi szervezetéhez.

Kereszténydemokrata Néppárt
Gyomaendrődi Szervezete
Vaszkó András részére, Gyomaendrőd

Tisztelt Vaszkó Úr!

Köszönetemet fejezem ki Önnek és a Kereszténydemokrata Néppárt valamennyi tagjának, hogy az önkormányzati választások során támogattak. Köszönöm, hogy december 11-én szavazataikkal hozzásegítettek ahhoz, hogy Gyomaendrőd város polgármestereként munkálkodhassam.

Remélem, hogy az elkövetkezendő négy év során számíthatok a párt támogatására és megértésére.

Tudom azt, hogy az önkormányzatra nagyon nehéz négy esztendő vár, azonban bízom abban, hogy a négy év testületi munkája politikai csatározásoktól mentes lesz, és a város egységének megtartása mellett Gyomaendrőd igazi városiasodását fogja szolgálni lakosságunk megelégedésére.

Kérem, hogy köszönetemet tolmácsolja mindazoknak, akik a kampány során, illetve a választás kapcsán polgármesterré választásomért fáradoztak.

Gyomaendrőd, 1994. december 16.

Őszinte köszönettel:
Dr. Frankó Károly
polgármester

Köszönet

mindazokért az önzetlen adományokért, amellyel lehetővé tették, hogy lapunk továbbra is ingyenesen az olvasók rendelkezésére állhasson.

Kedves Olvasóink!

Bemutatjuk címmel új sorozatot kívánunk indítani azzal a céllal, hogy 12 hónapon át a város 12 jeles vállalkozóját bemutassuk. Reméljük, hogy kezdeményezésünk megnyeri az önök tetszését. Kérem fogadják érdeklődéssel e rovatunkban megjelenő "bemutatókat."

Bemutatjuk...

Hunyva István vállalkozót, a TURUL CIPŐ tulajdonosát.

Kedves Pista, mikor kezdted vállalkozásodat?

Főállásban 1986-ban egy Tsz ipari ágazatának bedolgozójaként vállaltam munkát, majd átalány-elszámolásos részként üzemeltem. 1990-től egyéni vállalkozóként a Turul Cipő márkanéven gyártom és forgalmazom termékeimet.

Mi késztetett arra, hogy addigi hivatásodat feladva vállalkozásra szánd el magad?

Valóban egy elegáns, vagy elitnek nevezhető szakközépiskolai tanári pályát cseréltem fel egy bizonytalan "maszek" sorsra és kenyérre, de cipőipari mérnök lévén éreztem magamban annyi ambíciót, hogy magam és családom, valamint munkatársaim új termék előállításával és értékesítésével esélyt lássak egy magasabb életszínvonalat ígérő megélhetésre.

Milyen termékeket állítsz elő és azokat hol értékesíted?

Női és gyermekcipőket a mindenkor divatirányzatnak és persze szezonnak megfelelően. Az értékesítés kezdetben főleg kis-

kereskedők útján történt. Azonban a termelési kapacitásunk növekedése szükségessé tette nagykereskedelmi vállalatok felé történő nyitást is. Ezen túlmenően exportálunk termékeket főleg a volt szovjet köztársaságokba valamint Szlovákiába de gyártunk bér munkában lábbeliket Olaszországnak is.

A TURUL CIPŐ gyomaendrői viszonylatban nagyüzemmé nőtte ki magát, hol van a telephelyed?

Hosszú ideig sok szétszórt apró telephelyünk volt, de így a munka, a gyártás összehangolása egyre nehezebbé vált. A megfelelő minőségű és mennyiségű termék előállítása szükségessé tette az egy telephelyre történő centralizálást. Ez végül is a Gyomai Kötőipari Szövetkezet megvásárlásával vált lehetségessé. Az épületkomplexum felújításával és korszerűsítésével európai színvonalú üzemet alakítottam ki.

Ez bizonyára óriási befektetést igényelt, milyen forrásokat tudtal erre igénybe venni?

Japán start hitelből 10 millió forintot, munkahelyteremtő beruházási hitelből hárommillió hatszáz ezer forintot, saját erőből mintegy húszmillió forintnyi tőkét kellett beruháznom.

Gyomaendrődön kívül is van telephelyed?

Igen. Dévaványán létrehoztam egy tűződét és még egyet működtetünk Kamuton a TURUL KONAKT Kft-t egy vállalkozótársammal közösen. Ezeknek az üzemeknek a központi telephely felsőrész ellátottságát kell biztosítaniuk.

Hány embert foglalkoztatasz?

Saját vállalkozásomban kb. 130-at ebből mintegy 50-et munkanélküliként vettem fel munkát és megélhetést biztosítva ezzel számukra, de a kapcsolódó, bér munkát végző üzemeket is beszámítva hozzávetőlegesen kétháromszáz embert foglalkoztatok.

Hol juthatunk hozzá termékeidhez?

Elvileg az ország minden részében kaphatók a TURUL CIPŐ vagy BIO TURUL márkanévű termékek. Itt Gyomaendrődön a Fő út 181 sz. alatti üzletünkben.

Mik a terveid az elkövetkezendő időben?

Szeretném befejezni a gyomai telephely kialakítását. Itt még egy új épület ad majd helyet cipőboltoknak, bőr és cipőkellék üzletnek, további műhelyeknek, raktáraknak és irodának. Külsőleg úgy fog kinézni, hogy városunk kellemes színfoltja legyen. A technikai, műszaki és szervezési feltételek biztosításával, egyre jobb minőségű termékek előállításával, az export piacok bővítésével nagyobb részesedést, még jobb megélhetést szeretnék biztosítani mind magam és családtagjaim, mind munkatársaim számára.

Eddig is volt elképzelésem feszített munkatempód terheiről, hiszen minket sok éves barátság fűz össze, de a most hallottak tudatában még tisztábban látom, hogy munkád a teljesítőképeség maximális igénybevitelével a folytonos anyagi felelősség súlyával nehezedik rád. Ennek ellenére, ha városunkért áldozatot kell vállalni, ajtód és "pénztárcád" nyitva áll s ezt magam is többször tapasztalhattam. Anyagi támogatással segítetted a Múzeumbarátok Köre kiállításának megnyitását, s társrendezők voltunk két jótékonyági esten is, melynek tiszta bevétele két alapítványt gyarapított, ezek egyikében Te alapító, én kuratóriumi tag vagyok, míg a másikban mindketten kurátorok vagyunk. Hogyan jut még erre is energiád?

Szeretem szűkebb hazámat, szülőföldemet, s bár időm valóban rendkívüli mértékben behatárolt, a jó cél érdekében településünk szebbé, jobbá tételéért még ebből is áldozok lehetőség szerint, s anyagi forrásaimból is merítek, ha kell.

Köszönöm a beszélgetést, kívánok Neked további üzleti sikereket.

Marsi Jánosné

Katolikus krónika

BÚÉK!

Hangzik el úton-útfélen a jókívánság ezekben a napokban, és találkozunk vele képeslapokon, hirdetésekben.

Nagy várakozással várjuk évről-évre az új évet, hátha hoz valami jót...

Sokan új tervekkel állnak elő: leszoknak a dohányzásról, italról, káromkodásról... átalakítják saját (kis) gazdaságukat, megváltoztatnak valamit szokásukon, életvitelükön...

Az új évből néhány nap eltelik, és általában minden a régi... Mindenki előtt világos, hogy gazdaságilag és politikailag is nagyon nehéz év előtt állunk. Próbáljunk tenni valamit! Az egyre jobban ránk nehezedő terhekkel nem sok mindent kezdhünk. Ha azonban egymás számára nem keserítjük meg az életet, hanem türelmesebbek, udvariasabbak, megértőbbek, toleránsak vagyunk, és egymást segítjük, mégis picit elviselhetőbbé tehetjük egymás és a magunk számára is a nehézségeket. Ezért fontos, hogy az újról próbálkozásainkba ne fáradjunk bele, hanem kitartóan küzdjünk. BÚÉK! Ezt keresztény módon így mondjuk:

B Bíz

Ú Újra

É Életemet

K Krisztusra! Így könnyebben fog menni.

Köszöntjük Gyomaendrőd város új vezetését: Dr. Frankó Károly polgármestert, és az új Képviselőtestületet.

Az elmúlt hetekben sokan mondták: Győztünk! Igen, győztünk - mindannyian. Győztek a bejutott képviselők és táborkuk, de erkölcsileg azok is győztesek, akik (talán csak néhány szavazat híján) nem jutottak be. Győztesek, mert a köz javára felkínálták munkájukat, szolgálataikat, és vállalták a megmérettetést.

Köszönjük a leköszönő Testület munkáját, akik sok nehézségek közepette is tették a dolgukat. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik most vállalták a megmérettetést.

Az új Testülettől pedig azt kérjük, hogy becsületesen, a köz javára a legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint végezzék a munkájukat. Ha nem a széthúzást, hanem az egységet szolgálják, az már fél siker munkálkodásukban.

Isten áldása kísérelje életüket, munkájukat!

Gyulai Andre Szeged-Csanádi megyéspüspök úr ünnepi jókívánságai:

"Az ünnep közeledtével kérem a Betlehemi Gyermeket, áldja meg az egyházmegye papjait, hitveit, áldja meg a gyerekeket, születiket és hitoktatóikat, áldja meg és halmozza el isteni kegyelmével mindannyiukat. Nem könnyű az élet, sohasem volt könnyű és ma sem az, a hitnek megvallása és a hit szerinti élet. Legyen ez az ünnep szeretetünk sugárzásának, bőséges szórásának a napja, hogy minden szív felmelegedjék és áldja az ő Istenét! Éppen szeretetünk fénye legyen az apostoli "eszköz", amin keresztül, apostolkodva, utat készítettünk az embereknek Krisztushoz és Krisztusnak az emberekhez. Ilyen érzésekkel és gondolatokkal kívánok papjainkra, bőséges kegyelmet, fizikai és lelki erőt életükre, munkáikra, valamint igaz boldogságot egyházmegyém minden hitőjére!"

- December 31-én szombaton este 5 órakor templomunkban év végi HÁLAADÁS. Éjfélkor harangszóval búcsúztatjuk az ó- és köszöntjük az új évet.

Iványi László
plébános

Református híradó

Áldott Karácsonyt, Boldog Új Évet!

Karácsony táján az először közel kétezer év: - a betlehemi mezőn lévő pásztorokhoz - szóló angyali üzenettel kívánok mindenkinek áldott Karácsonyt és boldog Új Esztendőt:

"Ne féljete, mert íme hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz:

Mert született néktek ma a Megváltó, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában." (Lukács 2,10-11 Károli fordítás)

Ez lehet napjainkban is az emberiség jövőjének reményforrása. Ennek az üzenetnek az elfogadása teheti - a karácsonyi ajándékoktól függetlenül és azokkal együtt is - teljessé és maradandóvá az ünnep örömet. Ez veheti el félelmeinket az új esztendőre várva és nézve is.

Hisz a Megváltó eljött! Elhozta azt a hatalmat és erőt, amely az Ő SZERETETÉBEN mutatkozott meg, s ez ma is azoké akik hittel befogadják Őt.

Ez a Krisztusban megismert töltse be az otthonokat és szíveket.

Istentiszteleti alkalmak a reformátusoknál:

December 24-én volt - a szentestén- 5 órakor a Református Templomban a családi karácsonyest, melyen a gyermekek szolgáltak s adták elő a karácsonyi történetet. Felekezeti hozzátartozástól függetlenül mindenkit szeretettel hívtunk. Az ünnep mindkét napján ünnepi istentiszteletek voltak a Gyülekezeti Imateremben.

Az ő év utolsó napján, december 31.-én este 5 órakor a Gyülekezeti Imateremben óévi istentisztelet. Újévi istentiszteletünk pedig 1-én lesz.

A Nyugdíjasklub ünnepi vacsoráján voltunk

December 15-én este 6 órai kezdettel a Katona József Művelődési Házban - már hagyományosnak mondható - összejövetelét tartották nyugdíjasaink. Évi működésükről megemlékezve Karácsonyt és Szilvesztert is ünnepelnek ilyenkor.

Kedves meghívásuknak örömmel tettünk eleget feleségemmel. Nagyszerű élmény volt együtt tölteni az estét velük. Megható és felemelő volt az a műsor, amit az önkéntes kultúrscsoportjuk adott színvonalas előadásban. Énekek, szavaltatok, mosolyra fakasztó derűs jelenetek ragadták magukkal a jelenlévőket. Erejüket, korukat meghazudtoló fáradozással, lelkesedéssel, aldozatvállalással készítik ezeket az alkalmakat évről-évre. Példát mutatnak arra, hogyan lehet önfeledten szórakozni, örvendezni, jól érezni magukat. Köszönjük a szép estét s kívánjuk, hogy még sokszor legyünk és maradjunk így együtt éveken át.

Sipos Tas Töhötöm
református lelkipásztor

Vallomás az anyanyelvről

(Elhangzott Budapesten, a Kosztolányi Dezso Művelődési Házban 1994. november 12.-én, a Magyar Nyelv Hete alkalmából.)

Kedves anyanyelv-testvéreim!

"Meg ne ártson a dicséret, édes-fiam, te ugyan igenvalóst megcsiszoltad a szőlésbéli kárbunkuluskövedet!" Áldott emlékl, regényhős Édesapám fogadta ekképpen a jórészt börtönben s ceruza-papíros híjával fejben "megírt" előregényemet, a Majoros Ádám krónikáját. S ennél églablázóbb méltatást bizony sohasem-is kaptam eddigvaló, lassacskán a háromnegyed évszázad felé billenő életemben. Azt példálózgatta ugyanis ezzel Atyám, aki petróleumlámpás-banyakemencés tanyai világunkban nemcsak imádságos áhítattal olvasta Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Mórincz Zsigmond, későbbbecsén Szabó Pál és Tamás Áron műveit, hanem felolvasta a komázásra összesereglett, résziben írástudatlan szomszédoságnak is, hogy amikor megszületünk, kinek-kinek a Jóisten egy-egy gyémántkavicot rejt el a nyelve alá, koldusképpen is királyi útravalóként. S a többi már az illető anyja-majmaszemélyes ügye-dolga-felelőssége.

Csiszolhatja népballadás diadémmá, hétkrajcár-ára örökkévalósággá, ábeli sarkcsillaggá: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne!” De nyálasan is a fogához kocogtathatja, úgy, hogy zöreijé hitványul tőle a dal

Hitvallásommá is lett ez a gyémántos párhuzam, hiszen élet-buddogásom rendjén, személyemtől és írásaimtól függetlenül, eokan reámondták a meghitelő áment. A ezékely népköltészet, Szabó Dezso látóhatárt teljesítő felszólítása: "...szerecsétek az emberi lélek legcsodálatosabb, legmegmondóbb muzsikáját: az édes magyar nyelvet. Mert a magyar paraszt és a magyar nyelv a mi földi örökkévalóságunk." A halálra menendő Radnóti Miklós ugyan vall és vállal, alig hetekkel égbekiáltó mártíromsága előtt: "Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nékem szülőházam..." s életével verte reá a pecsétet, az anyanyelvét is megszentelve szálta, mely előtt ma is, itten is hódolunk.

Kedves Anyanyelv-testvéreim!

A sok kicsi gyémántkavicocska mindegyüttesen közös kincsünk, mellyel bizony a magyar közösség felelősei nem mindenkor elvárható reáfigyelmezőssel gazdálkodnak. Míg erre-felé sántikáltattam a szibériai reumámat, annyi hot-dog-ot, shop-ot, mifenét olvashattam kirakati "európaiságunk" bizonyosságaként, hogy ennél csupán a tömegtájékoztatósi halljakendek, a rádió, a televízió, sajtó nyilvánossága közajándékoz többet. Pedig itten is érvényesülhetne az Európai Gazdasági Közösségre való kacsintgatás, hiszen példának okáért Franciaországban tételesen büntetik a nyilvános nyelvbombolást. S az összevetésen ne botránkozzék meg senki, hiszen mi is „nagy hatalom”, nyelvi nagy hatalom vagyunk!

Szabó T Attila, a kolozsvári nyelvapostol közelestant millióra becsülte a szókincsünk, nyelvi fordulataink, tájnyelvi megnyilatkozásaink számát, az angol többszöröse, s hogy ez mekkora vagyon, mércéje lehet, hogy a nyelvfejedelm,

Arany János mintegy hatvanezer gyémántdarabkával teremtette meg örökkévalóságát. S ez a kincs jórészt élő-eleven, ha shop-os fogamzóságátlókka nem irtjuk. Annnyira, hogy míg a londoniaknak szinte szótár szükségeltetik Shakespeare olvasásához, mi maiként élvezhetjük az alig nemzedéknyivel ifjabb Balassi Bálintot, odafigyeléssel élvezhetők a Mária-siralom s élő emberek használják a Tihanyi Apátság alapítólevelében szereplő szolganeveket. S a csángó véreink mondhatni a Halotti-bevezés zamatával hódolnak a Napbaöltözött Boldogasszonynak, Csiksomlyón, pünkösdi búcsújárásakor, odafenn a Salvator-kápolnánál.

Kedves Anyanyelv-testvéreim!

Gyémántjaink ügyében így teszen tanúbizonyoságot Ady Endre is, az ismeretlen Korvin-kódex margójára című, 1905-ben, a Figyelőben megjelent Erdély-hitű szerelmi vallomásaiban: "Shakespeare születésének esztendejében itt ír drámát Karádi Pál..." "Itt elratja az elő magyar kultúremler, Szenci Molnár Albert, hogy ő magyar, de nem lenne más egy világért sem..."

Arról is kevés szólás esik a keresztény egyetemes-eég címezava alatt, hogy Káldi György jezsuita páter bibliafordításának dolgában az írónak is nyelverterően óriás Pázmány Péter bíboros a szoltáros Bethlen Gábor kálomlita fejedelmre kacsintott s az menten a tarsolyába nyúlt, hogy a jezsuita szentírás magyarító javára, tudván, nemcsak gyémánt, haza is a nyelv, közös haza, s a legnagyobb haza, mert nem ismer határokat.

Drága Anyanyelv-testvéreim!

A csöppje ugyan vallhat a tenger felől, mégsem maga a tenger, nékem is a nyelvem mögé kell tehát száműzőm további mondandó szándékaimat.

S búcsúzásul: Úgy áldjon, gyámoltson, segedelmezzen mindnyájunkat az örökkévaló lsten, ahogy őrizzük, ápoljuk, csiszolgatjuk, műveljük gyémántos közös kincsünket, anyanyelvünket, mellyel mindenkivel egyenrangúak, míg nélküle csupán janicsárok, a szolgáknak szolgálai lehetünk.

Megtartó kincsünk, anyanyelvünk, adj hitet, őriz meg és maradj velünk.

Tímár Máté

Az új önkormányzat első ülése

1994. december 22-én megtartotta alakuló ülését az újonnan választott önkormányzat.

Az alakuló ülésen megválasztották az alpolgármestert és a szakbizottságok vezetőit.

alpolgármester:

ügyrendi bizottság:

városfejlesztési bizottság:

mezőgazdasági bizottság:

szoc. egészségügyi bizottság

kulturális bizottság:

pénzügyi bizottság:

Dr. Kovács Béla

Dr. Szendrei Éva

Dr. Vaiach Béla

Várfi András

Hangya Lajosné

R. Nagy János

Katona Lajos

Tródmái oldal

Újévi üdvözet

Thomas Hardy beszéli el, hogy gyermekkorának karácsony estéin egy öreg ember lábához telepedett le társaival, s az öreg a zsarátnok fényében a jászolról mesélt, a szalmáról, a barmokról, és éjfél körül mindig azt mondta: "Most mind odatérdepelt." A térdeplő jószágok képében van valami rendkívül szuggesztív erő - a földöntúli sugárzás az állatokig elhatol -, olyannyira, hogy a kép a felnőtt Hardyt is elkíséri, s évtizedekkel később Rudy Wiebe kanadai író ezt a címet adja egyik karácsonyi elbeszélésének: "Most mind odatérdepelt."

Gyermekkorunk képei ekkora erővei sugároznak, ha kell át az óceánon. De ha nem tengerentúlra jut az ember, csak a zajos-füstös toronyházas Budapestig, akkor is folyvást kísérik az elsőnek látott képek, mint engem Endrőd házai, vagy másokat nyilván Gyoma házai, s nincs messze az idő, hogy egy-két nemzedék már a városias Gyomaendrőd képeire fog emlékezni.

Amire én emlékszem, az elsősorban az emberi szívélyesség. A segíteni akarás, jóban-rosszban. A gyanakvás nélkül sarkig táruló házkapuk, kínálások, a szegénysor spontán önérzete, a szorgalommal szerzett jólét, a munka, a szakértelem, a kemény, szívós és konok élet a jól felfogott boldogulásért. A megcsalattott és folyton feltámadó reménykedés. Én ezt Endrődön tanultam, az én családom is ilyen volt. Hálás vagyok a sorsnak, hogy itt születtem, hogy egy darabig élhettem itt.

Kemény ütések értek azóta, sokfelől. Gondolatban sokszor a szülőházamba menekülök. Engem ott sohasem bántottak. Radnóti Miklósnak a bokrok térdepeltek a lábához, Thomas Hardynak a barmok. Én úgy érzem, az endrődi házak azért húzódnak össze, hogy áhítatukkal befogadják az embert, akit őt sebbel, vagy csak egyetlen sebbel vérez meg az idő, de aki ilyenkor, év vége táján, megtorpan egy kicsit, és gyertyát gyújt, és lehajlik, a föld felé, a házak felé, a másik ember felé. "És mind odatérdepelt."

Erre gondolok, amikor boldog új esztendőt kívánok endrődi és gyomai barátainknak, ismerősöknek, ismeretleneknek, a városodó Gyomaendrődnek, a Városunk című lap olvasóinak, 1995 küszöbén, és megpróbálom néha fölemelni a fejemet, és megpróbálok annak a régi zsarátnoknak a fényében fölfelé, fölfelé is nézni.

Gergely Ágnes

Iványi Mária:

Szegény, szegény Újesztendő...

Úgy akart kilopakodni 1994 utolsó perceiből, hogy senki ne vegye észre. Már, már sikerült is, mikor valaki hirtelen megragadta a gallérját.

Hohó, Öregúr! Hová olyan sietősen? Hiszen még el sem búcsúztattuk!

Nem tartok rá igényt. - Felelte ő morcosan - Egyébként is kicsoda Ön, hogy így feltartóztat?

Újságíró vagyok, néhány kérdést szeretnék feltenni, mielőtt megtépázott önérzete végleg beleburkolózna.

Nincs mit mondanom! Amik történtek, megtörténtek. Ne próbálja rám hárfítani a saját felelősségüket! Pilátussal mondom, én mosom kezeimet.

- De hiszen még emlékszem, úgy jött hozzánk az elmúlt Szilveszterkor, mint a Kánaán küldötte. Iszákja tömve látszott minden földi jóval, öröndetes ígéretekkel. S most úgy távozik, hogy semmit nem váltott ezekből valóra. Elfelejtette talán, mennyi reménységgel, hittel és lelkesedéssel köszöntöttük?

- Nos kedves fiacskám! - Ugye megengeded nekem, vén öreg esztendőnek, hogy így szólítsalak - Nos kedves fiacskám, felejteti nem az esztendők sajátossága, hanem az embereké. Az esztendők mindig hozzák, amit várnak tőlük, de hogy mi kerül a serpenyőbe...

- A serpenyőbe?

- No igen, a mérleg serpenyőjébe. Ezt fiacskám, mindig ti döntitek el.

- Rosszul döntöttünk volna?

- Itéld meg magad! A jobb oldali serpenyőben az én szándékaim voltak. A baloldali a ti választotok. Én kínáltam nektek a megújulást, a haladást, ti a megtorpanást választottátok. Megmutattam nektek a jövődöt, ti a múltat akartátok. Megindítottam a fejlődést, ti megálljt parancsoltatok és visszafelé léptetek. Voltak hívő-hittel, sokszínű felelősséggel gondolkodóitok, nektek kelendőbb volt, aki akkor is igent biccent, ha lelke mélyén nemet kiáltana. Nyitottam nektek iskolákat, ahol a szeretet és jószág bontogatná szirmait a gyerekek lelkében, és nem az "akarok", hanem a "szeretném" eszménye virágozna a Kereszt fényében. Ti sátrakat állítottatok, hogy árnyékot vessetek a rátok is sugárzó fényre. Láttam fiatalok százait elmélyült, tiszta áhítatban, amint ez a fény, amitől ti féltetek, beragyogta a találkozóikat. Ti ezt is száműztétek, és helyettük megalkottátok a Diákszigetet. Nos az én serpenyőm így hát megüresült, a tiétek pedig súlyosan elnehezült.

A riporter válaszolni akart, de hirtelen hatalmas durranás hallatszott. Mi volt ez? kérdezte ijedten.

- Semmi fiam, csak pezsgőt bontottak. Megérkezett az Újesztendő.

- Hurrá! - lelkendezett a fiatalember - Látja kedves Öesztendő, ez aztán igen! Milyen délceg és sokat ígérő! - kiáltotta - s

rohant, hogy kérdéseket tegyen fel az Újévnak.

Az őesztendő mintha megfiatalodott volna. Utánafutott a riporternek, és örvendezve mondta: - Várj csak fiacskám! Most látom csak, hogy itt maradt még a serpenyőm alján a Hit, Remény és Szeretet. Add át, kérlek, az Újesztendőnek! Hátha gazdagabb lesz tőle! S talán a világ is!

- Ugyan, öregem! - intett vissza türelmetlenül az újságíró - Kit érdekelnek ma már ezek az elavult fogalmak? Tegye csak vissza az iszákjába! Nekünk egy tudományosan megalapozott, szociálisan érzékeny, liberális társadalmat kell megformálnunk. Az érzelmeket fel kell váltania a racionalizmusnak. Világos? Ne tartson fel ilyen gyerekségekkel!

Az őesztendő pillanatok alatt összeroskadt. Elszürkült ábrázatára kiült a mérhetetlen fájdalom. Szánakozva nézte az újévet, amint dagadó önérzettel fogadta az ujjongó ünneplést és iszákja tele volt üres ígéretekkel.

- Szegény, szegény Újesztendő! - sóhajtott elhalóan - Hiába lesz hát a te vergődésed is. Ha a világnak nem kell már a Hit, Remény és Szeretet, akkor soha nem lesz megértés, törődő figyelem és békesség, anélkül üres a te tarsolyod is. Szegény, szegény Újesztendő! Szegény, szegény emberiség, mikor jössz rá végre, hogy zsákutcában botorkálsz!

S az őesztendő roskatag léptekkel eltűnt a szétpukkanó petárdák sűrűsödő ködében.

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endródi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: I. évf. 3. sz.)

Az alábbi fejezetekből megfűdhatjuk, melyek a legrégebbi keresztjeink:

1803: " Mikó Mátyás a gyomavégi temető keresztjének fenntartására hagyott 30 forintot, Dinya János a (rég) szarvasvégi temető keresztjére 31 forintot, Szügyi Albert özvegye pedig eddig a kondorosi úti faluvégi (fűzfásgát) keresztjére 35 forintot."

1804: A mostani templom felszentelésére 1804. november 5.-én került sor. Néhány adat az elkészültéhez:

Anyagot vásároltak:

- 143 mázsa vasat
- 836 szál fenyőt
- 1252 öl fát
- 2582 db száldeszkat
- 3356 köből meszet
- 70000 zsindeleyszeget
- 182000 vasszeget
- 1613150 db téglát

Adományok voltak: A Hamuckem család adománya (Békés megye akkori tulajdonosai)

- 18.433 forint
- 18.050 forint, melyet a község háza adott
- 3.702 forint, melyet a lakosság adott
- 1.826 forint egyházi bevétel volt

A templommal egyidejűleg épült a plébánia és még két épület: "a paplak egészen a község költségén épült. A templom és a paplak felépítése következtében a harangozó és a kántori lakást is ki kellett helyezni a régi templom mellől az un. Templom-zugból. A kántorházat közvetlenül a község háza mellett emelték. Ennek első szobáját szentelték fel lócákkal leányiskolának."

1806: "Elkészült a toronyóra"

1807: "Az új helység háza (község háza, tanács háza, jelenleg kirendeltség) épült. Ekképp nemcsak az egyház, hanem a község is végképp kivonult a Templom-zugból. Épül a templom előtti kereszt."

1808: "Egerben készült Szent Péter és Pál kőszobra és a templomhomlokzat vakablakaiba helyeztetett."

1816: "Kereszt Sós halmon a ... a felállító halászok gondozák..."

Kereszt a Nagy utca végén a gyomai úton. Állította és fenntartja a község.

A templomnak öt harangja van: 18 mázsás, 8 mázsás, 4 mázsás, 1,38 mázsás és egy 48 fontos. A lelkek száma: 4563.

1818: "Május 17.-én Szentháromság napján ünnepelte a község a fennállásának 100. évfordulóját..."

Endrőd ekkor állott 654 házból, vala benne 4873 lélek, kik közül 110 görög hitű. Minden szerdára piacot kértek az uraságtól. Csepcsányi csütörtöki napra engedélyezte."

1819: "Kalmár Mihály, aki több éven keresztül bírója volt a falunak, végrendeletileg szegény-alapot hagyott a szülőfalujára."

"Légyen a szegénységben a nyomorúságban sínylődő embertársaimé 4285 forint"

1822: "A gyomavégi temető megnagyobbított"

1823: "A Templom-zugban a régi temető helyén kereszt állítva."

1826: A településre került Lábos János plébános. 1840-ig volt a falu papja, róla nevezték el a Lábos utcát.

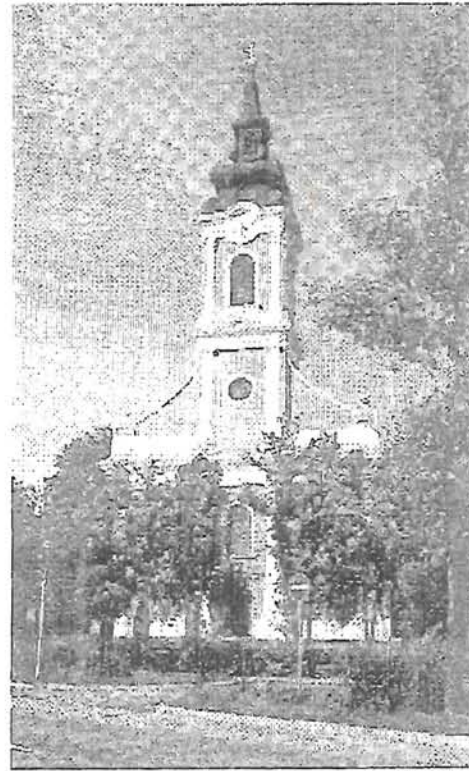
1829: "A fonókák betiltattak." (Vajon miért!)

1831: "A gyomai katolikus temetőben egy nagy kereszt állítottatott."

1831: "Lélekszám: 6500, ebből Gyomán 115." Ez évben dúlt az első kolerajárvány augusztus 15-től október 3-ig. Legjobban augusztus 21 és szeptember 5 között, mikor a napi halálozások legnagyobb száma 14, a legkisebb 8 volt. A halottak egész évi száma: 492."

1832: "Liziczi Anna hagyományoz a szegényalaphoz 600 forintot, mellyel a Kalmár-alap 6127 forintra emelkedett." (a kamatokkal együtt)

1835: " Pesten egy márványkeresztelő készítették." (Vajon hányunkat kereszteltek már meg fölötté!)

1841: "A templom belső udvarának parkosítása." (Tehát a templomudvar fái 150 évesek!)

1843: "Karácsony ünnepén ülték meg arany mennyezőjüket: Hunya István és Fülöp Ilona, Farkas Imre és Papp Anna, Dinya János és Szujó Jusztí."

(A következő számunkban folytatjuk.)

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrőd Szervezete.

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén.

Készült a KDNP Központi Sokszorosítójában, 1126 Budapest, Nagy Jenő utca 5.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 2. szám

1995. február

Új köntösben

*„En nem azért adok, mert van,
nekem azért van, mert adok.”*

Olvasóink bizonyára kevesen tudják, hogy Numa Pompilius római király (Kr.e. 717) csatolta az addig 10 hónapos év végéhez a januáriust és februáriust. Így lett az év 12 hónapos. A február mindig is rejtegetett sok meglepetést, szomorúságot és vígságot. Ki tudná felsorolni azt a sok eseményt, amit e hónap hordozott az idők folyamán? Ízelítőül néhányról emlékezzünk meg az elmúlt századokból: 1699. februárban rendelte el I. Lipót császár a magyar végvárak lerombolását, 1711. február 20-án Rákóczy örökre elhagyta szeretett hazáját. Vidámabb és ígéretesebb eseményeket is őriz e hónap: 1812. február 21-én megnyílt a budai Rondellában az állandó Magyar Színház, 1847. febr. 6-án a Kisfaludy Társaság nagydíját kapta meg Arany János a Toldiért, 1831. febr. 14-én tartotta első ülését a Magyar Tudományos Társaság. (a Magyar Tudományos Akadémia elődje)

Na és február a vidámság a farsangi multságok hava, a régiek böjtelőnek is nevezték ezt a hónapot.

Tegyük félre az eseménynaptárt, hisz annak felsorolására e lap sem lenne elegendő. A február a mi szerkesztőségünk életében is hozott „meglepetést.” Új köntösbe öltözött lapunk. Bizonyára minden olvasónak feltűnik, hogy „nyomdai eljárással” és két színnyomással készült. Példányszámunk elérte az ezret.

Köszönet ezért mindazoknak, akik kérésünkre siettek kisebb-nagyobb adományokkal támogatni lapunkat. Bizony, most már elárulhatjuk, hogy sokkal nagyobb volt bennünk a bátorság, mint a komoly megfontolt számításokra alapozott tervezés.

Ingyenes újság Gyomaendrődön?...

Köszönet a lelkes biztatásért, a sok kedves jókívánságért! E lap hasábjain nem tudjuk felsorolni mindazok nevét akik adományokkal, jó szóval, biztatással reményt csepegtettek szívünkbe. Köszönet a 100 forintért, és az ezresekért is! Honnan érkeztek támogatóink? Budapestről, Debrecenből, Szegedről, Békéscsabáról, Gyuláról, Kecskemétről, Székesfehérvárról, Piliscsabáról, Solymárról, Gödöllőről, Szarvasról, Hunyárról és természetesen szeretett kis városunkból, Gyomaendrődről. És most már, kedves Olvasó, büszkén olvashatja lapunk első oldalára vésett címünket: VÁROSUNK Gyomaendrőd. Mert, ha ilyen összefogásra képes a jó ügy érdekében ez a város, akkor még nagy dolgokra is jut erejéből!

Kérjük, továbbra is olvassák figyelemmel tudósításainkat, híreinket, beszámolóinkat, évfordulós megemlékezéseinket, egyházi rovatunkat, az irodalmi oldalt és nem utolsósorban helytörténeti sorozatunkat, mert ahogy a nagy magyar erdélyi író Sütő András mondta volt: „Mindannyian múltunkból jövünk, Jégtörő Mátyások módjára, sok változásban, az elégtétel: igazi ráivoltunk elnyerése felé.”

Császár Ferenc

A tartalomról:

- Döntő fordulat
2. old.
- Évfordulók
- Kisgazdapárt a történelem tükrében III.
3. old.
- Gazdaság
4. old.
- Katolikus krónika
5. old.
- Irodalmi oldal
6. old.
- Bemutatjuk Lizák Istvánné vállalkozót
7. old.
- Helytörténet
8. old.

Döntő fordulat

Részvénytársaság alakul Gyomaendrődön

A Kiszéti Gyógy szállóért Alapítvány kuratóriuma január 6-án tartotta ülését, melyen Dr. Gellai Imre a kuratórium intéző bizottságának elnöke beszámolt az alapítvány elmúlt évi eredményéről, sikerekről és kudarcokról. Mint ismeretes a múlt év januárjában áthelyezte Budapesten lévő székhelyét az alapítvány Gyomaendrődre. Itt helyezte el pénzét is az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetben. Elkészült a „gazdaságossági számítás” a beruházás megterülésére és a várható eredményességre az elkövetkezendő 10 évben. Az év krónikájához tartozik, hogy június folyamán megújult a kuratórium, és az addig főleg budapestieket gyomaendrődiekkel váltotta fel az alapítók kibővített kuratórium. Ekkor választottak új elnököt Császár Ferencet, aki addig a titkári teendőket látta el. Alelnökké Dr. Valach Bélát választották. Kibővült a kuratórium két új taggal: Szöllősi Istvánné és Dr. Latorcai János országgyűlési képviselőkkel. Az elmúlt évben további földterületeket vásárolt az alapítvány, s így már rendelkezünk a szükséges összes terület 99%-val, 7,1 hektárral. A meg nem valósult tervek közé sorolta Dr. Gellai Imre, hogy nem jöhetett létre a MOL Rt-vel a kutak megvásárlására vonatkozó egyezség és nem kerülhetett sor a földterületnek üdülőövezetté minősítésére.

Császár Ferenc elnök a következő napirend szerint beszámolt az alapítvány vagyoni (pénzügyi) helyzetéről. Tájékoztatta a kurátorokat, hogy az alapítvány 17,3 millió forint nem pénzbeli vagyonnal és 2,7 millió forint készpénzzel rendelkezik. Az alapít-

vány vagyona tehát 20 millió forint. Az elmúlt év során 821.123 Ft bevétel volt, mely lakossági és vállalati támogatásból, ingyenes juttatásból és nem utolsósorban bankkamatokból keletkezett.

A beszámoló után került sor az ülés legfontosabb részére: a részvénytársaság megalapításának megvitatására. Alaposan körüljárva, megvitatva minden kérdést a kuratórium egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta határozatát: részvénytársaságot alapít KÖRÖS TERMÁL HOTEL FT. néven. A tervek szerint február 15-ével kerül sor a részvények jegyzésének megkezdésére, amely április 15-ig tart. Elérkezett az idő tehát, hogy az alapítvány kilépjen szűk kereteiből és megvalósíthassa alapító okiratába foglaltakat, amely így szól: „Gyomaendrőd lakosainak jobb munkaellátottsága előmozdítása, szociális helyzetének javítása, az által, hogy kezdeményezi a Kiszét zugban a nagylaposi hévíz felhasználásával gyógy szálló létesítését. Az alapítvány célja tehát, hogy megteremtse mindazokat a feltételeket, amelyek gyógy szálló létesítéséhez szükségesek. Mindezekon túl a megépítendő gyógy szállónak anyagi és erkölcsi támogatása. Az alapítvány célja továbbá, hogy Békés megye e körzetében előmozdítsa a gyógyidegenforgalmi turizmust és a lakosság magas színvonalú egészségügyi ellátását.”

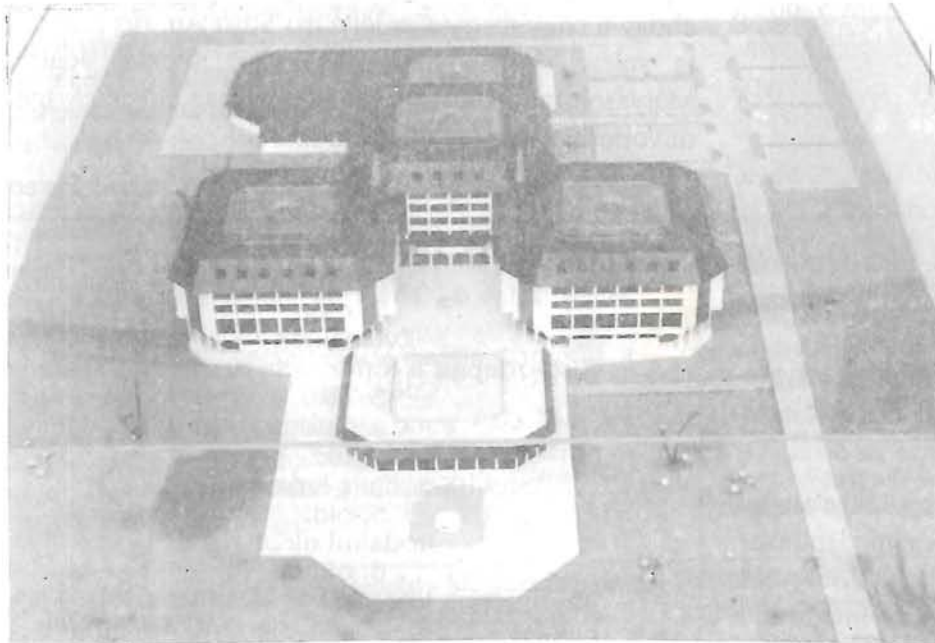
Hosszú még az út amely előttünk áll, de a lakosság összefogásával, elszánt akarattal legyőzhetjük akadályainkat.

Gyomaendrőd város lakói! Tisztelt olvasóink! Kezünkben a jövőnk!

Igaz, vannak akik nemes szándékainkat kicsúfolva, elhintve a bizalmatlanságot, még rágalmozástól sem visszariadva, a sajtó hasábjait is felhasználva igyekeznek kárt okozni nekünk (ha már segíteni nem tudnak és nem akarnak). Felelni erre nem fogunk, de hogy is mondta Arany János híressé vált költeményében:

„Ha egy úri lócsiszárral
Találkoztam, s bevert sárral:
Nem pöröltem,
Félreálltam, letöröltem.”

Császár Ferenc

Étfordulók

II. 3. 1890 február 3-án Gyomán született Kner Imre nyomdász, könyvművész, aki a gyomai nyomdát a szakmai igényesség megkövetelésével világhíressé tette. Könyvművészeti jellegű könyveket is írt. 1944 tavaszán koncentrációs táborban halt meg. Tiszteletére a helyi gimnázium felvette a nevét és évente Kner napokat rendeznek, amelyek keretében diákjaink színvonalas műsorral adóznak névadójuk Gyoma híressé vált szülőttének emlékére.

II. 5. 1860 február 5-én Gyomán született Kner Izidor, a gyomai nyomda megalapítója, aki kiváló üzleti érzékkel teremtette meg az üzem gazdasági alapjait. Aforizmákat és anekdotákat is írt. 1935. augusztus 19-én halt meg.

1952 február 5-én Gyomán született Dombos Kálmán programtervező matematikus. Máris számos közleménye jelent meg tudományos kiadványokban.

II. 11. 1891 február 11-én Endrődön született Farkasinszki Imre zenetanár, cigányprimás. Már hatévesen játszott cigányzenekarban, tizenhét évesen pedig zenekart alapított. Tanított a gyomai óvónőképzőben is. Az I. világháborúban a társaiból fogolyzenekart szervezett, Kinán keresztül jött haza a fogságból. 30-nál több dala vált ismertté. 1959 szeptember 4-én halt meg.

II. 12. 1922. február 12-én Gyomán született Patkó Imre író, újságíró, híres utazó. Édesapja: Berkovits Adolf. Nyolc földrajzi témájú könyve jelent meg. 1983-ban halt meg Budapesten.

II. 13. 1941 február 18-án született Gyomán Szendrei Gyula tanár. Nyomtatásban megjelent munkája: A Zempléni hegység.

II. 19. 1899. február 19-én Gyomán született Kner Albert könyvkötő művész, Kner Izidor fia. Hosszú ideig Amerikában élt. 1976-ban halt meg.

II. 22. 1935 február 22-én Endrődön született Bella János tanár, festőművész, költő. Képeiből számos kiállítást rendeztek itthon is, külföldön is. Eddig két verseskötete jelent meg. Jelenleg Backnangban él.

II. 23. 1929 február Endrődön született Dr. Farkas Ottó ny. tanár jogász, aki a BM. Min. Tanácsa osztályvezetője volt.

Adatok közlését olvasóinktól is szívesen vennénk, hogy ezáltal is gazdagítsuk rovatunkat!

A Kisgazdapárt a történelem tükrében III. rész

Az előző két részben röviden csak a kiemelkedő eseményeket írtam le (az FKGP kiadványai, ill. dr. Virág Ferenc által küldött adatok alapján) főleg fiataloknak. Befejezésül is csak néhány lényeges részt akarok kiemelni az utóbbi pár év eseményeiből, függetlenül, ki milyennek látta vagy akarta láttatni a Független Kisgazdapártot.

Az FKGP 1988 nov. 18-án alakult újjá és csak 1990 jan. 4-én került sor bejegyzésére. Rohamosan szaporodott a tagok létszáma, sajnos nem oda való személyekkel is. Budapesten értelmiségiek szervezésével létrejött a polgári tagozat, bizva a vidéki követőkben. Sajnos elfojtották, de egy év után ez újraéledt. A tagok száma gyorsan emelkedett és rövidesen a legnagyobb párttá nőtte ki magát, reménykedve a valódi rendszerváltozásban, a tulajdonok igazságos rendezésében.

1990-ben 11,73%-os lett a választási eredmény, a hat parlamenti párt 3. helyeztjeként, 44 képviselővel. Ez szerény eredmény. Nem is

csoda, hiszen a párt hivatalos lapja a Kis Újság zúditotta rágalmait, megalázó cikkeit dr. Torgyán Józsefre már a választások előtt is, aki akkor már a kisgazdák legnépszerűbb politikusa volt. Ez példátlan egy lap életében.

Az FKGP a KDNP-vel közösen lett koalíciós partnere a kormányalakító MDF-nek, de 1992 február 21-én - különböző okok miatt - kilépett a koalícióból.

Pénzügyi visszaélések miatt vezető személyek, a pártfegyelmet sértők és a koalícióból ki nem lépett képviselők - nagyválasztmányi döntéssel - ki lettek zárva a tagok sorából. Ezt követte a sok rágalom, majd a székház támadása pártelnöki leváltás reményében. Törvény által biztosított párt pénz csak több hónapos késéssel került kiutalásra, stb.

Képviselőink megfogyatkozva és a taglétszám is csökkenve, de még mindig a legnagyobb pártként működött 60 ezres létszámmal. Dr. Torgyán József 1991 jún. 29-iki elnökké választása óta minden alkalommal meg lett erősítve tisztségében. Az FKGP hű maradt programjához, amit bizonyít az elmúlt év választása előtt másfél évvel korábban megírt részletes, jól átgondolt választási programja. Jelszava változatlanul: Isten, haza, család. Dr. Torgyán József egy évig volt a Világ Liga a Szabadságért és Demokráciáért (kommunistaellenes világliga 127 tagországgal) soros elnöke. Évek óta működik az Eckhardt Tibor tudománypolitikai Intézet dr. Virág Ferenc történész kandidátus vezetésével, rendszeres előadásorozattal. Régen megalakult a párt Női Szervezete. Jók a külföldi kapcsolatok, gazdag a pártközpont archívum gyűjteménye. Néhány hónap alatt kb. 400 alapszervezettel, új tagokkal bővült az FKGP, köztük sok fiatal értelmiségi nő és férfi.

A kizárt képviselők szervezésével alakultak ilyen-olyan „kisgazda” pártok, amik ki is hullottak az 1994-es választási rostán, ám a törvényesen bejegyzett FKGP negyedikként 26 képviselővel bejutott, bármilyen sok oldalról támadták. Változatlan programmal, ismét változatlan ellenzéki szerepben egyenes gerinccel és emelt fővel küzdenek az igazságért és igazi demokráciáért, jobblétért. Az FKGP nyíltan megvallja programjában hogyan és milyen módon lehetne megmenteni hazánkat a teljes csődtől. Bátran bírálja az MSZP-s kormányfő Horn Gyulát, akitől a választók többsége várja sorsa jobbra fordulását, de eddig csak várt. Süllyed az életszínvonal egyre lejjebb. Ijesztő árak, kilátástalan jövő. A gazdagok még gazdagabbak, posztjukban meg vannak erősítve óriási fizetéssel, hatalmas vagyonnal, értékekkel. Megérdemlik? Tönkretették az országot. Igen a Kisgazdapárt bírálja a kormányt, mert az elosztási rendszer félresikerült, a sok szép ígéretből semmi sem lesz és megint csak a KISEMBER van sújtva a szociális összefonódással.

Az FKGP követeli, hogy hozzák nyilvánosságra kik vették fel a dollármilliárdokat s abból mennyit használt fel a magyar nép, mennyi az anni esetleg be sem jött az országba.

Igen, pártunk változatlanul küzd a magyar népert, jogaiért, jobb létért, évtizedeken át létrehozott értékeiért, földjéért, ipari létesítményeit, határon kívül rekedt testvéreinkért. Keresztény hitét szeretné megtartani és zavartalanul gyakorolni vallását. Küzd népünk elsorvadása ellen. Szeretné ha újra nagy lenne ez az ország és szép, megadva hozzá a lehetőséget, hogy a nyugatiak színvonalán élhessen.

Az igazi ellenzékiek szerepe egyre nehezebb. Azt is tudjuk, hogy csak összefogással a népi, nemzeti és keresztény értékeket vallók szoros együttműködésével építhetjük jövőnket. Nem sokféle osztódással, hanem csak egy-két pártba való tömörüléssel juthatunk előbbre, elveink megtartásával. Van a magyar embernek tehetsége, szorgalma, hazaszeretete. Nem veszítheti el hitét és tudnia kell hogy hol a helye, ami által lesz jövője a mai ifjúságnak. A szentistváni eszme nemcsak istenhitre tanít, hanem erkölcsös életre, helyes viselkedésre, becsületességre. Ez kellene és persze jólét, kábítószert, alkoholizmus, terrorselekmények és bűnözés nélkül.

Rendszerek, élethelyzetek változnak. Egy valami azonban változatlan: összefogva, nemes célért küzdve az ember sohasem veszítheti el a szebb jövőbe vetett hitét. Ezt vallják a keresztény elkötelezettségű pártok, így a Független Kisgazdapárt is.

Hanyecz Margit

Gazdaság

Milyen évünk is volt 1994?

Néhány szó a „modernizációról.”

Kedves Olvasónk!

Önnek joga van tudni, hogy neves politológusok hogyan vélekednek erről a kérdésről. Öszintén remélem, hogy nem ítélik formabontásnak, hogy a címbe kérdésre a lényegi választ, (a szubjektivitás elkerülése miatt) a gazdasági lapok írásából veszem.

Teljén, hogy minősítik a politológusok és közgazdászok az elmúlt évet?

Először is **izgalmasnak**. Jogunk volt részt venni 2 választáson is. (E cikk írója még választható is volt)

Sikeresnek, mert növekedett a gazdaság, csökkent a munkanélküliség, lényegében nem nőtt az infláció.

Botrányosnak, gondoljunk csak a Lupis és Agrobank ügyre, lemondott az APEH elnöke, megbuktak a miniszterelnök tanácsadói és a jegybank elnök nélkül maradt.

Tragikusnak, mert rekord méretű lett (ismét) a fizetési és külkereskedelmi mérleg hiánya, kiadadt az államkassza, (üres) kosarat kaptunk az Európai Uniótól és a Nemzetközi Valutaalaptól.

Ijesztőnek és fájdalmasnak, mert déli határainkon „hallótávolságban” dörögnek a fegyverek, továbbra is háború dúl.

A választás után történelmi kiegyezésként jelentették be az MSZP és SZDSZ koalíciós kormány megalakulását. A kommunista-antikommunista politikai választóvonal meghaladását ígérte az együttműködés, az egykori „üldözök” és „üldözöttek” tagjai között.

Az első félév történései: A médiaelnök-kinevezések júliusi hirtelen előterjesztése, a vagyonadó augusztusi kilátásba helyezése után egyre sűrűbben lepi meg a közvéleményt a miniszterelnök. Ezek során - mint a közelmúlti két eset, a Hungarhotels-privatizáció váratlanul elrendelt felülvizsgálata és a közalkalmazottak egy részének 13.

havi járandóságának 1994-ben kifizetésével különösen az utóbbiban a kormányfő többnyire a szabaddemokrata koalíciós partnereit „égeti”, akik ezért, döntési pozícióban nem lévén legfőképpen az MSZP-n belüli irányzatok boncolgatásával vágnak vissza. A világméretű különállást az utóbbi időben sűrűn emlegető két pártot egyedül a képlekeny „modernizációs ideológia” tartja össze, állítja Bozóki András politológus, a Heti Világgazdaságban megjelent cikkében. Úgy gondolom, hogy érdemes egy kicsit részletesebben is megismerkedni a manapság igen gyakran hangoztatott „modernizáció” fogalmával. Szociológiai értelemben ugyanis, - bár kevésbé sikeresen, mint nyugaton - a modernizációs folyamat Magyarországon is végbement: elvált egymástól a lakóhely és a munkahely, felgyorsult az iparnak és a lakosságnak a nagyvárosokban történő összpontosítása, (urbanizáció), a mezőgazdasági munkaerő nagy része átvándorolt az iparba, a nők tömegesen munkába álltak, s a többgenerációs családmodell felváltotta a kétféle generációs családot. Magyarország: modern ország. A komputerezés, a katalizátoros autó, a jobban tisztított ivóvíz, a nagyobb áruválaszték, a Bécs-Budapest autópálya, az új parlamenti házszabály, a Knorr levespor és a Friderikusz-show már nem modernizáció. Ha a kifejezést szószerint értelmezzük, látnunk kell, hogy ez a kormány, amely 1994-ben modernizációs programot hirdet, évtizedekkel elavult, közép Kádár-kori programot fogalmaz meg. Mindenki azt értheti alatta amit akar, ráadásul pozitív kicsengése van. Először is nyugtatóként hat a Kádár-korszakban szocializálódott középrétegek számára. A kézben tartott fejlődést ígéri... „Aki modernizációról beszél, többnyire hallgat a polgárosodásról. Jobban hisz az adóprériben, a költségvetési egyensúlyban és a „nagy elosztási rendszerek” reformjában, mint a piaci szereplők „korlátozott racionalitásában”... A modernizáció bizonyos érte-

lemben nem más, mint a kapitalizmus építésének legalsó foka, a tudományos kapitalizmus. „A kapitalizmus nem népszerű fogalom sem a pártban sem a párton kívül. A modernizációs ideológia szőnyeg alá söpri a párton belüli konfliktusokat, s átmenetileg megbékíti az MSZP új „erős embereit”: a szóbeszéd szerinti miniszterelnökségre áhítozó Nagy Sándort és a frakcióvezetői posztot megcélzó Máté Lászlót. Ebben a kormányban azonban, - amelyben csak a szólista Horn Gyula játszhat improvizatív futamokat - a kádárista húrokat előszeretettel pengeti, és legalább havonta egyszer szívesen ígér népszerű dolgokat kormányegyeztetés nélkül. Ezzel demonstrálja, hogy az Ő nagy szíve a baloldalon dobog. Ilyenkor aztán a szabaddemokraták számára nem marad más, mint a nyilvános tiltakozás vagy rezignált beletörődés. Tamás Gáspár Miklós (aki októberben mondott le az SZDSZ Országos Tanácsának elnöki tisztéről) máris észrevette a modernizációs ideológia csapdáját: „Pontosan az következett be amit a késő-kádárista reformerek akartak: a gazdaság fellazult, autonómmá vált, valamennyire érzékenyebbé vált a piaci viszonyokra, földarabolódott, decentralizálódott és a központi tervezés helyét átvette a gyenge központi újraelosztás.

Ez persze már nem tervgazdaság, de nem is magángazdaság, nem kapitalizmus, hanem valami más. Ezt hívják piaci szocializmusnak... „Mi kapitalizmust akarunk, a szocialisták pedig nem” mondja a Mozgó Világ decemberi számának adott interjújában. Hogy a két párt mit is akar valójában - mind együtt, mind pedig külön - az csak 1995-ben fog kiderülni. A fenti gondolatok Bozóki András politológus cikkéből valók, amelyből néhányat e cikk írója nem ért egyet, de úgy gondolta, hogy az olvasók minél szélesebb rétegének joga van megismerni.

Császárné Gyuricza Éva

Nekünk helyi feladatokat kell megoldanunk

Tisztelettel köszöntöm „Városunk” olvasóit. Most nem az eddigi megszokott módon „A falugazdász válaszol” rovatban kívánok szólni Önökhöz. A KDNP, az Endrődi Gazdakör és az MDF által támogatott jelölt lettem a 9. választókerület önkormányzati képviselője. Köszönöm a bizalmat.

Az önkormányzatban a mezőgazdasági bizottság elnöki tisztsége feladatát kaptam, ezen kívül a pénzügyi bizottságnak lettem tagja. Egy láncszemként nem tehetek nagy ígéretek, de felelősséggel a városért képviselem szűkebb környezetemet és a mezőgazdaságból élőket.

Az elmúlt években a gyomaendrődi mezőgazdasági nagyüzemek gazdaságilag tönkrementek. A jelenlegi birtok méret 0,6 ha-tól néhány száz hektárig terjed. Vannak céltudatosan a mezőgazdaságból megélni szándékozók, de vannak olyan kényszervállalkozók, akik jobb híján művelik, vagy műveltetik földjüket

Sok a birtokvíta, nem végeleges a földek kimérése. Bizonytalan a termék értékesítése és ára. Amiket felsoroltam nem kifejezetten

önkormányzati feladatok. Bizonyára történnek majd kormányzati intézkedések megváltoztatására.

Nekünk a helyi feladatokat kell megoldani. Fontosnak tartom az önkormányzati földek számbavételét és azt, hogy gyomaendrődi gazdálkodók használatára kerüljenek. A beszerzés és értékesítés szervezettebbé tétele érdekében segíteni és támogatni fogom új típusú szövetkezetek létrehozását.

Társulások alapításával el kell érni, hogy a dűlútaknak gazdája legyen. Közös érdekünk, hogy a gazdálkodók a megtermelt terményeket kisebb energia-felhasználással tudják szállítani. A vagyonvédelem érdekében szükséges minél előbb a mezőri szolgálatot életre hívni. A világ mezőgazdasági túltermeléssel küzd, ezért szorgalmazom és népszerűsítem az erdőtelepítéseket. Végezetül sok sikert a termelésben és jó egészséget kívánok.

Várfi András
önkormányzati képviselő

Katolikus krónika

Néhány ünnep február folyamán:

február 2.	Gyertyaszentelő Boldogasszony
február 3.	Szent Balázs püspök és vértanú
február 11.	A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária betegek világnapja
február 14.	Szent Cirill szerzetes és Szent Metód püspök, Európa társvédőszentjei
február 24.	Szent Mátyás apostol
február 26.	Könyörgő nap a világ éhezőiért

Február 3-án van Szent Balázs püspök ünnepe, aki a 3. sz. második felében élt. Az örményországi Szebasztében orvos volt, majd püspökké választották. Sok beteget meggyógyított, többek között egy halszállkától fulladozó fiút. 316 táján halt vértanúhalált.

Segítségül hívása a különféle betegségekben, főleg torokfájásban régi időkre nyúlik vissza. Az ún. *balázsolás* nyomait Németországban és Csehországban már a középkorban felleljük: a pap két, András kereszt vagy "Y" alakban összeillesztett gyertyát tart a hívek álla alá, majd megáldja őket.

a 14. sz. közepén dühöngött rettenetes *feketehalál* nagymértékben hozzájárult Sz. Balázs tiszteletének általánossá tételéhez. Ez a szörnyű betegség ugyanis legtöbbször torokfájással és fulladási rohamokkal kezdődött.

Végzetes torokbajában fordult hozzá szép versében Babits Mihály költőnk is:

Balázsolás

Szépén könyörgök, segíts rajtam, szent Balázs!
Gyermekkoromban két fehér gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon s úgy néztem a gyertyák közül, mint két ág közt kinéző ijedt őzike.
Tél közepén, Balázs-napon szemem pislogva csüggött az öreg padon, aki hozzád imádkozott fölémhajolva, ahogy térdeltem az oltár előtt, kegyes szokás szerint, s diáku dűnyögve, amit sem én, s ő se jól értett. De azért te meghallgattad és megóvtad gyermeki életem a fojtogató torokgyiktól, s a veszedelmes mandulák lobjaitól, hogy fölönvén felszáz évet megérjek háladatlanul nem is gondolva tereád.
Oh, ne bánd gondtalanságom, védj ma is, segíts, Sebasta püspöke!
Lásd, így élünk mi, gyermekmódra, balgatag, hátra se nézünk, elfutunk a zajló úton, eleresztve kezete, magasabb szellemek - de ti csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt. Nem sért, ha semmibe veszünk s aztán a bajban újra visszazaladunk hozzátok, mint hozzád ma én reszkető szívvel... Mosolyogj rajtam, Balázs! ki mint a szepegő kamasz, térdeplek itt együgyű oltárod kövén - mosolyogj rajtam, csak segíts!
Mert orv betegség öldős ime engemet, és fojtogatja torkomat...

Iványi László
plébános

Hirdetmény

1995. február 25-én Jótekonysági Estélyt rendez a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány javára a kura-tórium. Ezúttal is az Orosházi Hangulat Zenekar és a helyi Társas Táncegyüttes közreműködésével a Katona József Művelődési Központ-ban. Mindenkit szeretettel várnak a rendezők.

Jegyek válthatók:

Dréher Étterem Gyoma, IPOSZ Székház Endrőd, könyvtárak Gyomán és Endrődön.

Otthoni ápolási szolgálat

Iroda: Gyomaendrőd, Mátyás király u. 2/a
Fogadási idő: munkanapokon 10-13 óráig
Telefon: 386-859

1995 január elsejétől új szolgáltatással bővült településünk. Erről kértem tájékoztatást Balogh Károlytól, a vállalkozás vezetőjétől. *Milyen szolgáltatást nyújt a vállalkozás?*

Egy beteg vagy idős ember mellett lényegében kétféle teendő van: a szociális gondozás és az egészségügyi ápolás. Ez utóbbiban tehát az ápolási munkában kíván segítséget adni a szolgálat.

Mit vállalnak?

Fürösztés, kötözés, vérnyomásmérés, fekély kezelés, cukorszint vizsgálat, pszichés tanácsadás, a gyógyszeradagolás ellenőrzése stb. De gondozást - tehát takarítást, begyűjtést, bevásárlást - nem vállalunk.

Mennyiben új ez a szolgáltatás? A nővérek eddig is ezt végezték.

Igen, de ezt most szeretnénk egy kicsit kibővíteni. A kórházaknak már évek óta az a törekvése, hogy csak indokolt esetben tartják ott a beteget, utókezelésre hazaküldik őket. Ennek a feladatnak az ellátására indította meg az Egészségbiztosítás a Szolgálatot. Adott egy bizonyos összeget, így azokat a nővéreket akik külön munkára - esti, hétfégi munkára is - vállalkoznak, azokat tudjuk foglalkoztatni. Így egyrészt többféle szolgáltatáshoz jut a beteg, másrészt jóval több rászoruló ember ellátását tudják elvállalni a nővérek.

Mivel növekedtek a szolgáltatások?

Hétfvégén, este is kimennek a nővérek a beteghez. Ha indokolt, akár két nővér is kimehet egyszerre - fürösztelni például. Vásároltunk egy zuhanyra szerelhető fürösztő széket. Nagyon stabilan ülhet benne a beteg a mosdás alatt, így nagyobb a biztonságérzete, ami igen fontos. Gyógyászati segédeszközöket is tartunk majd: járóbotot, járókezetet, szobavécét, szobakocsikat is tudunk majd adni. Ezeket az eszközöket itt tároljuk majd, s ha valakinek alkalmilag van rá szüksége, felesleges megvásárolnia, tőlünk megkaphatja. Amikor már nem kell, visszahozzuk.

Mennyibe kerül mindez a betegnek?

Ez a szolgáltatás a beteg számára ingyenes, nem kell fizetni érte semmit. Mindezt az Egészségbiztosítás finanszírozza, hogy az aktív kórházi ágyakat tehermentesítse, hogy az otthon kezelhető bajokkal a betegek otthon maradhassanak. A kisebb bajoknál jobb a betegnek is, az Egészségbiztosításnak is, ha otthon kezelik a beteget, nem kell kórházba mennie.

Hogyan lehet kérni a szolgáltatást?

Csak orvoson keresztül. A szolgálat a háziorvos rendelésére indul be. Az orvos elrendeli azt a fajta kezelést, amit a beteg állapota indokol, a nővérek pedig elvégzik azt. Ez eddig is így ment, de most a lehetőségek növekedtek meg.

Folyamatos lesz a szolgáltatás?

Most még kísérleti jelleggel működik június 30-ig. A folytatást csak akkor remélhetjük, ha a lakosságnak is, az orvosoknak is az lesz a véleményük, hogy kell, hogy jó dolog, ha szükség lesz ránk.

Hornokné Némethi Eszter

Tródmí oldal

Márton Gábor:

Cumma sum laude

„A szeretet soha nem múlik...”

Pucér angyalként megszülettek,
vér és kín árán ember-módra.
Érkezétek valódi csóca,
mit felül nem múl semmi, soha.
Az anya, ki vérevel táplált,
testével védett, szívében rejtett,
mindennél többnek, szebbnek sejtett,
lelkéből adott nektek lelket,
és az anyatest ringó ágán
voltatok soká lengő szivárvány.
Körétek varázsolt mese-berket
aranyalmát is termő kertet,
veletek volt nappal és éjjel,
védett szeretetből szőtt fénnel,
mindig röntgen szemekkel kémlelt,
minden közlő veszélyt megérezett,
a viharból békét varázsolt,
koporsóból bölcsikét ácsolt.
Sorsotoknak szőtt mese-álmot,
egy örök-békés, szent világot.
Dalai mind rólatok szóltak,
virágot szedtünk szép csecskornak.
Ébren is volt tündéri álmunk,
álmunkban is Rátok találtunk.
Ha botlottunk, Ti mosolyogva
fényt szóttetek a homlokunkra.
Anyám, hitvesem, lányim, unokák,
hozzátok is érjen el dalom,
ha szeretet van, akkor nincs veszély,
nem győz se baj, se szenvedély.
(Újszülöttől a matrónáig
szeretettől mind széppé válik.)
Bár por-testünk sír szája várja,
lelkünkért az Úr karját kitarja.

Valentin napján virág helyett

Rekviem

(Könyörgés a hűtlen, hálátlan asszonyokért: Nápolyi Johanna,
Fráter Erzsébet, Gina, Sárvári Anna és másokért.)

Csodának jöttetek a földre,
húsból, vérből, álomból gyúrva,
s ezer botlás, ballépés után
eltüntetek homályba hullva.

Am mégsem volt hiábavaló
az itt töltött kérésznyi élet,
el nem múló nyomot hagyott
általatok a kínos végzet.

Mint homokszem gyöngyházka gyömbé,
befurtátok fájó magatok,
és kínoztatok szívet-lelket,
míg az csodás gyöngyöt izzadott.

Bár sírotok - ki tudja merre -
gyom veri fel, testetek por már,
mégis éltek halhatatlanul,
mert zeng rólatok örök zsoltár.

Köszönjük, hogy ilyen voltatok,
mert csodás a szív-lélek-fájás-
nyugalanságot és erőt ad,
s a gonoszságból így lesz áldás.

Uram, mennyei trónusod elé
telepítsd őket virágkertbe,
hogy az égi Boldogok karát
szenvedésre emlékeztesse!

Mert jobb a jó, sokkal szebb a szép,
mit könnyeszivárvány-fénnél látunk,
s akkor az ellenünk vétőknek
szívünkben híven megbocsátunk.
Amen.

Tímár Máté:

Három miniatúr

Honvágy

Minden út az Istenhez vezet
s kegyelméből végleg hazatérek:
Mért versz félve bolondos szívem,
s mért sajogsz oly keservesen, lélek?!

Önarckép

Hajdanában azt hittem magamról,
Homlokomon glória ragyog.
Oda a nyár s ma már jól tudom,
Csupán szürke kis tamás vagyok...

Hetven után

Hold úszik át a Kőrgát felett,
Takarodó! Beesteledett.
Széllel nyargal álom, mese, dal:
Voltam én valaha fiatal?
S ha kísért egy régi szerenád,
Elsuttogom az Úrangyalát...

Iványi Mária:

Karnevál, karnevál...

Az új esztendő elején,
Háromkirályok ünnepén
A nóta hangja csengve száll,
Kezdődik lám a karnevál,
Karnevál, karnevál,
A nóta hangja csengve száll.

Vidámság, tréfa, móka mind!
S szemünk amerre széttelkint,
Confetti száll és áll a bál!
Kezdődik lám a karnevál,
Karnevál, karnevál,
Confetti száll, és áll a bál.

Álarcok rejtik arcodat.
Ne vidd a mával harcodat!
A sűrű gonddal féltre már!
Kezdődik lám a karnevál!
Karnevál, karnevál,
A sűrű gonddal féltre már!

Örömmel üzd a bánatot,
De ne feledd a hoinapot!
Rejtett jövőndő csöndje vár,
Az élet nemcsak karnevál,
Karnevál, karnevál,
A hétköznapok csöndje vár.

Bemutatjuk...

Lizák Istvánné egyéni vállalkozót

Meglátogattam a gyomaendrődi

Szilvia Panzió tulajdonosát, és lapunk számára, az olvasók figyelmébe ajánlok ismét egy sikeres vállalkozót.

Kedves Jutka,

mikor kezdted el vállalkozásodat és mi késztetett arra, hogy városunkban kezd el működésedet?

Gyomaendrődre 1984-ben kerültünk egy újságban meghirdetett pályázat elnyerésével. Ekkor kötöttünk bérleti szerződést a virágkertészet üzemeltetésére, melyet azóta kétszer is megújítottunk. Korábban előző lakhelyünkön, Dombegyházán kiegészítő foglalkozásként már 4 évig kertészkedtünk. Itt mint egyéni vállalkozók, a nagyobb lehetőségek reményében kezdtünk vállalkozásunkhoz. Én korábban könyvelőként dolgoztam, férjem agrármérnök, így a vállalkozásnak mindenben megfeleltünk.

Ismertesd vállalkozásod profilját...

Kezdetben vágott virágot és virágpalántákat termeltünk és azokat nemcsak helyben, hanem a nagybani piacokon is értékesítettük. Később a közvetlen lakossági értékesítést választottuk. Ez már megkövetelte a cserepes virág forgalmazását is és a virágkötészeti ismereteink bővítését. Ezért 1986-ban férjemmel együtt elvégeztünk egy virágkötészeti szaktanfolyamot.

Mikor létesítettél panziót és milyen megfontolásból?

Az életszínvonal csökkenésével a virág iránti kereslet is apadt. Ezért más irányba is fejleszteni kellett vállalkozásunkat. Így került sor a Szilvia Panzió megépítésére, amit saját tőkéből, építési hitelekkel, családi összefogással hoztunk létre.

Mi a formája ennek a vállalkozásnak?

Mindkét tevékenységet egyéni vállalkozásban folytatjuk egy alkalmazottal, a gyermekeink és a nagyszülők segítségével. Tehát azt mondhatjuk, hogy ez egy családi vállalkozás, de jelenleg folyamatban van két munkanélküli foglalkoztatása is.

A panzió megnyitása és működtetése mennyiben felelt meg elvárásaitoknak?

Minket elsődlegesen az a cél vezérelt, hogy azokat a vendégeket tartsuk meg Gyomaendrődön, akik a városban, - igényeiknek megfelelő - szálláshelyet másutt nem találtak. Úgy ítéljük meg, hogy célunkat részben sikerült elérni, de sajnos, kapacitásunk nincs mindig teljes mértékben kihasználva.

Tagja vagy-e valamilyen ipari vagy kereskedelmi szerveződésnek?

A Keresztény Vállalkozók Gyomaendrődi Kamarájának vagyok a tagja, amit ha még hatékonyabban tudnánk működtetni több hasznos információhoz juthatnánk.

Látsz lehetőséget az érdekképviselet jobb szervezésére?

Szorosabbra kellene fűzni az együttműködést a helyi és megyei szervezetekkel, a megyei kamarával és az önkormányzattal, mert így több információhoz juthatnánk, pl. adózási, pályázati lehetőségekre gondolok.

Mik a terveid az elkövetkezendő időszakban?

Optimista vagyok. Bízom az eljövendő gazdasági fellendülésben. Ezért tovább fejleszítjük kertészetünket, már saját tulajdonunkon, és a panziót is szeretnénk minél kényelmesebbé, még szebbé tenni, megteremtve ezzel mindkét nagykorú gyermekünk jövőjét és saját anyagi biztonságunkat. Ez a vállalkozási forma - a gazdasági viszonyok függvényében - állandó mozgásban tart bennünket, újabb tervekkel és elképzelésekkel ösztönöz.

Kedves Jutka, köszönöm a beszélgetést. Kívánom, hogy terveitek megvalósuljanak és mind a kertészet, mind pedig a panzió városunknak továbbra is kedves színpontja maradjon.

Marsi Jánosné

A KDNP Megyei Választmány Közleménye

Kereszténydemokrata Önkormányzati Klub alakult

A Megyei Választmány az önkormányzati választásokon megválasztott polgármesterekkel, képviselőkkel együttesen január 7-én értékelte a választási eredményeket.

Összefoglalóan megállapította, hogy a KDNP Békés megyében sikeresebben szerepelt az önkormányzati választásokon, mint azt megelőzően. Az elmúlt évekhez képest a tagsága megháromszorozódott. A választások során a Békés megyei Közgyűlésbe 1 képviselőt, a helyi önkormányzatokba 1 polgármestert, önkormányzati képviselőként 14 KDNP tagot, a párt által támogatott 10 polgármestert és közel 60 képviselőt választott a megye lakossága. Öröndetes, hogy a helyi képviselőtestületekben a fenti arányokat is meghaladó alpolgármester, bizottsági elnök és tag került megválasztásra.

„Hogy Magyarország magyar ország maradjon...”

A magyar szellemi alapítvány és a „Magyar Jövőért” Alapítvány az államalapítás közelgő 1100 éves évfordulója alkalmából

konceptió-pályázatot

hirdet színvonalas dolgozatok megírására a nemzeti megmaradás és felemelkedés téma körében. Beküldési határidő május 1. A pályázat 10-15 oldalnál hosszabb nem lehet. Eredményhirdetés augusztus 20. A 33 kérdéskör és bővebb tájékoztatás szerkesztőségünkben megtalálható

Az eredmények, a szerzett tapasztalatok alapján fontosnak tartja a párt a tömegkapcsolatainak továbbfejlesztését, politikai, gazdasági programjának szélesebb körű tudatosítását, a pártépítést. Előterbe helyezi a közéletben a szakmai munkát, a szakszerűséget. Ezért a megválasztott polgármesterek, képviselők, bizottsági tagok Kereszténydemokrata Önkormányzati Klubot alakítottak.

A kibővített választmány részletesen értékelte a párt alapszabály tervezetét. Megfogalmazta észrevételeit, javaslatait. Állást foglalt, hogy a párt VIII. Országos Választmányának január 28-29-i ülésén küldöttéi azokat képviseljék.

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: II. évf. 1. sz.)

1843: „A földrengéstől megrepedő szegényház belsőleg szépe... kitisztított, ízlésesen kiszínezetett. A szegényház munkát minden megállás nélkül 9 hét alatt létrákról végezte el egy egri kőműves. Tehát abban az évben elég erős földrengés sújtotta a falut. „November 12-én a plébános hosszas sürgetésére létrejött a Vida-féle kórház.” Vida Imre 1777 és 1798 között volt a gyulai uradalom tejhatalmú kormányzója, 1808-ban halt meg. A végrendeletében egy Endrődön felállítandó szegényház-ispotály számára 32000 forint alapítványt tett. Ennek a kamatait azonban holtáig özvegye húzta (az özvegy 1832-ben halt meg), s ennek következtében a szegényház csak 1843 végén nyílt meg. A Vida-ház történetéről még annyit tudunk, hogy oda szállásolták be a román katonákat, később bölcsőde lett, most kollégium. Kérjük, aki tud még valamit, írja meg a szerkesztőség elmére.

1848: „A püspök 545 fiatalt részesített a bérmálás szentségében pünkösdi második vasárnapján.” A szabadságharerről a Historia Domus nem tesz említést.

1849: „A szarvasi, vagyis az alsó temető egészében betelvé, mellette egy új temető vágattatott ki, valamint a gyomai, vagyis felső temető megnagyobbított.”

1850: „6847 lélek lakott Endrődön 879 házban.” Egy házban tehát kb. 8 ember élt együtt.

1852-1889 között Schiefner Ede volt a főpap Endrődön, aki a később munkálkodó Csernus Mihály apátplebánoshoz hasonló jelentőséggel írta be a nevét Endrőd történetébe. 37 évig volt a falu szolgálatában. Helyrehozatta a plébániát, a templomot, kibővítette a szegényházat, megújította a Szent János kápolnát, megépítette a Kálváriát, megújította az orgonát. Ugyanakkor megalapozta az endrődi iskolarendszert: felépítette a gyomavégyi iskolát, a mirhói iskolát... de nem akarunk a dolgok elébe vágni. Ami tehát 1852-1889 között a faluban megépült az részben vagy teljes egészében az Ő nevéhez fűződik. A falu utcát is nevezett el róla: a mirhói iskolától a Toronyi utcáig ment az ún. Schiefner utca, jelenleg Mirhói u.

1855: „A halászkok a Templom-zugi régi temetőben állított keresztjüket megújították. Ezt volt a régi Hegedüs-féle kereszt. „A kolera július hónapban dühöngött, ebben az évben 775-en haltak meg.”

1858: „Az endrődi mesteremberek több elkülönített céhekre oszolván a szűcsök és a szabók együtt egy zászlót készitettek, és pünkösdi 5.

vasárnapra megáldatták. Hasonlóan a kovácsok, kerékgyártók, asztalosok és bognárok egy díszes zászlót készitettek, ez pünkösdi után 14. vasárnap megáldatott. Alapítvány tételét Kálváriára: Kovács Erzsébet 500 forint. Az ezüst füstölő, mely romlott volt, újja öntetett.”

1859: „A Vida-féle kórház két szobával, két kamrával és egy halottas házzal nagyobbitatott. A Kálváriára is megkezdődött az adakozás.”

1860: „Habzda Máttyás és Földi Istvánné keresztet megújított saját költségükön.”

1863: „Timár János kérte, hogy Simáról átvihesse a berényi út melletti tanyájára a keresztet. A megújított keresztet mintegy 600 ember jelenlétében a plébános újra megáldotta. A nagy szárazság miatt Endrődön nagy volt a szegénység, sőt éhínség. Csak gondosság és a jötevők könyöradományának köszönhető, hogy éhhalál nem tört ki. A község szinte minden lakója kénytelen volt jószágait részint elpusztítani, részint a felföldre adni... Az egész község felette eladósodott, mely tehertől mikor fog megszabadulni, azt csak a Jóisten tudja. Az egész termés nem volt annyi, hogy vetni elég lett volna, hol van még az élelemre kívánt mennyiség... naponta 265 egyénre a Vida-féle kórház épületében levest főztek és adtak kenyér.”

1865: „Az egész községben jó termés volt.”

1866: „A templom belsejének kifestése elvégeztetett, a külső tatarozás is. A templomon lévő kereszt és gomb levéttetett és megaranyoztatott. Pünkösdhétfőn - szinte az egész falu jelenlétében - visszahelyeztetett. A gomba emlékirat és pénzek tételtek. Az emlékirat így kezdődik: 1826 esztendőben az endrődi hívek által Isten dicsőségére a torony rézzel befedtetett... 1866 esztendőben megújított...” Május 24-én olyan nagy fagy volt, hogy a szőlők, a búza, a fák, szóval minden elfagyott.

1868: „Hunya M. József és neje Giricz Ilona kondorosi (hunyai) földjükön egy szép kőkeresztet állítottak és 50 forintnyi fundatival (alappal) elláttak. A keresztet Schiefner Ede, Mikó Mihály és Apostol Ubald lelkészek megáldották. A hívek a távolság dacára 400-on felül siettek ki a pusztára, kik mindannyian Hunya József által megvendégeltettek.”

1869: „Tavasszal elhatározottat a Kálvária 14 stációval felállíttatni. Három keresztje már előbb felállíttatott: a középső még 1865-ben. A Kálvária megszentelésére harangzúgások és hullámozó néptömeg között megjelent a püspök úr, a szarvasi plébános, a ványai plébános.”

Bizonyára szép volt a Kálvária, ma már alig tudunk róla valamit. Kérjük, aki még tudja, hogy hol volt és milyen volt, írja meg szerkesztőségünknek, vagy mondja el az endrődi könyvtárban. Küszönjük.

Hornokné Németh Eszter

Farsang ma és tegnap

Nosztaiglázni, túl sokat emlékezni a régi időkre és visszavágyyni az elmúlt korok szokásait nem mindig kívánatos dolog. Vannak azonban olyan események, amiket bizony jó lenne újra hagyományként tisztelni, és feleleveníteni. Ilyen többek között a farsang is. No persze! Hát persze, igazuk van! Farsang most is van. Mi az hogy van! Csak az van! Egész évben farsang. Januártól januárig áll a bál, hétfőtől hétfőig fület hasogat a diszkóban a zene-bona és szü-

net nélkül üfítgetik a zsebeket a játéktérmekek fufangos masinái.

S az örökös karneválban maskarába öltöznek a vígadozók, s mi csak találgathatjuk, hogy mit rejteget arcukon az odafagyott álarc. Hihetünk-e a bizalomkeltő mosolyoknak?

Nem búvik-e mögöttük irtalmat nem ismerő agresszió?

Hiszen az örökös vigalom hamar unalmassá válik, s egy kis izgalomért semmimsem drága a mulatni vágyóknak.

Nos, ez is arra mutat, hogy jó lenne ha megszívlelnénk a régi öregek intelmeit: „Mindent csak módjával és mindent idejében!”

Nem árt tehát egy kicsit visszatekinteni, mit is jelentett régen ez a szó, hogy farsang.

Rómában csak a hamvazószerdát megelőző 11 napot mondják farsangnak, illetve karneválnak.

Nálunk vízkeresztől hamvazószerdáig teljesedett ki a felfokozott, kicsit bolondos jókedv. A falvakban, a tanyavilágban szokásos volt az egész napos kölcsönös látogatás rokonok, barátok között. Maszkabálok, csengetősszánok felvonulása, hólabdacsaták, s ki tudná sorolni, mi minden tarkította még az általános vígadozást.

A batyus bálokból szalagosra süttött, cukorral behavazott farsangi fánkhegyek tornyosultak az asztalokon. A tánctermekekben a körbenülő édesanyák boldog büszkeséggel legeltették szemüket a táncoló ifjúságon. Különösen farsang-háromnapkor érte el tetőfokát a reggelekbe nyúló, de sohasem tivornyává fajuló farsangolás.

Hamvazószerdára bele is fáradt öregje-fiatalja. Senki se zúgolódtott, hogy kezdetét vette a böjtidő. De erről majd legközelebb mesélünk.

Iványi Mária

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrődi Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR
H.351
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

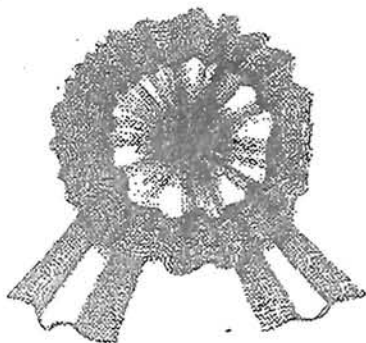
GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 3. szám

1995. március

Feledhetetlen márciusok

„Március 22-re a megyei alispán négyülést hirdetett. Ezen a községek küldöttei között az endrődiek is ott voltak. Azok gyorsan vitték a szabadság híret szűkebb pátriájukba. Itthon határtalan öröm és lelkesedés töltötte el a szíveket. A nép örömnépet ült, éltette a szabadságot. Falunkban zúgtak a harangok. A lakosság hálaadó imára

gyűlt a templomba. Aztán a községháza terén gyűlt össze a tömeg, egy emberként harsogta: „Rabok tovább nem leszünk.”

Zászlók lobogtak, körmenet, kivilágított ablakok, a meggyötört emberek szemében csillogó könnyek jelezték a határtalan örömet, boldogságot.

A hazafias lelkesedés oly nagy volt, hogy 144-en jelentkeztek honvédeknek. A II. zászlóalj 12. századát alkották. Salacz Imre százados (a főjegyző fia), Farkas György őhadnagy, Hunya Mátyás és Szebenyi Imre (az öreg tanító fia) alhadnagyok voltak. Később 88 endrődi indult a 30. zászlóaljhoz. 1849 tavaszán az eddigieken kívül még számosan jelentkeztek a haza védelmére. Részt vettek a diadalmas tavaszi hadjáratban, Szolnok, Hatvan, Isaszeg, Tápióbicske győztes csatáiban. Kerültek közülük Vécsei, Kmetty, Görgey, Klapka, Guyon seregébe. Voltak közülük Miklós, Hannover, Károlyi, huszárok, Bem tüzérei, Klapka szekereszei.” (Dr. Hunya Sándor: Adatok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc endrődi történetéhez.)

Március 15. töretlenül él mindig az endrődiek szívében. Néhány év eseményét külön is megemlítem.

1938-ban Csejtpusztán a községi iskola telkén mutatós országzászlót avattak.

A környező tanyak lakói önkéntes fuvarral hordták a vasútállomásról az építéshez vett vagonnyi terméskövet, a szükséges cementet. A cimerünkben látható hármass hegy képére formálták az alapot, melyből magasba emelkedett a gyönyörűen megmunkált zászlórúd, a nők csodálatosan szép selyemzászlót hímeztek.

Az ünnepségre érkező községi, járási és megyei vendégeket 32 tagú bandérium kísérte az ünnepség helyszínére. A tanyavilág fiataljaiból alakult zenekar felejthetetlen hangulatot teremtett. Magyar ruhás lányok énekkara csodálatos dalokkal könnyeket csalt az ünneplők szemébe. A színpelen előadott versek tüzes lelkesedést gyűjtöttek a szívekben és

arcokon. Csernus Mihály apátplébános felszentelte az országzászlót, melyet felhúzás után félárbocra eresztettek. Több száz ünneplő vett részt e jelentős megmozdulásban. Az országzászló elejébe Magyarország képe vésetett, az akkor divatos három szóval. Az izlésesen körülkerített emlék kertcskéjében virágok díszlettek.

Magam 1946 tavaszán kezdtem működésemet az említett iskolában, s még akkor is tisztelet övezte az országzászlót, gyakran vittek csokrot rá a környék lakói.

A másik feledhetetlen március 15-ét 1948-ban véstem eszembe. A centenáriumon a Domszög előtti háromszögben felépített országzászlót avattunk, megható programmal emlékezve a száz év előttiekre. Ez alkalommal szólalt meg újra három és félevesi némaság után a nagyharang, melyet 1944. okt. 6-án a harci események során a toronnyal együtt súlyos sérelem ért. Csodálatos érzés volt, melyhez méltó hangulatot teremtett a Békés-Tarhosi Zenei Gimnázium énekkara. Az emlékmű jelenleg a 3. sz. Általános Iskola és Diákotthon udvarán áll.

A harmadik feledhetetlen nap volt a három év előtt emelt új országzászló avatása a Hősök terén, mikor is ismertettük a szabadságharc hőseinek nevét.

Azóta minden március idusát ott ünnepli a település endrődi része, felemelő, lelkes műsorral.

Emlékük legyen áldott. Igyekezzon minden kor fiatalsága hozzájuk méltó életet élni, hozzájuk méltó lenni.

Márton Gábor

Harangavatásra

(1948. III. 15-én, mikor három és fél évi némaság után ismét megszólalt a torony nagyharangja)

Öreg harangunk hirdesd meg újra,
hogy vér hullott itt, ki tudja, hánszor,
de eljött mindig a Tavasz,
a húsvéti feltámadáskor.

Öreg harang sirj együtt velünk:
özvegyekkel, apró árvákkal,
de vigadj is a mennyegzői
szerető, nászos sok új párral!

Örködj ott fenn, a vén toronyban
villámos éjen, szellemórán,
s ne verj földre, ha fiatalt lelsz
lélekölő, bűnös tivornyán!

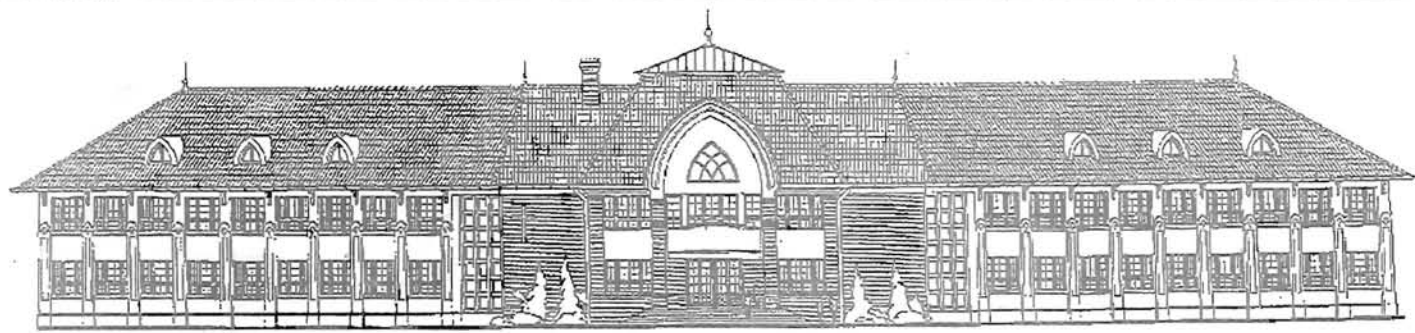
Tudod jól, hogy vérben születünk,
sovány múltunknak semmi ára,
ily olcsó virág nem is illik
tömjénfüstű márványoltárra.

Zúgjon öblös, erős, mély hangod,
hogy a szívünk dobbanjon rája,
kulcsolódjon össze a kezünk,
szánk nyíljon átok helyett imára!

Hirdesd, hirdesd öreg harangunk,
hogy nem mindegy, hogy nincs hiába,
ez már Tavasz, itt van a Húsvét,
méltók vagyunk Feltámadásra!

Majd, - ki tudja? - talán már holnap,
mikor fekszem békésen, holtan,
kondits értem öreg harang,
mert ma én is rólad daloltam!

Márton Gábor

Az új iskola épül...

Épül az új iskola a Selyem út 109/2 szám alatt, a két településrész között, ahol az érvényes városrendezési tervek szerint egy új, központi rész lesz majd. Ha lassan is, de ez a rész fejlődésre van „ítélve”.

Az új törvények az egyházak kártalanítását is biztosították. Gyomán és Endrődön 14 államosított egyházi ingatlan van (sokat lebontottak az elmúlt évtizedekben, vagy jelenleg magánkézfben van, ezekre nem vonatkozott a törvény). Ezeket az épületeket csak *funkciójára* kaphattuk volna vissza (ez azt jelenti, hogy ha iskola volt, akkor iskolaként kell működtetnünk, el nem adható!)

Lehetőség nyílt arra, hogy ha az összes ingatlanról lemondunk, akkor új iskola építésre kártérítést kapunk. A tulajdonba adás sok feszültséggel járhatott volna. Az is érthető, hogy ezeket az ingatlanokat - melyek őseink keservesen megszerzett fillérjeiből épültek fel, - nem hagyhattuk veszendőbe menni. Ez látszott a legjobb megoldásnak, mert:

- az önkormányzatnak megmarad ez a 14 ingatlan, ill. azokat szabadon értékesítheti
- az egyházközségeknek nem kell régi épületekkel bajlódni, melyek rendbetétele és fenntartása egyenként igen költséges
- a város gazdagodik egy új, szép épülettel, melynek a szerepe *híd, összekötő kapocs* a két városrész között, támogatva az összeépítési tervet
- a környéken lakóknak nem kell gyermeküket messzire hordani, vagy utaztatni, közel lesz egy új, modern iskola
- az építkezés pénzt hoz ide, Gyomaendrőd embereinek jelent megélhetést

1993. szeptember 9. Megegyezés a Miniszterelnöki Hivatalban Pálos Miklós államtitkár vezette ülésen, melynek több püspök is tagja volt, így a miénk is, Gyulay Endre. Gyomaendrődről jelen voltunk: Dr. Frankó Károly polgármester, Kolohné Kulik Éva, a polgármesteri hivatal munkatársa, Horváth János gyomai, és Iványi László endrődi plébánosok. Megtörtént a megegyezés. A két egyházközség

lemondott az összes volt ingatlanról, ezért két részletben kártalanítják. Önkormányzati határozat született: mivel közös ügyről van szó, a város ingyen telekkel járul hozzá az új iskola megépítéséhez.

Ezeket az épületeket kapta vissza az önkormányzat, mivel lemondunk róluk: Gyomán:

- A templom melletti iskola (Fő út 224)
- szolgálati lakás (Fő út 222)
- a volt árvaház (1. sz. Iskola Fő út 181)

Endrődön:

- volt polgári iskola (Hősök tere 7)
- nagylány iskola (Blaha Lujza 11)
- tornaterem (Damjanich 1)
- volt Sz. Imre Iskola (Kondorosi u. 1)
- volt szarvasvégi iskola (Blaha L. 25)
- volt kápolnás iskola (Polyákalmi u. 1)
- Selyem úti óvoda (Selyem út 103)
- volt kocsorhegyi iskola (V. k. 76.)
- gyomavégi iskola (Fő út 45.)
- Déryné Műv. Ház (Blaha L. u. 21.)
- volt mirhói iskola (Mirhói u. 1.)

Szabó Jenő gyulai mérnök, az új endrődi Takarékszövetkezet tervezője készítette el a terveket. A kivitelező a helyi THERMIX Építőipari Szövetkezet, - mely a Takarékszövetkezet építésénél is szépen bizonyított - 1994. szeptember 12-én elkezdte az építést. A szerződés szerint idén **ősszel kész lesz az épület.**

Az iskola nemcsak kívül lesz szép, (talán az egyik legszebb új épület a településen) hanem belül is modern: étkezdé, számítógép szoba, nyelvi labor és természettudományi előadóterem is van betervezve, melyeknek teljes felszerelése folyamatosan történik. Lesz még egy kis kápolna is.

Kedves Szülő!

Fölkínáljuk szolgálatainkat, segítségünket:

Az egyház évszázadok óta kivette részét a gyermekek, az ifjúság neveléséből. A múltban is nagy hírű iskolák segítették a nevelést: akár a Pannonthalmi Bencés Gimnázium, akár a Debreceni Református Kollégium, vagy az Egri Liceum és még sorolhatnánk a neveket, beírták nevüket a magyar

történelemben, mert sok-sok tanulójuk világhírré tett szert. Az elmúlt évtizedekben csak nyolc katolikus gimnázium működhetett igen csendben. Több-szörös túljelentkezéssel küszködtek. (Sok „káder gyerek” is ezekben tanult) Most új lehetőségek nyíltak. Ország-szerte több régi híres egyházi gimnázium, vagy általános iskola nyitotta meg több évtized után kapuit, vagy újak létesültek. Ime néhány: Mezőtúron református gimnázium és katolikus általános iskola, Dévaványán református általános iskola, Békéscsabán katolikus általános iskola és evangélikus gimnázium, Gyulán katolikus általános iskola gimnáziummal... és ősszel a gyomaendrődi általános iskola...

Miben rejlik az egyházi iskolák tanító-nevelő munkájának hatékonysága, ereje?

Az iskolák szellemiségében, légkörében. Keresztény és nemzeti értékekre, erkölcsre épülve nemcsak az oktatáson, hanem a nevelésen is hangsúly van. Kicsit szigorúbb a fegyelem, mint az átlag iskolákban (de nem kaszárnya!), ugyanakkor nagyon családias és közvetlen, ezért a gyerekek felszabadultak és vidámak, így ugyanaz a gyerek még többre képes.

Mit kínálunk?

- egy új, szép, modern épületet, mely korszerűen lesz mindennel felszerelve: világos, tiszta tanterem, természettudományi előadó, kulturált étkezést biztosító étterem, vízellátásos WC, számítógép és nyelvi labor, melyek felszerelése folyamatosan történik majd
- iskolánk létszáma kisebb lesz, mint a meglévő iskoláké, így családiasabb és közvetlenebb légkört tudunk biztosítani, jobban oda lehet figyelni a gyerekek munkájára, képességeinek egyéni kibontakoztatására, esetleges lelki vagy pszichés problémáira is
- feddhetetlen életű, gyermekszerető (gyomai és endrődi) nevelőket

(folytatás a 3. oldalon)

Fordulók

III. 6. 1857 március 6-án Gyomán született Bánfi Zsigmond irodalomtörténész, fordító. Szarvason járt gimnáziumba, Pesten és Párizsban bölcsészhallgató volt, majd Budapesten a főreáliskolában tanított. 1894. IV. 13-án Gyulán halt meg.

III. 7. 1944 március 7-én Endrődön született Szujó Zoltán grafikus. Munkáinak egy része Salgótarjánban a Nógrádi Sándor múzeumban van kiállítva.

III. 10. 1926 március 10-én Gyomán született Szabó Ferenc fizikus, villamosmérnök. Kutatási területe a reaktorfizika.

III. 15. 1911 március 15-én Endrődön született ifj. Orbók József tanító. Kiemelkedő oktató-nevelő munkájáért számos kitüntetést kapott. 1891 június 5-én Budapesten halt meg.

III. 16. 1946 március 16-án Endrődön született Rácz Béla fizikus, lézerkutató. A göttingeni Max Planck Intézet munkatársa.

III. 24. 1890 március 24-én Endrődön született Jakus Kálmán íjász, edző, szakíró, az íjászsport egyik hazai úttörője. 1959 augusztus 21-én Budapesten halt meg.

III. 25. 1942 március 25-én Endrődön született Kunkovác László Máttyás, aki Magyar Művészetért díjas fotóművész, néprajz tudós, riporter. Az ország legrangosabb helyein és számos külföldi városban rendeztek már képeiből kiállítást.

III. 27. 1980 március 27-én Gyomán született Szelle Kálmán építész. A szakterülete a városépítés volt. (Szőnyi István műtermét pl. ő tervezte Zebegényben) 1968 után halt meg.

III. 30. 1943 március 30-án Endrődön született Hanyecz Vince tudományos kutató. Jelenleg Szarvason a Kutató Intézetben dolgozik.

Adatok közlését olvasóinktól is szívesen vennénk, hogy ezáltal is gazdagítsuk rovatunkat!

(folytatás a 2. oldalról)

- olyan oktatási programot, amely a hagyományokra épül, de mégis modern, így a többféle nevelési program számára „átjárható”. A tanterv teljes egészében a hivatalosan elfogadott, Nemzeti Alaptantervre épül. Nyitott mindenféle iskolamodell (4 vagy 6 osztályos gimnázium, szakközépiskola, szakmunkásképző) felé
- nyitott mindenki felé, azaz ökumenikus jellegű: nemcsak a katolikus, hanem református, evangélikus, sőt keresztleletlen gyerekeket is vár
- lehetőség lesz a Biblia és a hittan (nemcsak katolikus) megismerésére
- ingyenes tanítást
- igény szerint napközit, délutáni foglalkozást
- és felkínáljuk azt is, hogy a Szülők igényét, kérését meghallgatva, együtt alakítjuk ki új iskolánk arculatát
- elgondolásaink szerint az iskola fekvése miatt nemcsak iskola lehetne, hanem a környékbeliek „közösségi háza” is (előadások, klubok megszervezése, találkozók, gyűlések, stb.)
- Sokak számára kedvező lesz az új iskola helye: nem kell a gyerekeket minden reggel a forgalmas Fő úton végighurcolni

a város valamelyik szélére, esetleg nem kell a vasúti átjárón átmenni...

Első és második osztályt szeretnénk indítani, kellő számú jelentkező esetén 3. és 4. osztályt is. A következő tanévtől felmenő rendszerben felső tagozatot is biztosítjuk.

A beíratás március 27-28-29-én, 8-17 óráig lesz a 617. sz. Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari Szakközépiskolában, Selyem u. 124. sz. alatt.

Kérjük, hogy akár 2. 3. vagy 4. osztályba ide szeretnék hozni gyermeküket, az elsősök március végi beíratása idején tegyenek szándéknyilatkozatot, hogy kellő módon felkészülhessünk a gyerekek fogadására. (Tudnunk kell, hány gyerekre számítsunk) A tankönyveket is most kell megrendelnünk (ha most rendelünk, talán olcsóbb lesz)

Bármilyen kérdése, gondja van, megpróbálunk segíteni az endrődi plébánián munkanapokon délelőtt 8-12 között, vagy a 386-930-es telefonszámon.

Kérjük, tájékoztassa ismerőseit is erről a lehetőségről.

Röviden ennyit. Félkínáljuk segítségünket, szolgálatainkat. Várjuk szeretettel a gyerekeket.

A döntés joga egyes-egyedül az Öné, Kedves Szülő!

Ezúton is köszönöm mindenkinek, hogy eddig is eljutottunk: az önkormányzatnak, a polgármesteri hivatal dolgozóinak, Dr. Frankó Károly polgármesterrel az élen, a tervezőmérnöknek, a tervet bíráló bizottságnak, a kivitelezőnek, Szmolai Imre műszaki ellenőrnek. Külön köszönöm a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány létrehozóinak, lelkes szervezőinek és adakozóinak, akik már tavaly gondoltak a jövőre, és támogatják iskolánk működését. Köszönöm a pedagógusoknak is a szakmai jó tanácsokat.

A gyomai és endrődi egyházközségek vezetői, és az iskola leendő munkatársai

Az épület kész lesz, de még nagyon sok minden kell ahhoz, hogy korszerűen felszerelt iskolánk legyen. A krétától, az iskolapadoktól a térképekig és videóig nagyon-nagyon sok minden kell még. Tányérok, poharak, asztalok, székek az ebédlőbe, függönyök az ablakokra, felsorolni is nehéz.

Kérjük, aki tud, segítsen. Akik egyszerre nagyobb összeggel segítenek, (minimum 50.000,- Ft) azok nevét az iskola falán emléktáblába vésvé megörökítjük. Rá fognak kerülni a hajdani gyomai és endrődi polgárok, a Wodianer család, akik adományból létesültek a régi intézményeink, Gyomaendrőd város Önkormányzata (telek adomány), Buti László vállalkozó, a Bramac gyár, és valószínű, hogy a Máltai Szeretetszolgálat is, mert igérték, hogy segítenek. (Svájcból és Szegedről)

Még néhány évtizeddel ezelőtt is szép szokás volt, hogy a tehetősebb emberek házuikat, vagyonukat (vagy egy részét) hagyták az egyháznak, melyből sok-sok hasznos intézmény létesült, ill. a működése biztosított volt.

Ma sokszor azt látjuk, hogy végrendelet hiányában a távoli rokonok veszekednek az örökségen, vagy egyszerűen az államé lesz... Városunk jövőjéről, az ifjúságról gondoskodni igazán szép és nemes feladat, nagy lehetőség, mellyel beírhatjuk nevünket a történelem könyvébe, és Isten előtt is érdemeiket szerezhettünk.

Elhibázott adópolitika

Az 1995. évi szem. jövedelemadó véleményezése keresztényszociális szempontból.

Az 1994 májusában bizalmat kapott kormánykoalíció kampányígéreteiben szerepet kapott az arányos köztelherviselés feltételeinek megteremtése, az igazságosabb adórendszer bevezetése.

A kormány a választást követő első félévre ígért 43 törvényjavaslat közül 20-at nem terjesztett be az országgyűlésnek. Ezért a parlament olyan alapvető gazdasági és szociális törvényeket nem tudott megalkotni mint pl. a családtámogatási rendszer, a társadalombiztosításról szóló törvények stb. Jövőhagyásra került viszont az 1995. évi adórendszer, amelyen belül a személyi jövedelemadó közel 100 ponton módosul az előző évhez képest. A módosítási javaslatok tárgyalása során már érezhető volt, - ezért sokan tiltakoztak is - hogy az állam szinte elviselhetetlenül magas adóterheléssel terheli polgárait, és ugyanakkor szinte teljesen tehetetlen a fekete és szürkegazdaság térhódításával szemben.

A személyi jövedelemadó változásaiból a leglényegesebbeket és az adófizetők szemszögéből nézve a legfőbbakat kiemelve, a teljesség igénye nélkül:

- megszűnt a gyermekek után járó adókedvezmény,
- a súlyosan fogyatékosok havi 900 forintos adókedvezményt számolhatnak el az eddigi 3000 forintos adó-alapeszként helyett,
- a TB törvény szerinti nyugdíj és egészségbiztosítási járulék 25%-a vonható le a fizetendő adóalapból, eddig a teljes összeg az adóalapot csökkentette.

Ezek a módosítások a személyi jövedelemadó 1995 évi elszámolásában igen hátrányos helyzetbe hozzák különösen a több gyermeket vállalókat, azaz több adót kell fizetniük. Hogy mennyivel többet, nézzük konkrét példákon át:

Vegyünk példaképpen két adózót, akik 3-3 gyermeket nevelnek és mind 94-ben, mind pedig 95-ben ugyanannyit keresnek. Az egyik keresete legyen pl. 600 ezer forint. Ez a 3 gyermeket nevelő adózó 32.240 forinttal fizet több személyi jövedelemadót 95-ben, mint 94-ben, mert az adója idén 152.540 forint lesz, s ez az összeg 126.8 %-a az előző évének. Az a három gyermeket nevelő, aki pl. 300.000 forintot keres 17.400 forinttal fizet többet 94-hez képest. Az ő személyi jövedelemadója tehát idén 37.225 forint lesz, ami az előző évének 187.76 %-a. Ha az adózó gyermektelen, akkor 600.000 forintos jövedelem után „csak” 10.640 forinttal, ha két gyermekes akkor 20.140 forinttal fizet több adót 95-ben 94-hez képest.

Mi kereszténydemokraták úgy látjuk, hogy az elmúlt 40 év egyik legsúlyosabb öröksége a család válságával, a népfogyatkozással és ennek társadalmi, erkölcsi

következményeivel kapcsolatos. A legutóbbi népszámlálás szerint Magyarországon 335.000 fővel (3.1%) éltek kevesebben 1990-ben, mint 1980-ban. Évről-évre kevesebb gyermek születik, csökken a fiatalok száma, de a középkorú generáció tagjai sem vagyunk „sokan”. A 60 év felettiek száma viszont 10 év alatt 130 ezerrel nőtt. Tehát öregszik a magyar népesség. Megtorpan a család életszolgáltató szerepe! A kereszténydemokrata-keresztényszociális politika a társadalom alapkövének a családot tekinti, éppen ezért a KDNP 94 évi választási kampányának programtervezetében meghirdette az arányos köztelherviselést, és a családi jövedelemadóztatás bevezetését tervezte. Ennek egyszerűsített és rövidített lényege az, hogy az egy főre jutó családi jövedelem lenne az adóalap. Így csökkenne az alacsonyjövedelműek és a több gyermeket nevelők adóterhe, a kieső adót pedig a magasabb jövedelműek fizelnék meg.

Mi, kereszténydemokraták aggodalommal figyeljük a személyi jövedelemadó törvény nyomozó hatását és féltjük a Társadalmi Gazdasági Megállapodás (TGM) előkészítőit, a munkavállalók képviselőit, hogy a kormány elhibázott gazdasági döntéseinek felelősségét átértékelve tegyenek meg mindent a lakossági adóterhek csökkentésére, különös tekintettel a bérből és fizetésből élő több gyermeket nevelő családokra!

Ha a Horn kormány valóban átfogó társadalmi, gazdasági megállapodást akar kötni akkor nem elég az Érdekegyeztető Tanács tagjaival tárgyalnia, hiszen jelenleg az érdekek nincsenek teljes körűen képviselve. Nincsenek ott pl. a nyugdíjasok, a kisebbségek, az önkormányzatok, vagy akár a pártok képviselői. Különösen fontos erre a tényre odafigyelni, akkor amikor a szakszervezetek között nem alakult ki valóságos tagozódás, így az érdekvédelmet egyetlen szakszervezet monopolizálja és ez éppen az a szakszervezet, amely szoros szövetségben működik a kormánypárttal.

A kormánynak szüksége van a súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetben, a zavartalan kormányzás érdekében, a társadalmi gazdasági megállapodásra, de ez nem jelentheti a lakosság minden határon túli terhelését.

Az adómódosításon túl, az energia-áremelés, vasúti, postai, telefondíj emelések pillanatnyilag a széles néprétegek vállaira nehezdednek. A kormány adós azokkal az intézkedésekkel, amelyekkel a terheket az arra rászorultaknál érdemben enyhítenék.

A törvény-előkészítők felé pedig a kereszténydemokraták üzenete, hogy a parlamenti viták megkezdése előtt tárgyaljanak a társadalmi, gazdasági megállapodás előkészítőivel és törekedjenek a széleskörű megegyezésre a szociális partnerekkel.

Császárné Gyuricza Éva

Időszerű munkák a mezőgazdaságban

Hosszabb ideje tart már a változékony, tavaszi idő, de mégsem mondhatjuk, hogy „a kutya megette a telet.” A téli csapadékhiány 80-90 mm, ami azt jelenti, hogy néhány széles nap után hozzá lehet kezdeni a tavaszi növények talaj-előkészítéséhez.

A talaj-előkészítés simítóval, majd kombinátorral végezhető. Térségünkben tavaszi árpát, zabot, takarmányborsót, lucernát és fénymagot vetnek a gazdák a tavasz első hónapjaiban. A fenti növényekből bőséges a fajtaválaszték, amelyből álljon itt egy kis ízelítő:

Tavaszi árpa: Orbit, Boniert, Nóra, Zab: G K Pillangó, Bakonyalja, Borsó: Gréti, Smaragd, Bohatyr, Lucerna: Szarvasi 4, Fénymag: Kisvárdai 41. Többben a tél folyamán beszereztek vagy most vásárolják meg a búza fejtrágyázásához szükséges műtrágyát. Nincs hiány jó minőségű műtrágyából, habár a kiszórandó mennyiségnek többnyire az ár

szab gátat. Volt aki ammóniumsulfát 20.5 %-os műtrágyát vásárolt, mivel úgy ítélte meg, hogy így olcsóbban jut hozzá. Ez a műtrágyaféleség jobban savanyítja a talajt és inkább alaptrágyaként alkalmazható. Fejtrágyának ezért az ammóniumnitrát 34 %-os műtrágyát javaslom. Célszerű a fejtrágyázást osztottan alkalmazni: 50 %-át a bokrosodás előtt, előkészítésére március hónapban, míg a másik 50 %-ot szárbaindulás előtt kijuttatni.

Március végén, április elején sorra kerülő munka a búzák gyomirtása, az őszi búzában a kétszikű gyomok kártétele a jelentősebb. Alkalmazhatók az alábbi gyomirtó készítmények:

Dezormon: 1,2 l/ha, költsége: 840 Ft/ha
Mecomorn: 2,0 l/ha, költsége: 1250 Ft/ha
Granstar: 75 DF 15 gr/ha, költsége: 1170 Ft/ha.

A napraforgó-termesztők a magot többnyire

re a termeltetési szerződés keretében a termeltetőtől kapják. Gondban vannak azonban azok, akik a tavaszi aszály ellenére kukoricát kívánnak termesztetni. Nagyon nagy a kukorica válságték, de akinek a múlt évben nem sikerült a termesztés, az nem tudja, mit írhat a fajta rovására. A Pioneer kukoricák többsége jól viselte az aszályt, de más cégek is rendelkeznek jó hibridekkel. Ajánlatomat nem a FAO számozással, hanem a közérthetőség kedvéért a hagyományos megnevezéssel teszem. Igen korai: Helga, Polka, Marietta, Kiskun 190, Korai: Stira, Julianna, Kiskun 297, Kiskun 380, Középkorai: Marista, Colomba, Kiskun 380, Középerésű: Florencia, Dekalb 524. Természetesen nemcsak a fajta a meghatározó a kukoricatermesztésben. Az idén tavaszon a talaj előkészítésénél a vízmegeőző módszerek kerülnek előtérbe.

Várfa András

Katolikus krónika

Néhány ünnep március folyamán:

március 1.	Hamvazószerda
március 20.	Szent József, Szűz Mária jegyese
március 25.	Urunk születésének hírüladása (Gyümölcsoltó Boldogasszony)

Március 1-én, azaz hamvazószerdán kezdődik a nagyböjti időszak, és tart nagyszűntök estig, a szentmise megkezdéséig. A nagyböjti időszak célja a kereszténység legnagyobb ünnepének, húsvét megünneplésének előkészítése. (Karácsony a legbensőségesebb, húsvét a legnagyobb ünnep)

Hamvazószerda onnan kapta a nevét, hogy ezen a napon a pap a templomban szentelt hamuval keresztet rajzol az emberek homlokára mondván: „Emlékezz ember, hogy por vagy és porrá leszel!”

Nagyböjt: megtérés, bűnbánat - ez mintha elfelejtődött volna korunkban. Nagyon nehezen ismerjük be, ha hibázunk... (legfeljebb bosszankodunk, esetleg elnézést kérünk) A keresztény élet folytonos növekedést jelent lélekben (Krisztusban). Nemcsak hátrafelé néz, hanem előre: hogyan lehetne jobban, szebben alakítani életünket, közelebb kerülve Krisztushoz. Naponta imádkozzuk: „jőjjen el a te országod” - ez azt jelenti, hogy Isten akarata egyre jobban érvényesüljön az életünkben.

A böjt lényege: testileg-lelkileg összeszedjük, "kézbe vegyük" magunkat, hogy ezáltal jobban Isten felé tudjuk fordítani arcunkat.

Böjti fegyelem a nagyböjtben:

a nagyböjt péntekjei:

böjti napok, húsételt nem fogyasztunk 14-60 év között

hamvazószerda, nagypéntek:

szigorú böjt: háromszori étkezésből egyszer szabad jóllakni. 18-60 év között kötelező.

Fölmentés: betegeknek, és akik nem saját asztaluknál étkeznek.

Kerjük szeretettel a rózkönyvűk vezetőit, hogy lehetőleg figyelembe véve a nagyböjti péntekjeit és a hamvazószerdát, úgy állítsák össze a heti étrendjeiket, hogy ne okozzanak lelkiismereti konfliktust azoknak, akik be szeretnék tartani a böjti. (a mai árak mellett időnként indokolt is a hústalan nap - miért ne lehetne ez a böjtinap. Előre is köszönjük figyelmüket.

keresztút

(latinul: via crucis)

Népi áhítatgyakorlat, amely emlékezetbe idézi Jézus szenvedésének egyes állomásait. A keresztút mai szokásos 14 állomása (stáció) az 1600 körüli évekre nyúlik vissza, átvéve a jeruzsálemi szokást, amely a ferencesektől származik. Az 1700-as években terjedt el a keresztút templomi elhelyezése, felra helyezett 14 fakereszt és ábrázolások (dombormű vagy festmény) formájában. Az áhítatot az előimádkozó (pap vagy hívő) vezeti, a közösséggel együtt, állomásról állomásra haladva.

Újabb 15. állomásként Jézus feltámadását is ábrázolják. A keresztutat megáldják. A szabadban álló, a helység közelében lévő dombra felvezető keresztúti stációk népies neve *kálvária*. Rendszerint Golgota jelenet vagy szentsír kápolna áll a 14. stáció végén a dombtetőn. Ahol a körülmények megengedik, hasznos legalább a nagyböjtben, nagypénteken ott végezni a keresztutat.

Sokszor műemléki értéket képviselnek e kálváriák. Endrődön is volt kálvária, a Kondorosi út mellett, sajnos az utóbbi évtizedek ennek sem irgalmaztak, és mára már nyoma sincs. (ha valakinek esetleg fényképe volna róla, sokat segítené az utókor, ha jelentkezne vele, hogy lemásolhassuk).

Nagyböjt péntekjein az endrődi templomban este 6 órakor van a keresztút.

Iványi László
plébános

Református híradó

„Monda neki Jézus:

Én vagyok az út, az igazság és az élet ...”

János 14,6

Március 15.-e ugyan nem egyházi ünnep, mégis ünnepel és megemlékezik róla a keresztyén ember is. Mert a hívő ember azzal a bizonyossággal tekint a világra és a történelemre is, hogy itt Isten tudta nélkül semmi sem történhet. A népek, nemzetek sorsában is végső soron - előbb vagy utóbb - Isten akarata jut érvényre. Jóllehet nem lesz mindenki előtt felismerhető ez nagyon sokszor azonnal.

A János evangéliuma előző fejezete arról számol be, hogy Jézus az utolsó vacsora alkalmával tanítványai lábát megmosta. Amikor Péter ezt nem akarta engedni, akkor Jézus azt mondta neki, hogy „amit én cselekszem, te azt most nem érted, de ezután majd megérted”. És valóban érthetővé vált Jézus feltámadása után sok minden Péter és a többi tanítvány számára is. - Így van ez ma is. Sok minden érthetővé vált előttünk is a közelmúlt történéseiből és a régebbi időkéből is. Az emlékezésben is tisztulhat látásunk. Ünneplésünk közben is tanulhatunk, ha nyitottak vagyunk Isten tettei és üzenete befogadására.

Ami 1848-ban történt, egy kezdet volt népünk életében. A szabadság utáni vágy ott volt - nemcsak a márciusi ifjak szívében, de talán minden magyarban. Mert az idegen erők és hatalmak alatt egyformán szenvedett a szegény és gazdag. Széchenyi és Kossuth között a különbség nem a célt illetően volt, hanem az odavezető út látása között. A dicsó és nagyszerű forradalom elbukott. Ám szelleme az emberek szívében megmaradt s nemzedékek után újra feltámadt. 1956 forradalmában újra fellángolt és újra elbukott. De 1989-ben azután megiscsak győzött. Ekkor végre az idegen hatalomtól népünk megszabadulhatott. Mindenki tudja, hogy egy egészen új úton - vér nélkül - békés átmenettel (ma már látjuk, hogy mégis nagyon drága áron) győzött a forradalom.

Hadd helyezem mindazt, ami történt és történik Isten Igéje fényébe. Már csak azért is, mert nagyon sok ember érzi, hogy az út, amelyet kerestünk, amely után sóvárgott népünk, mégsem ez! Úgy tűnik, valamit most is elrontottunk vagy eltévesztettünk. Becsapva érezzük magunkat's ezért kesergünk.

Nos - Jézus Krisztus azt mondja: én vagyok az út! Nem találta és nem találja népünk ezt az igazi utat, mert nem Istennél keresi az ember azt. Békés átmenet történt, de hiányzik a belső béke. E nélkül viszont nincs igazi külső béke sem. Lehet szépet mutatni, lehet mosolyogni vagy csendben hallgatni, de ettől még nem lesz béke belül is. A belső feszültség, az irigység gyűlöletté érlelődik. Ez tönkre tesz, előzet életeteket. A nyugtalanság és békétlenség könnyen lángra lobbanhat, ha nem találja meg az ember a krisztusi utat. Krisztus megismerése nélkül, az Ő útjának megtalálása nélkül továbbra is az egyéni érdekek fogják vezérelni azokat is, akik népünkért is tehetnének sokat. Meg kell találni az egyetlen helyes utat, amely biztos cél felé mutat! Ez Jézus Krisztus! Ő az igazság is. Szinte mindenki hangoztatja és védi az igazságot. De ez kinek-kinek a saját igazsága. Ezt hangoztatják azok is, akik elvették másoktól és azok is, akiknek élete, családja szenvedett, tönkrement - mert igazság nem volt.

Milyen sokan hangoztatják a megbocsátást - amiről Jézus is tanított - úgy, hogy a tanítás másik feléről, a bűnbánatról már nem akarnak tudni.

Az igazság Istennél van! Jézus Krisztusban hirdeti és adja e világnak. Jó lenne, ha minél több szívben érvényre jutna.

A Jézus Krisztusban megtalált út és igazság vezet el bennünket az életre! Arra az életre, amelyik e földinél is csodálatosabb s amelyet már itt Krisztusban az ember megnyerhet!

Ezek felismerése és elfogadása által legyen ünnepünk és életünk is áldott!

Ámen.

Sípos Tas Töhötöm
ref. lelkipásztor

Csendőrsortúz Endrődön

(1935. március 20. délután 5 óra)

„Csendőrsortúz oszlatta szét Endrődön a békésen várakozó tömeget.” (1)

A háromszor megismételt sortúz következménye: nyolc halott, köztük három nő - az egyik két hónapos terhes -, s legalább harminc sebesült. Mi történt, ki a felelős? - tette fel a kérdést másnap a Független Kisgazda c. újság, és kérdezzük mi is immár hatvan év elteltével.

1935 márciusában országgyűlési választásokra készültek a pártok. A gyomai választókerületben a Nemzeti Egység Párt - vagyis a kormánypárt - hivatalos jelöltje Rubinek István volt, a Kisgazdapárt - vagyis az ellenzék - jelöltje Andaházi Kasnya Béla.

Endrőd akkoriban közel 15 ezer főt számláló nagy település volt. A falu szellemi elitje kormánypárti volt: Csernus Mihály apátplébános - a tanítók főnöke -, aki a falu szellemének irányítója volt, 1935-ben belépett a kormánypártba. De kormánypártiak voltak: a patikus, a főjegyző, az orvosok, a takarékpénztár igazgatója és természetesen a tanítók is. „A nép nem tudott csak a Kisgazdapártba menni. Itt tudott kenyeret remélni, itt fogadták fel őket a nagyobb gazdák béresnek, negyedesnek, felesnek, itt kapott munkát. Ez a hely vót az összekötő. Ez a párt segítette a nyomorult emberek előrehaladását. Vaszkó Mihály bácsi, Polányi Miska bácsi, Rácz Lajos bácsi, ezek vótak a hajjakendek.” (2) „Nem vót munkájuk az embereknek. Ezek a csórók azt várták, hogy Andaházi jót ígér, jót mond. Mer ezelőtt mind ott álltak a kubikusok a község háza előtt a piactéren; ott várták, hogy mikor kapnak munkát. A lányok meg mentek Németországba meg mindenüvé summásnak. A kubikusok meg ínségmunkába javították a gátat, csatornáztak. Mikor látta az előljáráóság, hogy mán végképp éhezik a nép, hát akkor ahun vót javítanivaló, odavezényelte őket, oszt akkor adtak nekik egy kis krumplit, egy kis lisztet, miegymást.” (3)

1935 március 20-ára szervezte meg a Kisgazdapárt Andaházi Kasnya Béla képviselőjelölt bemutatkozó gyűlését. A Hivatal - a kormány kinyújtott karja - ahol lehetett akadályozta a kormánynyal ellentétes párt jelöltjét. Szorosan egymás utáni időpontot jelölt meg a tervezett gyűlésekre: délután 1 órakor Hunyán kellett beszélni Andaházinak, háromkor már Kondoroson, de négyre már Endrődön kellett volna kezdnie a nagygyűlést. Az endrődi gyűlés publikálását is megakadályozták, így Andaházi röpcédulákat nyomtatott. A korabeli jegyzőkönyvekből tudjuk, hogy már a gyűlés előtt sokan vélekedtek úgy, hogy a gyűlés nem lesz megtartva, vagy ha igen, akkor megzavarják. Feltételezhető, hogy nem véletlenül: aznapra a Hivatal ínségmunkát is szervezett, így több mint ezer napszámos hagyta el a falut és ment ki a határba dolgozni.

Ennek ellenére - vagy talán éppen ezért - „Tengersokan vótak a gyűlésen. Ami nép csak elért a piactéren fej fej mellett. Meg a kövesúton, árokba, mindenütt. Temérdek ember, ványaiak is, gyomaiak is. Gyerekek is, asszonyok is, mindenki. Akkora kizűlet, akkora várakozás vót, hogy nagyon. Az én anyám sose szokott kimenni a gyűlésre, oszt még ő is ott vót. Azelőtt se, azóta se vót annyi nép az utcán a faluba. Vesztit érezte a falu. Mer jó vót az idő, gyönyörű tavaszi idő vót. Meg annyira mondták: Andaházinak nem szabad elmondani a kortesbeszédet - ezt suttogták -, mer ő kisgazdapárti. Rubinek, az meg kormánypárti vót, oszt azt nyomta vóna be képviselőnek az előljáráóság. Úgyhogy mindenki ott vót. Elmentek az emberek, mert ami nem szabad, az az érdekes.” (4) Délután 1-2 óra tájban még az ínségmunkások is abbahagyták a munkát, elindultak a gyűlésre. „A határból mindenféle húzódtak a kocsik egymásután a falu fele. A Berettyón túlról, Rigalyosról, Görögálásról. Jöttek kocsin, jöttek gyalog...noha figyelmeztetve voltak, hogy ha a helyüket idő előtt elhagyják, nem

lesznek kifizetve... kb. 840-en ott hagyták munkájukat.” (5)

Az előljáráóság is kivonult Gyomárról a helyszínre: hat csendőrrel jött Baricz Károly csendőralhadnagy és Bakos József szolgabíró. Pálka Pál főszolgabíró is átjött Rubinek Istvánnal, de ők Csernus Mihályhoz mentek be. A gyűlést a község háza udvarán hirdették meg fél négyre. Andaházi természetesen még nem érhetett oda, így pár perccel fél négy után a gyűlést Bakos szolgabíró lemondta, Baricz csendőralhadnagyot a tömeg feloszlására szólította fel. Az embereket ki is zavarták a község háza udvarából. De közben megérkezett Andaházi, így az emberek csak nem széledtek szét; hanem a község háza előtt, és a piactéren várakoztak.

A megérkezett Andaházit azzal fogadta a szolgabíró, hogy nem tarthatja meg a gyűlést, mert késett. Andaházi természetesen ebbe nem nyugodott bele. Telefonálni akart a belügyminisztériumba engedélyért a gyűlés megtartásához. Finta Albert endrődi főjegyző válasza: - Innen nem lehet telefonálni, van itt nyilvános telefon. Akkor a postára hajtott Andaházi, de a minisztériumi emberekre is várnia kellett. Hosszas huzavona után végül megkapta az engedélyt a gyűlés megtartására. De időközben a község házáról eltűnt minden hivatalos személy, aki az engedélyt fogadni, és a gyűlés megtartását elrendelni jogosult lett volna. Pálka ott sem volt, Bakos szolgabíró nem sokkal négy óra után elment, de hazament Finta is, az endrődi főjegyző.

Ott maradt Baricz Károly csendőralhadnagy a hat csendőrrel és az időközben kb. 3.000-re duzzadt tömeggel. Baricz a csendőröket a tömeggel szemben a község háza fala felé állította fel sorban, és két lovascsendőrt kért még erősítésképpen. A tömeg pedig egyre nőtt. Mindenütt emberek voltak. Csupán a csendőrök elé a község háza falához nem mertek közel menni. De teli volt a kövesút, az árok a piactér. „A piactéren lévő hatalmas

akácfára 50-60 nyolc-tíz éves gyerek kapaszkodott fel, a Hősök szobra alacsonyabb részein is emberek voltak. Igen sok volt az asszony, karjukon gyerekekkel.” (6) „Az emberek viselkedése egyáltalán nem volt fenyegető, olyan volt mint vasárnap a publikációnál szokott. A tömeg zűmmögött, beszélgetett.” (7)

Amikor Gyoma felől a két lovascsendőr megérkezett, a tömeg utat nyitott nekik. „Az asszonyok egy része lármát csapott: tegyék el a revolvert! A tömeg kétfelé vált, de nem tudott olyan gyorsan, mint ahogyan a csendőrök mentek, ezért az egyik csendőr „szárba vette a lovát”, így a ló menni nem tudván oldalozott, és a tömeg egy részét az árokba szorította, egy páran fel is buktak, a gyerekek is. A tömeg egy része felszorult arra a járdára is, ahol a csendőrök voltak amikor azonban elhaladtak, megint visszamentek. Amikor a csendőrök felé nyomult a tömeg, a csendőrök akkor kapták kézbe fegyverüket.” (8)

„A két lovascsendőr jelentkezett Baricz alhadnagynál, aki azt mondta nekik, hogy menjenek a Szent János kápolnához (a Domszög előtt volt) vagyis a tömeg mögé, onnan támadunk. A kápolna előtt megállt mindkét csendőr, kardját feltartotta és levágta, azután a sortűz mindjárt el is dördült.” (9) Egy tanú, aki közel állt Bariczhoz, így vallott: „Mikor a két lovascsendőr elment az alhadnagytól, hallottam amikor azt mondta: - Emberek, a saját érdekükben menjenek haza! -, de ezt olyan halkán mondta, hogy csak azok hallották meg, akik közel álltak. Amint ezt elmondta, magából kikelve, toporzékolva az árok szélire ment és ott már mérgesen és haragosan azt kiabálta: De mostmár menjenek!!!, abban a pillanatban eldördült a lövés.” (10)

„Láttam, amint Faragó csendőr a tömeg közé lőtt. A lövés előtt kissé meg volt hajolva, zavarzattal betöltött, és mindjárt el is sült a fegyver. Hogy miért lőtt, nem tudom, az ablakból még rá is kiáltottam, hogy miért lőtt a tömegre. Én ugyanis sem mellette, sem megette sem közvetlenül előtte embereket nem láttam... ő azonban ismét töltött, és újra ilyen helyzetben

lőtt. A fegyverét nem kapta fel a vállához a későbbi lövések során sem, hanem csak oldalt mozgatta... A szélő csendőr talán nem lőtt, mert az ő fegyverének a csöve felfelé állt.” (11) Az első lövések után egy pillanatig dermedt csendőtámadt, azután: Ne féljetek, csak vaktöltés volt!... mivel az emberek viselkedése egyáltalán nem volt fenyegető, senki nem gondolt igazi veszélyre. De nem vaktöltés volt. A lövés után egy asszony jajveszékelnéi kezdett, a fáról gyerekek ugráltak le, egy fiatalember pedig (Mészáros Gyula) leesett a fáról és meghalt. „Én nagyon megijedtem, felkaptam az öt éves gyerekeket, avval menekültem” (12) „Tímár Vince is, én is szaladni kezdtünk, de Vince összeesett pont a kövesút közepén... próbált utánam jönni, de megint összeesett. Ugyanabban az irányban egy asszony is elesett... Láttam azt is, hogy a lovascsendőrök neki indultak a tömegnek, és az egyik embernek a karddal a fejére sújtottak.” (13) A szobron túl láttam az egyik barátomat, Gellai Istvánt elesni.” (14) „A Hősök szobra körül láttam két asszonyt halva.” (15) „A kápolna felé a tömeg szélén láttam Polányi Józsefnét felbukni, aki - mint hallottam - nem is a gyűlésre jött, hanem a tömegben lévő hét-nyolc éves gyereke keresésére indult. „ (16) „Éreztem, hogy én is megsebesültem, az árok mellett összeestem...de azt még elestem után láttam, hogy a tömeg menekült, csendőrök mentek utánuk, többször löttek...a kövesúton már nem volt senki, csak néhány sebesültet láttam fetrengeni, erre eszméletemet veszítettem. Majd odajött hozzám a bátyám és ismeretlen asszonyok, azok segítettek. Én nem tettem semmi rosszat...” (Roó Gáspárné Dinya Franciska vallomása, aki két hónappal később bele is halt sebeibe.) „Én a fejemen hátul a tarkómon ütést éreztem, félig-formán földre estem, de azonnal felugrottam és kezemet a sebre téve azonnal orvoshoz szaladtam.” (17) „A barátommal komáztam. Hallottam egy lövést... ekkor sebesültem meg én is. Egy darabig szaladtam, de azután összeestem.” (18) „Én már az első lövésre megsebesültem... egy ember behúzott az árokba.” (19)

„Hordták be a véres halottakat a községháza udvarába. A folyosó mellett vannak nagy fényőfák, azok alá tették le. Egyik jobban vérzett, mint a másik, ott tették le őket a fűre. Tizenegyet hoztak be oda, vót benne sebesült is. Ezt a Gellai Pistát, a községházná vót takarító, úgy hozták be, hogy mán meg is vót halva. Akkor Polányinét, kis, törekeny asszonyt, mintha most is látnám, hozták be véresen, négy kis árva maradt utána.” (20)

Még azon a napon meghaltak: *Farkasinszki Lajos* 38 éves kosárfonó, négy gyermek apja
Gellai István 23 éves cipész, egy gyermek apja

Gyuricza Bálintné: Lapatinszki Veronika 30 éves, négy gyermek anyja, hét hónapos terhes

B. Kovács Lajos 24 éves legényember, gyomai lakos, napszámos
Mészáros Gyula 27 éves legényember

Polányi Józsefné Fülöp Mária 44 éves, négy gyermek anyja

Privóczi István 63 éves napszámos
Július 12-én a gyulai kórházban halt bele sebeibe *Roó Gáspárné Dinya Franciska* 43 éves, egy gyermek anyja. Ő volt a sortűz nyolcadik halottja.

Tíz sebesültről tudnak a hivatalos iratok, de a falu kb. 30-ról. Voltak, akik csak az orvoshoz mentek el, a hatóságknál nem jelentették sebesülésüket. Voltak, akik még orvoshoz sem mertek elmenni. Félttek.

A falut azonnal ellepték a nyomozók, a detektívek, maga a belügyminiszter is ellátogatott. Megtörténtek a feljelentések, megkezdődött a per először Gyulán, majd Szegeden, és a Magyar Királyi Kúriánál fejeződött be. A szolgabírók és a csendőrök felelősségét már a per első tárgyalásain elvetették. Bakos József főszolgabíró a per idejére felfüggesztették az állásából, de egy hónap múlva, április 20-án már elfoglalhatta állását. Annak a csendőrnek a sorsáról, aki nem lőtt, így emlékeznek meg az emberek: „az első tárgyaláson még egyenruhába vót, de már a másodikon civilbe vót. Már akkor nem vót egyenruhája.” (21) Andaházi Kasnya Bélát a gyomai szolgabíróság jelentette fel izgatással vádolva (ti. maradásra szólította volna

fel a tömeget). A gyulai törvényszék október elsején 500 pengő pénzbüntetésre, vagy 25 napi elzárásra ítélte. A per Szegedre került. Itt az ítéletet négy hónap szabadságvesztésre változtatták. A M. Kir. Kúria 1936 április 21-én mindkét alsó fokú határozatot hatályon kívül helyezte és felmentette Andaházi Kasnya Bélát.

A törvényszék 41.300 pengő „vérdíjat” ítél meg, 16 felnőtt, 14 gyerek - ők voltak a halottak hozzátartozói - kapott kártérítést. Az árvák pénzét a gyámpénztárba helyezték el - kitéve az inflálódás okozta értékcsökkenésnek.

Közben megtörténtek a választások 1935 március 31-én. Ébékés megyében 6 választókerület volt, ebből ötben kormányparti győzelem született, csupán egy kerületben a - gyo-

maiban - lett győztes ellenzéki képviselő: Andaházi Kasnya Béla. Országosan is hasonló volt az arány: a kormánypartiak nagy százalékban győztek.

A falu azóta minden évfordulón megemlékezik halottairól. Voltak egyszerű megemlékezések, voltak nagyszabásúak. De bármelyikre gondolunk, mindig ott látunk az ünneplők között fekete ruhás asszonyokat, embereket. Virágot hoznak, szótlanok, tovább ott maradnak, mint a többiek, s ha már nem hallják őket, felzokognak. Ők a halottak fiai, lányai.

Hornokné Németh Eszter

Jegyzetek:

1. Független Kisgazda. 1935 március 24. 1. Lap
2. Lapatinszkiné Polányi Mária

3. Szabó Elekné Kovács Etelka
4. Szabó Elekné Kovács Etelka
5. Dávid Vince
6. Járosi József
7. Hertel Endre
8. Farkas István, Veres Béla, Dienes Izra, Maász István
9. Bartos Máté
10. Hertel Endre
11. Veres Béla
12. Vaszkó Ilona
13. Fekécs Mátyás
14. Kontra András
15. Frolyó István
16. Orbán Antal
17. Kulik Sándor
18. N. N.
19. Kajla István
20. Szabó Elekné Kovács Etelka
21. Szabó Elekné Kovács Etelka

Polányi Mariska néni visszaemlékezése

Az édesanyját lötték le (Polányi Józsefnét), Mariska néni akkor 13 éves volt.

Édesanyját sem ment a gyűlésre. Othon ültek kinn az utcán, és várni a türelmetlenül végig. Majd osztt valaki gyűlt, osztt mondta nekik - Mariska, a lányod ott van az Andaházi kocsijának a sárhányóján. Akkor édesanyám magára kapott egy pargét nyírt, meg egy kis kockás gyapjú kendőt magára fogott, osztt ment keresni a pusztit. Fétette tízéves vót még csak.

Édesanyját a másik hügommal meg az öcsémel mentem a ligetbe a kocsiféleket szedni tűzrevalónak. Mikor gyűttünk visszafelé, mondja egy ember az utcán: - Agyonlőtték anyádot! A másik hügom: Meglőtték anyádot! Ordítva mentem hazafele a két hügommal. Man akkor ott vót édesanyámnak a hüga. Megfogta a kezét, és mentünk édesanyámat keresni a piactérre. Farkas István Lajos bácsi még ott feküdt a szobor háta megett, meg a Szabó Gyula, akit a fűri löttek le. Gyűtt velünk szembe a fűri. Azt mondta: - Gyűtt a néniem vállára tette puskáját: - Állj, vizsgálj meg a néniem. Engem agyonlőttek. Akkor engem nekilökött a néniem a csendőrnek: - Ezt lödd agyon, ha mán az anyját agyonlőtték. A néniem pad alatt is egy ember (hosszú faasztal, tejtegyék, és a koca piackor). Egyszer csak kiugrott, szaladt a piactérről. A csendőrök utána löttek, úgyhogy a kalapot le is kapták a fejün.

Édesanyját oda tették a karácsonyfa alá, ott tanátuk meg a közönséggel. Odament hozzá édesapám, letérgyelt hozzá, megcsókolt. Addig odaért egy csendőr: - Mit keresel itt, takarodj el, meg mast is mondtak. Akkor sánta Urbán jegyző odament. Hozza ne nyuljanak ahhoz az emberhöz, a feleségét fogja. Ahogy édesanyám elől fogta a kockás kendőjét, ott érte a golyó. A kezét teljesen szétronsolta, meg a tüdeje kapott lövést. Hátú nem vót egy lyuk se a kendőn, úgyhogy még utána abbú a kendőből nekünk csináltak nagykabátot. Száz lébű kimosták a vértől, azután megvarrták.

Másnap gyűtt hozzánk a belügyminiszter, meg egy csendőr. Mondom a csendőrnek: - menjen innen, biztos maga lötte agyon édesanyámat! Aszongya: - Ne ríj, kislányom, én nem is idevalósi vagyok, nem löttem agyon senkit se. Azt ígérte a belügyminiszter, hogy maj' gondosodnak rullunk. Mikor eltemettük

édesanyámat, kigyűtt az árvaház, hogy elvisznek bennünköt. Én akkor tizenhárom éves vótam, átöleltem édesapám térgyit, hogy ne adjon oda bennünköt, én mindent megcsinállok, de ne adjon oda bennünköt. Hát osztt akkor édesapám aszonta, hogy nem ad oda bennünköt. Úgyhogy mindenki ment szolgálni amerre látott. Eltemettük édesanyámat március 22-én, én mán egy hét múlva mentem a bolgárokhöz (kertészek) dolgozni, így telt a fiatal életem.

Kaptunk 1.500 pengőt négyen testvérek, ez be vót téve az árvapénztárba. Úgyhogy mikor férhő mentem, 20 pengőt kaptam, ez vót a járandóságom. Édesapám is kapott 1.600 pengőt, az osztt vett négyőnknek másfél kertet a Templomzugba. Ennyi vót.

Teljesen érthetetlen. Megmagyarázhatatlan. Olyan nyomorúak voltak ott azok az emberek - öríttek volna, ha a kisgazdák megkapják azt a kukoricaföldet negyedibe vagy harmadába, vagy azt, hogy kanász legyen, vagy azt, béres legyen. Ezért ment oda a sok csóró. Hogy legalább a kenyérnek valója meg lenne a családjának.

Privóczi István bácsi is ott maradt szegény a földön, pedig csak gyűtt haza a veteményföldre, vót nála egy gereblye meg egy kapa. A hidná odament hozzá egy csendőr, elvette tülle. Aszongya István bácsi: - Hát mér veszed el, hát odavótam veteményezni. Nem ment el 50 métert, mikor a másik csendőr karddal fejbe csapta az öreget a kövesúton. Pedig csak gyűtt a veteményrű hazafele. Lapatinszki Veronka, az meg állapotos vót. Két hónapja lett volna még hátra. Úgyhogy én ezekkel a gyűlésekkel úgy vagyok: - No, csak programbeszédezzetek, én felé se megyek, énnekem van elég emlékem a programbeszédrű.

De azért mikor lehetett volna csapni rajtuk, mégse csaptam. Az ötvenes évekbe megállt a házunk előtt egy ávos kocs. Hogy megjött Pálka Pál főszolgabíró a fogságbú, osztt letartóztatták, ekkor meg ekkor lesz Gyulán a tárgyalás, menjek el. - Én nem megyek. Nem vagyok rájuk kíváncsi. Az anyámat úgyse adják vissza, ők meg mán megöregedtek, énnekem mán olyan mindegy, hogy micsinának velük.

Bemutatjuk...

Pelyva Miklóst

Tisztelt olvasóink! Ezúttal Pelyva Miklós nyomdász vállalkozót ajánlom szíves figyelmükbe, akinek köszönhetően lapunk külsőleg szebb, színesebb, színvonalasabb lett, ahogy ezt bizonyára mindannyian észrevették. Otthonában fogadott, s válaszolt kérdéseimre.

Mikor határozta el, hogy egyéni vállalkozó lesz, s mi indította erre?

Ez nem igazán elhatározás kérdése volt. Egyik napról a másikra szakadt rám a hír, hogy az ENCI nyomdát, ahol alkalmazottként dolgoztam, felszámolják. Ez a munkanélküliség fenyegető rémét vetítette előre, így szinte gondolkodás nélkül mondtam ki, hogy akkor én bérbe veszem. Nem is gondoltam akkor végig a dolgot, kényszerhelyzet volt. Behunyva szemmel ugrottam fejest az ismeretlenbe. Ha ehhez bátorság kellett, úgy ez a kétségbeesettek bátorsága volt, sem idő, sem lehetőség nem volt hosszabb mérlegelésre. Azóta már sokszor eszembe jutott, hogy ez rosszabbra is fordulhatott volna! Szerencsére nem így történt.

Biztos megélhetést nyújt ez a vállalkozás?

eleneg úgy tűnik - igen - már amennyire egyáltalán biztos lehet a mai gazdasági viszonyok mellett bármely vállalkozás jövője.

Milyen munkát vállal?

Ebben - mióta az ENCI-től kapott megrendelések a kapacitásnak csak kis hányadát teszik ki - elég széles a skála. Meghívóktól, névjegykártyáktól kezdve különböző szórólapon, vagy akár tombolatombokon keresztül az öntapadós termékeimkéig vagy márkajelzésekig, és még sorolhatnám. Ezt a mindenkor kereslet, vagy ahogy mondani szokták, a „piac” szabja meg. Régebben, amikor még az ENCI házi nyomdájaként üzemeltünk, szinte teljes kapacitásunkat lekötötték a kézi könyveléshez és egyéb belső adminisztrációhoz használatos nyomtatványok, valamint a cipődobozokra ragasztandó címkék nyomása. Viszonylag kevés ún. bérmunka vállalására volt lehetőség, pedig akkor többedmagammal dolgoztam. Mindez eléggé egysíkúvá tette munkánkat, nem ösztönzött fejlődésre, lépéstartásra, így amikor egyéni vállalkozó lettem, bizonyos értelemben szinte újra kellett tanulnom a szakmát.

Ha jól értem, akkor ez a géppark hamarosan elöregszik, gondolt-e felújításra, szeretné-e üzemét bővíteni?

Sajnos a nyomdatechnika máris „tüllépett rajtam”, de felújítás vagy bővítés előtt még saját műhely megvalósítására kell gondolnom, mert bár a gépeket megvettem már, a helyiséget jelenleg is csak bérelem - igaz, hogy megújították a szerződést - mégis

Tisztújítás a helyi KDNP-ben

A január 28-29-én megtartott országos nagyválasztmányi ülésen a KDNP új országos vezetőséget választott, amely már mindenki előtt ismert. Az ugyanakkor elfogadott új alapszabály rendelkezései szerint a megyei és helyi szervezetekben is tisztújítást kell tartani.

A Gyomaendrődi Alapszervezet 1995. február 20-án rendkívüli gyűlést hívott össze, amelyen megválasztotta az új vezetőséget.

Elnöknek újraválasztotta: Vaszkó András, titkárnak Véháné Szedlák Ilkót, gazdasági vezetőnek Szabó Zoltánét. Elnökségi tagok lettek: Hanyecz Imre, Gyuriczáné Szabó Erzsébet, Timár Mihály. Megyei küldöttek pedig: Vaszkó András, Császár Ferenc. Póttag: Talán Mátyás.

Vaszkó András régi-új elnök elmondotta, hogy az alapszervezet politikáján nem óhajt változtatni. A párt a KDNP alapszabály betartását és a keresztény, nemzeti eszme erősítését, váro-

csak egy saját üzem megvalósítása jelenthetne biztonságosabb jövőképet, ha ebben a szakmában akarok megmaradni.

Nem fél-e a környékbeli igen erős konkurenciától?

Inkább úgy fogalmaznék, én nem jelentek konkurenciát számukra, mindegyiknek megvan a maga rá legjellemzőbb szakterülete, amit szintén az igény, a kereslet alakított ki s ez nem ütközik az enyémmel.

Azt gondolom, hogy Gyomaendrődön szinte mindenki ismeri, de mint tudja, lapunk a város határain kívül is sokfelé eljut az országban, ezért kérem, mondjon néhány szót önmagáról is.

Itt születtem Endrődön 1958-ban, és itt végeztem el az általános iskolát. Aztán Békéscsabára kerültem, az akkor még Rózsa Ferenc Gimnázium és Nyomdaipari Szakközépiskolába. Itt érettségiztem és ezzel együtt kézi szedő szakképesítést kaptam. Már diákkoromban is futballoztam, így hazavártak a helyi csapatba, s hogy elhelyezkedési gondok ne akadályozzák ezt, a Szabóipari Szövetkezetben biztosították számomra állást. Itt dolgoztam másfél évig, innen kerültem az ENCI nyomdájába. Itt élek egy „ugrásnyira” az ENCI-től az Október 6. lakótelepen feleségemmel és két kiskorú gyermekemmel, akik közül a nagyobbiknak, a fiúnak edzője is vagyok. Mint ebből is látható, a sporttól sem szakadtam el mindmáig.

Még egy utolsó kérdést: Mi indította arra, hogy lapunk előállítását önköltségi áron vállalja, hisz ez sokkal kevesebb az egyébként szokásos összegnél, tehát nem „nagy üzlet”, miért vállalta mégis ezt a sok gonddal és nagy felelőséggel járó munkát?

Megmondom őszintén, ez nagy kihívás, nem kis megmérettetés számomra. Mintegy magamnak is bizonyítani akarom, hogy tudom ezt csinálni, képes vagyok rá. Mint mondtam, szakképesítem kézi szedő, s mivel igazi nagy nyomdai háttér nem, csak az iskolában eltöltött heti két gyakorlati nap, és a gyomai Kner nyomdában eltöltött nyári gyakorlatok, már a gépi szedést is főleg önképzés útján, a régi tankönyvek újraböngészésével, nyomdász barátaim útmutatása, tanácsai segítségével sajátítottam el. Egyre tudatosabban próbálok felzárkózni és lépést tartani a nyomdatechnikai haladással. Lehet és kell is ezt a munkát még jobban csinálni, látom hibáimat, igyekszem azokat kijavítani. Ez újra tanulásra ösztönöz, ami csak hasznomra válhat. És végül, de nem utolsó sorban a szerkesztőkhöz fűződő személyes jó kapcsolatom is hozzájárult döntésemhez.

Én köszönöm ezt a szerkesztőbizottság nevében is, és bizonyára az olvasók sem veszik zokon, ha nevükben is nyilatkozom, hogy mi mindannyian máris szépnek látjuk lapunkat, a hibákat mi, szerető szülők módjára, elnézéssel szemléljük.

Marsi Jánosné

sunk érdekeit tartja legfontosabb feladatának. Ugyancsak a társadalommal való legszorosabb kapcsolatot tűzi ki céljává. Az alapszervezet támogatja a polgármestert, az önkormányzatot mindaddig, amíg a város érdekében tevékenykednek. Kijelentette, hogy a helyi szervezet úgy városi, mint megyei szinten meghatározó erővé vált. Ennek oka, hogy az alapszervezet egyre jobban beépül a helyi társadalomba. Az elnök kérte a tagok még hatékonyabb támogatását.

irodalmi oldal

„Aki legdrágább, aki legszebb...”

Ezt a gyönyörű félmondatot „Charles Baudelaire” verséből a Himnuszból idéztem Önöknek. Azért, mert életemben minden szépet, jót és természetesen gyötrelmet is, a NŐK-től kaptam, így csupa nagybetűvel. Ne kérdezzék, hogy mi közük van mindehhez Önöknek, kedves Olvasóink. Bizony, bizony nagyon sok! Mert, ha végiggondolják, hogy mit jelent Önöknek a NŐ, akkor talán sok-sok hasonlót sorolhatnának, amit én most közreadok.

Mert azt, hogy élek, elsősorban ÉDESANYÁMNAK, a nyolcgerekes endrődi VARGA CSALÁD egyik tagjának köszönhetem, hiszen méhébe fogadva nevelt, vállalta a szószerint fájdalmas gyönyörű szülést, még annak árán is, hogy két héten át élet és halál között lebegett a mezőtúri kórházban, s azon pillanataiban, amikor magánál volt, azt ismételte kérően: - Jól van a fiam? - S közben nézett kíváncsian - kutatva az orvos, a nővér szemébe, a szeme mögé... hogy jó tejet kapok-e az engem szoptató cigányaszonytól? Mert már édesanyám méhében növekedve megtanultam talán repülni, hiszen „útjaira” az álmaiban és a valóságban is vele tarthattam elképzelt, eltervezett útjain...

Mert nemcsak édesanyámnak, hanem drága SZUJÓ NAGYANYÁMNAK is köszönhetem szép magyar beszédemet. Amikor csak tehettem átkerekeztem Gyomárról a szomszédos faluba, Endrődre. S ha főzött, ha kertet kapált, ha varrt, ha befőtött, savanyúságot tett el, ott sündörögtem mellette, segítve és lestem ittam, szívám magamba minden szavát, mint a szivacs. Hála neki is, hogy megtanulhattam gyönyörű nyelvünk szép kifejezéseit, legszebb fordulatait a tiszta beszédnek. Hála neki, hogy recept nélkül ugyanúgy el tudom tenni a savanyúságokat, befőtteket, mint ő tette. Azok ízében tovább él velem...

Mert mit tagadjam, hogy TANÁRNŐIM egy részébe társaimhoz hasonlóan fülig szerelmes voltam ám én is!

Nekem még megadatott a mindent elsöprő ELSŐ NAGY SZERELEM, amely ma elzúg, vagy szégyenlősen elsündörög a kamaszok mellett, hiszen tán szégyellnék is bevallani ezt a csodálatos érzést, még önmaguknak is, nehogy másnak. Én még négy évig udvaroltam az első nagy szerelmemnek. Ma nem biztos, hogy a fiúk és lányok tudják, mit is rejt ez a szép szó...S azt sem titkolom, olyan szerencsés volt eddigi életem, hogy immár az ötödik nagy szerelem mámorító légköre élteti mindennapjaimat... lehetne-e mindez a Nők nélkül? Aligha.

Mert kényszer és erőszak nélkül segítettem mindig FELESÉGEIMNEK - kettő volt eddig - ha úgy adódott. Második feleségem közel kéthónapos veszélyeztetett terhessége alatt szinte végig kórházban volt, s majdnem mindennap megkívánt valamit. Nem vallottam szégyent azokkal az étkekkel, amelyeket készítettem neki. A hétvégeken mindig bevásárolok, szívesen, alkukészen járom a

kofákat, s ők is örülnek a visszatérő, jókedvű törzsvásárlónak.

Nem szégyellem bevallani, hogy takarítani nem szeretek, abban nemigen számíthatnak otthon rám...

Mert valami őszönös pedagógiai érzékkel, türelemmel lesem, figyelem gyermekeim - köztük két lány- nyiladozó értelmét, rácsodálkozását, örökre újabb és újabb kérdést szülő érdeklődését a minket körülvevő világ dolgai iránt. A nagyobbik immár a főiskola végzős hallgatójaként saját lábára állt. A kisebbik, mint mozgássérült, érzékeny, tiszta lelkével, sebezhetően igényli a támaszt mindenkor...

Mert igaz, nem piros betűs ünnep a naptárban ez a márciusi nap, mégis több mint száz éve virággal köszöntjük a nőket, a lányokat, asszonyokat világszerte.

Emlékszem, gyerekkoromban Gyomán, a Körös-parti erdőben, a Ligetben kerestem a hóvirágot az ibolyát. Ha enyhébb volt a tavasz, akkor úgy illatoztak nagyanyámtól kapott kis kaskámban a csodálatos csokrok, hogy egy évig emlegettek miatta a nekem oly kedves NŐK!

Mert tavasz közeledtével újból és újból meglepem az illatozó csokrokkal ŐKET, a NŐKET.

Tímár Mátyás

Nőnapra...

Évmilliók szálltak, évezredek múltak,
Hegyek megszülettek, hegyek elsímultak,
Medrek árka regél régen volt vizekről,
Papiruszok titka misztikus hitekről.
Mennyi letűnt világ! Kőbevesző csoda!
Csak egy ami örök, mi nem múlik soha:
Az a mindent bíró, mindent tűrő erő,
Mely asszonyszívekből buzogva tör elő.
Erő, mely áldott gyengeség és jóság,
Varázslatos szépség, megejtő valóság.
Erő, amely alatt asszonyok görnyedtek,
Amikor anyáink, s hú társaink lettek.
Bennük örökölt meg szeretet és béke,
Ők a hazatérők biztos menedéke.
Puha meleg fészek, két ölelő karban,
Elringató álom egy picinyke dalban.
Létünk hordozói, virág virulása,
Nélkülük nincs élet, csak világ múlása.
Még a föld is drága, mely hordozza őket!
Áldja meg az Isten e napon a nőket!

Nőnapon...

Kedves a köszöntés, Apák, Férjek, Fiak.
Meg-megbotló, gyarló esendő férfiak.
Szívünk a hálával csordulásig megtelt,
De csupán csak egy nap lehet nekünk szentelt?
Ha életünk egén viharfelhő támad,
Ha könnyeket fakaszt szemünkből a bánat,
Legyünk mindig társak, együtt rosszban, jóban!
S szerelem lángja, ha lassan hamvadóban,
Szeretet parazsa örök melegében
Éljünk mindennapos, áldott békeességben!

Ioányi Mária

Az önkormányzati munkáról

Az elmúlt időszakban az önkormányzat kétszer ülésezett. Január 26-án a legfontosabb téma a költségvetési koncepció meg tárgyalása volt. A rendkívül korlátozott források figyelembe vételével egy szűkített költségeket tartalmazó változat került elfogadásra. Az érdekképviselői szervek és önkormányzati intézmények véleményezése után február 28-án került sor a költségvetési rendelet megalkotására. Ezen az önkormányzati ülésen volt téma az autóbusszjárat díjainak változása, valamint mérlegelési díjról döntött a testület.

Az aljegyzői pályázatok elbírálásának eredménye, hogy a jegyző javaslatának megfelelően Megyeri László lett Gyomaendrőd aljegyzője.

A február 14-re összehívott rendkívüli ülésen az 1996 évi címzett támogatások benyújtása volt napirenden. Ennek értelmében 1996-ra a Városi Művelődési Központ berendezésekre és irodatechnikai

felújításra, a Képviselőtestület a Tájház felújítására nyújt be pályázatot. Szintén támogatta a testület a Városi Könyvtár könyvtárellátását célzó pályázatot. A Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola, és a 617. számú Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari Szakközépiskola kollégiumbővítő beruházás pályázata is a testület támogatását élvezte.

A közeljövőben az Önkormányzat Mezőgazdasági Bizottsága felméri a város földterületeinek hasznosítását.

Mivel az elmúlt átmeneti időben ideiglenes földhasználatok is történtek - főleg az un. Béke Tsz kárpótlásból visszamaradt területein - és jelenlegi használói nem mind ismertek. Ezért, aki ilyen földet használ, a bérleti szerződés megkötése végett keresse fel Megyeri István főelőadó urat.

Várfi András

önkormányzati képviselő

Rögös útjaink

Mi jut eszünkbe a Selyem vagy a Sugár utcáról? Rend, tisztaság, szépen karbantartott házak, frissen nyírt fű, rózsák. És mi jut eszünkbe a Fő utcáról, pontosabban annak endrődi szakaszáról? Por, vagy sár, gondozatlan középületek, hatalmas kerékvágatok, piszok, elszórt papírok, nem ritkán: árokban rothadó elütött állat teteme. Sokat javítana a helyzeten, ha szegéllyel látnák el ezt az útszakaszt is.

- Kinek a kezelésében van a Fő út? - kérdezem polgármesterünket, Dr. Frankó Károlyt.

- A Fő út karbantartása nem a város dolga. Mivel országos forgalom megy át rajta (a 46-os út), a Közúti Igazgatóság kezelésében van. A 47-es úton nemrégiben volt egy fejlesztés, ezt is a Közúti Igazgatóság csinálta a Közlekedési Minisztérium támogatásával.

- És a mi útjainkra mikor gondolnak?

- Tavaly elmentünk Latorcai János úrhoz és az Ő segítségével sikerült a gyomai részen a Bajcsy út szegélyének a megépítése. Akkor azt mondták a minisztériumban, hogy arra nincs elég pénzük, hogy a Fő út endrődi szakaszát is megcsináltathassuk, az 10-15 millió forintba kerülne.

- Ebben az évben lesznek-e próbálkozások?

- Igen, most írtunk egy levelet Lotz Károly miniszter úrnak, és kértünk tőle kihallgatást, több okból is. Részben az útjaink miatt: hogy Gyomán a Bajcsy úton a kimaradt 880 métert szélesítsék ki. És azért is, hogy legalább három év alatt lássák el szegéllyel az endrődi útszakaszt. Az is jó lesz, ha évente legalább egy kilométert megcsinálnak: megszűnne a sárfelhordás, ki lehetnek a kerékpárút és az útszegély közötti szakaszt tölteni földdel. Fontos volna, mert a két

városrész hangulatát alapvetően befolyásolja ez az igazságtalan különbség. Hiszen a gyomai útszakaszon esővíz elvezetés van, szegélyt csináltak, kerékpárút van. Másrészt: alapvetően zavarja az emberek jó közérzetét, jó érzését a sár, bárhol is kell együtt élnie azzal.

- Milyen témát érintenek még a miniszter úrnál?

- Lesznek kérdéseink a víz ügyben. Azt is meg akarjuk kérdezni a miniszter úrtól, hogy mit javasol, merre induljunk el telefon ügyben, mert nem jött létre a szerződés a MATÁV és partnere között. Ezen a "vonalon" nincs mire várunk.

- Az önkormányzat kezében vannak viszont a mellékutak.

- Igen. A kátyúzásra lesz pénz, várjuk a jobb időt. A szemét eltakarítására is, faültetésre is van egy kis pénz. Meg kell oidani a kondorosi és szarvasi út közötti összekötő utat Öregszőlőben, hogy legyen egy normális körforgalom autóbusszal. A lakossággal együtt építendő kövesutakról: úgy gondoljuk, hogy az lenne a jó, ha minél több utcában lenne legalább 3 méter széles egyirányú út, meghagyva a helyet a szennyvízcsatornának. De ebben az évben arra sincs pénz, hogy az önkormányzat és a lakosság 50-50 %-os vállalással építsen utat. Reingeteg a kiadásunk. Közben 20 millió megy el az öregek otthonának jelenlegi hálózatához. Az intézményeknek a fenntartására még az állami támogatáson felül 88 milliót hozzá kell tenni. És még a hiteleket nem is említettem.

- Tud-e a lakosság valamit segíteni?

- Én arra kérem az embereket, hogy most egy kicsit gyakrabban vegyék elő a seprőt, a gereblyét. Nagyon sokat jelentene, ha mindenki maga előtt rendet tartana. Bizonyos, hogy ebben nem fog nekünk segíteni sem a

Közúti Igazgatóság, sem más. A Napkeleti előtt is elment valamikor a kerékpárút, de erre csak a közvetlen közelében lakók emlékeznek. A kerékpárút helyén hatalmas lyukak tátonganak, Nagy Pál képviselőt, a GYOMASZOLG vezetőjét kérdezem a kerékpárút sorsáról.

- 1993-ban kijavították a kerékpárutat. A tervek szerint a Pásztor János úttól a Kodály Zoltán utcáig történt volna a javítás. De a munkálatokra a Napkeleti előtt megálltak.

- Várható az idén folytatás?

- Nem sok remény van rá.

- Nagyon rossz állapotban van a Csókási lejáró előtti útszakasz is.

- A Hatház utca környékén az Ipartestülettől a Kollégiumig egy 300 méteres útszakaszon szegélyt tervez a GYOMASZOLG, és természetesen parkosítást is.

- Mi lesz a Blaha Lujza úti szennyvízvezetékekkel?

- Arra törekszünk, hogy folytassuk a szennyvízvezetékeket. De ezekre a kérdésekre csak a költségvetés elfogadása után lehet válaszolni. Annyi biztos, hogy városüzemeltetésre még kevesebb a pénz, mint tavaly.

Hornokné Németh Eszter

HELYREIGAZÍTÁS

E sorok írója ezúton kér elnézést Pelyva Miklós nyomdászától, kijelentve, hogy nem őt terheli a felelősség a február 25-i Jótékonysági Estélyen történt tombola „malőrért”, mert bár ő valóban három tombót duplán nyomott, egyforma jelzéssel, egyforma sorszámmal, de erre a megrendelőt, Ungvölgyi Jánost figyelmeztette is, akihez azonban kórházban tartózkodása miatt csak üzenet formájában, pontatlanul jutott el az információ, így történhetett meg a hiba, hogy két egyforma tombó került értékesítésre.

Marsi Jánosné

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 2. sz.)

Kísérjük figyelemmel, mi történt Schiefner Ede plébános működése alatt az egyházzal, a faluval.

1855-56: "...a templom újra zsindelezett." Tehát régen zsindelezett volt ennek a templomnak a teteje, szép lehetett.

1857: „A két új iskola céljára az uraság adott 40 magyar hold földet. Ez a 40-40 hold a Nyárszegi dűlőben Gyoma felé van.

1860: „A gyomavégi iskola felépült, a terv szerint 4000 forint költséggel. Megnyílt mint vegyes (fiú és lány) iskola, Balla Mátyás helybéli származású tanító vezetése alatt...A templomban a Szent Imre herceg oltárkép elkészült, Fischer Károly által festve.”

1866: „A templom külseje megújított...két új csillár vétetett a hívek adakozásából.”

1870: „December 16-án meghalt Balla Károly kántor, 41 évig volt Endrődnek kántora.”

1871. „Új kántor választott...Újházi Sándor egyeki kántor... Kálvária megújított, a stációs képek üveg alá vétettek.”

1873: „Wodianer Albert a nagylaposi majorban (uradalmi) iskolát állít, s nem engedi, hogy a kocsorhegyi gyerekek ide járjanak... Az epemirigy (járvány), mely június 6-án kezdődött, pusztított egész szeptember 14-ig. Hatszáz embert ragadott el.

1878: „A szőlőskerti iskola épült 1800 forint (Öregszőlő).”

1879: „A nagy vizek igen megrongálták a községet. Alig volt ház, amelyben víz ne lett volna. A gyomai végen (Gyomavég) egy 1670 négyszögöl szép telek vétetett (iskolaépítés céljára). Az építkezést Szabó András endrődi ács elvállalta.” (Tehát építik a

mirhói iskolát.)

1880: „Szentháromság vasárnapján ünnepélyes körmenet az új (mirhói) iskola beszentelésére. A körmenetet ezernél is több ember kísérte.” (Nézzük meg, most hogy néz ki a mirhói iskola épülete...) Megállapítható, hogy Schiefner Ede időszakában kialakult a falu iskolarendszere. Az új mirhói iskolán kívül már megvoltak:

„Központi fiúiskola, feljár 312 tanuló

I-II. osztály tanítója: Magics Károly

III-IV. osztály tanítója Szebeni János

Központi leányiskola, feljár 277 tanuló.

I-II. osztály tanítója Kovács Lajos

III-IV. osztály tanítója Vidosics Antal

Gyomavégi vegyes iskolába jár 120 fiú, 108 leány. Tanító: Balla Mátyás.

Nagylaposi vegyes iskola, feljár 10 fiú, 11 leány. Tanító: Csuka György

Kerti vegyes iskola feljár 60 fiú, 65 leány. Tanító: Orosz János.

Kocsorhegyi vegyes iskolába feljár 7 fiú, 10 leány. Tanító: Gyuris András.”

1881: „Nagy csapással látogatott meg bennünket az év. Gyomáról, a Csepüskert felől keresztül tört az árvíz... a szőlők (Öregszőlő) felé, és azokon keresztül elborította a páskumi földet. Már a községbe is betört volna, de a hívek erreyedetlen buzgalma által...gát emeltetett... és így a község az árviztől megmenettetett. Mindazon által a vadvizek nagy kárt okoztak. Márciusban tört ki a víz és majdnem augusztus végéig lepte el a földeket. Több ház összedőlt, a közlekedés a tanyak felé megakadt, csak hajón lehetett (közlekedni). Végére midőn az árvíz elapadt, ganéjbul és szalmából emeletek gátat és azon volt a közlekedés.”

Hornokné Németh Eszter

Farsang után böjt...

A németek a farsang után következő keddet - ami ott is a húshagyó keddet jelentette, mint nálunk - elnevezték bolondok keddjének. Pedig nem is volt olyan bolond az a kedd. Okosan tudták, hogy minden sürtett vigalomnak böjtje kell, hogy legyen.

Nagyanyáink ilyenkor elstúrozták az edényeket, hogy a zsíros ételeknek nyoma se maradjon.

Hamvazószerdára már kis hordókban beérett az erőstúró, szilkékben aranylott a sültvaj. Istenem, hogy szerettük mi gyerekek a „vajajjás” kenyeret! A kisütött vajból a lábas alján megülő vaj alját nevezték így.

Ettől kezdve zsírral főzni, húst enni tilos volt. Csöppet sem bántuk. Még ma is a számban érzem az erős-túrós lekváros derelyék ízét. No meg a vajban sütött ropogós herőce! A király is megnyalta volna utána mind a tíz ujját.

Negyven napig, egészen nagyszombat estéjéig, szigorúan tartották a böjtöt. A feltámadás után aztán pirospöttyös zsírpacnikkal kínálgatta magát a kocsonya, inycsiklandozóan párolgott a főtt sonka, és annak levében főtt tojás.

Ne higgyük, hogy kárát vallották a negyven napos lemondásnak.

A vallási érzelmeken túlmenően, az egészségre is jótékony hatással volt.

A farsangi nehéz ételektől megcsömörlött gyomor a könnyebb ételektől

szinte megpihent. Ezzel együtt járvult a közérzet is.

Ugyanilyen meg gondolásból bizony nagyon is üdvös volt a harsogó vigalmak elcsöndesülése, időszakos tilalma is. Hiszen a tömény mulatozás is előidézhet egyfajta csömört: a lélek csömörét. Amint a testnek, a léleknek is szüksége van a ma már nagyon is megszeldült böjtje. S a lélek böjtje a lélek csöndje.

A természet rendjét is bölcsen úgy rendezte el a Teremtő Atya, hogy a kivirulás és termékenység időszakát felváltja a pihentető tél. Milyen jó lenne, ha mi is tudnánk mértéket tartani, és elcsöndesítenék olykor a zajongó világot a farsangok böjtjei!

Iványi Mária

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrőd Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 4. szám

1995. április

Feltámadás

Keresztény népünk nagy tavaszi ünnepe a Húsvét: a halál és a diadalmas feltámadás ünnepe. Az elmúlás és az örökkévalóság nagy együttélése. A múlandóság és az öröklét összefonódása, a megdicsőülés jelképe.

Lassan 11 évszázad pereg le, s Európa villámhárítója, a Kárpát-medence népe ezer veszély közt él. Külső támadások és testvérháborúk sorozata után, végső nagy veszélyek múltán újra lombosodik az életfa.

Mohi puszta, Mohács, Nagymajtény, Világos, Donkanyar szörnyűségeit is túléltük. A Táltos király, Tomori, Rákóczi, Batthyány, az aradi vértanúk, Nagy Imréék mártírágából, kihullott véréből életet adó tavasz fakadt.

Nem semmisített meg bennünket Ajtony-Koppány, Zápolya, Károlyi Sándor, az orosz beavatkozást kolduló Ferencz József, Kun Béla és Szamuely, a nyilas Szálasi Ferenc, de a néprontó Rákosi, az 56 hőseit százával bitóra juttató Kádár-Műnnich diktatúra sem.

Valóban igazak lennének Ady Endre szavai? „Nekünk Mohács kell”

Nem tanultunk a Himnusz, Szózat, Zrínyi éneke, Zrínyi második dalából?

Hiába rajongott Petőfi? Hiába buzdított Vajda János? Nem hat már ránk Vörösmarty csodálatos verse? „Az úri hölgyhöz” - melynek én a „Magyar Nőkhöz” címet adnám:

A kisdedeknek néma szája kér,
Hogy adj nekik hazát. Ne vond meg azt.
Áldás vagy átok vár e válaszárt:
Határozz, és kimondtad sorsodat.

Szerencsés szerencsétlenség, hogy az elcsatolt országrészekből egyre többen térnek meg hozzánk. Még így is fogy a magyar.

Hadd támasszam fel egykori kiváló főkántorunkat, Ujházi Miklóst, aki 1941-ben a nagyhéten halt meg. Életében szívesen zenésítette meg vallásos költők verseit. Így nagybőjtben gyakran énekeltük a templomban:

Koldusboton, törött mankón jövünk búcsút járn.
Szűzmáriás magyaroknak kopott unokái.
Éjfél van a Duna táján,
magyaroknak éjszakáján
Nincs más, ki virrasszon.
Baráttalan, testvértelen
Hozzád ver a veszedelem
Boldogságos asszony.

(A szerzőnek Sík Sándort vélelem)

A sok baj, szenvedés, széthúzás, ármánykodás ellenére is vallom a Magyar hiszekegy e sorát:

„Hiszek Magyarország feltámadásában.”

Márton Gábor

Bella Rózsa: endrődi keresztek (1991)

A tartalomból:

§ Önnek joga van tudni

2. old.

Évfordulók

Egyéves a „Hittel a Holnap Ifjúságáért” Alapítvány

3. old.

Az önkormányzati munkáról

A falugazdász válaszol

4. old.

Egyházi krónika

5. old.

Bemutatjuk Dinya László vállalkozót

6. old.

Hírek, információk, közlemények

7. old.

Iványi György plébános emlékére

8. old.

Kunkovács László kiállításai

9. old

Azt álmodtam az éjszaka...

11. old

Helytörténet

12. old

Önnek joga van tudni...

...hogy a 172/1994.(XII. 20) Korm. rendelet alapján beutaló nélkül vehető igénybe a bőrgyógyászati, a fül-orr-gége, a nőgyógyászati, a sebészeti, a szemészeti, az onkológiai, az urológiai, az ideggondozó, a tüdőgondozó, és a bőr-nemibeteg szakrendelés.

...hogy a Magyar Közlöny 129. számában megjelent a 184/1994. (XII. 29) Kormány rendelet a társadalombiztosítási igazolványról.

Az igazolványt az illetékes Megyei Egészségbiztosítási Pénztár, (MEP) a vasutasok részére a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóság állítja ki. Az, aki a biztosítás megszűntetését követően a MEP-től táppénzt, GYES-t, GYED-et, kapott, vagy neki fel nem róhatóan már nem részesül munkanélküli ellátásban, szintén a MEP-től kérheti az igazolványt. Eltartott részére akkor állítható ki igazolvány, ha az eltartó az eltartásról írásban nyilatkozott.

Egészségügyi szolgáltatás igénybevételekor, (vagy azt követő 15 napon belül) az igazolványt és a személyi igazolványt be kell mutatni, ha valaki azt az időt elmulasztja, a szolgáltató térítési díjat kérhet tőle. A jogosultság megszűnését 3 napon belül kell bejelenteni, a késedelmes bejelentés rendbírósággal jár.

Az 1995. január 1. előtt kiadott és még személyi számot is feltüntető igazolványok becserélhetőek, ha ezt az érdekelt nem kéri, úgy kell tekinteni, hogy a személyi szám további használatához hozzájárult.

...hogy a Magyar Közlöny 129. számában megjelent a 183/1994. (XII. 29.) Korm. rendelet, melynek alapján a nyugdíj legkisebb összege: 8400 Ft A rendelet módosítja a havi átlagkereset számítási módját, valamint az évi 365 napi keresettel nem rendelkezők évi keresetnek számítási módját.

A rokkantsági nyugdíj legkisebb összege: III. csoport 8400 Ft II. csoport 8820 Ft I. csoport 9100 Ft.

Az állandó özvegyi nyugdíj legkisebb összege 7800 Ft. Az árvaellátás legkisebb összege 7200 Ft.

A baleseti rokkantsági nyugdíj III. csoport 8460 Ft, II. csoport 8890 Ft, I. csoport 9200 Ft.

A Járadékok: Öregségi járadék 7120 Ft, Munkaképtelenségi 7660 Ft. Özvegyi járulék 7010 Ft.

...hogy a Magyar Közlöny 129. számában megjelent az 1994. évi CIII. törvény a társadalombiztosítási törvény módosításáról.

A törvény módosítja a most nyugdíjba menőknél a kereseti százalék szorzatot, valamint az átlagkereset jövedelemszint szerint figyelembe vehető százaléktáblázatot.

...hogy a Magyar Közlöny 129. számában megjelent a 185/1994.(XII. 29) Korm. rendelet, mely szerint az energia-áremelésre tekintettel HAVI 600 Ft TÁMOGATÁST KAP: AZ 1994. DEC. 31.-ÉN 60. évet betöltött nyugdíjas, a ROKKANT, akinek az 1994. dec. havi nyugdíja, járadéka NEM HALADTA meg a 12.000 Ft-ot, a 3 vagy több gyermek után családi pótlékban részesülő, vagy egyedülálló, aki családi pótlékot kap, a munkanélküli járadékban, a keresetpótló támogatásban részesülő, ha havi ellátása és esetleges keresete összege nem haladja meg a havi 10.000 -Ft-ot. A munkanélküliek, jövedelempótló támogatásban részesülők, a 600 Ft-os ellentételezést az önkormányzattól kapják.

...hogy megjelent a 6/1995 (I. 31) Korm. rend. a kötelező legkisebb munkabérről. A teljes munkaidő teljesítése és havibér alkalmazása esetén 12.000 Ft, órabér esetén 71 Ft. Az Érdekegyeztető Tanács megállapodott arról, hogy 1995. febr. 1.-től kell alkalmazni a munkabér legkisebb összegét, de a kedvezőtlen jövedelmi helyzete miatt a MEZŐGAZDASÁG, VADGAZDÁLKODÁS, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT, nemzetgazdasági ágakba tartozó gazdálkodó szervezeteknél 1995. szeptember 1.-jétől kötelező a munkabér legkisebb összegének alkalmazása.
FONTOS MEG TUDNI:

...hogy Magyarország exportból származó 1994 éves devizabevétel 12-13 milliárd dollárra tehető, ami az adósságállomány 45-48%-ának felel meg.

Magyarországnak gyakorlatilag nincs kormányokkal szembeni adóssága, de a világ számos pontján kisbefektetők ezrei, összességében közel 12 milliárd dollár értékű magyar államkötvényt birtokolnak.

Az APEH, a VPOP, és a rendőrség márc. 20-ra kell, hogy elkészítse írásos javaslatát, a fekete gazdaság legális keretek közé való terelésére.

A Népjóléti Minisztériumnak elő kell készíteni a gyermekvédelmi törvénytervezetet. A legfrissebb statisztika szerint 1993-ban a gyámhatóságok 257 esetben indítottak pert a szülői felügyelet megszüntetéséért. Magyarországon mintegy 300 ezer a veszélyeztetett kiskorúak száma.

Az orosz pravoszláv egyház arra készül, hogy 5 év múlva a világ több mint másfél milliárd keresztényét képviselő egyházak Moszkvában ünnepeljék meg Krisztus születésének 2000. évfordulóját.

Összeállította: Császárné Gyuricza Éva

Étfordulók

IV. 20: 1922 április 20-án Endrődön született Fehérváry Ferenc fotóművész, újságíró. Édesapja tanító volt a faluban. A fotóművész munkáiból a Néprajzi Múzeumban rendeztek kiállítást. Értékes felvételeiből az endrődi könyvtár is őriz néhányat. Halála után özvegye a 3. sz. ált. iskolának adományozta az elhunyt fotóberendezéseit és a könyvtárnak számtalan képet. Fehérváry Ferenc 1988 november 28-án halt meg Budapesten.

IV. 21: 1941 április 21-én 77 éves korában Endrődön halt meg Ujházy Miklós, a falu nagyhírű és csodálatos hangú kántora. Búcsúztatói, melyeknek szövege irodalmi értékkel mérve is megállják a helyüket, Halotti búcsúztatók címmel könyv alakban is megjelentek, és nagy segítséget jelentettek az ország katolikus kántorainak. Közismert verses éneke volt: A harangok búcsúztatása. Tréfás

alkotása: A román csapatok búcsúztatása. Két örökbe fogadott gyermekét nevelt fel.

IV. 21: 1879 április 21-én született Gyomán Dr. Kató József volt pénzügyi titkár, a Békésmegyei Közlöny főszerkesztője, író, költő, műfordító. Megjelent kötetei: Versek, Életbarázdák, Költemények, Pipaszó mellett, Krónikái. Meghalt 1926 november 4-én.

IV. 23: 1862 április 23-án halt meg Dávidházi Bekes Sámuel református lelképásztor, Gyoma első történetírója. Poroszlón született 1789-ben. 1818-tól 1862-ig, majd öt évtizedig volt a református egyház vezető lelkésze. Külföldi tanulmányút után foglalta el állását. Az akkori idők polihisztorai közé tartozott. 1848-ban ő volt a helybéli márciusi események szószólója, fellépett az erőszakos túlzók és a népet félrevezetni szándékozók ellen. Veje, Imreh Sándor, a későbbi főiskolai és egyetemi tanár, aki épp 1848-49-ben volt gyomai káplán. Imreh Sándor a forradalom tisztaságát és nemzeti jellegét védő cikkei sorra jelentek meg Kossuth hírlapjában.

IV. 28: 1954 április 28-án Endrődön született Uhrin Emese Katalin művészettörténész, politikus, országgyűlési képviselő. Fő munkája: Ókor és Bizánc művészete. Édesapja: Uhrin József volt.

Egyéves a „Hittel a Holnap Ifjúságáért” Alapítvány

1994. február 8-án jelentettük be a Békés megyei bíróságon a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítványt, mely a KDNP Gyomaendrődi Szervezetének kezdeményezésére jött létre az alábbi gyomaendrődi magán- és jogi személyek, mint alapító tagok felajánlásából, 185.000,- Ft alaptőkével: Császár Ferenc, Császárné Gyuricza Éva, Dr. Farkas Zoltán, Horváth János, Hunya István, Iványi László, Szujó Lajos, Szujó Lajosné, Vaszkó Irén, Várfi András, 617. sz. Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari Szakközépiskola, Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszergazdasági Oktatási-Képzési Alapítvány, Gyomaendrőd Város Önkormányzata, Kner Imre Gimnázium Alapítványa, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Thermix Kft.

„Az Alapítvány célja: a Gyomaendrőd, Selyem u. 109/2 sz. alatt épülő egyházi iskola működésének támogatása, hogy a város ifjúsága hitében és erkölcsében megerősödve minél nagyobb hasznára váljék nemzetének.

A támogatás az alábbiak szerint valósul meg:

- Az iskola rendeltetésszerű működéséhez szükséges berendezések (tárgyi eszközök) megvásárlása a magasabb színvonalú oktatás érdekében
- Az iskola tanulóinak motiválása a jobb tanulmányi eredmény érdekében (versenyztetés, felzárkóztatás, továbbtanulásra szervezés, jutalmazás), nemzetközi kapcsolatok tartása tanulói és iskolai nevelői szinten, mozgalmi élet támogatása.
- Más oktatási intézményekkel való kapcsolattartás támogatása
- pedagógusok iskolai munkájával kapcsolatos továbbképzés, iskolai rendezvények, segítése”

Az Alapítvány vagyonát öt fős kuratórium igyekszik gyarapítani: Marsi Jánosné, Ungvályi János, Ladányi Gáborné, Varga József és Dr. Valach Béla. E munkánk eredményeként az Alapítvány vagyonára mai napon 454.000,- Ft. Ez azt jelenti, hogy az induló tőkéhez 269.000,- Ft-ot tudunk felhalmozni.

Fő forrásaink a következők voltak:

1. Hagyományteremtő Jótékonysági Estély, 1994. február 12. - Bevétele - 96.100,-
2. Jótékonysági Koncert a Szent Imre Templomban 1994. április 10. 16.100,-
3. Hagyományos Farsangi Jótékonysági Estély 1995. február 25. 120.000,-
4. Magánszemélyek támogatása: 19.000,-

Kiadásaink zömét az adminisztráció teszi ki, valamint a könyvelési költség. A kuratórium mindenféle ellenszolgáltatás és költségtérítés nélkül, teljesen önzetlenül végzi munkáját.

Mint ebből a fenti - bár nem teljesen részletes - pénzügyi beszámolóból is kiténik, a magánszemélyek csatlakozásai (adományai) igen kis részét teszik ki a bevételeinknek. Oka: a kuratórium úgy döntött, hogy amíg az egyházi iskola nem áll, nem kérjük a polgárok hathatós támogatását, mivel az alapítvány céljaként „az egyházi iskola működésének támogatása” szerepel. Így nem éreztünk erkölcsi alapot arra, hogy egy még nem létező intézmény megsegítésére hívjuk fel a lakosságot. De mivel az iskola mint épület és intézmény a megvalósulás küszöbén áll, úgy gondoljuk, „ideje van” a széles nyilvánosság támogatását kérni. Ezért a **Városunk** következő számnak mellékletül küldünk mindenkinek egy-egy befizetési csekket, mely a Hittel a Holnap Ifjúságáért számlaszámára szól. Számánkat az **Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet** vezeti az alábbi számon:

269-98370-0617

Kérünk mindenkit, hogy ki-ki tehetsége szerint támogassa Alapítványunkat, mivel mi - az alapítvány kuratóriuma - így tudunk támogatást adni az iskolának.

Köszönettel tartozunk a jótékonysági bálók szponzorainak, a vállalkozóknak. Önzetlen és hathatós segítségükre, tárgyi és anyagi felajánlásaikra a jövőben is számítunk. E segítség nélkülözhetetlen volt a február 25.-i igen jó hangulatú és a bevételt tekintve is sikeres bál megszervezéséhez.

Én magam külön köszönöm Marsi Jánosné (Erzsike) áldozatos és fáradhatatlan munkáját mind az alapítvány adminisztrációjában, mint pedig a bál szervezésében, melynek oroszlánrészét ő végezte.

Még egyszer köszönetet mondok a Jótékonysági Bálát támogatóknak, név szerint:

Bela Imre, Bútoripari Szövetkezet, Dezső Zoltán, Corvo Bianco, Hegedűs József, Turul Cipő, Kert Kiwi Kft, Körös Bútoripari Kft, Lizák István és Neje, Mahovics Erika, Mészáros Vendel, Németh Dezső, Réti Virág Bt, Rófusz Zoltánné, Straszki Mihályné, Szimpatik Kft, Thermix Kft, Tímár János és Neje, Tímár Vince, Vaszkó András, Gyomafarm Kft, Villányi Attiláné, Raichle Sport Kft, 617. sz. Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari Szakközépiskola.

(Remélem, sem az adminisztráció, sem a nyomda ördöge nem tréfál meg, és nem maradt ki senki a felsorolásból. Ha mégis, előre is elnézést kérek, s ha tudomásomra jut a hiány, a következő számban pótolom.)

Az Alapítvány Kuratóriuma nevében:
Dr. Valach Béla
a Kuratórium elnöke

Az önkormányzati munkáról

Az új önkormányzatnak komoly próbatétele volt az 1995 évi költségvetés elfogadása. Az előkészítő munka során, a bizottsági üléseken a képviselők megtárgyalták, alaposan átgondolták a koncepciót, és így a lehetőségeknek legjobban megfelelő előterjesztés került a február 28.-i ülésre.

Igazságos döntés született a sport támogatását illetően, ahol figyelembe véve a klubokban sportolók létszámát, annak megfelelően állapították meg az összegeket: a Spartacus TK, amely a sportolók legnagyobb számát felfeleli, a cselgáncstól a sakkig, 2 millió forintot, a futball klubok 1-1 milliót kaptak. A költségvetéshez kapcsolódó bizottsági feladatok közül külön említést érdemel, hogy a pénzügyi bizottság feladata félévkor felülvizsgálni az intézmények pénzügyi helyzetét.

A KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELI ÉS KIADÁSI FŐ ÖSSZEGE: 812.622.000.- Forint. Ez a szerény költségvetés csak az intézmények fenntartására és a város működésére elegendő, de amikor napjainkban az önkormányzatok sorra csődbe mennek, ez a költségvetés is eredménynek számít.

A február 28.-i ülésen szó volt még a polgármester és az önkormányzati képviselők javadalmasításáról, a pályázatok benyújtásáról, a köztisztaságról szóló rendeletről.

A mezőgazdasági bizottság már két ízben foglalkozott az önkormányzati tulajdonba kerülő termőföldekkel.

A volt termelészövetkezetektől átvett földek:
Alkotmány Tsz 513 ha átlag 14 Ak/ha
Béke Tsz 338 ha átlag 16 Ak/ha
Lenin Tsz 1241 ha átlag 21 Ak/ha

A fenti földterületek összefüggő táblákban vannak. Ez évi hasznosításuk rendezett. A volt Béke Tsz területét művelők többsége a bérleti szerződést megkötötte, az ismeretlen földhasználók felderítése folyamatban van.

A több mint 2000 ha földterület sok gyomaendrői polgárnak megélhetését, az önkormányzatnak pedig biztos bevételt jelenthet.

Várfi András
önkormányzati képviselő

A falugazdász válasza

Az elmúlt év mezőgazdasági támogatásai csak részben változtak. Úton-útfélen sokan megkérdezik, hogy milyen támogatással lehet gépeket beszerezni. Ezért most a mezőgazdaság eszköz-ellátottságát segítő támogatásokról kívánok szólni.

A támogatás az új gép vásárlását és az új gép tartós bérletét (lízings) célozza kamattámogatás illetve lízingsdíjhoz nyújtott támogatás formájában. Igénybe vehetik mindazok a jogi személyek, jogi személyiség nélküli társaságok és természetes személyek, akik, illetve amelyek mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A természetes személyek esetében nem feltétel, hogy vállalkozói igazolvánnyal rendelkezzenek.

A támogatás formája a kizárólag pénzintézettől felvett, éven túli lejáratra engedélyezett hitel kamattámogatása. A tá-

mogatás mértéke a kamat 70 %-a. Aki lízings formában jut mezőgazdasági géphez, az a lízingsdíj 12 %-át igényelheti támogatásként.

A fent leírtak első hallásra, úgy gondolom, egyszerűnek tűnnek, nem kell több példányos pályázatokat íratni, nem kell annak elfogadása érdekében eljárni, stb. Meg kell azonban felelni az igen magas banki követelményeknek és természetesen a bankok pályázattal felérő dokumentációt kérnek a hitelszerződéshez.

Röviden leírok néhány pénzintézeti követelményt, amely bankonként és ügyfelenként természetesen más és más lehet.

Aki gépvásárlásra szánta el magát rendelkeznie kell 30 % saját erővel és az Áfa összegével, mivel adóra nem jár hitel. A jelenlegi alapkamat 32 - 33 %, melyre jön 2 - 3 % kezelési

költség. A felvett hitelhez szükséges 150 % hitelfedezet. Itt említem meg, hogy az új gép értékének 50 %-át fogadják el fedezetként, de van olyan pénzintézet, amely kéri az eladó cég nyilatkozatát a visszavásárlásra. A hitel futamideje 3 - 5 év, a törlesztő részleteket általában egy-egy nagyobb bevétel (búzaértékesítés, állatteladás) után, míg a kamatokat negyedévenként kell megfizetni. A banknak mindig a szerződésben foglalt teljes kamatösszeget kell fizetni, majd annak igazolásával az APEH-től igényelhető vissza a támogatás.

A TÁMOGATÁS CSAK MEZŐGAZDASÁGI GÉPRE VEHETŐ IGÉNYBE, mely a rendelet 7. sz. mellékletében van felsorolva.

Várfi András
falugazdász

Katolikus krónika

A nagyhét liturgikus rendje:**A gyomai templom programja:**

április 9. Virágvasárnap: 10 óra: Barkaszentelő mise passióval
 április 13. Nagycsütörtök: 6 óra: Az utolsó vacsora miséje
 április 14. Nagypéntek: 6 óra: Urunk szenvedésének liturgiája, passió
 április 15. Nagyszombat: 9-12-ig: közös ima a szentsírnál, 5 óra: Húsvét Vigiliája: tűz- és húsvétgyertya szentelés. exultet,
FÖLTÁMADÁS ünnepe, majd **körmenet a templomkertben** (jó idő esetén).
Húsvétvasárnap és Húsvéthétfőn ünnepi mise délelőtt 10-kor

Az endrődi templom programja:

Nagybőjti *lelkigyakorlat* az idén is a nagyhéten: április 10-11-12-én, azaz nagyhétfőn, nagykedden és nagyszombaton lesz, este 6 órakor. A lelkigyakorlat alkalmával a betegek kenetét is kiszolgáltadjuk. Felveheti bárki, aki súlyosabb betegségben szenved, ill. minden hatvan éven felüli hívő, még ha egészségesnek érzi is magát. Húsvéti gyónásunkat is végezzük el a lelkigyakorlat alkalmával.
 A lelkigyakorlat vezetője: *Seidl Ambrus piarista atya*, csorvási plébános.

április 9. Virágvasárnap 10 óra: Barkaszentelő mise passióval
 április 13. Nagycsütörtök: 6 óra: Az Utolsó Vacsora miséje, csendes adoráció
 április 14. Nagypéntek: 9 óra: keresztút, 6 óra: A Urunk szenvedésének liturgiája, passió
 április 15. Nagyszombat: egész napos Szentsír látogatás, 5 óra: Húsvét Vigiliája: tűz- és húsvétgyertya szentelés. exultet,
FÖLTÁMADÁS ünnepe, majd **utcai körmenet**
Húsvét mindkét napján a miserend: 8-kor, 10-kor, és este 6-kor.

Iványi László plébános

Református híradó

A Gyomai Református Egyház ez év folyamán visszakapja egykori Fő u. 171. sz. alatti ingatlanát. (Volt Ipariskola és Vincze dr. féle ház) Az egyház presbitériuma úgy határozott, hogy szociális otthont alakít ki és üzemeltet ott.

Az előzetes felmérések szerint 7 kétágyas és 3 négyágyas szobát lehet kialakítani az átalakítások során. Jelenleg a részletes tervek elkészítése van folyamatban. Szeretnénk a munkát már az idén megkezdeni és 1996 év közepére be is fejezni. Ám ennek időpontját meghatározza az, hogy hányan jelentkeznek és milyen anyagi támogatást tudnak biztosítani azok, akik beköltözni szándékoznak. Előzetes számítások szerint személyenként 500 ezer forint befizetésével, vagy ennek megfelelő ingatlan felajánlásával lehet helyet biztosítani a készülő otthonban.

Ezúton kérjük azokat az időseket, - házaspárokat vagy magányosokat - akik szeretnének bejutni ez otthonokba, hogy jelentkezzenek a Református lelkészi hivatalban. (Gyoma, Hősök útja 44.)

Református Szociális Otthon lesz ez, de vallásuktól - és annak gyakorlásától - függetlenül is jelentkezhetnek az érdeklődők. Amennyiben a férőhelynél többen jelentkeznének, úgy a jelentkezési sorrend és a belépésre felajánlott összeg is meghatározó lesz. Az itt leírtakon kívül további felvilágosítással is szívesen szolgálunk minden érdeklődőnek hétköznaponként délelőtt 8-12 óráig a fenti lelkészi hivatalban.

Sípos Tas Tőhötöm
 lelképásztor

A HÚSVÉTI ÖRÖMÉNEK, EXULTET

Az égben immár ujjongva zengjen az angyalok kórusa, és ujjongjanak Isten csodálatos művei: fölséges nagy Királyunk győzelmét bűgő kürtnek hangja áldva áldja! A föld is örvendjen, hogy ekkora fényár sugárik rája, és a nagy Király örök tündöklése árad el rajta; érezze meg az egész nagy világ: már továtűnt a bűnek árnya!

És vígság töltse el szent anyánkat, az Egyházat, hogy ilyen fényesség ragyog benne, visszhangozzék a nép szent éneke, bátran töltse be az Isten házát!

Most kérlek titeket, kedves testvérek, kik e szent fény csodálatos ragyogásában körülöttem álltok, könyörögjétek velem együtt Istenhez, a mindenható Úrhoz,

irgalmasságát kérve, hogy ő, aki engem méltatlan szolgálját levitáinak sorába hívott, árássa rám kegyelmének fényét, és húsvéti gyertyánk dicséretét általam vigye végbe.

Valóban méltó és igazságos, hogy a láthatatlan, mindenható Atyaistent, és egyszülött Fiát, a mi Urunkat Jézus Krisztust a szív és lélek minden érzésével és zengő szóval áldjuk. Ő leröpta helyettünk az örök Atyának mindazt, amivel Ádám tartozott, s az ösbűn zálogát kiváltotta szent vérenek árán. Mert abban áll a húsvét ünnepe, hogy igaz húsvéti Báránynkat megölték értünk, s az ő vére lett a szent jel hívő népe házában.

Áldott éj, mert ekkor hoztad ki az ósátyákat, Izrael fiait Egyiptomból, száraz lábbal a Vörös-tengeren átvitted őket.

Áldott ez az éjszaka, mert ekkor oszlatta szét a tűzoszlop sugárzó fénye a bűn minden árnyát.

Áldott ez az éjszaka, mert ma szerte az egész világon a Krisztusban hívőket a világ tévelygéseitől és a bűnök homályától elválasztván a kegyelemnek átadja s a szentek közösségébe kapcsolja őket.

Áldott éj, a halál bilincset ekkor törte szét Krisztus, és az alvilág mélyéről mint győző tért vissza. Mert semmit sem érme földi életünk, ha a megváltás ránk nem árad. Ó milyen csodálatra méltó atyai jóságod hozzánk! Ó kimondhatatlan szeretet és jóság, hogy a szolgát megmentsed, Fiadat sem kímélted érte. Lám, mennyire szükséges volt Ádám vétke, hogy Krisztus legyen váltásának dija! Ó szerencsés vétek, hogy ilyen hatalmas és fölséges Megváltót kívánt és érdemelt!

Ó valóban áldott éj, csak te voltál méltó, hogy tudjad a napot és órát, melyben Krisztus a halálból feltámadt. Ez az az éjszaka, melyről az Írás mondja: „Az éjszaka úgy ragyog, mint a nappal fénye, és világosság támad boldogságnak éjén.” E szentséges éjszaka számúzi vétkünket,

lemossa minden bűnünket, a bűnbánóknak ártatlan szívet ad, a szomorkodóknak vigaszt kínál. Távol űzi a gyűlölködés átkát, és meghozza a békés egyetértést, a zsarnok gögjét is fékezi.

Ez éjszakáért fogadd el tehát, mennyei szent Atyánk, a dicséret esti áldozatát tőlünk: a méhek viaszából készült gyertyát a néked szolgáló papság által ünneplő szent Egyházzal nyújtja néked. Már tudjuk, mit hirdet ez a gyertyaszál nekünk, mely az égi tűzről Isten dicséretére gyulladt lángra. És bármily sokféle osztottuk szét lángját, e megosztásból semmi kár nem érte. Mert olvasztó viasz táplálja szüntelen, amit e gyertyához a szorgalmas méhek készítettek.

Ó valóban áldott éj, mert ekkor lép frigyre isteni és emberi, földi és mennyei!

Most kérünk tehát, Urunk téged, hogy ne aludjék ki ez a gyertyaláng, melyet néked áldozunk, és el nem fogyó tiszta fénnel üzze távol lelkünköt az éj minden árnyát. Mint jó illatú áldozatot, fogadd el tőlünk, és világossága az égi fényekkel olvadjon egybe! Fénylő lángját találja égbe a szép hajnalcsillag; az örök Hajnalcsillag, ki soha nem lát alkonyt: a te Fiad, Jézus Krisztus, ki visszatérve a sírból, az emberi nemre szelíden árászja a megváltás fényét, él és uralkodik mindörökkön-örökké.

Amen.

Kedves Olvasóink!

Ismét cipőipari vállalkozót szeretnék bemutatni, Dinya Lászlót, akit a „Corvo Bianco” gyomaendrődi részlegénél, annak irodájában, kerestem fel. Az épület külsőleg nem sokat változott, legfeljebb gondozottabb lett, alig sejteti azt az imponáló eleganciát, ami a belépőt fogadja.

Valamikor jól ismertem ezt az épületet, így fel tudom mérni a szembetűnő változást, ami nem kis elismerést vált ki belőlem.

Kedves Laci! Úgy tudom, Te a vállalkozásodat régen kezdted, amikor az ENCI még nyereséges volt és Te felelős beosztásban dolgoztál üzemfenntartási osztályvezetőként. Mi indított mégis arra az elhatározásodra, hogy vállalkozó légy?

Nagyon hasznos volt számomra, hogy az üzleti élet több területén is dolgozhattam, így már 1985-ben, igaz, hogy csak mellékfoglalkozásként GMK-ban harmad magammal kezdtem el a vállalkozást. Akkor még magam sem gondoltam, hogy mivé női ki magát.

Jelenleg mi a formája a vállalkozásodnak s milyen nagyságrendű?

Lényegében családi vállalkozás a Corvo Bianco Schuh Bt formájában és a Corvo Bianco Cipőnagykereskedés Kft, melynek élén fiam ifj. Dinya László áll Békéscsabán. Én pedig itt Gyomaendrődön tartom a frontot a Bt gyártórészlegénél. A nagyságrendről talán nem párszamban, inkább összegben tudnék nyilatkozni: Az éves forgal-

munk (a békéscsabaival együtt) 450 millió forint volt.

Hogyan jutottatok el idáig, vétél-e fel Start hitelt, vagy milyen

Bemutatjuk...

DINYA LÁSZLÓ VÁLLALKOZÓT

tökét mozgattál meg?

Nem. Semmiféle hitelt nem vettem fel. Kezdetből fogva az éves nyereséget újra és újra visszaforgattuk s mindig megtaláltuk a szállítók és vevők közötti legkedvezőbb finanszírozási lehetőségeket. Ahogy nőtt az igény, a kereslet, úgy építettük egyre nagyobbra vállalkozásunkat, melynek fő profilja eleinte leginkább csak exkluzív női cipő volt, később lányka és fiú cipő gyártását és forgalmazását is igényelte a piac, így erre is ráálltunk. A forgalmazott lábbeliknek mi csak egy részét állítjuk elő, választékunk további részét import cipők teszik ki. Cipőgyártás csak a gyomaendrődi üzemrészben folyik.

Mely országokból importáltok?

A Távol-keletről, Taiwan, Bangkok, Malaysia, és Európából főleg olasz, német, holland üzletfeleink vannak.

Hány embert foglalkoztattok?

50 főt, amelyből itt helyben 16 főállású alkalmazott talál biztos kenyeret, tisztességes megélhetést.

Mit tartasz legfontosabbnak a vezetésről?

A cégvezetéssel kapcsolatban vallom: a divat változhat, de az elegancia marad. Én soha nem a párszám növelését tartottam főszempontnak, hanem a minőséget. Hála Istennek sikeres embernek tudhatom magam, hitvallásom: Szerezd meg az okos emberek elismerését, viseld el ha becsapnak a hazug barátok, igyekezz azon, hogy jobbíts a világon, s ha egyetlen emberen segítettél, akkor már elégedett lehetsz. Támogatunk, patronálunk társadalmi szervezeteket, alapítványokat, sport

kört, idősek otthonát stb.
Ezt magam is tanúsíthatom, hiszen nem egy alapítványi rendezvényre kértem már tőled tombolóhoz tárgyakat és sohasem kellett üres kézzel távoznom. Hol találkozhatunk termékeitekkel, úgy az általatok gyártottakkal, mint az importáltakal?

Helyben pillanatnyilag nincs boltunk, fenntartása nem volt gazdaságos, hiszen városi viszonylatban elég sok cipőipari vállalkozó van s többnek van boltja is. Legközelebb Békéscsabán van a CORVO BIANCO CORNEL ÁRUHÁZ, ahol főleg import női, férfi, gyermek lábbelik és sport ruházati termékek kaphatók, de hasonló jellegű üzletünk a fővárosban is van, csak ott ruházati termékeket nem árusítunk. Vizsonteladókon keresztül azonban - azt mondha-

tom - az egész országot „terítjük”, magánkereskedőktől kezdve áruházakon át a nagykereskedésig.

Mik a terveid a jövőre nézve? Akarod-e bővíteni vállalkozásodat?

A termelői kapacitás növelését nem tervezem, inkább még jobb minőséget, még szélesebb választékot szeretnék biztosítani. Még

szélesebb tömegeket szeretnék kiszolgálni oly módon, hogy néhány „Discont” áruház létrehozását tervezem, ahol a viszonteladói árrés kiiktatásával olcsóbban értékesíthetnék nagyobb párszámot. Azt hiszem, a mai gazdasági viszonyok között különösen figyelembe kell vennünk a vásárlók pénztárcáját is, s arra kell törekedni, hogy azok min-

den rétege megtalálja a számára árban és minőségben a legmegfelelőbbet.

Kívánom, hogy reményeid teljesüljenek, elvárásaid megvalósuljanak és mi vásárlók is minél több helyen találkozassunk az általad gyártott és forgalmazott termékekkel.

Marsi Jánosné

Fotó: Császár Claudia

HÍREK, INFORMÁCIÓK, KÖZLEMÉNYEK

Békés Megye Közgyűlése a Békéscsabán megtartott 1995. január 27.-i ülésén egyhangú szavazással megválasztották a szakbizottságok tagjait, többek között: a Szociális és Egészségügyi Bizottságba Dr. Frankó Károly polgármesterünket, a Pénzügyi Bizottságba pedig Császár Ferencet a KDNP helyi szervezetének tagját.

A Kereszténydemokrata Néppárt Gyomaendrődi szervezete köszönetét fejezi ki a 3. sz. Ált. iskola igazgatójának, tanárainak a Március 15.-e méltó megünneplése megszervezésért, amelyet az endrődi országzászlónál tartottak meg, a magas szintű műsorért, a tanulók nagyszámú megjelenéséért, és az ünnephez méltó példás magatartásukért. Műsoruk tiszteletet, csendet parancsolt. A sokszáz résztvevő áhitattal, mély átérzéssel hallgatta. Külön köszönjük Komóczy Attiláné magyartanárnak a nagyszerű műsor összeállítását, a növendékeknek pedig a szép kivitelt.

1995. március 20-án este 6 órakor gyászni-sen vettek rész a gyomaendrődi hívek. A gyásznise után kivonultak az 1935-ös emlékműhöz virágaikkal és gyertyát gyújtva rótták le kegyeletüket.

Elkészült az **ENDRŐDI FÜZETEK 4.** kötete. Címe: Népszokások Endrődön.

Megvásárolható a gyomai könyvesboltban, a gyomai könyvtárban, az endrődi Népházban és könyvtárban. Ára: 250 Forint.

Részlet a kiadványból a 12. oldalon olvasható.

SPORTHÍRADÓ

Már a negyedik szezon felén túl jár az újrászervezett Barátság SE labdarúgó együttese. Nyugodt szívvel állíthatjuk, érdemes volt hamvából újraéleszteni az 1921 óta létező labdarúgó sportot. A rommá pusztított öltöző megújult, a pálya gyönyörű környezete felüdülést és kicsalagató szórakozást nyújt a rajongóknak.

A város fiatalsága hasznos és egészséges sportolási lehetőséghez jutott. Százak látogatják a hazai mérkőzéseket. Az edzéseknek is bőven van nézőjük. A sportolók négy év alatt három lépcsővel kerültek feljebb a megyei bajnokságban. A nagyokon kívül versenyez ifjúsági és serdülő csapat is.

Reméljük, hosszabb időre megkapaszkodtak az I. osztályban. Jelenleg a tabella második helyén állnak. Csupán négyvel több lőtt góljával előzi meg Battonya a Barátság SE-t. A tavaszi első fordulóban Balázs Zsolt góljával 1:0-ra legyőzték Mezőhegyes csapatát otthonukban. A csapat tagjai: Nagy, Juhász,

Balázs, Karácsony, Dinya, Dobó, Máté, Nagy, Balázs, Gardi, Forgács, Tóth, Polányi.

Reméljük, még sok kellemes perc vár ránk! Jöjjön, drukkoljunk együtt, szórakozunk közösen, kulturáltan. HAJRÁ Barátság! Megyei I. oszt. tavaszi fordulói április hónap:

IV. 2. 15.30 Elek - Gyomaendrőd Barátság

IV. 9. 15.30 Medgyesegyháza - Gyomaendrőd Barátság

IV. 15. 15.30 Gyomaendrőd Barátság - Battonya

IV. 23. 16.00 Kunágota - Gyomaendrőd Barátság

IV. 29. 16.00 Gyomaendrőd - Barátság Gyulavári

SZÁMÍTÓGÉPES MUNKÁBAN IS ELŐNY A GÉPÍRNI TUDÁS!

Az olyan fiatalok 7. és 8. osztályosok, akiknek középiskolában tantárgy lesz a gépirás, vagy a számítástechnika, az alapokat gépirásból könnyen elsajátíthatják pályakezdés előtt - Gyomaendrődön - .Az oktatás történhet csoportosan, vagy egyénileg. Felnőttek és fiatalok egyaránt jelentkezhetnek levélben, vagy személyesen.

Töröcsik Mária
5510 Dévaványa
Széchenyi u. 5.
vagy: Hősök tere 3.

Iványi György plébános emlékére

Kutatásaim alapján Endrőd község népe az 1718-as visszatelepítéstől számítva 33 papot adott az egyháznak a mai napig. Ha tévedek, bocsánatot kérek, mert a plébániai irattár hiányos - bár nem hiszem -, hogy akad olyan is, akiről semmi adatunk nincsen.

A jó szülők vallásosan nevelték gyermekeiket, így több fiatal érzett meghívást a papi pályára, mint napjainkban. Bármelyik szemináriumban is tanultak, és szentelték fel őket, az első szentmisét, az „újmisést” mindegyik szülőfalujában mondta el.

1925. június 29.-én is újmisést pap állt az endrődi templom oltáránál kézvezetőjével, olyan aki már kicsi gyermekkorában elhatározta, hogy pap lesz: Iványi György.

Esztergomban tanult, ott is szentelték fel. A szentelésre elutazott édesapja és testvérei, édesanyja, aki elindította a lelki élet útján, már nem élt.

Felszentelés után kézvezetőjével hazajött Endrődre, hogy bemutassa első szentmiséjét, és áldásban részesítse övéit, valamint mindenkit, aki jelen volt.

A templom zsúfolásig megtelt hívőkkel, nem maradt szem szárazon, amikor a fiatal angyalarcú pap bevonult kíséretével. Ezer szívből szállt az ének: „Áldozattal járunk Hozzád, ó nagy Isten, hív néped.”

Ki látta akkor a szomorú jövőt, ki látta akkor Isten titkos terveit? Valami azonban történ ezen a misén. Uhrin Sándor egyetemista, aki végighallgatta a kézvezető meggyőző beszédét, látta az újmisést tiszta átélését, itt kapott meghívást az Úrhoz. Hazamenvén elcsendesedett, majd bejelentette szüleinek: „Édesanyám, én is pap leszek.” Az is lett, jezsuita szerzetes.

Iványi György pedig megkezdte munkáját, az Úr szőlőjében. Egy évet Endrődön dolgozott, kettőt Szarvason mint káplán. Mivel mindenütt nagy buzgalommal végezte munkáját, Szarvasról püspöke Gyulára helyezte. Itt is tiszta szívvel, fáradhatatlan szorgalommal tanított, misézett, foglalkozott a fiatalokkal, öregeket látogatott, betegeket vigasztalt, tette azt, amit egy jó papnak tennie kellett.

Főnöke, egyben jó barátja, báró Apor Vilmos volt. Vallotta azt, amit főnöke: ... „a jó pap egész valóját, minden tehetségét, minden erejét, gondolatát, minden leheletét a lelkek üdvének szentelje.” Csodálatos 10 év volt ez mindkettőjük számára.

1939-ben Hunyára kellett jönnie plébánosnak. A papi munkája itt még kibővült: kötelességének érezte a tanyai parasztság fiataljaival való kulturális munkát is.

1942-ben Mezőbikácsra, Nagyszalonta mellé a csépai járásba küldte püspöke plébánosnak. Eleinte itt is jól ment a munka a többnyire magyar lakta faluban. Dolgozott, mint eddig. Amikor azonban Mezőbikács újra Romániához került, a kommunizmus egyre vadabbá lett. A gyűlölködők, a szítók, a rosszakaratúak egyre jobban megfélemlítették az embereket. Majd jött a kulák-

lista: Egyház- és istenellenes áramlatok felkavarták az addig békés életet. Ő várta püspökének az intézkedését, hogy visszajöhessen: Magyarországra, ez sajnos késett.

1949. augusztus 2-án a faluban összeszedték a gazdagabbakat, és Iványi Györgyöt is vitték velük a községháza pincéjébe. Majd őt kivették a pincéből a falu határába és ott, - mintha szaladt volna - hátulról lelőtték és otthagyták.

Testvérét, aki vezette háztartását, az összegyűjtött emberekkel vagonba rakták és internáló táborba vitték Constantába. A megfélemlített faluban mindenki behúzódott a házába. Az emberek nem mertek az utcán járkálni. Titokban temették el a temető hátsó zugában.

Akad azonban egy bátor tanítónő, aki mintha kicsi gyermekét sétáltatná a temető felé, megleste, merre földelik el. Így később ő mutatta meg, hol van Iványi György jeltelen sírja. Tisztelettel hajtsunk fejet az ilyen bátor tanítónő előtt.

6 évi constantai raboskodás után hazajött a hűséges testvér, Iványi Emerencia, Mezőbikácsra. A tanítónő (sajnos, nem tudjuk a nevét) megmutatta a sírt. A testvér csináltatott Iványi Györgynek egy keresztfát a sírjára, majd hazatelepült Magyarországra.

1945. április 2-án meghalt híveiért a püspök: Báró Apor Vilmos.

1949. augusztus 2-án meghalt híveiért a jó barát: Iványi György plébános. Beteljesedtek a két jó barát Apor püspök szavai: „A jó pásztor-nak, az Úr Jézus szándékai szerint, kötelessége életét adni juhaiért.” - Ők odaadták.

Szentelésének 70 éves évfordulóján imádkozzunk hozzájuk ifjúságunkért. Hiszen a vértanúk kiömlő vére lesz a magva új kereszténységünknek.

Vaszkó Irén

Bikácsi ballada

Iványi György plébános emlékének
akit háborús események folytán gyilkoltak meg
a Sztálin-szövetséges vasgárdisták.

Nemrég búcsúzott a nyár,
kékbe szépült a sziklák hamva,
de a távoli bihari hegyekből
nem szállt még alá a derek hatalma,
csak a Sztáliné. Hada nyomában
vasgárdista csürhe kullogott,
s Mezöbikácson besúgásra,
puskavégre kapta a papot.

Egy vétké volt: Az anyahon küldte,
s a második az, mivel magyar!
Ott is hagyták, hogy a nyája féljen,
temetetlen, napfényzivatar
prédájára, hónapokon át,
s gazdaasszonyát, tanú ne maradjon,
munkatáborban a Duna-deltában
robotoltatták esztendőkön át.

Bő-félszázada balladát sir a szél
a Nagy-Bihar szurdokaiban,
Csépa táján és Mezöbikácson
ma sem jó, ha valaki magyar:
Csak a „barátság” nagy politikája
meg ne sántuljon, zengjen szólama,
s annak aki életével fizetett
a nevét is feleli a ma.

Csak egy táblácska, alig két tenyérnyi
a központi sírjelek egyikén,
rokonán, hírmondja, hogy élt
s Endröd szülte valaha szegényt.
Légyen méltó jutalma a Menny,
de az élő kegyelet sem árt:
Vajon van-e előbb honfűtség
Hitért, Népért vállalni a halált?

Timár Máté

Kunkovács László kiállításai

Mindig örömmel adunk hírt az Endrödről elszármazottak életének jelentős eseményeiről. Ezúttal Kunkovács László a „Magyar Művészetért” díjas fotóművész, etnofotográfus kiállításairól szólunk.

1995. február 5. én nyílt meg és április 9.-ig tart Keszthelyen a Balaton Múzeumban HÁGYOMÁNYOS HALÁLSZAT A HAZAI VIZEKEN címmel.

E kiállításról maga a művész így vall: „Most látom, mennyire magához formált a legfogékonyabb korban átölelő környezet, a zegzugos holtágakkal teli Körösvidéki vízi világ. Nem véletlen, hogy a fővárosban lepergett esztendőök után újra a szeretett tájakon találom meg a harmóniát, amelyet manapság bizony keresni kell. A világméretű környezetszennyezések híreitől

agyoninformáltan valósággal üdítő érzés olyan emberekkel találkozni, akik - mert létük alapja - mindennapos összefonódással élnek a természettel.”

A másik nagysikerű kiállításról is szólunk.

1995 március 17.-én nyílt meg és május 28.-ig tart A MONGOL-ALTAJ KAZAKJAI címmel fotókiállítása, amelyet Dr. Erdélyi István régész, egyetemi tanár és Sairaan Kader a Mongol Muszlimok Társaság elnöke nyitottak meg. A kiállítás megtekinthető Budapesten a Néprajzi Múzeumban. (V. Ker. Kossuth tér 12.)

Ismét csak Őt idézzük, Kunkovács Lászlót, a fotóművészt: „A megismerés és birtoklás közeli fogalmaknak látszanak. Valóban el kell vennünk természetes környezetükből a tárgyakat? A

mai ismeretterjesztőtől távol áll a zsákmányszerző hajlam. Élni hagyja az eredetit és csak a fényképeit hozza haza, a segítségükkel világít rá az összefüggésekre. Előrehaladottabb országokban vizuális antropológusnak nevezik ezt a fajta néprajzkutatót, de nálunk még nincs ilyen munkakör.

Maradt hát a szabad pálya, teszem a dolgom. Amit fontosnak tartok megmutatni a világból, azt lefényképezem, lejegyzem. Évtizedek óta gyarapodó fényképtáram korrajz, felismerések tárháza, mely arra kötelez, hogy újságcikket, kiállításokat, könyveket formáljak belőle.

Fotótárlataimat - az Élő agrártörténet, Tiszai barangolások, Ósepítmények, Hagyományos halászat, Pásztoemberek, Lhasszától Sigacéig (Tibetről), az Alma-Atában bemutatott Kunok

Magyarországon és a szocializmusról szóló Tátkoserő címűt - eddig félszáz helyen rendeztem meg idehaza és hét más országban Ausztriától Mongóliáig.”

Ez a kiállítás lenyűgöző, érdekes, számunkra egy ismeretlen világot mutat be, - mondják azok a gyomaendrődiek, akik eddig már megtekintették a kiállítást. Dr. Kovács Béla alpolgármester így emlékezik meg a megnyitóról: „A nagyszámú érdeklődő - köztük neves néprajzosok - a professzor érdekesítő, ugyanakkor közérthető okfejtése, valamint természetesen a fotók nyomán ezeregy száz évet utazhatott vissza az időben. Honfoglaló őseink életmódja, mindennapjai köszöntek ránk a fényképekről. A kiállítás hamarosan világkörüli útra indul, de reméljük, hazatérése után

városunkban is látható lesz." Nem titkoljuk, hogy a mi szándékunk is az, hogy ezzel a néhány sorral felhívjuk a figyelmet e nem mindennapi tárlatra.

És fejezzük be tájékoztatásunkat ismét az Ó szavai-

val: „Ötvenhárom évesen is életformám a terepmunka. Kezdetben csak a honi tájakat jártam, aztán a szomszéd népek közé, majd ázsiai expedíciók következtek. Olykor a magyar népi kultúra párhuzamaira buk-

kanok. Még nagyobb öröm, valósággal kozmikus élmény, ha az írásbeliség és a mai népek kialakulása előtti korok érző - gondolkodó emberének ősmagatartásával találkozom, közös fundamentumunk kristálytis-

tán újrateremtető értékeivel. Ha olyan, egyetemes érvényű fogódzókat örökíthetek át, amelyekből bármely történetük velünk - újra összerakhatjuk a civilizációs ártalmaktól már-már széteső emberarcunkat”.

„Nem mondtam neki semmit, de látta, hogy fényképezek és gondolhatta, ez most fontos. Felkúszott a kurgán tetejére és meztelen kis karját széjjeltárta. Szálkeresztte formált testével kijelölte magát a végtelen térségben és átölelte azt. Ósei halom sírjánál a kazak kisfiú meg én egyetlen szó nélkül értettük

egymást - és a lényegét. Kivételes helyzetekben érezheted: cselekvéseid nem percnyi meggondolásaid szerint történnek, magasabb vezérlésnek engedelmességtél. Porszem vagy és hatalmas. Szerény darabka a nemzetek láncolatában, de kihagyhatatlanul illeszkedő valami a nagy egészben, s ez megnyugtató.

Kultúrák bölcsője ez a táj, a népregék szerint a világ közepe, ahová az égisz érő fa gyökerezdik, a felső világba átvezető. Ezt megélni, ezért kellett az Altajba jönnöm.”

Kultúrák bölcsője ez a táj, a népregék szerint a világ közepe, ahová az égisz érő fa gyökerezdik, a felső világba átvezető. Ezt megélni, ezért kellett az Altajba jönnöm.”

ZÁRSZÓ AZ 1935-ÖS SORTÚZHÖZ

Az előző számunkban a sortűz 60. évfordulójáról emlékeztünk meg. A megjelent tanulmányt nem vitaanyagának szántuk, mely anyagot a bírósági és törvényszéki jegyzőkönyvekből, valamint az akkori tanúvallomásokból állítottuk össze. A teljes igazságot akkor sem, ma különösen nem lehet megtalálni. Csak egy igazság van. A sortűz eldőrdült és a helyszínen heten estek össze holtan, majd egy személy két hónap múlva halt bele sebeibe, a sebesültek száma ma is ismeretlen, de több mint harminc volt.

Volt-e tűzparancs? Ha volt, ki adta? Erre egyetlen tanúvallomás sem adott biztos feleletet. Pánik, vagy félelem következtében dördült el az első lövés, vagy éppen a kard

kirántást vélték jeladásnak? Nem tudjuk, és nem is fogjuk megtudni soha már!

Ki a felelős? Ki tudja? Természetesen vannak ma is, akik tudni vélik az igazságot. De mindenki más és más beállításban. Mi tehát azt mondanánk, hogy az ilyen és számtalan más vérengzésért a mindenkori politika a felelős. Szerkesztőségünk azzal igyekszik kegyeletet gyakorolni az elhunytak felé, hogy hatvan év után is a nevek helyes felsorolásával egyenként is rájuk emlékezzünk. Nyugodjanak békében!

Semmiféle további véleménynyilvánításnak se pro se kontra újságunk nem ad helyet.

Szerkesztőség

AZT ÁLMODTAM AZ ÉJSZAKA...

...A keresztény emberek hitvilágában két olyan ünnep van, ami hosszantartó áhítatot hordoz magában: A karácsony és a húsvét. Mindkettő megszenteli a várakozás örömet. A karácsony az Üdvözítő eljöttével, a húsvét pedig, a nagyhét fájdalma után a feltámadás dicsőségével, a megváltás beteljesült reményével.

Nem az ünnepek jelentőségéről, milyenségéről szeretnék szólni, csupán a húsvéti szokások lassan feledésbe merülő hagyományairól. Ezek között is a húsvéti locsolkodásról.

A harmincas, de még a negyvenes években is akkora telek voltak, hogy hatalmas hóhegyeket hordott össze a szél a tanyaudvarokon, a völgyek hajlataiban. A tavaszi olvadáskor azután tengerre változott a vidék. Bőjtj szelek fodrozták a végtelen belvizeket, s bizony megerőltető munka volt ezeket elvezetni a vetésekről. De a húsvéti locsolkodást még ez sem gátolhatta meg. Csöndes álmodással, rejtőzködő örömmel emlékezünk a húsvéthétfőkre, mi, a vissza-visszatekintő megőszült nagymamák.

De szépek is voltak azok az ünnepek! Lelkünkben még fohásznyi áhítat dicsőítette a feltámadt Istenbárányt, de dobbanó szívünkkel már a tavasz ébredését, a

harmat csillogásában felfénylő ezernyi napocskát, a virágok kelyhén döngöcsélő méhek zümmögését figyeltük. Igen ám, de csak félszemmel. Mert a másik szemünk a messzi utat vigyázta, jönnek-e már a locsolkodó legények? Nem számított, hogy a térdig érő cuppogó sárban megragadnak a csizmák, és fölszedik a frissen mázolt földet a házban. Csak jöjjenek! Csak jöjjenek! És jöttek is. Csapatosan, vagy egyenként járták végig a vakítóra meszelt házakat, tanyákat és már az udvaron felhangzott a vidám kis versike:

Rózsakertben jártam,
rózsabimbót láttam.
Azt álmodtam az éjszaka,
Itt is van egy szép rózsafa.
El akar hervadni,
szabad-e locsolni?

Ezen a vidéken nem volt szokás a kútnál vödörrel locsolkodni. Illatos kölnivíz permetezett formás kis üvegekből az engedelmesen meghajtott lányfejekre. A locsolkodás bére a terített asztal volt: vékonyra szeletelt sonka, tojás, kocsonya, sütemény. De a legkedvesebb a kis kosárkában előkészített illatozó ibolya és százsorszép csokrocskák. Azokal aztán teletűzdeltek a legények

kalapját. Akkoriban csak ünneplősen, szépen illet megjelenni a lányos házaknál, ez volt a tisztelet jele.

A lányok is olyanok voltak, mint megannyi tarka pillangó. Majd elröpültek a derékba simuló, alul harangozó, fodrozó színes ruhácskáiban. Mert akkor még az volt a módi, hogy csinosak legyenek.

No és az apró legényké. Mert jöttek ám azok is. Hatalmas üvegekben színes szappanlé habzott, azzal locsolkodtak. Előfordult gyakran, hogy az üveg szájáról leesett a zsineggel odakötött rongydarab és a permetezés helyett bő sugárral ömlött a zavaros lé a lányok fejére. De ezen is csak kacagtak az öregek, fiatalok együtt. A gyerekecskék választhattak a piros tojás és a krajcárka között. Mitagadás, gyakran nyúltak a fillérek felé a „sok kicsi sokra megy” alapon, hanem azért megkapták a hímes tojást is.

Délután elcsendesedett a vidék. Öregek, fiatalok készülődtek a locsolóbalra. Még ma is párát lehel szemünk tükrére az emlékezés, ha visszagondolunk azokra a csodálatos estekre.

A kisteremben mértéktartó csöndességgel poharazgattak, nótáztak az „emberek”, a nagyteremben pedig a körülülő

asszonyok előtt izgatottan, kipirultan toporogtak a táncosokra váró lányok.

A zenészek hangoltak, s amlnt felhangzott a „Most kezdődik a, most kezdődik a, most kezdődik a tánc,” megindultak a legények a „majomszigetről,” - így nevezték tréfásan azt a helyet, ahol csoportosultak - hogy táncba vigyék az iruló-piruló leánykákat. Illedelmes, udvarias meghajlással kérték fel őket.

Így volt, igaz volt, és nagyon szép volt. Mindig, mindig az édesanyák vigyázó szeme előtt. Ha valaki megszegte a tiszteletszabta törvényeket, azt bizony a Rákóczi Indulóval kimuzsikálták a bálteremből. Reggelig tartott a tánc, s ha valamelyik legény olyan szerencsés volt, hogy haza kísérhette a szíve választottját, azt is csak úgy tehetette, hogy édes-kettes helyett édes-hármasban vagy négyesben, a szülők féltő felügyeletében.

Tudom, sokan mondanák most erre, „hogy még mit nem!” Pedig de sok tragédiának, sorsok romlásának lehetne megelőzője, ha nem csak az emlékekben élnének ezek a szép szokások, hagyományok, hanem megújult érzelm gazdag, tiszta holnapokban is.

Iványi Mária

Április

(garabonciás dal 1946 ápr. 1-én)

Nyakamra ült az április,
é cifra kedvű bolond hónap,
s hosszú, vidám jókedvspárgán
lengtem lélek-lobogómat.
Goromba szél, a bőjt zenéje
lengő lelkembe beikap,
és hurcolássa fel a Földről
a magasságba, hol a szél
szürke, szennyes felhőket kerget,
hurcolja a szél lobogómat,
a jókedv-spárgán lengő lelket.

Játszik vele magasba kelve,
és leejti a Föld fele:
cipel, elhurcol minden házhoz,
hol szép lányok álmot aluszhatnak,
s szívem megbomlott hangládáján
kedves-csengésű hangok zúgnak.
Bolond április, tavasz kezdet,
hullasd ki minden mérgeidet!
Hadd csapongjam az aranyfényben,
s a kedvem fel az égig érjen!

Márton Gábor

Áprilisi bolondságok,

avagy
a hangjegyek tánca

Pattan a húr, a dob pereg,
Ha táncolnak a hangjegyek.
Bűbáj és könnyed mozdulat,
Egy csöppnyi röpke fordulat,
Majd szökkenés, merész, kacér,
És egyik sem marad facér.
Járják megannyi hangszere,
A szakszofon is bálterem,
A nagybőgőn a dúr, ha dong,
A zongorán, ha moll csapong,
Allegro, vagy andantino,
Piano, vagy fortissimo
a táncuk s lenge, vagy szilaj.
Nem más az, mint egy csöppnyi dal.
Egy halk futam a húrokon,
Vagy vad viharral hű rokon-
zengés a hangok tengerén.
A hangszer itt csupán szerény
kísérő. S akkor zsong, zeng,
Ha táncolnak a hangjegyek.

Iványi Mária

Locsolkodó versike

(Nagyapámtól tanultam a húszas évek végén a ma már feledésbe vesző vesikét, melyet eddigi kutatásaim során nem találtam, sem gyűjtés során, sem tapasztalat révén. Megérdemli, hogy felidézzük, feltámasszuk, mert valószínű, hogy endrédi eredetű.)

Nénémasszony kertje
Kivirult reggelre.
Egy szép, fehér rózsabimbó
Most pompázik benne.

Tegnap bimbó voltál,
Mára kinyílottál.
Megöntözlek rózsavízzel,
Hogy ne hervadozzál.

Jószagú rózsavíz
Legyen harmatja.
Mely a kelyhét, selyem szirmát
Lágyan simogatja.

Szabad-e locsolni?

Márton Gábor gyűjtése

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endródi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 3. sz.)

1881: „A Mária Társulat egy díszes kőkeresztet állíttatott a község határában” (Vajon melyik kőkeresztől van szó?)
„Tisza (Tiszta?) János egy díszes kőkeresztet emeltetett a szőlőbéli iskola mellett és fundatioval (alapítvánnyal) bír.”
1882: „Szár az tél, hó nem esett egész télen.”
„A szarvasi temetőben a Kovács-féle kereszt helyére kőkereszt állíttatott. Került maga a kereszt 186 forintba, azonkívül a szállítás Radnárul... mintegy 50 forintba... a Kovács alap járult hozzá 100 forinttal, a többi Kovács I. István fedezte. Felszenteltetett nagy tömeg jelenlétében. Délben nagy lakoma Kovács I. István házában.”
„Új tanítóknak megválasztatnak Bencze Sándor és Sándor Alajos.”
„Készült a község körül a Körgát.” (Emlékszik, kedves Olvasó, 1881-ben nagy árvízet emleget a Historia Domus.)
1883: „A plébánia épülete egészen megújított.”
„A templomi orgonát kijavította, kitisztította Laska orgonaépítész.”
1884: „A hitközség látván és meggyőződve a leányok két iskolájának nedvességéről, valamint a tanári laknak egészségtelen voltáról, elhatározta az egész épületet ledönteni, felemelni, és vízmentesen felépíteni.”
„Miután a gyomai végi temetőből az Új Körös gátnak felépítésére a temetőnek a fele kisajátított, egy új temető szükséges lett. A hitközség egy új, 6 holdas temetőt vásárolt 1800 forintért. Ezen

temetőben szép keresztet készíttetett Tóth Mihály és neje Gellai Katalin”
„A halászmester egy szép képet ajándékozott, mely ábrázolja Péter hajóját...”
„A Mária Társulat egy szép betlehemest készíttetett... Tirobul... felállíttatott karácsonykor.”
1886: „A templom újból zsindelezetett és megmeszeltetett, egészen renováltatott.”
1887: „A Szarvasra menő úton Gubucz Mátyás és neje Hanyecz Erzsébet tanyájuk előtt egy új keresztet állíttatott.”
„Egy tanyai iskola építésére és a fundus megvételére Schiefner Ede prépost plébános adott 500 forintot.”
„Nagy volt a halandóság. Január-február-márciusban a gyerekek közül 300 meghal - uralkodott a himlő és a torokgyík.”
1888: „A hitközség a kondorosi tanyák közt Hunya új, szép iskolát építtetett. Szeptemberben szenteltetett fel. Ez alkalommal oda az iskola elejébe egy díszes vaskereszt állíttatott Gyuricza Imre, Alt Rozália és Vaszkó Anna Gyuricza Imre neje által, és fenntartására 25 forint letéttetett.”
„Május hónapban kezdődött a munka a plébánia-lak gyökeres javítására... minden szobák újra vakoltattak, festettek... minthogy az istálló, szalmafészer igen rossz karban voltak, a plébános - Schiefner Ede - saját költségén új istállót, szalma- és kocsifészer, sertéshizlalót és ólakat építtetett a plébániának, szeretete jeléül odaajándékozta.”
„A tél igen szigorú volt, sok hó és árvíz, a nyár felette száraz, de a termés reménységen felül.”
„Januárban Ujházy Sándor kántor meghalt. Özvegye fél évig a javadalom élvezetében maradt. Augusztus 2-án pedig az egyháztanács szótöbbséggel fiát, Ujházy Miklóst választotta meg atyjához hasonló szerződés mellett.”

Hornokné Németh Eszter

Részlet az Endródi Füzetek 4. kötetéből - húsvéti előkészületek, húsvét

„Festettük a tojást nagycsütörtökön. Vót mindenkiné veres hagyma, abba a hajba úgy főztük a tojást, abba a barna lébe. Akkor virágnak a leveleit, szirmai rákötöttük, rányomtuk. Ott olyan fehér maradt. Egy kis szalonnával megkentük, hogy finyes legyen. Akkor odatettük az asztalra tányérba. A hagymahajjal nagyon szép mintákat lehetett festeni. Úgy, hogy a hagyma girizdjit felvágjuk, a hagymát szétszedjük. És akkor a hagymának a leveleit - mer olyan leve-

les a bele - , azt olyan szép csikokra felválni, rátenni a tojásra, spárgával rákötni, úgy főzni. Úgyhogy ahun csik vót, ott fehér marad a tojás, máshun meg barna.

Ilyen tojást kaptak a gyerekek vagy mézeskalácsot, vagy hát kis pizt. De kétfajta soha. Vagy tojás, vagy egy-két fillér.

Az emberek meg, ugye, leültették. Rokonok is, távoli rokonok is gyűttek - Dor? Kocsonyát? Tészta? - kínálták az asszonyok. Egyiket kikísérte az

ember, akkor gyűtt a másik. Tanyán meg már úgy délután fele az vót a divat, hogy a házigazda is ment a vendéggel - mentek a második szomszédba, onnan avval a gazdával a harmadik szomszédba, így sorba, mindég löbben. Oszt ahun a legvégin locsoltak, oda ment az összes asszony is a sorru. Ott már elő vót készítve a bor, a tészta. - No, neked mi a nótád... Reggel fele az egyik asszony úgy csalogatta vóna haza az urát: - Gyere már haza, hé, mér ellik a ló, te értel

a lóho. Megyen hazafele az ember, akkor kap észbe, hogyhát az ő lova nem is hasas. Nagyon jó élet vót a tanyába. Jó jácintszagú vót a húsvét. Minden házná vót a fal tövíné, vagy a kerítésné egy pár bokor, oszt akkor a fiúknak tettünk a mellénysebbe jácintvirágot. Én is tettem az uramnak, mikor udvarolt, oszt gyűtt locsolni. Meg akkor is tettem neki jácintot, mikor meghalt, oszt ki vót terítve. Ézerette a jácintot nagyon.”

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrődi Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén
Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.
Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 5. szám

1995. május

Számadó Ernő:

Nem lehet azt megmondani...

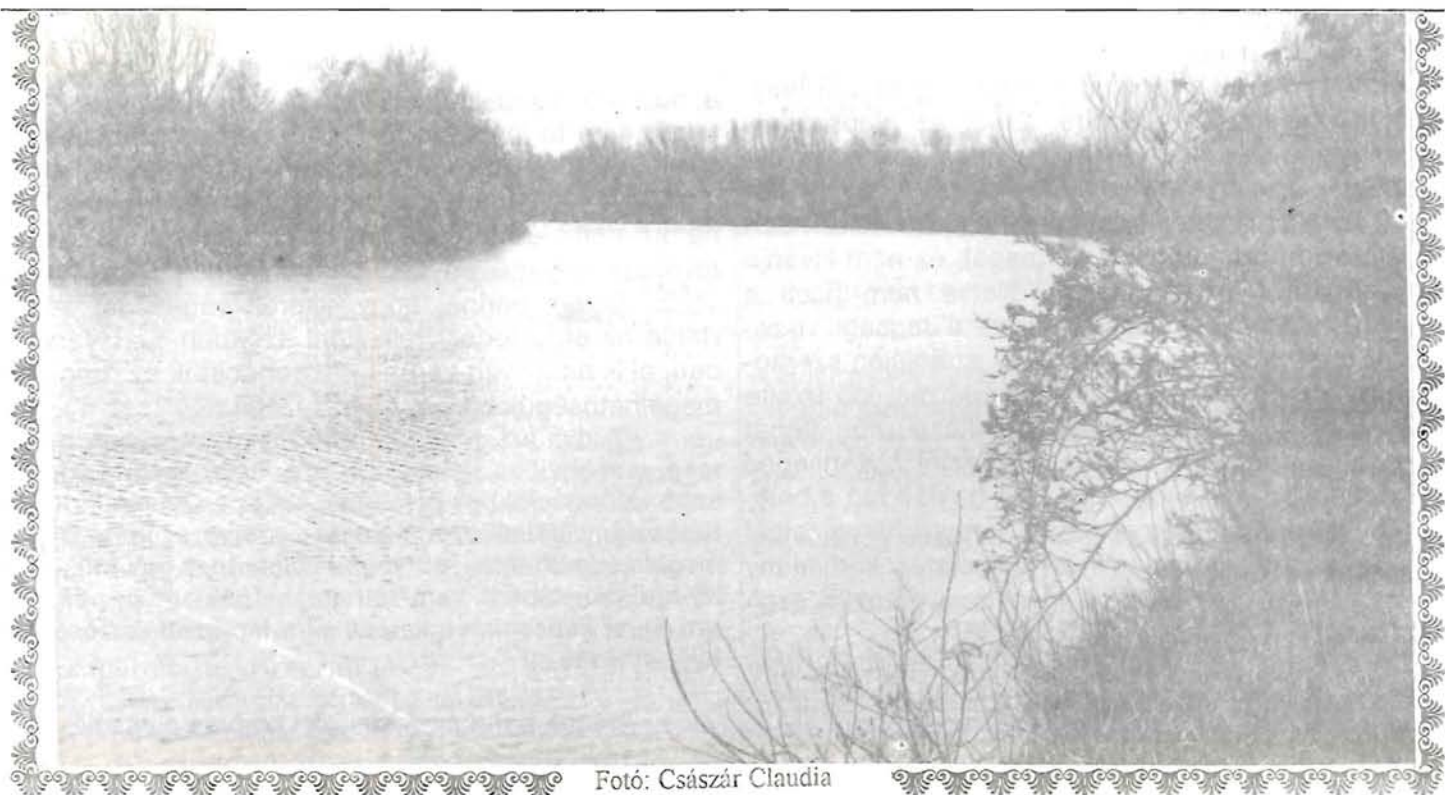
Nem lehet azt megmondani
Mi szép van a Körösparton.
Tán a nyárfa, tán a nyírfa,
Tán a hajnal, tán az alkony?
Tán a vízbecsüngő fűzfa
Selymes ága, hús homálya,
Tán a zengő sötét nádas
Édes-kedves muzsikája?

Tán a nádírigó füttye,
Tán a rózsaszín seregély,
Tán a tavirózsát nyitó
Békalencsés arany sekély?
Tán a vadsom piros szeme,
Tán a kökény fehér ága,
Tán az írisz lila szemén
megcsillanó holdvilága?

Tán a tűnő kérészjáték
Kora nyári szivárványa,
Fülemüle dala talán
Álomárnyas éjszakába?
Tán a ködök ezüstselyme,
Tán ha kiált fenn a lilit,
Tán ha a szél zúgására
Fű, fa, virág összehajlik?

Tán amikor gyöngyházfényű
Esték hullnak olyan korán,
S jégcsengővel csilingelnek
Az angyalok fenn a sok fán,
Tán a tél szebb, tán a tavasz,
Tán a víg nyár, tán a bús ősz,
Tán ha virul, tán ha borul,
Tán ha mindent hó temetöz?

Nem lehet azt megmondani,
Mi szép van a Körösparton,
Tündérmese a szívemen,
Édes szavát mindig hallom.
Többet mondok, ha nem szólok,
Ha hallgatom, amint zenél,
Míg csak könnyet nem hintáztat
Pillámon a nyáresti szél...

Fotó: Császár Claudia

Önnek joga van tudni...

...hogy az elmúlt évben Magyarországon mintegy 30 bejegyzett önkéntes kölcsönös biztosító pénztár kezdte meg működését. Ez egyfajta öngondoskodás, amely törvényes keretek között 3 különféle formában tud tagjainak szolgáltatást nyújtani. Létrehozható: Önszegélyező Pénztár, Egészségpénztár, és Nyugdíjpénztár. Az eddig engedélyezett pénztárak túlnyomó többsége nyugdíjbiztosítással foglalkozik, (talán nem véletlen) ezért e cikk keretében én is a nyugdíjpénztárakról akarok bővebb ismertetést nyújtani mindazok számára, akik foglalkoznak a NYUGDÍJPÉNZTÁRBA való belépés gondolatával.

Merthogy szükség van öngondoskodásra? Azt minden nyugdíjas ember a saját bőrén tapasztalja, hiszen a nyugdíj, az utolsó havi aktív keresetnek maximum 74 %-a, minimum 23%-a lehet. Ahhoz, hogy ne kelljen ilyen nagy arányú jövedelem kieséssel számolni, nagyon jó lehetőséget kínál a nyugdíjbiztosítási pénztár tagsága.

Nyugdíjpénztár tagja lehet minden 16. évét betöltő magyar állampolgár, mint magánszemély, és tag lehet a munkáltató is. A pénztár megalakításához legalább 15 ember önkéntes elhatározása szükséges, akik ha létrehozzák a pénztárat, meg is állapítják a működés legfontosabb alapelveit a saját maguk által készített alapszabály formájában. Az alapszabályban mindenképpen megállapítanak a tagok számára egy minimális tagdíjat, (általában évi 20-30 ezer forint) és egy minimális várakozási időt (rendszerint 10 év). Ha valaki a tagdíjat átmenetileg szorult helyzete miatt nem tudja fizetni, akkor az alapszabály értelmében a Nyugdíjpénztár Ig. tanácsa írásbeli kérelem alapján engedélyezheti legfeljebb 3 havi időtartamra a tagdíjfizetés szüneteltetését. Amennyiben időközben a tag meggondolja magát, és nem kívánja tagsági viszonyát fenntartani, illetve nem fizeti a tagdíjat, kilépéssel megszüntetheti a tagsági viszonyát. Ebben az esetben az egyéni számláján szereplő összeghez csak a kötelező várakozási idő letelte után vagy a nyugdíjkorhatár betöltése után juthat hozzá. Ez a törvényi kikötés a Pénztár biztonságos működéséhez elengedhetetlen. A belépő tag a belépési nyilatkozaton megjelölheti a kedvezményezettjét arra az esetre, ha valamilyen sajnálatos körülmény miatt önmaga nem vehetné igénybe a Pénztár szolgáltatásait.

A Pénztárak szolgáltatásai a nyugdíjkorhatár elérésekor, vagy a kötelező várakozási idő lejártakor kezdődnek. Ekkor a tag akár egy összegben, akár járadékként (5-10 év) juthat hozzá az egyéni számláján összegyűlt összeghez.

A Pénztár gazdálkodását alapvetően törvény is szabályozza, melyet részletes kormányrendelet tesz teljessé. A Pénztárfelügyelet szigorúan ellenőrzi a gazdálkodási szabályok betartását, nagyon lényeges, hogy a befizetett tagdíjak minél nagyobb hányada biztonságos befektetésekbe kerüljenek. 80%-ot államilag garantált értékpapírokba kell fektetni, és csak 20%-nyi összeg kerülhet egyéb nagy kockázatú (tőzsdei, részvény, ingatlan stb.) ügyletekbe. Az önkéntes nyugdíjpénztári tagság magánszemélyek számára egy befektetési - megtakarítási lehetőség. Előnye, hogy személyi jövedelemadó megtakarítással jár, ezért valamivel jobb az egyéb befektetési formáknál, hátránya, hogy csak viszonylag hosszabb idő után lehet hozzájutni.

1995. ÉVI SZJA TÖRVÉNY 38/A § d pontja szerint ADÓBÓL LEVONHATÓ az Önkéntes Kölcsönös Biztosító pénztárakba a magánszemély tag, illetőleg a magánszemély tag javára a munkáltató által az adóévben befizetett összegnek. KIEGÉSZÍTŐ NYUGDÍJPÉNZTÁR esetében az 50%-a, Önszegélyező és Egészségpénztár esetében a 25%-a de együttesen legfeljebb 100 ezer forint. 7 § (1) mentes az adó alól... az Önkéntes kölcsönös pénztár szolgáltatása.

A pénztártagság azonban a munkáltatónak jelent nagyobb előnyt, az alábbi törvény alapján: TB TÖRVÉNY 103/A (10 bek.)

Nem képez járulék alapot a magánszemély munkáltatója által az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a tag javára történő befizetés a munkavállalónak... személyi jellegű kifizetései (juttatásai) 25%-áig, de legfeljebb évi 500 ezer forintig terjedő összegig. 103/B (3) bek.

Nem kell 6+4 % járulékot fizetni a 103/A § (10) bekezdésben meghatározott befizetések után.

Fentiek szerint a munkáltató az átvállalt tagdíjat költségként számolhatja el, és ha tagdíj nem éri el a dolgozó jövedelmének a 25%-át, akkor nem kell utána 44% tb járulékot fizetni. Ennek az az eredménye, hogy ugyanazzal a ráfordítással jóval nagyobb mértékben tudja növelni dolgozója jövedelmét, ha ezt nem béreemelés formájában teszi, hanem úgy, hogy átvállalja helyette a nyugdíjpénztári tagdíj fizetését.

Bízom benne, hogy sikerült segítséget adni, illetve az érdeklődést felkelteni azokban az olvasókban, akik bármilyen korúak, de gondolnak az öregkori megélhetőségük biztonságára.

Tudva azt, hogy az ördög a részletekben bújik meg, amennyiben igény lesz arra, hogy még részletesebb információkhoz jussanak, akkor a Gyomaendrődi Keresztény Vállalkozói Kamara szervezésében Önök megismerkedhetnek, sőt tagjai is lehetnek egy működő Nyugdíjpénztárnak, vagy létrehozhatnak egy új pénztárat. Ezzel kapcsolatos kérésüket a lap szerkesztőségébe, juttassák el!

Várjuk a megkeresésüket kedves olvasók, egy régi közmondás mondja:

SEGÍTS MAGADON, AZ ISTEN IS MEGSEGÍTI!

Császárné Gvuricza Éva

Évfordulók

V. 9.: 1944 május 9.-én született Békésen Latorcai János. Általános iskoláit Endrődön, a középiskolát Mezőtúron végezte, ahol 1962-ben érettségizett. Származása miatt a BME-re nem vették fel, ezért 1965-ben Esztergomban a Gépipari Technikumban szerzett oklevelet, majd levelező tagozaton elvégezte a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karát, ahol 1971-ben szerzett diplomát. 1975-ben egyetemi doktor. 1993-ban Eötvös Loránd díjjal tüntették ki. 1965-71 között a Textilipari Kutató Intézet tudományos munkatársa, majd 1975-ig az Élelmiszeripari Főiskola tanársegédje. 1975-76-ban a Munkaügyi Minisztérium Szakoktatási Pedagógiai Intézeténél osztályvezető helyettes, ezt követően 1989-ig a BME Gépészmérnöki Kar Gépészszerkezet-tani Intézetében adjunktus. 1989-1990-ben a Fegyver és Gázkészülékgyár (FÉG) Szolgáltató Leányvállalatánál fejlesztési, majd gyártásfejlesztési főmérnök, végül vezérigazgató. 1991-93-ban az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Ipargazdasági Főosztályának vezetője. 1993 februárjától ipari és kereskedelmi miniszter. A KDNP-nek 1993

óta tagja. Az 1994-es választásokon országgyűlési képviselő lett, az új Országgyűlés Gazdasági bizottságának alelnöke. Felesége: Ujházi Aranka közgazdász. Szülei Latorcai János és Timár Gizella. Gyermekai: Csaba(1976), és Zsombor (1980)

V. 22.: 1887. május 22.-én Endrődön született Uhrin Péter parasztember, festőművész. Festészete szorosan kapcsolódik a paraszti élethez és lakhelyének közvetlen ábrázolásához. A falu sok helyszíne már csak az ő képein maradt meg: a póhalmi tájak, a szárazmalom, a rév. Képeit Endrődön és Békéscsabán mutatták be. Négy képét máig őrzi a Munkácsi Mihály Múzeum. 1944 szeptember 5-én halt meg. Márton Gábor írt róla monográfiát.

V. 25.: 1924 május 25-én Gyomán született Tardos András rádióriporter, újságíró, falukutató. Két könyve jelent meg. 1969 szeptember 4-én halt meg Budapesten.

V. 26.: 1914 május 26-án született Gyomán Haiman György grafikus, könyvtervező. Szülei Haiman Hugó, Kner Ilona. Volt betűszedő és tipográfus, majd 1967-től az Iparművészeti Főiskolán egyetemi tanár. Az irodalomtudomány kandidátusa, Gutenberg-díjas, Tótfalusi Kis Miklós díjas. Főbb művei: A nyomtatott beüt művészete, (1942); A Kner család...(1974), A Kner nyomda.(1982)

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

SPORT

Tovább tart a „Barátság” versenyfutása

Az őszi sikeres szereplését tavasszal fokozni tudta a csapat. Jó kezdekben van, Kéki edző és Kovács Lajos vezette elnökség irányítása alatt.

A tavaszi 5. forduló után megerősítette második helyét a megyei I. osztályban.

1. Battonya	20	11	4	5	34:23	37 pont
2. Gyomaendrőd Barátság	20	11	4	5	28:19	37 pont

7. Gyoma FC	20	9	4	7	26:23	31 pont
-------------	----	---	---	---	-------	---------

Csapatunk áprilisi eredményei: Medgyesegyháza-Barátság 1:0
Barátság-Szeghalom 2:1
Elck-Barátság 1:2
Barátság-Battonya 0:0

Májusi mérkőzések: 27.-én helyi rangadó. Az endrődi pályán Barátság-Gyoma FC. Van törleszteni valónk az őszi vereségért. A régi idők dorbi-hangulata éled fel ilyenkor, amikor ezekre menők szurkoltak ott vagy itt kedvenceiknek. Jöjjön! Lesz látnivaló. Szülessék nézőcsúcs! Támogassa csapatunkat, a Gyomaendrőd Barátság-ot! Töltsön egy-két órát a gyönyörűvé varázsozott ligeti pályán. Hajrá, Barátság!

A csapat májusi programja:

V. 7. Csabacsúd-Gyomaendrőd Barátság 16.30
V. 13. Gyomaendrőd Barátság-Békéscsaba Jamina 16.30
V. 21. Békéscsaba MÁV-Gyomaendrőd Barátság 16.30
V. 27. Gyomaendrőd Barátság-Gyoma FC 17.00

A KDNP jelenti...

A KDNP vezetősége értesíti tagtársait, hogy a májusi gyűlés nem május 1-én lesz, hanem május 8-án az endrődi könyvtárban, 18 órakor.

Beszámolót tart:

Dr. Frankó Károly polgármester

Várfi András falugazda, az önkorm. Mezőgazdasági és Ipari Bizottságának elnöke

Bátori Gyula a Földrendező Bizottság elnöke

Kérjük, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg és hívják el a téma iránt érdeklődő barátaikat is.

FELHÍVÁS

A Honismereti Egyesület is készül a Honfoglalás 1100 éves évfordulójára, amelyet 1996-ban ünnepelünk meg. Annak érdekében, hogy az eseményhez méltó legyen a megemlékezés, kérjük olvasóink segítségét. Szívesen fogadunk bármilyen felajánlást, ötletet, javaslatot és fizikai segítséget, amely városunkat gazdagítaná, szebbé tenné.

Jelentkezni lehet:

levélben: Honismereti Egyesület 5501 Gyomaendrőd, Pf. 20.
telefonon: 386-131, 386-157

személyesen: a település könyvtárában

Köszönettel
Hornok Lajosné

Az önkormányzati munkáról

A március 30.-ra összehívott képviselőtestület néhány napirend megtárgyalása után április 6.-án folytatta munkáját. Az áprilisi ülésnapon választott a testület új alpolgármestert, mivel Dr. Kovács Béla intézményvezetői volta és alpolgármesteri tisztsége között jogi összeférhetlenség állt fenn.

Az újonnan választott alpolgármester Czibulka György tanár lett.

A képviselőcsoport elfogadta az adócsoport beszámolóját, de ugyanakkor megbízta a Pénz-

ügyi Bizottságot új adókonceptió kidolgozására.

Az ülésen megjelent nagyszámú pedagógus jelezte, hogy városunk társadalmának jelentős részét érintő kérdéssről, az oktatásról lesz szó. Az előterjesztésben lévő határozati javaslatok az óvodától a középiskoláig módot adnak a város közoktatásának ésszerűbbé, jobbá tételére. Azóta a bizottságok dolgoznak és tesznek javaslatokat, amelyek eredményeképpen a következő ülésen dönt a testület. Nem kisebb dologra kell

kimondani a végszót, mint az általános iskolák összevonása, helyes-e a gimnázium 12 osztályos iskolává alakítása, valamint megmaradjanak-e középiskoláink az önkormányzat kezelésében. Az ifjúság védelme érdekében rendezet szünetet, mely - lehet - sokaknak szabadságukban való korlátozást jelent, de védett és jól nevelt ifjúságból válhat fegyelmezett felnőtt.

Támogatta a testület a Református Egyház Idősek Otthonának kialakítására tett elképzelését. A

tervkészítésre 500.000 forintot biztosít és amennyiben a tervdokumentáció elkészül ismét napirendre tűzi az állami garanciavállalási kötelezettség finanszírozási ütemezését.

Nagy anyagi terhet jelent a városnak a bölcsőde üzemeltetése, mivel egy gyermek elmúlt évi ellátása 288.000 forintba került. A jövőben ésszerűbb gazdálkodással vagy más megoldással kell a bölcsődés-korúakról gondoskodni.

Várfi András
önkorm. képviselő

A falugazdász válasza...

A következőkben két aktuális dologról kívánok írni, mely több embert foglalkoztat. Elsőként a napraforgó gyomirtásról, mivel ez említett növény jelenleg kedvező árfekvése több gazdát arra ösztönzött, hogy napraforgó-termesztésbe kezdjen.

A napraforgó gyorsan kelő, igen agresszív növény, ennek ellenére mind az egyszikű, mind a kétszikű gyomok komoly veszélyt jelentenek számára

A védekezés történhet vetés előtt, mikor a talajműveléssel egyetemben juttatunk ki gyomirtó szert és azt a talajba be is dolgozzuk. Az előző módszerrel kombinálhatjuk, vagy egyedileg illetve más változatban alkalmazható a vetés után kelés előtti lehetőség. Amennyiben a fenti módszereket időjárási vagy egyéb ok (rávadás a gyomok kelésére) miatt nem alkalmaztuk, marad a kultivátor vagy az állományban való gyomirtás. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül néhány gyomirtási kombinációt mutatok be.

Vetés előtt a talajba bedolgozva:

Acenit 500 EC	3-4 l/ha	2097-2796 Ft/ha
Flubalex 20 EC	7-9 l/ha	2947-3789 Ft/ha
Olitref 480 EC	1,6-1,9 l/ha	1144-1359 Ft/ha

Ezen készítmények az egyszikű (fűféle gyomok) ellen hatásosak és kombinálhatók a

Vetés után, kelés előtt kiszórando herbicidekkel:

Afalon	2,6-3,5 l/ha	4854 - 6535 Ft/ha
Maloran 50 WP	1,5-2,5 l/ha	2950 - 4900 Ft/ha
Merkazin 50 WP	2-3,5 l/ha	1450 - 2600 Ft/ha
Racer 25 EC	2 - 3 l/ha	4350.- 6510 Ft/ha

Melyek a kétszikű (széles levelű) gyomok ellen nyújtanak védelmet.

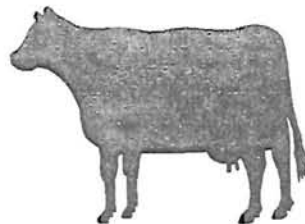
Állományban alkalmazható:

Modown 4 F	1,5 l/ha	5000 Ft/ha
az egyéves kétszikű gyomok ellen		
Agil 100 EC	1, l/ha	7011 Ft/ha
az egyéves egyszikűek ellen		

Ha a napraforgó gyommentes elővetemény után gyorsan kikelt, idejében végzett kultivátorozás is hatásos a gyomok ellen.

A gyomirtás után egy állattenyésztéssel összefüggő problémáról néhány szót. A csarnokban átvett tej esetében, de a házhoz szállított tejnél is előfordulhatnak minőségi kifogások. A tej minőségét az állat genetikai adottságán és a takarmányozáson túl a tejkezelés és az azzal összefüggő higiénias viszonyok határozzák meg.

A tejminőség fontos jellemzői:

Az élő csíraszám, a szomatikus sejtszám és a tej tejidegen antibakteriális anyagok, általunk mind szabályozható tényezők.

Élő csíraszám alatt értjük a tejben található élő baktériumok számát. Az egészséges tehén tőgyében a tej élő csíraszám 10.000 alatt van. A fejés utáni hőmérséklet hatására és a tejjel érintkező edények tisztátalansága miatt jelentősen nőhet az élő csíraszám.

A szomatikus vagyis un. testi sejtek a tőgyből származnak. Ezek száma normális körülmények között az elegytejben 100-150 ezer. Tőgygyulladás esetén számuk nő. A különböző gyógyszerek hatására keletkeznek a tejidegen antibakteriális anyagok. A fentiek alapján megállapítható, hogy tiszta körülmények között egészséges állatból fejt tej minden igényt kielégíthet. Sajnos a tejbegyűjtőkben elhelyezett szűrőpapírminták bizonyítják, hogy sokan nem tartják be a higiénias követelményeket. Az istálló megfelelő almozásán, az állat tisztántartásán túl igen nagy gondot kell fordítani a fejő és tároló edényekre. A gyors öblítést követően, mely történhet hideg vízzel is, a fertőtlenítő mosogatás következzen 60-80 fokos fertőtlenítőszeres vízzel. A fertőtlenítő mosogatás után az öblítés 40-45 fokon történhet. A tej minőségi mutatói utalhatnak az állat egészségi állapotára, ezért a tőgygyulladásra mindig ügyeljünk.

Várfi András
falugazdász

Katolikus krónika

ünnepeink május folyamán

május 16. Kedd: Nepomuki Szent János
 május 28. Vasárnap: Urunk mennybemenetele (régies nevén: áldozócsütörtök)

Nepomuki Szent János

1330 táján született Nepomukban (Csehországban). Pappá szentelése (1372) után több egyházi tisztséget töltött be, majd a prágai érsek általános helynöke lett. Az Egyház jogait erélyesen védelmezte IV. Vencel királlyal szemben, aki elfogatta, és kegyetlenül megkínóztatta, hogy a gyónási titoktartás megszegésére kényszerítse. A feldühödött király 1393 március 20-ának estéjén a Moldva folyóba dobatta. Testét a prágai székesegyházban őrzik. 1729-ben avatták szentté. (Városunkban két szobra is van. Az egyik a közelmúltban készült, Kiss György Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása, a gyomai Erzsébet-hídon található. A másik kissé eldugva, az endrődi szarvasvégi temető ravatalozóház kápolna fülkéjében van. Néhány évtizeddel ezelőtt a mai Hídfoé étterem előtti parkban állt, ahonnet politikai okokból el kellett távolítani.)

Május, a Szűzanya hónapja

Aki nagyon közel van hozzánk, akit nagyon szeretünk, annak az édesanyját is megbecsüljük, tiszteljük.

A keresztény világ most ünnepelte a Húsvétot, Üdvözítőnk feltámadását. Mi, katolikusok, az Ó édesanyát, Máriát, is tiszteljük. Május hónap minden estéjén fölzeng tiszteletére templomainkban az énekes litánia.

Május első vasárnapján az édesanyákat köszöntjük. Legyenek áldottak, akik gyermekeket neveltek és nevelnek! Ha már nem élnek, akkor imáinkban gondoljunk rájuk, és ha tehetjük, menjünk ki a temetőbe.

KÜSZÖNET A BIZALOMÉRT...

Megtörtént iskolánkba az elsősök beiratása. Két első osztály indul.

2-3-4. osztályokba eddig csak szándéknyilatkozatot kértünk. Jelentkezés és beiratás évváró után, júniusban lesz.

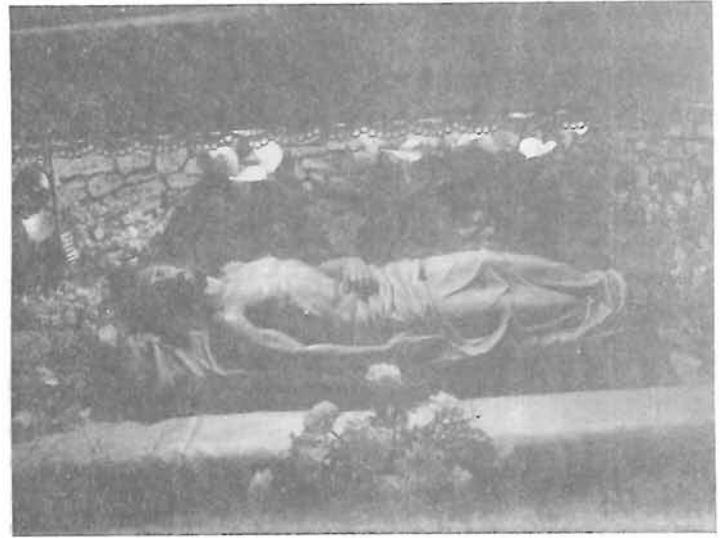
Az építkezés jól halad, augusztusra a tervek és a szerződés szerint átadásra kerül.

Akik egyszerre nagyobb összeggel segítik az iskola beindulását, (minimum 50.000,- Ft) azok nevét az iskola falán emléktáblába vésvé megörökítjük.

Emléktábla

Bramac gyár
 Bruti László vállalkozó
 Gyomaendrőd város Önkormányzata,
 hajdani gyomai és endrődi polgárok
 Köreke im Not Östpriesterhilfe e.V.
 Ujházi Ernő Bezsó
 Wedlauer család

1995. Húsvétfa. Feltámadási körmenet és a szentsír
 Endrődön. Császár Claudia fotói

Úgy érzem, a „bemutatjuk” szó a Te esetében, János, csupán formalitás, hiszen Téged mindenki ismer, ugyanúgy banálisnak tűnne a kérdés, hogy mióta vagy vendéglátós, az ember úgy érzi „mindig is” az voltál.

külföldön dolgozni tapasztalatszerezés céljából. Úgy volt, hogy

azt mondhatom, „nem volt gazdája” a közös vagyonnak. Kint más volt a szemlélet, ott már akkor is csak az alapos, rendes munkát fizették meg, annak volt becsülete. Hazatérve ismét a Hollerba kerültem, 71-től 81-ig vezetője voltam a szállodának és étteremnek. 81-ben, amikor a vendéglátóegységek bérbeadását lehetővé

Bemutatjuk...
**TÍMÁR JÁNOST, A DREHER
SÖRÖZŐ ÉS ÉTTEREM
TULAJDONOSÁT**

Magam is úgy hiszem, városunk lakosságának ha nem is száz, de 80 %-a biztosan ismer, és településünk, sőt országunk határain túlról is elég sokan. A szakmát valóban régen 1963-ban, 14 évesen kezdtem tanulni. A gyakorlati ismereteket a Körös Étteremben, vagy közismert nevén a Hollerban sajátítottam el, többek között olyan legendás híru vendéglátósoktól, mint Varjú Béla bácsi, aki sajnos már nincs közöttünk, vagy Gyebnár Janika, mindenki „Janikája”, akinek nevéhez a becéző ragot kolléga és vendégnevezédek szeretete, becsülése ragasztotta és akire szerencsére időnként még ma is számíthatok.

Mik voltak idáig vezető utad fontosabb állomásai?

A szakmunkás vizsga után továbbra is a Hollerban dolgoztam felszolgálóként. 1968-ban lehetőség adódott

Csehszlovákiába megyek, de ez végül is az akkor ott kialakult politikai helyzet miatt nem valósult meg, így csak 69-ben jutottam ki Németországba. Ott munkámmal meg lehetek elégedve, mert az egy év leteltével felajánlották, hogyha én itthon el tudom intézni, ők is készek egy újabb évre meghosszabbítani szerződésemet, tehát végül két évig maradtam ott.

A nyelvtanulást leszámítva mit tanultál ott, mi volt más, mint itthon?

A leglényegesebb különbség a munkához való hozzáállás felfogásában volt. Nálunk akkor nem volt jellemző a magántulajdon tisztelete, a legtöbb ember a „közöst” nem tekintette sajátjának, a munkaeszközt, berendezést nem a szerint gondozta, ápolta, becsülte, röviden

tették, bérbevettem a Halásztati TSZ Halászkertjét. Ez már akkor is családi vállalkozás volt, ezt szeretném hangsúlyozni, és az jelenlegi vállalkozásunk is. Talán nem is jutottunk volna e nélkül idáig, hiszen feleségemmel együtt vállelve mindketten keményen dolgoztunk a közös célért, s építettük jövőnket. Ő régebben a Halásztati TSZ-nél könyvelőként dolgozott, de aztán megszerette a vendéglátást olyannyira, hogy megszerezte a szakmunkás bizonyítványt, sőt később az üzletvezetőit is. Azóta már fiunk is követte a családi tradíciót, a Hódmezővásárhelyi Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolában érettségizett, mint jómagam, de Ő jelenleg katona.

A Halászkertben főztőtök számottevő „vendégcsalogató” volt a fürdővendégek körében. Úgy tudom sok régi vendégetek

azóta is utálatok jön ide, jelenlegi helyetekre a Dreher Söröző Étterembe.

Ez így van, jól esik ezt hallanom és szerencsés dolog, hogy helyileg így sikerült ezt megoldani, hiszen a rövidebb úton a fürdőből három-négy perc alatt ide lehet érni. 90-ben a Halászkertet áruba bocsátották, majd 91-ben el is adták. Akkoriban egyre több vendéglátóegység nyílt, nőtték a közteherviselési kiadások, de főképp szezonális jellege miatt én már nem láttam akkor fantáziát a Halászkertben. Jelenlegi vállalkozásunkból 90-ben elsőként a mintaboltot nyitottuk meg feleségem nevére, mert akkor még csaknem egy évig a Halászkertet is béreltük. Később nyitottuk meg itt a melegkonyhás sörözőt. Jelenleg a tanulókat is

beleszámítva 12-13 embert foglalkoztatunk állandóan, persze azonban ez a szám növekszik, amikor a kerthelyiséget is üzemeltetjük.

Tavaly, amikor településünk várossá nyilvánításának 5. évfordulóját ünnepeltük, Téged városi emlékplakettel tüntettek ki a vendéglátásban elért kimagasló eredményeidért és ha jól emlékszem, a falusi turizmus kialakítása érdekében tett erőfeszítéseidért. Milyen érzés volt ez számodra, mi az a plusz, amitől Te városunkban nem „egy” vendéglátós, hanem „a” vendéglátós vagy, akire majd a most felnövekvő vendéglátó nemzedék egykor szintén példaértékű, „legendásaként” tekinthet?

A munkám ilyen szintű elismerése rendkívüli öröm volt számomra, azóta még inkább igyekszem megfelelni annak az elvárásnak, amire ez kötelez. A falusi turizmus valóban szívügyem, bár nem szervezetten,

vagy meghirdetetten ténykedem érte, valahogy így alakult, sokan ismernek. Így terjedt el, kollégák vagy a régi fürdő dolgozók útján, hogyha valaki településünkre látogat s szállásigénye van, az ha engem megkeres, akár fizető vendégszolgálat ügyben, akár más szolgáltatás iránti igénnyel, ha egy mód van rá

megoldom problémáját. Ez részben válasz kérdéssed másik részére is, hogy „mi az a plusz”. Nehéz ezt röviden megfogalmazni. Szerintem az, hogy a rendelést gyorsan és udvariasan teljesítjük, még nem meríti ki a vendéglátás fogalmát. Ennek azt a régmúlt családias jellegét szeretném visszahozni, amikor a vendég, pláne ha vidéki, netán külföldi, bizalommal fordulhat az emberhez útmutatásért, akár egy elromlott autó javítása, vagy egy hirtelen megfájdult fog kezelése vár megoldásra. Volt úgy, hogy késő este záróra után kopogtattak, éhesek voltak, vacsorázni akartak. Nem volt más, de a kamrában akadt egy kis házi szalámi, szalonna, retek, paprika. Ezt jó szívvel adtuk, azóta is visszajáró vendégek lettek és mindig emlegetik, hogy milyen jó vacsora is volt az. Talán ezek azok a dolgok, amiktől az idelátogatók visszajáró vendégekké válnak. A mai gazdasági viszonyok közt, amikor sok ember megélhetési gondokkal küzd, bizony nem virágozik a turizmus. De én szeretem városunkat, a Körösök vidé-

két, a fürdőt és még sok mindent. Fantáziát látok az idegenforgalomban, csak amink van, azt tudni kell „eladni”. Az ideutazó, aki pár hetet akar itt tölteni, az nemcsak a vendéglátónak hoz hasznot. Itt vásárol gyümölcsöt esetleg ruhát, cipőt, virágot és még sorolhatnám. Vagyis itt hagyja a pénzét. Ez közvetlenül,

vagy közvetve egész településünk hasznára válik.

Ez kétségtelen. Szerinted mit tehetnének úgy a városunk vezetői, vagy mi egyszerű polgárai, hogy az idegenforgalom a jelenlegi gazdasági viszonyok között is lehetőség szerint funkcionáljon?

Két olyan dolog jut eszembe, aminek megoldása nem pénzkérdés első-sorban. Az egyik: meg kellene valahogyan oldani, hogy rossz idő esetén is tudjunk valamiféle programot biztosítani az erre igényt tartó vendégek számára. A másik pedig, környezetünk rendezettségének, tisztaságának megoldása, különösen a Fő út és a legforgalmasabb utak mentén. Az idelátogatók innen nyerik első benyomásaikat s nagyon nem mindegy, hogy milyen. Én bármiféle kezdeményezést, ami ezek megoldásához vezet, örömmel támogatnék.

Összefogással megoldhatnánk sok mindent, nem lehet mindenben az önkormányzatra támaszkodni.

Ez bizony így van. Köszönöm a beszélgetést. Kívánom Neked és mindannyiunknak, hogy szavaidból, mint a jó talajba vetett magvakból hasznos gondolatok, ötletek teremjenek mindannyiunk örömeire és megelégedésére.

Marsi Jánosné
Fotó: Császár Claudia

1995. április 1-én ült össze a megyei választmány, hogy megkezdje tisztújító munkáját. Mint ismeretes, az Országos Választmányt követően az új alapszabálynak megfelelően a helyi szervezeteknél került sor a tisztújító tanácskozásokra. A Gyomaendrődi Szervezet ezirányú gyűléséről áprilisi számunkban már beszámoltunk.

A Megyei Választmányon részt vett és felszólalt Füzessy Tibor, a párt országos ügyvezető elnöke. Előadásában méltatta azokat

az eredményeket, amelyeket a pártépítésben a békésmegyei szervezetek értek az utóbbi négy évben. Felhívta a

figyelmet arra, hogy szükséges és elengedhetetlen a párt megújulása. Nem Budapestről irányított szervezetekre van szükség, hanem egy alulról építkező, szilárd alapokon nyugvó megyei választmányra. „A tényleges döntések a megyei szervezetek kezében vannak” - mondotta. Felhívta a választmány tagjait, hogy ennek megfelelően megfontolva, felelősségteljesen döntsenek személyi kérdésekben.

A jelenlévő küldöttek 16 helyi szervezetet képviseltek, és eredményes munkájuknak köszönhetően megválasztották az alábbi tisztségekre a következő személyeket: a Megyei Választmány elnöke Szebellédi Zoltán, Újkigyósról, a Megyei Választmány ügyvezető elnöke Császár Ferenc Gyomaendrődről, az Országos Elnökség

tagjaként a megyét képviseli Császárné Gyuricza Éva, Gyomaendrődről.

A Megyei Választmány elnökségének további tagjai:

Dr. Ancsin János Kétsopronyból, Dr. Jároli József és Kovács Sándor Békéscsabáról, Dr. Míves Piroska Sarkadról, Nagy András Mezőkovácsházáról, Dr. Sárosi Tibor Dombiratosról, Vaszkó András Gyomaendrődről.

A továbbiakban a Megyei Választmány 7 főt választott

az Országos Választmányba, Kovács Béla, Dr. Kovács Pál László, Kovács Sándor, Mosolygó Miklós, Nagy András, Szántó Béla, Vánza Pál

EREDMÉNYES VOLT A KERESZTÉNYDEMOKRATA NÉPPÁRT BÉKÉSMEGYEI VÁLASZTMÁNYA

személyében.

Szebellédi Zoltán megköszönte a választmány tagjainak azt a bizalmat amellyel újra további 2 évre megyei elnökké választották.

A választási procedúra közepette lehetőség volt arra is, hogy a választmány és a meghívottak meghallgathassák Szántó Andrásnak, az Országos Elnökség tagjának értekezését a kormány stabilizációs programjáról, amelyet az alább ismertetett cikkünkben közlünk.

**„Ne készülj itt nagy nyugalomra,
hanem nagy békefűrésze.”**
(Kempis Tamás)

A kormány (de)stabilizációs programja

Tegnap délután került a kezembe az ET, anyag, mely a „Bokros programot” foglalja magába. - Kezdte előadását Szántó András. - Elolvasása után, azon elmélkedtem, hogyan is merik ezt a programot gazdasági stabilizációs programnak nevezni, hiszen ez a meglévő rendkívüli labilis gazdasági helyzetet inkább felborítja. Sokkal inkább illene rá az a kifejezés, hogy gazdasági destabilizációs program. A pénzügyi kormányzat minden lépése a piacgazdaság terveinek elárulása és visszatérés a szocialista tervgazdasághoz. A megszorító, áltakarékos intézkedések mellett központi irányítást tartalmaz. Hatása az infláció növelése mellett elmélyíti a recessziót. Egyformán sújtja a vállalkozókat és a munkavállalókat.

1. A nemzeti valuta leértékelése importált inflációhoz vezet minden olyan importigényes gazdaságban, mint a magyar. Mindemellett konzerválja azokat az elavult termelési struktúrákat, amelyek nem tudnak piacképes terméket termelni.

2. Az adóemelés, vámtételek emelése - tovább növeli az árakat, az inflációt és vele együtt a kamatokat, gátolva a beruházásokat.

3. A befagyasztott, vagy nem kellőképpen növekvő fizetések reálbércsökkenéshez és ezáltal a fizetőképes kereslet csökkenéséhez vezetnek.

4. A közalkalmazotti létszámcsökkenés következtében tovább nő a munkanélküliség és vele együtt növekednek a költségvetés terhei.

5. Az egész destabilizációs program csak további jelentős állami kölcsönfelvétellel oldható meg, mely azután növeli az eladósodást, és az ördögi kör ezzel be is zárult.

Nézzük meg, mik is lesznek azok az egyes intézkedések, melyek a lakosságot közvetlenül sújtják:

1. A családi pótlék csökkenő mértéke. Ez közismert.
2. A főiskolai hallgatók tandíj-kötelezettsége. Ez is a kereszténydemokrácia alapelvét az esélyegyenlőséget sérti.

3. Növekedni fognak az illetékek. (Pl. az örökösödési és ajándékozási illeték, a gépkocsi adás-vételi illeték, az állami-gazgatási eljárások illetéke.)

4. Az egészségügyi ellátásban is megszorító intézkedések lesznek. (A TB bevételeinek növeléséhez még a munkahelyi étkezés is TB köteles lesz.)

5. Az állami vállalatoknál a béremelés csak 10% lesz, 35% várható infláció mellett. Ez 25% reálbércsökkenést eredményez.

6. Nőni fog a munkanélküliség. Az MTV-ben, a Távirati Irodában, a honvédségnél, felsőoktatási intézményekben, más közalkalmazottaknál nagyarányú elbocsátások vannak tervbe véve.

7. A lakásépítéssel kapcsolatban ez a szöveg olvasható: A lakásépítési kedvezmény igénybevételét úgy kell átalakítani, hogy a költségvetés terhe mintegy 1/3-dal csökkenjen...

Ez tehát a kormány (de)stabilizációs programja.

Hogyan mutassalak be, mit tud rólad a falu?

Az égvilágon semmit, szerintem senki nem tud rólam semmit.

Dehogynem, írtál már cikkeket a Gyomaendrödi Híradóban. „Tisztelendő úr, alighanem kivégeznek minket” címmel arról, hogy mi történt 1944 október 6-án Endrődön. Aztán írtál a rokkasztítóról, a seprűkötőről a Mesteremberek sorozatban, szintén a Híradóban.

Van-e olyan ösöd, aki kiemelkedő pályát futott be?

Nem tudok róla. A családban senki nem foglalkozott a tudományokkal még a környékével sem. A Gyuriczák kivétel nélkül mind munkásemberek voltak.

Téged mi indított el a tudományok felé?

Én nem a tudományok felé indultam, csak szerencsés voltam, jó tanárookra akadtam. Szentesen a középiskolában Bottyán István volt az osztályfőnököm. Amit akkor megtanultam, ma is bennem van. Nagy szerencsém volt Gödöllőn is az egyetemi konzulens tanárommal, Birkás Mártával. Ő olyan ember, akihez ha egy diák odakerül és abban a diákban van egy csöppnyi érzék, tehetség, ő képes kizozni a maximumot belőle.

Úgy tudom a napokban Fáy András díjat kaptál, gratulálok. Beszelnél az előzményekről?

Másodéves voltam, amikor megpályáztam egy stuttgarti TEMPUS ösztöndíjat. Feltétel volt a német nyelvtudás, ennek én megfeleltem, mert előtte évekig tanultam a németet. Kijutottam Stuttgartba, ott elkezdtem foglalkozni a környezetkímélő talajműveléssel. Azért ezzel, mert ez a téma Magyarországon még nincs feldolgozva. Amikor hazajöttem, egy féléven belül írtam egy TDK (Tudományos Diákköri) dolgozatot a témáról, illetve egy műszaki tudományos konferencián Gödöllőn poszteren (tablón) is módomban volt bemutatni, amit Németországban megismertem. A következő TDK-ra is írtam egy témát, ott harmadik helyezést értem el. Közben márciusban (1994) németből itthon lettem a felsőfokú nyelvvizsgát. Júniusban volt egy országos környezettudományi konferencia, ahová harmadik helyezéssel jutottam be és előadást tarthattam. Itt a földművelésügyi miniszter különdíját kaptam meg. Ezzel egyidőben a tanszéken saját kísérleteket állítottam be egy évfolyamtársammal: a hazai talajok állapotát modelleztük. Ezt a kísérletet a novemberi egyetemi konferencián mutat-

tuk be, itt első díjat nyertünk. Ezzel az eredménnyel jöttünk az Országos TDK-ra, amit Mezőtúron rendeztek, kétszáz résztvevő volt. Itt is az első díjat kaptuk meg, Fáy András dívjá a neve, június 6-án

„...Ha lehet, inkább elmegyek Bécsbe...”

Beszélgetés Gyuricza Csaba endrödi születésű egyetemi hallgatóval

adják át a Magyar Tudományos Akadémián. Ehhez az eredményhez hozzájárult az is, hogy egy 5 hónapos állami ösztöndíjjal a bécsi egyetemen folytathattam tanulmányokat ugyanezen témakörben.

Csabi, ezt végighallgatni is energia, hát még végig csinálni.

Különösen a kísérletek beállítása volt kemény munka, több hónapig keresztül tartott. De úgy érzem, ha valamit elérek, nemcsak nekem öröm, hasznos lehet talán másnak is.

Terveid?

Lehetőségem van a bécsi egyetemen ledoktorálni, oda is hívtak. Ha lehet, elmegyek. Itthon nincsenek meg azok a feltételek, amelyekkel olyan kísérleteket végezhetnék, amit szeretnék. Annak pedig nincs értelme, hogy olyat csináljak, amit előttem már százan megcsináltak, és az eredményeket is leírták már mindenhol. Szeretnék új eredményeket elérni, ezt Bécsben meg tudom csinálni.

A legkiválóbbak mennek el az országból.

Aki csak teheti el fog menni. Itthon kiképzik őket, külföld pedig majd használja a kiképzett fejeket.

Úgy tűnik, a döntésbe egy kis fájdalom is vegyül.

Persze. Sokkal szívesebben dolgoznék itthon. Itt születtem, itt éltem eddig. De az itteni munka csak állandó küzdelem és harc lenne, amiben az ember előbb-utóbb felőrölné. Külföldön pedig úgy dolgozhatom, hogy közben jól is érzem magam. Ez a különbség.

Szerinted milyen lehetőségei vannak a gyomaendrödi fiataloknak a társas életre?

Az égvilágon semmilyen. Nyáron a Pavilon, ahol már tizenhárom - tizennégy éves gyerekeket is találni részegen. És a baráti körök, ha vannak, ott jókat lehet beszélgetni. Szükség volna egy kulturális szervezetre vagy környezetvédelmi szervezetre, ahol értelmes fiatalok gyűlnek össze. Középiskolások, itteni lakosú főiskolások, fiatal human és reálértelemiség. Egy bejegyzett szervezetet lehetne létrehozni, hogy támogatáshoz is jussunk. Diákirányítással - a diákokat igazán a diákok tudják irányítani. Értelmes előadók lehetne hívni. A fiataloknak tudni kellene arról például, hogy a Köröspart micsoda érték, hogy Nemzeti Park lett, hogy aztán úgy is kezeljék.

Van a FIDESZ.

A FIDESZ, az politikai szervezet. Amire én gondolok, az nem politikai szervezet lenne, hanem olyan fiatalokból állna, akik tényleg csinálnak is valamit. Nagyon sok olyan fiatal tanul a felsőoktatásban, akik hasznos ötleteket és megoldási javaslatokat adhatnak Gyomaendrődnek. Van sok olyan dolog, ami nemcsak pénzkérdés. A főiskolások az itteni középiskolásoknak is tudnának közvetlen információkat adni a felsőoktatási intézményekről, lehetőségekről.

Miért nem csinálod meg Te ezt a szervezetet?

Nagyon keveset vagyok itthon. Szívesen segítenék, de ehhez több idő kell. Ettől függetlenül lehetséges, hogy a nyáron hozzákezek, még akkor is, ha nem én folytatom majd. A nyáron hosszabban leszek itthon, talán sikerül valamit összehozni.

Kedves fiatal értelmiség, főiskolások, egyetemisták, középiskolások! Akinek kedve és ötlete van, az ifjúsági szervezet ügyében írhat Csabának.

Címe: Gyuricza Csaba

Gyomaendrőd, Mohácsi u 11/1. 5502.

Hornokné Németh Eszter

Tródmái oldal

Hol volt, hol nem volt...

Volt egyszer egy nagymama. Az én áldott emlékü, csupa szeretet, csupa jószág nagyanyám.

...Az év minden napján, de különösen így anyák napja táján hálás szívvel emlékezem rája.

...Amikor esténként, vagy déleiőttönként a TV-ben a gyermekműsorokat nézem, elborzaszt a rengeteg agresszió, ami a kedves kis rajzfigurákat jellemzi. Mit tanulhat az ember Incitől, Fincitől, a Kandúrtól, hogy csellel és furfanggal, kegyetlen kárörömmel igyekeznek megrontani, megkeseríteni egymás életét. Bombát robbant, fegyvert kovácsol játéknak, csínytevésnek álcázva a gonosztságot. S ami még ennél is elszomorítóbb, az az Amerikából, bizonyosan drága pénzen megvásárolt rajzfilm, amiben „nevelő szándékkal” az életről mesél a gondos nagymama, lélekromboló szemléltető ábrákkal. No és a játékok! A Wintendő! A legóból kialakítható kalózháborúk! Mire nevelnek? Szeretetre? Jószágra?

Ilyenkor behunyom a szemem, és visszaálmodom magam a szellőborzolta, hűvös árnyakat táncoltató akácfa alá, ahol nyári délutánokon körülültük, mi unokák nagyanyánkat, és szomjas lélekkel ittuk a csodákat idéző mesemondó szavait.

Az álmos csöndben duruzsoló hangjától kitágult körülöttünk a világ, megnyílt Meseország aranykapuja és hipp-hopp, mi máris benne éltünk a legszebb mesékben. Átlényegültünk Tündér Ilonává, Csipkerózsikává, Hamupipókévé és Hófehérekévé. Parázzsal ettünk a csenevész csikót, s az szempillantás alatt táfosként toporzékkolt előttünk a pitypangvirágos réten. Nagyanyánk meséiben még a vasorrú bába is, meg a gonosz boszorkány is jószágos anyókévé szelődött.

Nyár és ősz múltával, hosszú téli esteiken sötétben üldögéltünk a búbos kemence körül, mert drága volt a „petró”, s a parányi ablakszemeken átsziporkáztak a csillagok, ránk nevetett a hold, és újra csak meséket szült a bársonyégbolt csöndje. S ha felhő takarta a pislogó fényeket s havat hordott a kéménydudáló szél, a hatalmas hópelyhek hátáról téltündérek és jégmanócskák integtek felénk. Az öreg Tél mérőföldjára csizmájában átlépte a hegyeket, falvakat, városokat, megrázta bozontos szakállát, hogy ezüstös takarót borítson mindenre, ami fázik, fűre, fára, bogárra, zöld búzavetésre. Mindezt olyan eleven képekben festette elénk nagyanyó, hogy láttuk, hittük is.

Mikor aztán a fészekpuha ágyban lecsukódó szempillánkon megült a csönd varázsa, tovább álmodtuk a meséket. Mi voltunk a legkisebb királyfi, a legkisebb legény, a mostoha leánya, mert azok mindig csupa, csupa jót tettek. S ez a jóra törekvés elkísért bennünket egész életünkben.

Iványi Mária

Nagymaminak anyák napjára

Öltögető szerény kezéd
pihenjen most Nagymami!
Nagyon szépet mondanil
Ugye tudod milyen nap van,
Mért tartunk ma ünnepet,
Miért hoztam ennyi sok, sok
Dinos szegfüt én neked!

Anyák napján, nagymamikám
Megköszönöm teneked,
Hogy szivedben sosem apad,
Sose fogy a szeretet.
Bokrélátomat gondoskodó
Jóságodért kötözöm,
Hogy anyukát felnevelted,
Azt is szívből köszönöm.

Iványi Mária

Májusi szerenád

Álmodj ma éjjel ezer csodát,
járj csillogó, káprázó fényben,
álmodd, hogy ma megérkezett
Május-királynő vőlegénye!

Itt áll tőled néhány lépésre,
erős, ölelő karját tárja,
mesepárjának: királylányának
boldog, mosolygós jöttét várja.

*Ne váross soká, mert a percek
ölnék, vénitenek, kirabolnak,
és puha bársony homlokodra
gonoszkodva gyászfátyolt vonnak.*

*Halld meg, hogy zúg az egész élet!
Neked zeng minden szerenádot:
„Orgonás, szent május esték
kis királynője legyen áldott!”*

*Jöjj hát büszke, szép Aranypáva,
hord zengő szived aranyércét,
hogy fényessé, dússá tegye
égő vágyunk álom-meséjét!*

*(Itt várok Rád, reszketve, búsan,
álmatlanul. Ezeregy éjjel
száll el fölöttem ijesztőn,
csúfondáros gúny-nevetéssel)*

BÉKE...

1945.V.9.

Örüljek hát, vagy sírjak rajta,
hogy szelődül a mérges falka,
s a világ, melyet felkavart a bűn
elcsendesül, itt a béke napja.

Véget ért a nagy halotti tor.
A fegyverhalál többé nem tipor
rajtunk, s itt a csendes béke,
de nem tudom, mit kezdjek véle?

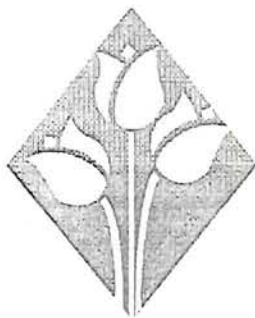
Igen, én élek. Ép minden tagom,
de agyam lázong, lelkem szagatom
apró rongyokra. Ki tépődik rajta,
hogy sok katona a karját ott hagyta?

Én itt vagyok felgyúrt ingujjal,
csattogó, mérges agyarfogakkal
másra készen, hogy harcoljam az életet,
de a lábatlan ezrek helyett ki vetett?

Én itt vagyok. Van két munkás kezem
és lábam is, ami rohan velem,
s tán lesz mit egyek. De ti özvegyek,
apátlan milliók, mi lesz veletek?

Bús béke ez. A halál penészszege rajta.
Hat év bűne belepte, összemarta.
A lelkem örül, mert van életem.
De hány bukott el e szörnyűvégzeten?

Márton Gábor

1995. január elsején városunkban beindult az otthonápolási szolgálat. Az eddigi tapasztalatokról kérdezem Balogh Károlyt, a vállalkozás vezetőjét, Kiss Edit nővért, és az egyik ápoló hozzátartozóját, Dr. Bancsi Istvánnét

Balogh Károlyné

Mi a tapasztalat, igénylik az emberek a szolgálatot?

Igen az elvárások beigazolódtak. Bebizonyosodott, hogy szükség van rá. Január 1 óta 45 betegünk volt. Vannak, akiknél már befejeződik az ápolást, mert meggyógyultak, vannak, akikhez azóta is naponta kijárunk. Négy betegünk sajnos meghalt.

Hol nagyobb az igény Endrődön, vagy Gyomán?

Az endrődi részen. Sok régóta ágyban fekvő súlyos betegünk van. Rájuk gondolván vásárolunk speciális matracokat és egyéb eszközöket. Kezeljük ezeket a sebeket, de a legjobb, ha meg tudjuk akadályozni az ilyen sebek keletkezését.

Továbbra is ingyenes az otthonápolás?

Igen, a betegnek nem kell érte fizetni.

Akinek szüksége van rá, hogyan kérheti?

Ha csak fürdést kérek, mert mondjuk mozgáskorlátozott a beteg, ezt kérheti maga a beteg, vagy a hozzátartozó. Felhívja telefonon a 386-809-es számon Fekécsné Hanyecz Évát, és elmondja, mi a kérése. Ez a szám munkanapokon 10-13 óráig hívható. De ha szakápolást kérek, tehát komolyabb betegségről van szó, akkor a háziorvosnak kell szólni. Mindenképpen kell egyeztetni a háziorvossal, ez mindenki számára megnyugvás.

Mi az a szakápolás?

Amit csak egészségügyi szakember végezhet. Katéterezés, injekciózás, vérnyomás mérés, sebek kezelése, gyógyszeradagolás és még sok minden más.

Milyen felszerelése van a szolgálatnak?

Ágytalak, szobavécé, hidraulikus fürdőtálcák. Nemrég vettem egy minimális kiegészítést, az ezreumás betegek kezelésére szolgál. Van egy

Ismét az Otthonápolási Szolgálatról

masszírozó készülékünk is, ez annyira kapós lett, hogy most rendeltem egy másikat is. A fürdőtálcákat is kihasználják, sokan kérik. Van pl. egy cukorbetegünk, akinek amputálták a lábát. Hozzá kijár a körzeti nővér cukrot mérni, mi pedig kijárunk hozzá fürösztetni.

Kik látják el a szolgálatot?

A körzeti nővérek másodállásban délután három óra után. De május elsejétől fel tudok venni egy főállású nővért is. Giricz Zsuzsa jön haza Gyuláról a tüdőkörházból. Így lehetővé válik a délelőtti ápolás is.

Vannak távlati szakápolások?

Igen, mert az aktív kórházi ágyak kiváltására szolgál. Biztos, hogy a betegeket ezután is ki fogják adni a kórházak, ha a kezelés már nem indokolja az oltóletet. A kórházi ápolás nagyon drága. Inkább ezt az otthonápolást fizeti az Egészségbiztosítás, ez az olcsóbb.

Dr. Bancsi Istvánné hozzátartozó

Itthon ápolatott súlyos beteg édesanyját.

Ha már nem okvedenül szükséges a kórházi ápolás, akkor érdemes mielőbb hazahozni a beteget. A kórházban csak betegség és halál van, az otthoni környezet jobban az élthez kapcsolja a beteget. A szeretet, az nagyon sokat számít. A rágcsodás a beteghez, amit az összes hozzátartozó részéről naponta tapasztal. A kórházi nővéreket semmilyen ajándékkal nem lehet rávenni arra, amit az itthoni nővérek azonnal nyújtottak. Hiába, a kórházban kevés a nővér, nagyon sok a dolguk.

Mi az amit a nővéreink azonnal nyújtottak?

A szakmai ápolás mellett lelki segítséget is adtak a betegnek, hozzátartozójának egyaránt. Nem voltak idegenek, ismerjük egymás családját is - emberi kapcsolat is volt ápoló és ápoló között.

Könnyen elfogadta a beteg a nővér segítségét?

Anyukám először nem akarta, de azonnal szimpatikusak lettek egymásnak, úgyhogy egy hét múlva már várta őket. Minden ápolási munkát belenyugvással fogadott, mert a nővér is, a gondozónő is szeretettel közelkedtek hozzá. Segítettek a betegségtudatot csökkenteni. A félelem helyett optimizmust adtak. Nem sajnálták, hanem biztatták a következő nappal, a következő héttel. Ők is, mi is. A stresszt egy nagy betegségnél nem lehet kivédeni. Fél a beteg, fél a család. De talán együtt könnyebb. Mindnyájan azért küzdötünk, hogy eggyel több napja legyen anyukának.

Az ápoló mellett ott van a háziorvos is.

Természetesen. Ez az otthonápolás nem önmagában működik, hanem az orvossal és a hozzátartozókkal együtt. Fontos, hogy az orvos bármikor rendelkezésre álljon, amikor szükség van rá. A nővér naponta jön, látja, mikor kell az orvosnak szólni. A nővér a családot is megtanítja a helyes betegápolásra: étkeztetés, testápolás, gyógyszeradagolás. Ha nincs is ott a nővér a közti időszakban, a hozzátartozó tudja a teendőket. Nagyon sok mindentől meg tudjuk a beteget kímélni így együtt: orvos, nővér, hozzátartozó. Örülök, hogy ingyenes a szolgálat, de akkor is igénybe vettük volna, ha mondjuk, a kiadások felét a családnak kellett volna fizetni.

Kiss Edit nővér

Könnyen elfogadja a beteg a nővér segítségét?

Először a beteg is idegenkedik, én is idegenkedem, húzódnak egymástól. Majd látja a beteg, hogy a nővér nem azzal törődik, hogy milyen is a teste, hanem végzi a munkáját. És akkor lassan felenged a beteg is, megváltozik minden, egy

idő után már szinte hazajár az ember. Vannak kulcsaim: kiskulcs, nagykulcs, hiszen oda is be kell jutnom, ahol egyedül él a beteg. Nagyon hozzádórok az emberhez a betegek. A körzeti betegekkel is együtt érez minden nővér, de ez, mivel szorosabb a kapcsolat, olyan mintha én is a családhoz tartoznék, és részt vállalom a bajból.

A családnak is részt kell vennie az otthonápolásban?

Természetesen. De segítjük. Megtanítjuk, hogyan etesse, itassa, hogyan cseréljen ágyneműt - fekvő betegnél tudni kell a fogásokat.

Ahogy én látom, Editke nemcsak „kezelt”, hanem ápoló is.

Egy nyolcvanhárom éves idős embert nem lehet úgy ellátni, hogy beadom az injekciót és otthagynom. Az ilyen beteget csak türelemmel lehet istápolni. Ott azt mutatom, nem szabad, hogy nekem még hány helyre kell mennem. Meg kell várni, míg elmondja, hogy egész nap szédült, minden betegnek jól esik, ha elmondhatja, hogy hol fáj. Ez én meghallgatom, ahogy lehet, megnyugtatom, vagy szólok a kezelőorvosnak.

Sok erő kell ehhez a munkához?

Sok. De én szerencsés vagyok, van egy jó családi háterem, ez teszi lehetővé, hogy nyugodtan dolgozhatom munkaidő után is. Mert előfordul, hogy félútkor végez az ember. Hérvégeken is megyek. Ez a szolgálat. Nagyon szeretem a betegeket, ha idős, ha fiatal, de az időseket méginkább. Ki vannak szolgáltatva.

Hogyan éli meg a nővér a gyógyíthatatlan betegséget?

A halál, az egy nagyon kegyetlen dolog, nagyon megviseli az orvost is, nővért is, nemcsak a hozzátartozókat. De talán az vizsgálja az embert, hogy mindent megtettünk, amit lehetett. Persze még sokáig benéznek az utcába, ahol lakott, látom magam előtt, hallom, amit mondott. De közben megyek egy másik beteghez - segíteni

Homokné Németh Eszter

Olvasói levél az egyházi iskoláról

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Önök lapjában olvastam, hogy öszre megnyílik az egyházi iskola Gyomaendrődön. Ezzel kapcsolatban, engedjék meg, hogy néhány gondolatot elmondhassak.

Mérnök menedzser vagyok, feleségem gimnáziumi tanár, két gyermekünk van, egy 12 és egy 8 éves.

Három évvel ezelőtt, amikor városunkban újraindult az egyházi iskola, akkor mi is, mint sokan mások, azt kerestük, hogy gyermekeink a legjobb kezébe kerüljenek. Olyan iskolát kerestünk, ahol gyermekeinket az élet tiszteletére, az igazi értékek megbecsülésére, egymás elfogadására nevelik.

Három év távlatából örömmel mondhatjuk, hogy megtaláltuk ezt az iskolát.

Az egyházi iskola úgy neveli gyermekeinket, hogy megérthessék: a

keresztény hit készíti az értelmet a kitartó munkára, a gondos munkára, a rendre, a fegyelemre. Ezzel alapvetően kétféle támaszt nyújt gyermekeinknek: egyrészt a megértést, a szeretetet, a megszólíthatóságot a tanárok részéről, másrészt a rendből a követelményekből fakadó támaszt. A gyerekek az iskolai munkát feladatnak tekintik, és jó szívvel végzik azt, szabadlelkűek, bátrak és kitartók. Érték számukra a szüleik és tanárai iránti tisztelet, az egymás iránti hűség és tolerancia. Jól érzik magukat az iskolában, mert az iskolának van arculata, van saját szellemisége, amellyel azonosulhatnak, tudják mit nyújt nekik és mit vár el tőlük az iskolájuk. Mindez egy életre szólóan eligazodást-, emberi tartást ad - meghatározza személyiségüket.

Mi szülők, mindannyian egészséges, boldog gyermeket szeretnénk nevelni, aki harmóniában él önmagával és a természettel. A keresztény tanítás éppen ebben segít bennünket, mert lényege az ember fennmaradásának, életképességének a feltétele, nem tömjénfüstös, félelmes világ ez.

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 4. sz.)

1889: „...február 16-án Schiefner Ede nagyvárad kanonoknak kinevezeték. Helyébe id. báró Wodianer Albert kegyúr március 6-án történt jelölése alapján Dobos Lajos körösladányi plébános nevezett ki endrődi plébánosnak.

Szeptember 9: Dobos Lajos plébános régi agybántalmakból eredő beszámíthatatlan állapotában a tanyán vadászfegyverével magát agyonlőtte.

Szeptember 11-én Schiefner prépost-kanonok eltemeti a szarvasvégi temetőbe... Jelen szervező tehetség és kitűnő műfordító volt. Bougaud: Kereszténység és korunk c. munkájának remek magyarítása... szép nevet biztosít neki a magyar irodalom történetében...”

„Spett Gyula megdölgja a szarvasvégi kettős tanteremű új iskolát, melyet a hitközség Turesányi István vállalkozó által építtetett.”

1890: „A tavaszon temetői csőszházat építettek, melyekre a hitközség 226 forintot adakozott össze.

A templom udvarának befásítása végett a kiásott nagy gödröket az előjáróság közmunka útján jó földdel hordatja meg. Fákát a Békés megyei gazdasági egyesület ajánlkozott.

A gyomavégető megnagyobbitását az utca egyes vonalába való hozása által a képviselő-testület megszavazta.

A szarvasvégi új iskolához egyik tanító részére Giricz János háza 600 forintot megvételre.

Az egyháztanács elhatározta egy új kerti (Öregszőlő) iskolának az építését... Ez évben a hívek kérésére be lön hozva a péntek délután három órai harangozás az Úr Jézus halálának tiszteletére.”

1891: „Kolch Jánostól 400 négyszögöl a Kis-Pérsen második kerti iskolának megvételre. (Csikó iskola)

Schiefner Ede kanonok úr 5000 forintot ajánlott egy irgalmasnak vezetése alatt felállítandó kisdudóvoda számára.

id. báró Wodianer Albert 1000 forintot adományoz egy kisdudóvoda.

Augusztus 23. óriási orkán, mely a templom ablakait és redőnyeit leszaggatta és összetörté.”

1892: „Április 10: Wagner Márton gyomai építő 8000 forintért elvállalja a Schiefner-féle óvoda építését a Szabótól a Templom utcán vett telken (Nagyóvoda) Másik óvodánk pedig a Hásitás utcában lévő Dávid-féle ház megvétele fogadtatott el (Kisóvoda)... Apácákat még egyenlőre kapni nem lehetvén, határozatba ment, hogy az épületek elkészültével a két óvoda, ideiglenesen óvónőkkel... megnyitassák.”

1894: „Az oltár Gráczból ereklyével ellátva megérkezvén... A lazaristák műhelyéből kikerült román stílusú oltár... csinos hátképpel... került 200 forintba.

Augusztus elején Müller Károly nagyvárad aranyozó befejezte a templomhajtó és a mellékoltárak díszítését... a boltívket arannyal festette, a mennyezetet kékre festette és aranycsillagokkal ékesítette... az első mennyezetmező sarkába a négy evangélistát festette, a szent kereszt és Jézus szíve oltárát átalakította, az előbbire tabernakulumot (az oltárszentséget őrző díszes szekerényke) helyeztetett, a Mária-oltáron a Rózsafüzér-kép helyett valódi lourdesi barlangot és szobrot állított, a szöszeket festette és aranyozta. A festmény mindenütt olaj, és az arany - az oltárlők kivételével - valódi... A mennyezet második mezőjének sarkára magánvállalkozók festettek, és pedig Timár Márton szent Mártont és szent Borbálát, Kalmár Vincéné szent Krisztinát 100-100 forintért.

Szeptember 8-án megáldott (és megnyitott) a kisperesi tanyai új iskola. Ugyane hónapban a Kondorosi-tanyai (hunyai) iskolát is megnyitották.”

1895: „Október elsején lépett életbe a polgári házasságkötés és állami anyakönyvezés.”

1896: „Május 10 vasárnap. Ezredévi tedeum (a Honfoglalás 1000. évfordulójának megünneplése)

Előjáróság, olvasókörök, legények, leányok zászlóval jelentek meg a templomban. Szentmise után a templomtérn a Himmusz és a Szózat közös eléneklése. A község a szegényeknek 200 forintot osztott ki.

Május 18 Hétfő, az iskolások ezredévi ünneplése. 7-kor Tedeum (hálandó mise), melyen minden osztály zászlóval jelent meg. Utána a templomtérn iskolai ünnepély hazafis szavalmányokkal és dalokkal. Délután 1-kor az itt egybegyűlt iskolások zeneszó mellett a szarvasvégi szénáskertbe vonultak mulatságra. Csatlakoztak az Ipariskola és a két óvoda is. Számuk meghaladta az 1200-at. Künn gyermekmulatság, különféle versenyek és játékok. Kenyér, pecsenye, kalács, süteményből álló uzsonna, melyet a szülők és a gyermekbarátok aláírás útján adakoztak össze...Az óriási néptömeg közönlése ez alkalmat valódi néptünnepéllé tette.”

Homokné Németh Eszter

A felnőtteknek Majális adott feledhetetlen élményt. A szabadban rendezett műsorral a dalárda, az ETK és az est-ének-zene-tánc lehetősége gondoskodott. Olyan kiválóságokat láthatunk, mint Endrőd díszpolgárát Rózsahegy Kálmánt, az endrődi születésű csongrádi főkantort Kalmár Illést és a feledhetetlen Farkasinszky - és Dógi Gyula cigányzenekarát.

Éjszakába nyúló bál a ligetben, mely akkor nem elhagyott, feldúlt csatair képét mutatta, mert Tóth kertész féltve őrzött parkja szemét gyönyörködtetett.

Hétvégeken ilyenkor megtelt a Korzó a sétáló, beszélgetők tömegével. A Megváltó Gyógyszertárú a Domszögig löpölygött a nép halk duruzsolással.

Művelt fiatalok és komoly középkorúak hétvégi nagy-találkozója volt.

Sokan csendes, holdas estén a karesú ívű Körös hídig megnyújtották a sétapályát.

Aztán a község elcsendesedett. Elaludtak az éjfélig világitó utcai villanykörtek. S éjfél tájban hol itt, hol ott sírt fel a gyönyörű muzsika húrjain a szerenád. Nemcsak a boldog „tülajdonosoknak”, a szomszédoknak utcahosszan boldog félórányi időt adott.

Nem volt ritkaság, hogy a zenekar térzenéi szolgáltatott, ahol „szívküldi” lehetőség is adódott.

Azzal zárom e derűs sorokat, mikor 1945. május 9-vel - a ránk annyi keserűséget, szomorúságot, szenvedést, gyászt hozott második világ-háború hat év után - beköszöntött a béke napja. Mementónak sétáljanak el a Hősök Terére! Gyűjtsanak egy szál gyertyát és helyezzenek el egy szál virágot az emlékművek valamelyikére! Gondoljanak szeretettel, s mondjanak egy rövid fohászt 1848, 1914-18, 1935, 1938-45 és 1956 hőscsért! Magyarokért, zsidókért, cigányokért! A mi drága halottainkért.

Márton Gábor

Hűztudott, hogy olvasóink többsége az idősebb korosztályból való. Nem is lehet másképp, hisz jelentős többségben vannak a fiatalokkal szemben. Kedvüket keresem, amikor régi emlékeket idézek fel. Hisz én is közéjük tartozom. Van emlékem bőven.

Május mindig szép hónapja volt a fiatalságnak. Az igazi tavasz megérkezésének az ideje.

Valamikor - akkor még sokgyerekes család volt a „divat”, ezrek jártak iskolába.

Május egyik nagyon várt és feledhetetlen napja volt a Madarak és Fák Napja.

Boldogan vonultunk a sportpályára, ahol kedves műsorral üdvözítették meg a polgári iskola tanulóit. Versék, énekek, beszéd hangzott el, tanulságos jeleneteket mutattak be. Majd jött a nap fénypontja: a cukoreső. Nevelőink a plébános úr és a káplánok közreműködésével

a csoportokra osztott diákság közé záporozták a sok cukrot. Szórták, mint anyánk a tyúkoknak a kukoricát. Kapkodtuk boldogan, hisz akkor még nem romlott el fogunk a cukrozástól.

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén
Felelős Kiadó: Vaszkó András
MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERJUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995
Készült: Pelyva házinomda, Gyomaendrőd. Fő út: 31/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 6. szám

1995. június

A vitorlát jól feszítsétek ki!

„Jobb a jó utat követni sántítva,
mint határozott léptekkel a rosszat.”

(Augusztinusz)

A ballagókhöz

Mire ez az írás megjelenik, már lezajlottak a ballagások, de úgy gondolom, fiatal barátaim, hogy még mindig hatása alatt álltok, hiszen az életetek egyik, ha nem a legfontosabb fordulójához érkeztetek.

A ballagás tulajdonképpen egy jelkép, egy mozgás, egyik helyről a másikra. A pubertás korból átballagtok a felnőtt korba, ez öröm és bánat is. Öröm, mert nem vagytok többé diákok, megszűnt az iskolai fegyelem, amely ellen oly sokszor lázadoztatok, nem kell többé végig szenvedni azt az órát, amelyet szívből utáltatok. A csengőszó többé nem kelt izgalmat számotokra. Bánat is, mert megszűnnek a diák csínytevések, a sírig tartónak hitt diákszerelmek, az évek hosszú során kialakult barátságok, de nem utolsó sorban az Alma Mater tekintélyt parancsoló védelme és gondoskodása. Tehát átlépve az iskola kapuját, kiléptek a valóságos „életbe”, amely tele van bizonytalansággal, veszéllyel, buktatókkal és előre nem látható sok-sok akadállyal, melyekkel meg kell vívni a csatát, hogy érvényesülni tudjatok, hogy a csörte-tők nehogyan eltapossanak benneteket.

Aki tovább tanulhat, még szerencsés, de sokatoknak első útja, lehet, hogy a munkanélküli hivatalba vezet. De a kaput át kell lépni, mert ez az élet rendje. „Fiajózni kell, élni nem kell” (Nauta necesse est vivere non necesse.) Tehát vigyázzatok, hogy a vitorlát jól feszítsétek ki.

Van nekem egy kis történetem egy korosztályról, akik sohasem ballagtak. Az 1943-44-es tanévben a német megszállás idején (IV. 19) és a bombázások miatt az iskolákat azonnal be kellett zárni. Sem ballagást, sem érettségi bankettet nem lehetett tartani. Az osztályvizsga után mindjárt érettségi vizsgát rendelték el. Azt befejezve szélnek eresztettek bennünket. Nem búcsúztunk sem a tanteremtől, sem az isko-

lától. Nem tudtuk meg soha, hogy melyik kislány tűzte volna a kéknefejejs csokrot a mellünkre.

Mint akiket derült égből ért a villámcsapás, úgy tántorogtunk ki a kapukon, az ezer veszélyt rejtő világba, hiszen a háború már elérte országunk határait. Tudtuk, hogy bennünket is el fog érni. El is ért hamarabb, mint gondoltuk. Katonaság, fogság, harc az életünkért, ez fogadott bennünket a kapukon kívül. Soha nem tudtuk elfelejteni, hogy nekünk nem adott meg az, amire 8 évig vártunk.

Csodák azért mégis vannak. Tavaly volt az 50 éves osztálytalálkozónk. Az iskola (Péter András gimnázium, Szeghalom) az az évben ballagó diákjai, tudomást szereztek róla, hogy mi vagyunk az a korosztály, akik sohasem ballagtak. Így meghívtak bennünket, hogy ballagjunk velük mi is. A meghívást elfogadtuk, s szinte gyerekes nekibuzdulással készültünk az elmaradt ballagásra. Megszűnt az a hiány, amely 50 évvel ezelőtt keletkezett. Köszönet érte Vaszkó Tamás igazgatónak és az évben ballagó diákoknak.

Kedves fiatal barátaink! Vágjátok ki dacosan az iskola kapuját és induljatok. Vár a tenger...

Jó szelet!

Vaszkó András

A KDNP 1995. május 8.-án tartotta nyilvános taggyűlését. Meghívott vendégeink: Dr. Frankó Károly polgármester, Várfi András a Mezőgazdasági és Ipari Bizottság elnöke és Báthori Gyula képviselő a Földrendező Bizottság elnöke.

A gyűlést Vaszkó András elnök nyitotta meg és javaslatot tett a napirendi pontokra vonatkozóan, mely szerint a polgármester és a képviselők tájékoztatást adnak a lakosságot érintő ügyekről. A következő napirend a hozzászólások és kérdések. A harmadik a párt belső ügyei. (zárt ülésen) A tagság a napirendi javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Először Várfi András képviselő kapott szót. Bevezetőként az önkormányzat földvagyományáról tájékoztatott, mely szerint 2200 ha van az önkormányzat tulajdonában. Ezeket a földeket nem az önkormányzat gazdálkodik, hanem azokat bérbe adja. A bérbeadás pályázat útján történik. A feltételeket a Mezőgazdasági Bizottság június hónapban dolgozza ki.

A fásítási program kidolgozásával foglalkozik még a bizottság. Növelni kellene Gyomaendrőd város „tüdejét”, főleg az északi részen.

Bejelentette a képviselő, hogy mezőgazdasági szakkiállítás lesz Gyomán augusztus 31 és szeptember 3 között. Neves személyek az alföldi programról és a sertésenyésztésről tartanak előadást. A helyszín a Sportszernak és Gyoma főtere. Majd Báthori Gyula kapott szót, aki bejelentette, hogy a második földárverés júniusban lesz. Erre 14000 aranykorona van kijelölve fele részben a gyomaendrődieknek, fele részben vidékieknek. A helyieknek Halmagyon van kijelölve a föld, ezek a földek többnyire 25-30 aranykoronások. A kívülállóknak részére pedig a Telki kövesút baloldalán van kijelölve. Jelenkezni lehet: Seprenyi Lajosnál Gyomán (akinek az irodája az árvaházi iskolával szemben az óras tüzletben van, vagy szerdai napokon Báthori Gyulánál a Polgármesteri Hivatalban, vagy Hunya Lajosnál a Gazdakörben. Jelentkezzenek, akik részt kívánnak venni a földárverésen, hogy meg tudjuk hívni őket. A vidékiek nem júniusban árvereznek, hanem ősszel.

Végezetül Dr. Frankó Károly polgármester kapta meg a szót, aki több pontba foglalta össze beszédét:

- Elsőnek az országgyűlési képviselőkről szólt. Deme Zoltán úr igazán nem képviselt bennünket, Szőlősiné inkább szakmai vezető, ő sem velünk foglalkozik elsősorban. Így marad nekünk Latorcai úr, amit el tudunk érni, azt csak az Ő személyén keresztül intéztük. Tanácsokat, címekeket adott, intézkedett. Ennek eredménye lesz talán, hogy az ivóvíz gondunkat meg tudjuk oldani. Az kellene, hogy megengedjék, hogy a Medgyesbodzás környéki vízbázisról mi is kapjunk. Ez kb. 200 millió forintos beruházás lenne elvezetni Mezőberényből a vizet.

- A költségvetésről azt mondta, hogy ugyanazt a pénzt kapjuk, mint eddig, csak közben mindennek feljebb ment az ára.

Tájékoztató a KDNP taggyűléséről

- Az iskolákról: A 3 középiskolát nem szabad bántani. Erre 10 millió forintot költünk az állami támogatáson felül, de ezek az iskolák meghatározói a városnak. Az igaz, hogy a mezőgazdasági iskolában az ott tanuló gyermekeknek csak 26-28 %-a helybeli, a többi pedig vidéki. De mindent figyelembe véve ezt támogatni kell. A 3 általános iskola 41-42 millió forinttal kerül többre, mint amit az állam ad rá. Nagy valószínűséggel a gyomai 1-es és 2-es iskolát össze fogjuk vonni.

- Nagy gondunk a Református Egyháznak tett 10 millió forintos ígéretünk teljesítése. A szociális otthon épül. Mi azt akarjuk, hogy jövőre, Sipos Lelkés úr azt szeretné, hogy már ez év októberében fizessünk. Ez becsületbeli ügy. Ezt a 10 milliót ki fogjuk fizetni az egyháznak, bár még csak garanciát sem látunk arra, hogy az meg fog térülni.

- Biztos, hogy a Kirendeltséget tovább nem lehet fenntartani. Ez benne van az intézkedési tervben, kormány szinten. A 3 dolgozó és a takarítónő éves szinten 1.700.000 forintba kerül.

Végül is itt nincs teljes körű lakossági ellátás, már a segélyeket is Gyomán fizetik ki, ezért gyakorlatilag mindenki átmege Gyomára. A Kirendeltség fenntartása durván 2 millió forint évente, ez tíz év alatt 20 millió forintot tesz ki, ezért lehetne járdát és utat építeni.

Az elhangzottakat hozzászólások követik.

„Ez a megtakarítás, amely a Kirendeltség megszüntetésével elérhető megéri-e azt a feszültséget, ami ezzel jár? Meggondolandó! - szólt az egyik hozzászóló. És tovább záporoztak a hozzászólások:

„A KDNP a hid szerepét vállalta a választásokon is és most is a két település között. Javasoljuk, hogy fontolják meg a Kirendeltség megszüntetését. Drága a busz is.”

„A Kirendeltség megszüntetésével nem értek egyet, ha azt megszüntetik akkor itt nem 15 %-os leépítés lesz, mint Gyomán, hanem 100 %-os. Mi lenne a járattal? Nagyon sokszor van úgy, hogy délelőtt 10 órakor jut tudomásunkra, hogy másnap reggel szállítják a sertést, s akkor mi lesz?”

„Nagyon sok idős ember nem is tud a buszra felszállni”

„A templom után ezt a házat építették fel őseink másodikként, ez a ház egy községnek a szimbóluma. Azt a helyet ami a falué, ahová minden ember eljár, nem lehet bezárni. Itt esküdött meg több ezer ember, ide megyünk adócsekkért vagy anyakönyvi kivonatért, és ha meghal valaki a családban, akkor is oda megyünk, és akkor is ha információra van szükségünk.”

„Szeretjük, tiszteljük polgármester urat, ezt éreznie kell. Minden öreg endrődi nevé-

ben kérem: Ne tessék az Endrődi Községházat megszüntetni. Amikor mi Csudaballán laktunk, ott is volt kirendeltség, lehet, hogy nem volt „teljes körű” de a legfontosabb dolgokat helyben elintézték a tanyai népek, pedig akkor még nem voltak ilyen utak és ilyen járművek, mégis rendszeresen kijártak a hivatalból, Gyomáról, Csudaballára”.

„Nekünk már alig maradt valami, de ez hadd maradjon meg.” Hadd intézzük ügyeinket továbbra is itt helyben, a pénz jósággal és szeretettel megtérül.”

„A polgármester urat a KDNP is és a Gazdakör is támogatta, ezt nem szabad elfelejtenie.”

Az elhangzottakra a polgármester úr a következőkben válaszolt: „Nem mondtuk ki még a Kirendeltség megszűnését, csak szóba fog jönni. Elképzelhető, hogy fennmarad, de akkor annnyival kevesebb jut másra. Még egyszer mondom: Teljes körű szolgáltatást jelenleg sem tud adni a Hivatal, két háromféle ügyet lehet csak itt intézni. Hangsúlyozom, hogy a megmaradt pénzt Endrődön költenénk el másra. Engem nem kell meggyőzni én azért provokálom önöket, hogy hallja Báthori úr és Várfi úr is. Én az itt hallottakat mind el fogom mondani a jegyző úrnak, biztos vagyok abban, hogy a város pénzügyi zavarait nem ez az 1.7 millió forint fogja megoldani. Tudom, hogy mindez alapvető lelki és erkölcsi, sőt etikai ügy, nemcsak anyagi. Nekem is van egy olyan érzésem, hogy a Kirendeltség üzemelni fog. Én tökéletesen megértem önöket. Én biztos, hogy a Kirendeltség megtartása mellett fogok szavazni.

Két gondolattal zárom a Kirendeltség megszüntetésének témáját. „Nem teljes körű az ellátás” hallottuk, tehát alig van már olyan ügy, amit az endrődi kirendeltségen el lehet intézni. Így van a lakosságnak is éppen ez a kifogása, de azt, hogy az ügyintézés átkerült Gyomára, az a jegyző úr rendelte el. Most pedig arra hivatkozva, hogy úgysem lehet ügyeket intézni, nem járnak oda az emberek, meg lehet szüntetni a Kirendeltséget. Ezt a leépítési folyamatot mindenki átlátja.

Sokszor halljuk, hogy mindenből kettőt kell fenntartani, pl. a Polgármesteri Hivalt Gyomán, a Kirendeltséget Endrődön. Az adatok nem ezt bizonyítják. A hivatal 60 dolgozójából, mindössze 4 van Endrődön. Tavaly 62 millióba került a Hivatal fenntartása, ebből 1,7 millióba az endrődi. A Kirendeltség fenntartása, inkább egy gesztus a lakosság felé, hogy amit lehet közelebb intézhessenek el. Ha megmarad a Kirendeltség, bizonyos vagyok benne, hogy ezt az emberek értékelnék és a fenntartási költség a közügyekhez való jó hozzáállással meg is térülne a városnak. A bizalomnak és a megbecsülésnek nincsen ára.

1995. május 31.-én tárgyalja a Képviselő Testület az endrődi Kirendeltség sorsát. Várjuk a T. Testület kedvező döntését.

Véghné Szedlák Ildikó

Étfordulók

Budapesten. 1994-ben a Gyomaendrődért emlékérem posztumusz tulajdonosa lett.

VI. 19.: 1939. június 19.-én született Gyulán Endrődi Szabó Zoltán tanár és festőművész, Szabó Elek tanár úr fia. Endrődön járt általános iskolába, a gimnáziumot Szeghalmon, a tanítóképzőt Szarvason végezte. Szegeden rajz-ének szakos tanári diplomát szerzett, logikából doktorált. Előbb Kaposváron, most pedig a Békéscsabai tanítóképző főiskolán tanít. Az intézet számos alkalommal delegálta már külföldi tanulmányútra a nyugati országokba, főleg Angliába. Tájékepeket fest főleg olajtechnikával. Több városban rendeztek már képeiből kiállítást: Kaposváron, Békéscsabán, Gyomán, az endrődi ligeti iskolában is. Az endrődi tájházat ábrázoló képét szülőfalujának ajándékozta.

VI. 21.: 1930 június 21.-én Endrődön született Szabó Béla László tanár, a Szabó kertész fia. Hosszú éveken keresztül a Gödöllői Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karának mechanikai tanszékén tanított. Szakmai jellegű cikkeit a szakfolyóiratok rendszeresen közlik.

VI. 25.: 1888. június 25.-én született Papp Zsigmond gazdálkodó, szobrászművész, faragó, népi ezermester. Ő tervezte és készítette el a gyomai református templom orgonáját, gyönyörű bejárati ajtóit. Szobrainak egy része ma is megtalálható a református temetőben. Elkészítette Gyoma főterére az országzászlót. Találmányai: agyagszóró kocsi, rakodó készülék, mákcséplő, csatomaásó gép, rigolózó-gép, kapáló-gép, rizsarató stb. 1961. december másodikán halt meg.

VI. 1.: 1955. június elsején született Gyomán Timár Judit földrajz tanár, tudományos kutató. Kutatási területe: társadalom és település földrajz, ezen belül vonzáskörzeti vizsgálatok, migrációs kutatás, tanyák társadalomföldrajza. Tagja a Magyar Földrajzi Társaságnak, a Magyar Szociológiai Társaságnak. Számos külföldi konferencián képviseli országunkat. Publikációi az Alföldi Tanulmányokban, a Békési Életben, a konferenciákról kiadott anyagokban és más helyeken jelennek meg.

VI. 10.: 1937 június 10.-én született Varjú Vilmos súlylökő. Tizenhárom szabadtéri és egy fedett pályás magyar bajnokságot nyert, tizenhét szerzett országos csúcsot. 49 alkalommal volt válogatott. Első országos csúcsát 1958-ban érte el. 1959-ben már tizennyolc méterrel felül lökött. 1960 júliusában 18.67 méterrel Európa csúcstartó lett. 1962-ben 19 méter fölé került és az EB-n győzött. Az 1964-es olimpiai bajnokságon bronzérmert szerzett. 1966-ban első lett a fedett pályás Európa játékokon, majd nyáron 19.62 m-re javította a kontinenscsúcsot, és megvédte az Európa-bajnoki címet. 1971-ben a pozsonyi viadalon 20.45 m-re javította a magyar csúcsot, ezt 1983 év végéig nem tudták megközelíteni. 1994 február 17.-én halt meg.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

Értesíti a KDNP azokat a tagjait, akik a legutóbbi taggyűlésen nem voltak jelen, hogy a legközelebbi taggyűlésünket 1995. június 12.-én Hunyán tartjuk. Hunyára buszt indítunk, útvonal: a busz indul 18 órakor a gyomai Hősök tereiről, útközben megáll a Berényi útnál, a Pásztor J. utcánál, a Napkeletnél, a Jankánál, majd a Déryné Művelődési Háztól indul Hunyára és onnan vissza. Kérjük a Tagokat, hogy minél többen jelenjenek meg.

Vaszkó András
KDNP helyi szervezet elnöke.

FELHÍVÁS

Értesítem a lakosságot, hogy a sertésfelvásárlást megkezdtem. Fizetés a szállítás napján napi áron! Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd Október 6 Lakótelep 6. Lépcsőház. Este 6 óra után vagy a Sugár u. 48. sz. alatt.

Ungvölgyiné Paulik Zsuzsanna
Tel: 06 60 307-556.

MEGHÍVÓ

Az Endrődi Szt. Imre Egyházközség jótékonyági hangversenyt rendez az egyházi iskola javára 1995. július 1.-én szombaton 19 órakor az endrődi Katolikus Templomban.

Fellépnek: Frankó Tünde operaénekes
Égető Mária orgonaművész
Hegedűn kísér: Nagy Ferenc
Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

HIRDETMENY

Az újságunk fenntartására érkező adományokat köszönjük. A jövőben azonban nem kell már használni a piros postautalványokat (mert ebben az esetben a feladásért is fizetni kell.)

Megnyitottuk folyószámlánkat az Endrőd és Vidéke takarékszövetkezetben. Ezért ott és szerkesztőségünkben is kapható csekken lehet feladni a nekünk szánt adományokat.

Számlaszámunk:

ENDRÖD ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET 269-98370
VÁROSUNK SZERKESZTŐSÉGE B-6176.
E csekken feladott összegért nem kell feladási díjat fizetni.

SPORT

Hullámvölgyben a Barátság

A sikeres őszi szezon és a sokat ígérő tavaszi kezdet után megszakadt a győzelmes menetelés. Bolondot csinált belőlünk az április. Előbb ugyan még futotta két döntetlenre 23.-án Kunágótán gól nélkül ért véget a mérkőzés, aztán itthon Gyulavári ellen 1:1-re végeztünk.

Majd két hideg zuhany sorakozott: május 7-én Csabacsúdon 4:1-es vereség, s ami még fájóbb, itthon a felújított mesés pályán Jaminától kaptunk ki 4:1-re.

Fortuna, a szerencse istenasszonya is elfordult tőlünk. Három alkalommal is a kapufát találták el játékosaink, pedig mennyivel térsége-sebb a kapu, mint a kerete!

Május 21-én a MÁV-hoz látogatunk el Csabára. Ez sem ígérkezik sétagaloppnak. Aztán az örök rangadó következik hazai pályán a Gyoma FC ellen. Utolsó győzelmünket Gyoma ellen 1979. június 10-én hazai pályán arattuk. Akkor 6:0-ra győztünk.

„Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban?”

A tabella állása május 19.-i lapzártakor:

5. Endrődi Barátság 24 11 6 7 31-28 39
8. Gyoma FC 24 10 6 8 32-29 36

További mérkőzések:

VI. 4. Füzesgyarmat - Gyomaendrőd Barátság	VI. 3. Gyoma FC-Battonya
VI. 11. Gyomaendrőd Barátság - Tótkomlós	VI. 11. Kunágota - Gyoma FC
VI. 18. Kamut - Gyomaendrőd Barátság	VI. 18. Gyoma FC - Gyulavári
VI. 25. Gyomaendrőd Barátság - Nagyszénás	VI. 25. Csabacsúd - Gyoma FC

JÖJJÖN! BIZTASSUK KEDVENCEINKET! HAJRÁ BARÁTSÁG!

Vitaest a KDNP székházában

Vidéki embernek, és így nekünk is ritkán adódik alkalom, hogy a KDNP székházában rendszeresen hétfőnként tartandó vitaesteken részt vehessünk. Budapesten járva alkalmam volt a május 15.-én tartott esten részt vennem. Latorcai János országgyűlési képviselő és Szakolcai György professzor tartottak előadást a magyar gazdaság helyzetéről, amelyet kötetlen beszélgetés követett a hallgatósággal.

A vitaestet Dr. Varga László országgyűlési képviselő vezette.

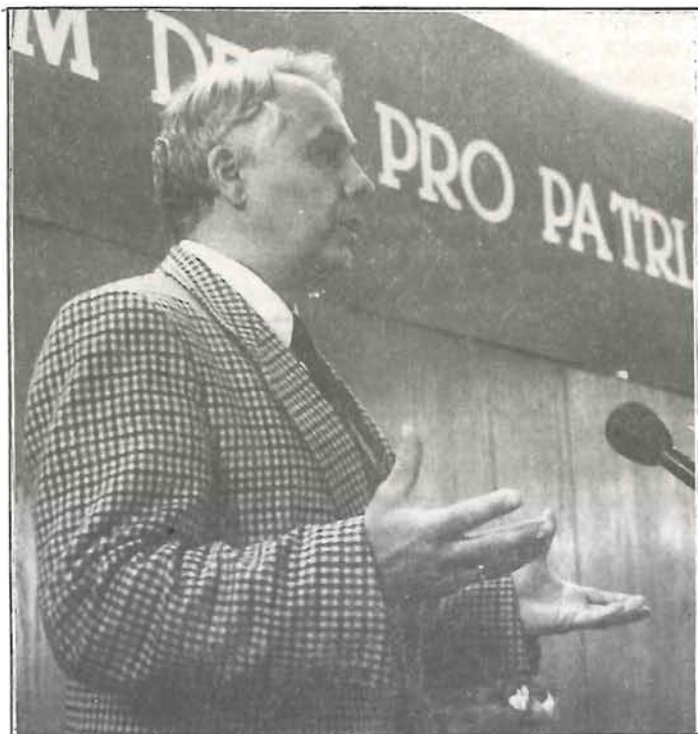
Természetesen nem tudom szószerint visszaadni az elhangzottakat, de megkísérlem jegyzeteimből feleleveníteni a legfontosabbakat.

Latorcai János előadását 5 pillérré helyezte:

- Piacgazdaság-e a jelenlegi magyar gazdaság? Erre a kérdésre nemmel kell felelnünk, hisz a gazdaság jelenlegi helyzetében nem tudja azokat a feltételeket megteremteni, amelyek a piacgazdaság működtetéséhez szükségesek, nincs ami működtesse a gazdaságot. A magyar termékek zöme csak hazai piacon adható el, mert drágán állítunk elő korszerűtlen, elmaradt technológiával. Csökken az export, növekszik az import. 1988-93 között 40 %-kal esett vissza a társadalmi össztermék.

- Milyen a munkaerő-kihasználás? A keleti pia-

cok összeomlásával létrejött mintegy 12 %-os munkanélküliség. Ez a szám évek óta hullámzik ugyan, de alapvetően nem változott. Nagyobb állami szerepvállalásra lenne szükség.

- Nivelláltak-e (kiegyensúlyozottak-e) a jövedelmek? Erre mindenki tudna felelni az egyértelmű nemmel! Létrejött egy mérhetetlenül gazdag osztály és vele szemben áll egy mérhetetlenül szegény réteg.

- Költünk-e sokat az oktatásra? Tudjuk jól, hogy nemzeti felemelkedésünk záloga a jól képzett fiatalság. Sajnos az új oktatási koncepció válságba sodorhatja az egész magyar oktatás ügyét.

- És végül, milyen jövőkép áll az állampolgár előtt? **Semmilyen!** Ha meggondoljuk, hogy Békesitől - Bokrosig más-

sem hallani, minthogy az összeomlás szélén áll a magyar gazdaság, mást sem tesznek, mint az összeomlás vészharangját kongatják, akkor az állampolgár egyre jobban elbizonytalanodik. A

teremtjük meg a jövedelmek elfogadható nivellálódását, (mérsékelt kiegyenlítődesét) amíg nem követi mindezt magas szintű oktatáspolitikát, addig nem beszélhetünk kibontakozásról, a nemzetgazdaság felemelkedéséről.

Mit kell tehát tennünk?

- Erősíteni kell minden eszközzel a gazdaságot.

- Fel kell számolni a fekete gazdaságot, de úgy, hogy az beépüljön a nyílt gazdaságba.

- Meg kell teremteni a közélet tisztaságát. Harcolni kell a korrupció ellen.

Latorcai János előadását Szakolcai György professzor értekezése követte, aki a nemzeti jövedelem változását, és az azt befolyásoló tényezőket elemezte. Vizsgálta az export-import befolyásoló tényezőit a magyar gazdaságra ható befolyásukat Nemzeti fizetési kötelezettségeinkről szólva azt mondta, hogy azoknak a hitelezők általi csökkentése nélkül nem rendezhető végleg a magyar gazdaság. Végül a politika és gazdaság összefüggéseiről beszélt.

Az előadásokat a hallgatók nagy számú hozzájárulása követte, kiegészítve az elhangzottakat. A több mint két órás vita megmutatta, hogy a KDNP a nemzet érdekeiért minden rendelkezésre álló eszközzel és minden fórumon szót emel.

Császár Ferenc

megszorító intézkedések mögött nem látni a kivezető utat, a jövőt! A baj az, hogy ezt nemcsak a magyar állampolgár, de a külföld is elhiszi, s ez a politika mérhetetlen károkat okoz hazánknak. Valóban igen nagyok a tőke és kamattartozások, de ezen a helyzeten a költségvetés csökkentésével aligha lehet változtatni. **Csak növekvő gazdaság képes a növekvő tőke és kamatterheket törleszteni!**

Amíg nem lesz életképes piacgazdaság, s ezt nem követi egy magas fokú munkaerő-kihasználtság, amíg nem

Katolikus krónika

Néhány ünnep június folyamán:

június 4. Pünkösd
június 11. Szentháromság Vasárnapja
június 18. Úrnap
június 29. Szent Péter és Pál apostolok

**Pünkösdkor elsőáldozás a 8 órai misén,
Úrnapkor a 10 órai mise után utcai körmenet Endrődön**

Az iskoláról

Iskolánk építése jó ütemben halad, az augusztus 1.-i átadási határidőre garancia a Thernix jó hírneve, és referencia munkái.

Amit az arra járók nem látnak... az az, hogy belül is folyamatosan, jól haladnak a munkálatok. Mind a bal, mind a jobb szárnyban a teljes vakolás kész, villanyvezetékek a helyükön, jelenleg a fűtés szerelése, és a burkolás folyik. A középső rész is hamarosan tető alá kerül, és akkor ott is lehet vakolni.

Megérkeztek az elsősök szép színes tankönyvei.

2--3-4. osztályba júniusban, az évzárók után lesz beiratkozás. Akik eddig jelentkeztek, azok jelentkezését számon tartjuk és elfogadjuk. Pontos idejét később tesszük közzé.

Akik nagyobb összeggel segítik az építést és a berendezést, (minimum 50.000,- Ft egy összegben, vagy ennek megfelelő értékű tárgyak) azok nevét (abc szerinti sorrendben) az iskola falán emléktáblába vésvé megörökítjük.

Természetesen kisebb adományokat is hálás köszönettel fogadunk, hisz cseppekből lesz a tenger. Ha a kisebb adakozók neve nem is kerül fel a táblára, Isten előtt ez is kedves, és érdemeket szerzünk ezáltal... és ez a legfontosabb. (Róluk hálaadó misében emlékezünk meg.)

A gyomai OTP 629-562-es számlaszámán lehet befizetni, vagy személyesen az endrődi plébánián. (Csekket is adunk) Segítségét a gyomaendrődi gyerekek nevében is előre köszönjük!

Emléktábla

**Bramac gyár
Buti László vállalkozó
endrődi Öltáregylet
Gyomaendrőd város Önkormányzata,
hajdani gyomai és endrődi polgárok
Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.
Szent Gellért Egyházi Kiadó
Ujházi Ernő Dezső
†Wodianer család**

Még sok minderéről kell gondoskodnunk. A kápolnába berendezési tárgyak, kellékek. Az iskolába bútorok, és egyéb felszerelések. Kell **iskolakönyvtár** is. Bizonyára sok helyen vannak olyan könyvek, melyek otthon már nem kellene, mert felnőttek a gyerekek, és szívesen odaajándékoznának az iskolának. Gondolunk elsősorban gyerekek kötelező vagy ajánlott olvasmányaira, irodalmi, ismeretterjesztő könyvekre, ifjúsági regényekre, szótárakra. Használt tankönyveket nem kérünk, mert ezek változnak.

Köszönettel fogadjuk a még jó állapotban lévő könyveket a plébánián.

Felhívásunk már meghallgatásra talált, hálásan köszönjük.

Iványi László
plébános

A Református Egyház rovata

PÜNKÖSD ÜNNEPÉRE

Nem ember találta ki ezt az ünnepet. Nem is valami emberi hőstett révén vált Pünkösd ünnepé. Isten kezdett el valamit köztünk és velünk. Az Ő tetteire emlékezünk egyházi ünnepeinken mindig.

Pünkösdkor valóra vált Jézus ígérete: A Szentlélek kitöltetett. Így ígérte tanítványainak mennybemenetele előtt: „...vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samáriában és a földnek minden végső határáig.” Ma is ezért szólhat a földkerekségen az evangélium.

De miért mutatkozik az egyházban, a gyülekezetben mégis erőtlenség, szétszórtság, elesettség! Talán Isten nem adja mindig a Szentlélek ajándékát, vagy nem tudja kitölteni ránk! Isten ma is adja! Csak az engedelmes fogadás hiányozhat. Fontos nekünk nagyon világosan látni és tudni, hogy Jézus tanítványai az erőt - a Szentlélek ajándékát - elsősorban Isten nagyságos dolgainak szólásához kapták. A rájuk figyelők pedig a hallásban és a bizonyágtétel megértésében tapasztalhatták meg jelenlétét.

Napjainkban sokan állnak elő „szólásra”. S ugyancsak sokan különféle csodatévő erők birtoklásával. Közben még Istenre és a bibliára is hivatkoznak. A Szentlélek ereje az apostolokat annak hirdetésére bátorította fel, hogy Jézus Krisztusra mint a megígért megváltóra mutassanak. A Szentlélek mindig Jézus felismerésére és elfogadására akar eljuttatni!

Péterek hallgatói közül sokan értették meg beszédjüket, de nem mindenki. Mások csúfolódva mondták: édes bortól részegedtek meg ezek. Ott nyilvánvalóan nem a szentlélekkel, hanem a hallgatókkal, nem az „adókészülékekkel” hanem a „vevőkészülékekkel” volt a baj. Nem voltak fogékonyak az Isten nagyságos dolgainak megértésére. Nemcsak a világban, hanem köztünk, velünk is megtörténik ez. Érthetetlen marad a Szentlélek felhívása.

Ha nem vagyunk készek a fogadásra, akkor nem is kaphatunk vezetést, bátorítást, útmutatást Istentől. Pedig a Szentlélek ezért töltetett ki. Isten gyermeke - az ember - csak az Ő vezetésével töltheti be küldetését. Az Ő vezetésével tudjuk az életre vezető utat is megmutatni a világunk.

Vesztek erőt - mondja Jézus. Nagyszerű lehetőség! Ki az - fiatal, vagy idős - akinek ne volna szüksége erőre! Nos Isten ígéri és adja. De nem a csúcsteljesítményekhez, nem az életkort meghazudtoló erőfeszítésekhez, nem a megállás nélküli munkához, hanem a tanítványsághoz! Az Ő nagyságos dolgainak hirdetéséhez, igazsága felismeréséhez és elfogadásához.

Ehhez kérjük és várjuk a Szentlélek ajándékát gyülekezeink épüléséhez és megerősítéséhez pünkösd ünnepén!

Sípos Tas Tőhötöm
ref. lelkipásztor

Ezt a riportot rendhagyó módon üzemplátogatással kezdtem, aminek - így utólag - nem győzők eléggé örülni. A látottak - minden szónál ékebben - önmagukért beszélnek.

E nélkül kevésbé érték meg sok mindent későbbi beszélgetésünkből.

Sok cipőipari üzemet, csarnokot láttam már, de soha ilyen világosat, tágasat, szellőset.

Rendezettsége, patika tisztasága és a félve várt, de sehol sem érezhető ragasztószag - mindez együtt nem kis elismerést vált ki belőlem.

- Te nem vagy itteni születésű, János, mióta élsz településünkön?

- 1980-ban jöttem haza Németországból, ahol 12 évig dolgoztam, akkor kerültem az ENCI-be, ott először export szállítóként, majd szállítási csoportvezetőként dolgoztam 1987-ig. Májustól akkor már itt a Körösi Állami Gazdaság melléküzemágaként működtek egy tűzödét, 30-40 embert akartak foglalkoztatni, bér-munkát kerestek egy „Amerikába szakadt”

magyar ügynökön keresztül, de ez nem igazán működött. Én októberben jöttem ide, már némi tapasztalattal és ismeretséggel a cipőipar terén, így megpróbáltunk saját lábunkra állni. Ez sikerült is, bér-munkát végeztünk, az üzem kezdett szépen fejlődni. 1989-ben, amikor a rendszerváltás, s a vele járó gazdasági átalakulás folyamata megkezdődött, éreztük, hogy most lépni kell, vagyis az üzemet meg kell próbálni értékesíteni. A svájci Raichle nevű Holding vásárolta meg azt az

épp tönkremenőben lévő sicipőgyártó osztrák céget, amelynek dolgoztunk, és a céggel együtt a piaci szegmenst és érdekeltséget, vala-

fejlesztési alap stb. Mindez „gépen” van, a dolgozók sem készpénzben kapják a fizetésüket, hanem átutalási számlára. A mennyiségben nyilvánvalóan érdekeltek, hiszen teljesítményben dolgoznak. Ami pedig a minőséget illeti, Svájcban nem ismerik azt a fogalmat, hogy „osztályos áru”, kizárólag csak első osztályú árut szállíthatunk ki.

Bemutatjuk...
VODOVA JÁNOST
A RAICHLÉ SPORT KFT
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJÁT.

mint a márkanevet is. Így jött a felkérés, hogy dolgozzunk nekik. A svájci Raichle Holdingnak a világ 12 országában van képviselője ill. gyártó részlege. Ezek közül vagyunk mi egy leányvállalat, ami 100%-ig svájci tulajdonban van, ők adják az alapanyagot és a technológiát is, mi tervező részleggel nem is rendelkezünk.

- Tehát bér-munkát végeztek? Hány embert foglalkoztattok? Milyen a bérezési rendszeretek, mennyire érdekeltek a dolgozók a legyártott mennyiségben, és ab-

Itt szeretném elmondani, mekkora hasznát veszem a Németországban töltött éveknél. Akkor ott megtanultam, hogy nem többet kell dolgozni, csak egyszer kell elkészíteni valamit, de azt jól, precízen, összpontosítva, megfontoltan. Aki ezt a szemléletet magáévá tette, az maradt csak meg itt, és bármilyen területre vetheti az élet, ennek mindenütt biztos hasznát veszi. Semmivel sem jobb egy nyugati tűzönő, mint egy magyar, sőt, ha ez a szemléletet elsajátította, és tudja, hogy a megfelelő anyagi és erkölcsi

elismerés nem marad el.

- **Milyen típusú lábbeliket gyártotok?**

- Túracipőket, ejtőernyős ugrócipőket, sícipőket és sícipő betéteket.

Ez utóbbiak egy kemény tokba kerülnek, amit nem mi gyártunk. Ezeket a sícipőket a szízes egy újabb divatos változatának, a snow-boardernek, azaz a hódeszkázásnak hódolók használják. Két fajtája van: az un. hartbood, azaz keménycipő - ez az, aminek csak a betétjét gyártjuk itt, a tokját kint, - és az un. softboot, vagyis a puhacipő, ezt viszont kooperációban készre gyártjuk. Ezt a termékünket Raichle márkanév alatt Made in Hungary felirattal közvetlenül az USA-ba és Japánba szállítjuk.

- **Ez bizonyára nagy elismerést jelent a svájci partner részéről, és bizonyosság arra, hogy a minőséggel elégedettek.**

- Igen, ez nagy előrelépés, hosszú folyamat eredménye. 1991 december elsején alakult meg a cég, 1992-ben fejlesztettük a termelést és biztosítottuk, hogy minőségileg elfogadhatók legyenek. 1993-ban létszámot növeltünk, a fizikai túróképesség határáig. 1994-ben egy 350 négyzetméteres új csarnokot építettünk, amivel újabb 25 ember számára tudunk munkát biztosítani. Ebben az évben pedig főleg gépi beruházásra áldozunk, amikkel a

minőség további javulását biztosíthatjuk.

- **Mennyire érzed magadénak ezeket a sikereket?**

- Hangsúlyozni szeretném, hogy ez csapatmunka. Úgy a közvetlen munkatársaim, mint a gyártásban résztvevő minden dolgozó együttes érdeme.

- **Tervezték-e további fejlesztést?**

- Egyenlőre szeretnénk megfelelni azoknak az elvárásoknak, amiket a piac igényel. Amit a tervező megállmodik, annak kivitelezhető technológiai megoldásokkal elébe kell menni, és ez nem olcsó dolog. Mint mondtam, nekünk nincs modellériánk, viszont a kinti tervező gárdával sikerült olyan kapcsolatot kialakítani, hogy javaslatainkat messzemenőn figyelembe veszik. Így együtt, összedolgozva elértük, hogy a kész lábbelik mind anatómiai, mind egyéb szempontból megfeleljenek minden igénybevételnek. Örülök, hogy bizonyos modellek mintadarabjait is itt gyártathatjuk. Hazánkban másodikként jövőre szeretnénk bevezetni a minőségbiztosítási rendszert. Ez azt jelenti, hogy 100%-os garanciát nyújtunk minden vásárlónak arra, hogy minden általunk gyártott termék minősége első osztályú. Ez nem kis dolog és nem is kis pénz. Az új csarnok építési költségét is ki kell gazdálkodni. Emiatt a kapacitás jelentős növelését egyelőre nem tervezhetjük. Bár az elkövetkezendő egy-két év szerintem eldönti, hogy megindul-e úgy Nyugat, mint Közép-

kelet Európában egy olyan fejlődés, amihez a piacnak rugalmasan növekedni kell. Ez természetesen a napi politikai és gazdasági élet függvénye. Egyelőre partnereket keresünk további kooperációra ill. bér munkára itt helyben vagy a környéken.

- **Milyen nagyságrendű most a termelésetek?**

- Az idei évre tervezett 15-18 modellből hozzávetőlegesen 100.000 pár cipőt gyártunk, ez összességében kb. 1 millió svájci frank, ami napi árfolyamon több, mint 100 millió forint.

- **Gratulálók! Sikeres embernek tartod magad?**

- Ezt majd inkább döntsék el mások, ha már „történelem” lesz.

- **Mit tartasz legfontosabbnak a vezetésről?**

- A vezetés rendkívül egyszerű dolog. Minden részegység vezetője ismerje kiválóan a saját területét, s velük, ha szükséges, tudni kell időben, emberi hangon koordinálni. Ennyi.

- **Valóban ilyen egyszerű lenne? Kívánom Neked, hogy még sokáig gyakorolhasd ezt az „egyszerű” feladatot. Szeretnél még valamit mondani?**

- Igen. Szeretnék köszönetet mondani minden munkatársamnak. Újra szeretném hangsúlyozni, hogy ez csapatmunka, nélkülük nem érhetnék el sikereket.

- **Köszönöm a beszélgetést.**

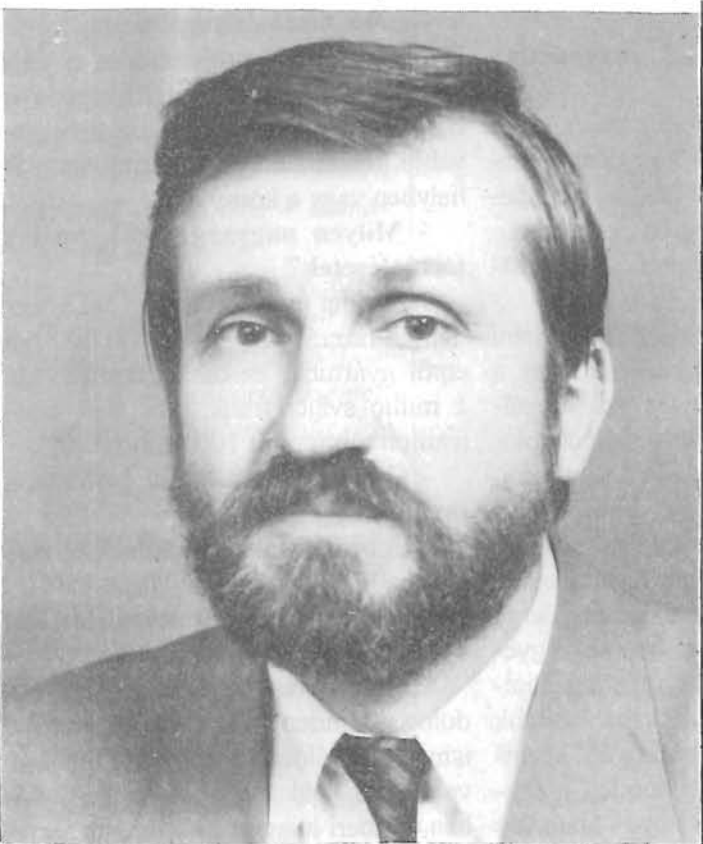
Marsi Jánosné

Fotó:

Császár Claudia és

Liziczai László

mes. A könyvtár értékes könyveit, szinte mind elolvastam. Itt kezdtem el sakkozni, később első osztályú sakkozó lettem. Megtanultam hogyan lehet sportszerűen veszíteni és győzni. Még ma is hasznomra van a sakkban szokásos jelszó: „Üljél a kezedre, mielőtt lépsz!” Endrődről a gyomai gimnáziumba mentem és tervem az volt, hogy német-magyar szakos tanár leszek. Segített az, hogy ezt a két tárgyat különös szorgalommal tanultam. Érettségi után mégis csináltam egy „vargabetűt”: elmentem Gödöllőre és felvételt nyertem a gépészmérnöki szakra, humán beállítottságomat mindvégig megőrizve. 67-ben egy évig katona voltam, addigi szemléletemen ez sokat változtatott. A gödöllői egyetemen 5 évig mezőgazdasági gépészeti szakot tanultam, és foglal-

ron a Gépészeti Főiskolai Karon folytatódott

1987-ig, mint főiskolai tanár. 1987-től Szegeden az Élelmiszeripari Főiskolai Karon: egyetemi docens, egyetemi tanár, főigazgató helyettes, majd tanszékvezető s végül főigazgató voltam. Mindig főiskolai állásban, de egyetemi tanárként. Már Szarvason egyre inkább kezdtem foglalkozni vezető tudománnyal marketing-menegment-el. A rendszerváltáskor fél évig mint főigazgató működtem, majd megválasztottak a Kertészeti Egyetem rektor helyettesévé.

1994-ben lettem a Magyar Főiskolai Szövetség elnöke. 1995-ben az EURASHE Európai Főiskolai Szövetség tagja, kelet európai képviselője. Ugyancsak ebben az évben megválasztottak a szegedi UNIVERSITAS elnökévé. Ez hát rövid életem krónikája.

- Mi kell ahhoz, hogy az ember eljusson a Sugár u. 3-ból az Óceánig?
- Így is lehetne mondani, hogy az ember eljut itt teremti meg a látottakat. Az utóbbihoz természetesen nagyobb energia kell.
- Nehéz volt-e az idáig

Beszélgetés Dr. Dinya Lászlóval, a szegedi UNIVERSITAS elnökével

az óceánig, s aztán visszajön az „Érhez” a Sugár u. 3-ba. Visszajön! Nem marad kint, bármilyen kecsegtető is az. Hiszen az utolsó 20 évben szinte az „Óperenciás” tengeren is túl voltam, mégis vissza kellett jönnöm, mert úgy éreztem nekem itt van a helyem. Kimenetelem célja az volt, mit lehet kint látni, és mit lehet hazahozni. Kint azt láttam, lehet európai módon élni itthon is.

- Milyen lehetőségeket látott kint?

- Kétféle lehetőség van, vagy elmegy az ember és ott ragad, vagy amit ott lát hazahozza és

megjött út, úgy is kérdezhetném a harcot?

- Igen, nehéz volt, mert ez a harc tele van kísértésekkel, buktatókkal, lemondással. De ha mérlegre teszem az elért dolgokat, amit megcsináltam, s amit ismerek, akkor a harc értékes volt.

- Az elért eredményhez adott-e az endrődi iskola valamit?

- 1949. augusztus 2-án születtem Endrődön. Itt végeztem az általános iskola nyolc osztályát. Ez az iskola tanított meg szeretni a könyvet, megtanított olvasni, élvezni, tudni a történelmet és mindent ami szép és ne-

koztam intenzíven a számítógépek mezőgazdasági alkalmazásával, bár az akkori mezőgazdaságban erre még nem volt lehetőség.

Egyetem után jobbnak láttam keresni magamnak oktatói kutatói pályát, melyet a szarvasi Mezőgazdasági Főiskolán meg is találtam. Itt dolgoztam 1973-tól 83-ig, mint tanársegéd, majd mint adjunktus, végül mint docens. Közben 1976-ban megszereztem az egyetemi doktori címet és 1982-ben a Mezőgazdasági Tudományok Kandidátusa minősítést is. Életem pályája 1983-tól a Mezőtű-

- Mit jelent a Főiskolai Szövetség munkája?

- Magyarországon 62 főiskola kb. 30 egyetem van kb. hatvan-ezer hallgatóval. Ha törvényeket hoznak, vagy rendeleteket alkotnak a szövetség véleményeket nyilvánít, esetleg tiltakozik, ha szükségesnek látja.

- Vannak ebben a hatalmas munkában igazán hivatásukat élő segítők?

- Igen, akadnak, de ennyire olyan vagyok, mint a jó katona, nem azt mondom: „Előre”, hanem azt „Utánam”!

- Honnan kapta ezt a nagyszerű hejytállást, kitől tanulta?

<p>- Az édesapámtól. Ha valakit becsületesen és keményen láttam dolgozni, hát Őt igen. Csak hálával és szeretettel jövök haza mindig.</p> <p>- Hányszor vett részt külföldi előadásokon?</p> <p>- Mint mondtam az Európai Főiskolai Szövetség (EURASHE) elnökségének tagja vagyok. Ez Brüsszelben székel a Közös Piac mellett. Ennek Kelet-Európából 2 tagja van csak: Csehországból és Magyarországból. A teljes tagság 10 fő.</p> <p>- Hány országban járt már?</p> <p>- Eddig 31 országban jártam.</p> <p>- Rengeteg országban járt. Megkérdezhetem szerzett-e magának barátokat?</p> <p>- Boldogan mondhatom, hogy Európa bármelyik országában járnék és</p>	<p>rám esteledne, nem jelentene problémát hol hajtsam álomra fejemet. Egy-egy igaz barát mindenütt van, akik szívesen látnának vendégül. Az igaz barátság nagy kincs.</p> <p>- Gondolom, sok tapasztalat kíséri utjait?</p> <p>- Igen. Nagyon csodáltam pl. a belga kisebbségi megoldást. Belgiumnak 3 parlamentje van: flamand, vallon és belga. Így mindenki a saját nyelvén intézi a közoktatási és egyéb más ügyeit békésen.</p> <p>- Vannak-e tudományos munkái?</p> <p>- A vállalati gazdaságtan, a marketing és a management területén 120 publikációm van és 2 könyvem jelent meg. 45 külföldi előadásról is beszámolhatok.</p> <p>- Milyen nyelven publikál?</p>	<p>- Angol nyelven, bár beszélek németül és oroszul is.</p> <p>- Mit lát a jövőből?</p> <p>- Fantasztikus dolgok vannak előttünk. 10 év múlva, ha valaki a számítógépet bekapcsolja mindenhez hozzáférhet amit csak a számítógépre betápláltak. Nem kell sajtó, sem más hírközlő eszköz.</p> <p>- Erre fel kell készülnünk.</p> <p>- Három dologgal minden ország rendelkezik: Emberi aggyal, az Idővel és Információval.</p> <p>Ha ezekkel rosszul gazdálkodik egy lemarad, benn ragad, mint egy rezervátumban. Ahhoz, hogy helyben maradjunk, futni kell. Régi megállapítás.</p> <p>- Munkásságából mit tart legnagyobbnak?</p> <p>- Három főiskolán dolgoztam. Mind a háromban</p>	<p>a hallgatók (tanulók) engem választottak meg (titkosan) az Év Tanárává! Ez latinul a Magister Optimus. Ennél többet, ennél szebbet egy tanár nem tud elérni. Benne van a megbecsülés, a szeretet. Hallgatóimnak azt tanítottam, ne a pénz motiváljon mit csinálj. De olyat sohase csinálj, amit nem szeretsz! Ezért érdemes volt tanulni, küzdeni. Saját erőmből értem el azt ami vagyok. Családom csendben együtt örül sikereimnek. A diákok megmértek és úgy látszik nem találtattam könnyűnek. Hiszen a rangot viselni, a hatalmat használni lehet, de a megbecsülést ki kell érdemelni.</p> <p>- Dinya László kiérdekelte.</p> <p>Vaszkó Irén</p>
--	---	---	--

A falugazdász válaszol...

Hosszú ideig tartó várakozás előzte meg a földművelésügyi miniszternek, a Mezőgazdasági és Erdészeti Alap felhasználásának részletes részletes szabályairól szóló rendeletét.

A nagy érdeklődésre tekintettel e rendeletből most a tenyészállat beszerzéséhez, állományának növeléséhez, illetőleg cseréjéhez nyújtott támogatásról írok.

Legalább három hónapos vemhességi állapotú tej-, kettős- és húsüszőre igényelhető egy összegben húsz-ezer forint támogatás az alábbi feltételek megléte esetén:

- termelésellenőrzés alatt álló tenyészetből származzon, illetve magyartarka esetében elismert tenyésztő szerv termelési nyilvántartásba vette,

- brucellózis, tuberkulózis és leukózis mentes tenyészetben van,

- a beállított üszővel legalább nyolcvan százalékkal nőjön a tehen-tartó állománya és a megnövelt létszám a tárgyévét követő két évig ne

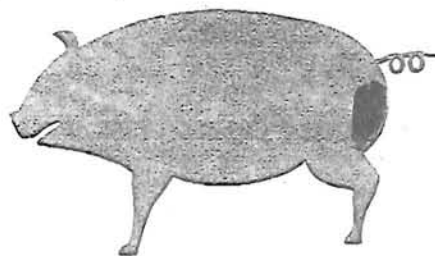
csökkenjen.

Sertés esetében egy összegben ötezer forint támogatás igényelhető az alábbi feltételek teljesítése esetén:

- A vásárolt vemhes előhasi koca törzstenyészetből származzon,

- az értékesítő tenyészet állategészségügyi besorolása un. „három” azaz aujeszky, leptospirózis és brucellózis mentes legyen,

- az igénylő rendelkezzen a tenyészállat hitelesített származási igazolásával,

- a tenyésztő a beállított kocával állománynövelést vagy cserét hajtsa végre és két évig köteles a tenyészállatot tenyésztésben tartani.

A négy hónaposnál idősebb tenyészjerkére darabonként kettőezer forint támogatás igényelhető igen szigorú feltételekkel:

- A saját beállítási, vagy vásárolt tenyészjerke törzskönyvi, illetve tenyésztési nyilvántartásban szereplő anyától és minősített tenyészkestől származzon,

- a beállított jerkék legalább nyolcvan százaléka az anyajuh állomány növelését szolgálja,

a növelt törzskönyvi nyilvántartásba vett állományt a tenyésztő három évig nem csökkentheti.

A támogatásokkal kapcsolatban bővebb felvilágosítást személyesen adok és az igénybejelentést követően közreműködök az igénylőlapok FM Hivatalba való továbbításában.

A támogatások mértéke, amint látják, igen szerény, és ismerve a források gyors apadásának gyakorlatát, javaslom, hogy minél előbb igényeljenek.

Várfi András
falugazdász

Bizodalmi oldal

Mindennapi kenyerünket...

Amikor Péter-Pál környékén megöszülnek a gabonátáblák, és falánk mohósággal belegázolnak a behemót aratócséplő masinák, kombájnok, mindig felsajdul bennem gyermekkorom sok szép emléke az akkori aratásokról.

Évről-évre ott álltunk nagyanyámmal, és megrendült lélekkel néztük, amikor nagyapám és nagybátyáim ünnepélyes áhítattal felsorakoztak a búzatóbla végén, tempósan fenték a kikalapált kaszát, aztán levett kalappal fohászkodtak a Mennyei Atyához, hogy áldja meg a munkájukat és adjon alkalmas időt az aratáshoz.

Az első kaszavágás mindig nagyapámé volt, aztán ő kiállt a sorból, mert öreg volt már az ilyen erőpróbához. A fiatal kaszások nekilendültek és a suhintások nyomán megadóan elsimultak a levágott rendek.

Emlékszem, ilyenkor mindig görcsösen szorongattam nagyanyám kezét, és forró könnyeket sirtam. Úgy fájt nekem az a tudat, hogy meg kell halnia az „életnek”, hogy élhessen az élet. Mert abban az időben „életnek” hívták a búzamatot, hiszen belőle táplálkozott a test, érte mondott könyörgést és hálaimeit a lélek.

A végtelenség látszó búzatóbla úgy hullámozott a szélben, mint valami mesebeli aranytenger. A tűzpiros pipacsok és kék búzavirágok mint megannyi apró kis vitorlás ringatóztak a hullámok hátán. Csodálatosan szép volt.

- Miért nem élhetnek örökké? - kérdeztem hüppögve nagyanyómtól.

- Hiszen örökké élnek. - mosolygott rám az én bölcs, öreg nagyanyám. - Látod, magot nevelnek, amit évről-évre elvetünk, a földben kicsíráznak, tavasszal szárba szökkennek, és újra termik a holnap bizodalmát.

- Ez nem fáj nekik?

- Bizonyosan fáj. De ugye tudod, az Úr Jézusnak is fájt, hogy keresztre feszítették, kinszenvedések között meghalt értünk. De feltámadott, és megadta nekünk az öröklét reményét.

A mi Megváltónk éppen olyan alázattal hajtotta meg fejét a Mennyei Atya akarata előtt, mint az érett kalászkok az aratók előtt.

A kaszák suhogtak, a marokszedők nótázva gyűjtötték és kötözték a kévét, amiket már én is nekividámódva segítetttem „halhéba” hordani. Mikor aztán esténként keresztre raktuk az „életet”, teli szívvel, teli szájjal énekeltem nagyanyámmal:

„Tehozzád kiáltok édes Istenem!
És minden munkámat Néked szentelem,
Mert Te engemet munkára hívtál,
Ép testben arra formáltál.”

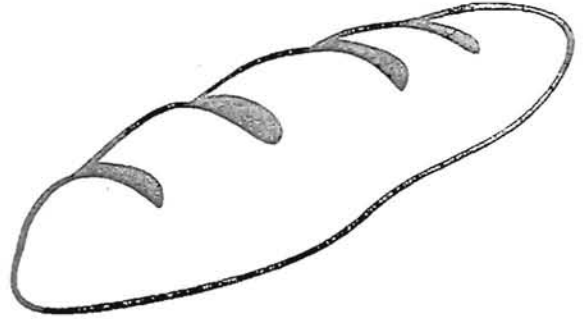
Oh, nem a régi aratások vérrel-verejtékes küzdelmeit kívánom vissza, csak azt a megszentelt áldott áhítatot, a hitből credő hálát a Mindenhatónak az „életért”, a kenyérért, ami-

nek akkor még olyan nagy volt a „becsülete”, hogy keresztet vetettünk rá, amikor megszegettük, ha kiejtettük kezünkől véletlenül, megcsókoltuk, amikor felemeltük.

Akkor még a legtöbb embernek lelkéből fakadt a sóhaj-tás:

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”.

Iványi Mária

Aratás előtt

Lehajtott fővel kalászkok állnak,
Reményt ígérnek, s életet.
Számálhatunk bár ezer csodákat,
Technikát termő éveket,
Gyűjthetünk kincset, dús örömnek
Seregnyi titkát fejteni,
De könnyet bánó, bízó szívvel
Csak hittel tudunk ejteni.
Hittel a mában, s holnapokban,
Hogy nem üresül már több tenyér,
Hogy jut minden asztalra bőven
Istenáldotta friss kenyér.
Éhínség nem sújt annyi népet,
Fegyver nem hordoz több halált,
És ennek egy, csak egy az ára,
Ha szív a szívre rátalált.
A szeretet szétsugárzó
Csak adnivágyó áhítat,
S teremtett létünkért a hála
Ha minden lelket átitat.
A Kánaán, a megígért föld,
Mit várva-vágyunk, úgy jön el,
Ha megtérünk tévutunkról,
S a béke csöndje átölel.
A szent ígéret benne rejlik
A búzamatagban. S mint a híd,
Átjutni az öröklét titkán
És hinni benne megtanít.
Meghajtott fővel kalászkok állnak
A szent alázat híreként,
Krisztussal halni, s feltámadni
Hitetlenekért s hívekért

Iványi Mária

Fiatalokról - Fiatalok!

„Nem idővel mérik az életet, cselekedettel”

Török Sándor

Fiatalok! Csináljunk valamit már mi is!!

Közhely, de naponta halljuk úton-útfélen: „Ezek a mai fiatalok...” „Bezzeg a mi időnkben...”

Valljuk be őszintén, hogy változtunk. Ahogy egy ősrégi latin közmondás mondja: Tempora mutantur et nos mutamur illis”. Az idők változnak, s benne változunk mi is.

Első nagy királyunk Szt. István több mindenre tanította fiát, Imre herceget: Fogadd el az öregek tanácsát, légy türelmes, fogadd be jó szívvvel a vendégeket, tiszteld előljárododat... ami viszont a legfontosabb: „A hit tettek híján meghal!”

Érdemes ez utóbbin elgondolkozni hívőnek és nem hívőnek egyaránt. Először bízzál és higgyél abban, amit csinálsz, majd ezt tettekre váltva való-

sítsd meg. Nem elég csak beszélni, azt még is kell valósítani. Ez nagy dolog. Tudod?

Ha vetted a fáradságot, és eddig elolvastad, akkor még ne tedd le az újságot, mert fontos dolgot szeretnék mondani:

e lapban szeretnék egy ifjúsági oldalt elindítani a Te segítségével, ami a fiatalokról a fiataloknak szólna. SEGÍTHETNÉL! Tedd félre a közönyt, a hitetlenséget és bízzál önmagadban, rajta!

Úgy gondolom, Gyomaendrődön vannak olyan fiatalok, akiket érdekel városuk sorsa, élete, mindennapjai, jövője.

Írj! Írj közérdekű témákról, írd magadról, írd olyan társadról, aki megérdemli, hogy városunknak bemutassuk, írd arról,

hogy Te mit tennél Gyomaendrőd szebbé tétele érdekében, írd arról, hogy Te hogyan készülsz és mit javasolsz a honfoglalás 1100 éves megünneplésére? Mit tennél, hogy felhívd országunk figyelmét városunkra? Írd arról, hogy Téged mi érdekelne bővebben ebben az újságban, ebben a rovatban...

Az általad írt verseket, novellákat is szívesen közre adjuk.

Várom jelentkezésedet! Azért, hogy csináljunk már valamit mi is városunkért, hazánkért, Istenért.

Ungvölgyi János

Október 6. Ltp. 6 lépcsőház

II. em. 5.

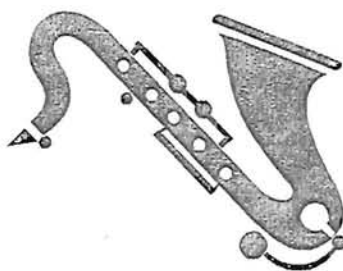
SHIRCHADASJ GOSPEL KÓRUS GYOMAENDRÖDÖN

Csodálatos érzésnek és élménynek lehettek tanúi azok, akik május 5-én este 8 órakor a Katona József művelődési Központba látogattak el.

A 85 fős kórus és tíz fős zenei együttes magyarországi turnéjuk utolsó állomásaként Gyomaendrődre látogatott el. Hollandiából érkeztek.

Felemelő érzés volt hallani vallásos témájú énekeiket, himnuszaikat, balladáikat. Kitűnő hangosítás és fénytechnika színesítette a műsort.

A műsor befejeztével hatalmas tapsal, felállva

köszöntük meg azt a közel három órán át tartó csodát, amit ezek a lányok és fiúk adtak elő olyan átéléssel, amitől nem egy hallgató szemében könny csordult.

További sikereitekhez Isten adjon Nektek sok erőt, hivatást és örömet,

hogy hirdetni tudjátok még sokaknak az örömhírt. Köszönjük, hogy eljöttetek hozzánk és reméljük, hogy jövőre újra meglátogatjátok kis városunkat, Gyomaendrődöt.

Ungvölgyi János

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: II. évf. 5. sz.)

1896 október: „...A szőlőskerti iskolából Leviczky Miklós a tanító máshová távozván az ún. kisperesi iskola lón betöltve Csáky Béla szolgálóegyházi tanítóval.” (Ezért lett az iskola neve Csáky-iskola.)

1897 április 25. vasárnap: „A kondoros-tanyai (hunyai) templom alapjának megáldása. Ennek az eszméjét a tanyaiak 1895-ben pendítették meg. Ez év őszén adakozásra lettek a hívek felszólítva s megajánlottak a téglaegetéshez szükséges szalmán kívül 2193 forintot 5 év alatti fizetési kötelezettség mellett. Hunya J. József egy igen alkalmas helyen egy 1080 négyszögöles portát ajándékozott, amely mellett a plébános jövőendő lelkészteleknek egy 1000 négyszögöles holdat vett 400 forintot 5 éves törlesztésre. Ezen a telken 1896 tavaszán 103 ezer téglát égettek, melyhez Oláh gyomai téglagyáros még 1000 téglát ajándékozott... Árvai Imre helybeli kőműves tervezte a 22.22 méter hosszú és 11.22 méter széles, alsó részében kiépített, de felül ideiglenesen csak deszkából készíthető toronnyal ellátott templomot... Így tehát az építés 1897 tavaszán megkezdődhetett. Az alapköve a következő emlékirat záródott: 1897. évének április 25.-én tétellett le alapja ezen templomnak, mely az endrődi hívek és Schiefner Ede pápai prelátus... adakozásából, s László magyar király tiszteletére, Magyarország ezer évi fennállásának ünneplése idejében tervezve...”

Július 25: A tanyai templom tornyára keresztfelhúzás.

Szeptember: A község az ún. nagy-(szarvasvégi) óvoda részére egy alkalmas házat vett...Az eddigi központi leányiskolába (templommal szemben) a központi két fiúiskola költözött, egyidejűleg a tantermek kipadoltattak és a padok kijavítottak. A legrégebb iskolaépület pedig a holt Körös partján, mivel ala-

csony és sötét volta s padjainak rozottsága miatt a mai igé-nyeknek már meg nem felelt...egyelőre bérbe adatott...

Szeptember 26: A tanyai templom megáldása...a szentbeszédet a templom melletti téren tartotta a plébános...jelen volt igen nagyszámú népsereg. A külső és belső munka még nem volt teljesen kész. Még csak az a harang volt, mely az iskola előtt állott, fiszharmonium Königratzból hozatva... Hunya József kökeresztje tanyája mellől a tanyai templom mellé hozatott... A templom körül osztogatott házhelyekből vett az egyház Hunya J. Józseftől 500 négyszögölet iskolateleknek, temetőnek 1000 négyszögölet.

1898: Januárban megérkezett a grődeni Rifessel-cégtől a kondoros tanyai Szent László szobra oltári szobor gyanánt, melyet eddig a Mária szobor helyettesített.

Szeptember: megjelent az (endrődi) plébánia kiadásában az Égi lant című imá- és énekeskönyv az endrődi és szentandrászi hívek használatára... összesen 4000 példányban, (200 díszkötésben) összeállította a plébános és a kántor. A templom előtti kökereszt talpazata, mivel a vakolatot és a cementet mindig lerúgta, mázos téglával rakatott körül...A gyomavégyi iskola egy tanteremmel megtoldott, a régi tanterem pedig egészen megújított. Az új leányiskolában tanítónő lett Kiszely Rózsa, községünk szülőtte, a gyomai árvaház növendéke.

1899: Július: A Vallás és Közoktatásügyi miniszter Békés Vármege közgazgatási bizottsága útján 5 új iskola felállítását követeli.

Október: A kocsorhegyi kertben egy házat vett a hitközség, melynek ideiglenesen átalakított termében Tóth János végzett képespedész alkalmaztatott tanítónak. A szarvasi országút mentén pedig a décsi paskumiak, polyákalmi tanyaiak számára építendő iskola céljára 400 négyszögöles terület vétetett Sóczó János-tól.”

Hornokné Németh Eszter

Elmúlt júniusokra emlékezve...

A 20. században június két be nem gyógyuló sebet hozott népünknek.

Az egyiket 1914.-i szarajevói merénylet nyomán kipattant első világháborút. Népünk színe-javavirága hullott el a négy évig tartó kegyetlen háborúban. Községünk 397 hős fiának a neve került fel az emlékműre: Oroszországban, Szerbiában, Olaszországban porladnak hamvaik.

A másodikat 1920. június 4.-e hozta. A győztes hatalmak (ANTANT) olyan békét diktált Párizsban, hogy Ma-

gyarország 325.000. négyzetkilométeres területéből csupán 97.000 maradt meg. 21 millió lakosból 7.5 millió maradt! Minden harmadik magyar az elcsatolt területeken más ország polgára lett. Családok özönét szakította el az önkényesen, bosszúból meghúzott trianoni határ. S ezáltal a második világháború csíráját is belegyúrták Európa történetébe.

Ezeket a szörnyű igazságtalanságokat csupán az Egyesült Európa reménye képes némileg enyhíteni.

De emlékezzünk a ké-

sőbbi korok júniusára is.

Szent László nagy királyunk halálának volt 900 éves évfordulója, amelyet a Nagyvárad-i ünnepek során a televízióban is láthatunk (V. 17.). Tempfli József és Tökés László nagy tisztelettel beszéltek Szent Lászlóról, akit a történelemben hajdan „gáncsnélküli lovag” címmel tanítottak. Ne feledjük, hogy községünk a nagyvárad-i egyházmegyéhez tartozott.

Júniusban voltak és vannak a papszentelések. A mi vértanú Iványi Györgyünk

szentelésének június 29-én lesz 70 éves évfordulója.

Szomorúan kell beszámolni arról hogy a mi egyházmegyénkben nem szentelnek papot. Mert hol vannak már az áldozatos szülők, akik papnak adták gyermekeiket? Volt idő, amikor egy családból több gyermek is Istennek szentelt életét. Endrődön is volt ilyen család: Ugrin Sándor, Ugrin Béla két testvér, mindkettő jezsuita szerzetes lett.

*Vaszkó Irén
Márton Gábor*

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd-i Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 7. szám

1995. július

*Bizzál, ügyed az Istené,
Ne félj, hogy porba ejtené
Drágán megváltott népét!*

*Ő rendel segítőt melléd,
Ki vészben, viharban megvéd
Téged és szent igéjét.
(Fabricius Jakab 1593-1654)*

Június 5-én kegyeletes emlékezésre hívta a város lakóit a német származású evangélikusok gyomai közössége...

1862-ben épült templomban emlékező istentiszteletet tartott Táboraszky László püspökhelyettes, az egyházmegye esperese. A más-kor oly kevés hívőt számláló templom most tömve volt. Eljöttek az endrői katolikusok, és más felekezetűek, a Kereszténydemokrata Néppárt tagjai és sokan mások.

Az esperes úr mélyen szántó szavait, hazáról, magyarságról, németiségről, imádságos lélekkel hallgattuk.

nak.

Bűnük volt a származásuk, otthonuk a hideg, egészségtelen barakk, sorsuk az embertelen robot, értékük a megbélyegzés.

Többségük már egy szót sem tudott németül, mert számukra régen „kődbe vezett a Rajna”. Nekik már a Körös jelentette az életet. Mezőberényből történt áttelepülésük óta dolgoz, becsületos polgárai voltak a településnek.

Akik bírták az évekig tartó kényszer munkát, rabságot, éhezést, és múmiává aszalódva évek múltán hazaérkeztek - se otthont, se családot nem találtak. Otthonukat idegenek lakták, hozzátartozóikat kizsuppolták Németországba.

A méltó szavak, és az alkalomhoz illő költemények, az emlékezés koszorúi, virágai mellé - melyek az obeliszk talpazatára kerültek - illő lenne, ha a Gyomakör és a Honismereti Egyesület közös összefogással részletesen, történelmi hűséggel feldolgozná golgotás életüket, mert éppoly kedvesek ők számunkra, mint Mohipusztá, Mohács, Rákóczi harcosai, a szabadságharc hősei, Isonzó vagy a Donkanyar, a Holokauszt és 56 dicső halottai.

A hősök emléke örök, és hallhatatlan!

Márton Gábor

Emlékeztünk...

Emlékeztünk a keserves időkre (1945. jan. 4!), amikor összegyűjtötték a városunk német származású lakóit. Nőket 18 évtől 40-ig, férfiakat 16-tól 50 éves korig, hogy 3 napi élelemmel részt vegyenek „közös munkákban”.

Gyomáról 171-en indultak el. A 3 napból 3-5 évig tartó büntető munka lett. Közülük mintegy negyvennek örök időre változott a büntetése, azok most is a volt szovjetunióban porlad-

Megmarad az Endrődi Kirendeltség...

Június 12-én tartotta taggyűlését KDNP Gyomaendrődi Szervezete Hunyán, nyilvánosan, amelyen megjelent Hunya Tiborné polgármesternő és több hunyai vendég és a tagok. Vaszkó András elnök köszöntötte a megjelenőket és elmondotta, hogy miért tartjuk a gyűlésünket Hunyán. Majd rövid beszámolót tartott a gyomaendrődi szervezet fejlődéséről, melynek eredménye, hogy a KDNP ma Gyomaendrőd legnagyobb és legaktívabb pártja. Ez után a párt célkitűzéseiről beszélt, mondván, hogy a KDNP összetételénél és programjánál fogva szerencsés párt, mivel a mai magyar politikai irányzatok benne mind fellelhetők. konzervatív, szociális és liberális) Tehát ezeket az eszméket nem külön csoportok képviselik. A párt politikailag egységes, ennek előnye a legutóbbi helyhatósági választásokon is megmutatkozott.

Gyomaendrődön az MSZP után mi kaptuk a legtöbb szavazatot. Az elnöki beszámoló után Kulik Szilvia Reményik Sándor versét szavalta el: "Ne hagyjátok a templomot és az iskolát"

A továbbiakban Várfi András testületi képviselő kapta meg a szót, aki beszámolt a legutóbbi önkormányzati ülésről, ahol döntés született az 1. és 2. számú iskolák összevonásáról, amely mellett 12 képviselő szavazott igennel. Hasonlóképpen szavaztak a képviselők az Endrődi Kirendeltség fennmaradása mellett. Éretten, higgadtan és humánusan érveltek a képviselők. Magam is jelen voltam és csak a legmagasabb fokon tudok a testület mérlegelő munkájáról beszélni.

A Kereszténydemokrata Párt nevében ezúton mondok köszönetet a testületnek azért, hogy nem fordított hátat több ezer idős endrődi polgár óhajának

és kérésének, akiknek érdekképviseletét a párt felvállalta.

Az endrődi kirendeltség tehát tovább folytatja az endrődi részen lakók szolgálatát.

Iványi Mária tagtársunk követke-

delmet hoznak. Azon kívül munkahelyteremtők is. Megemlítette a repce és az olajretek termesztését, amelyek Ausztriában és Németországban már motorok hajtására is alkalmaznak, tehát helyettesítheti a drága ásványolajat.

Megemlítette a konzerv alapanyagok termesztését is, melyek sokkal kifizetőbbek a szokványos gabonaféléknél. Természetesen azt, hogy mit termeljenek, a különböző

vidékek adottsága dönti el. A cukorrepából termelt cukrot a szükséges mennyiségen felül szeszé lehet átdolgozni, amely további átalakítással szintén üzemanyagként használható. A hibrid kukoricának jó ára van, de rendkívüli munkaigényes, így sok a befektetés. Természetesen - mondotta a képviselő - ehhez időre van szükség, míg a gazdák megismerik a piac kívánalmait.

Itt volna nagy szükség a falugazdákra, akiknek helyzete teljesen bizonytalan.

Csak a főbb pontokat ragadtam ki a tájékoztatásból, amely a hallgatóság figyelmét teljesen leköttötte.

A kérdések és válaszok után baráti beszélgetés kezdődött szerény megvendégelés közepette. Azzal búcsúztunk, amire professzor úr is ígéretet tett, hogy legközelebb Kondoroson találkozunk a közeli jövőben.

Vaszkó András

MEGHÍVÓ

Az Endrődi Szt. Imre Egyházközség **jótekonysági hangversenyt** rendez az egyházi iskola javára 1995. július 1-én szombaton 19 órakor az endrődi Katolikus Templomban. Fellépnek:

Frankó Tünde operaénekes, a Magyar Állami Operaház tagja, Dr. Bottkáné Égető Mária orgonaművész, és Nagy Ferenc hegedűn.

Mindenkit szeretettel várunk.

Tudósítás

a

Hunyán tartott gyűléséről

zett, aki saját szerzeményű versét szavalta el az aratásról, nagy tetszés kíséretében.

Végezetül Dr. Szakál Ferenc, az agrártudományok doktora, a KDNP országgyűlési képviselője, az Európa Parlamenthez akkreditált magyar képviselő emelkedett szólásra. Intenzíven fejtette ki meglátásait a magyar mezőgazdasággal kapcsolatban. Elmondotta, hogy mezőgazdaságunknak át kell alakulnia ahhoz, hogy versenyképes lehessen a nyugati piacokon. Főleg a termelés és tenyésztés gyökeres átalakítására van szükség. Gabonából túltermelés van a világon, így nehéz eladni külföldön a magyar gabonát, már csak azért is, mert a nyugati államok részéről a mezőgazdaság támogatottsága többszöröse a magyar kormány által adott támogatásnak. A jövő az ipari növények termesztésében van, amelyek kisebb mennyiségben is nagyobb jöve-

Hírfordulók

Július 1: 1936 július elsején Endrődön született Ifj. Paróczai Gergely tanár, ígéretes költő, a Paróczai Gergely bácsi - magyartanár - fia. Antológiai, amelyben versei megjelentek: Szege di fiatalok antológiája, Napsütésben, Vsztreca - találkozás. Újságok, ahol a versei megjelentek: Délmagyarország, Nógrádi Népiújság, Palócföld, Tiszatáj, Nógrád. Salgótarjánban tanított. Harmincévesen 1966. június 14-én halt meg. Barátai 1981-ben bibliográfiát adtak ki a tiszteletére.

Július 1: 1909 július elsején Endrődön született Hunya Sándor tanár, helytörténész. Endrőddel foglalkozó főbb művei: Adatok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc endrődi történetéhez, Endrőd története a gyulai uradalomban. Hosszú éveken keresztül tanított Gyulán. 1992. december másodikán halt meg Gyulán.

Július 2: 1883 július 2-án Gyomán született Vidovszky Béla festőművész. Münchenben és Párizsban tanult, a szolnoki művésztelep tagja volt. Tájképeivel, portréival, szétszóródó fényvel, finoman, árnyéktalanul átvilágított szobabelsőivel számos budapesti tárlaton szerepelt. 1961-es gyűjteményes kiállítása nyílt a Csók Galériában. 1986 óta folyamatosan láthattuk képeit a Gyomai Takarékszövetkezethél. 1993 december 4-én megnyílt a Vidovszky Béla képtár, ezzel méltó helyre kerültek a Vidovszky-festmények Gyomán.

Július 4: 1920 július 4-én Endrődön született Vaszkó Mihály pszichológus, pedagógiai szakíró, tanár. 1953-tól a Magyar Tudományos Akadémia Gyermeklélektani Intézetének tudományos munkatársa. 1960-tól főleg munkapszichológiával foglalkozott, laboratóriumot is létesített. a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékén munkalélektant oktatott. Főbb művei: Természettismeret, Biológia, Egyetemes neveléstörténet, Mémöki lélektan, Ergonómia, Munkalélektan, Bevezetés a mezőgazdasági munkalélektanba. stb.

Július 12: 1926 július 12-án Rákóczi falván született Iványi Mária. népszerű gyermekmeséket, verseket írt. Gyűjtemények, amelyben a versei megjelentek: A mesélő kert, Kincskereső, Csupa mese, Óvodások könyve. Domján Edit: Esti mesék c. lemezen is találunk Iványi Mária mesét. Ránki György három dalt szerzett Iványi Mária verseire. Vass Lajos zenéjére két meseoperát írt. Karai József zenésítette meg anyák napi versét.

Július 15: 1966 július 15-én Orosházán született Frankó Tünde operaénekes, a szegedi Nemzeti Színház magánénekesnője. 1990-ben elnyerte a Vaszy Viktor plakettet, bekerült az 1991-92-es Pavarotti nemzetközi énekverseny döntőjébe. Énekelt már Németországban, Belgiumban, Ausztriában, Olaszországban. Jó ideje az operairodalom gyöngyszemeinek főszerzőit bízzák rá.

Július 19: 1940 július 19-én Endrődön született Kovács Zoltán, a budapesti Tanítóképző Főiskola tanára, tankönyvíró. Megjelent tankönyvei: $G_0, N = a^2 + b^2$, Matematika harmadikosoknak, Matematika negyedikeseknek.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

Szűnyogirtás

Mostanában gyakran rácsodálkodom az utcán beszélgető emberekre: kapkodják a lábaikat, csapkodnak a kezükkel - táncolgatnak. Ilyen jó kedvük van? Csak aztán, mikor percekben belül engem is ellepnek a szűnyogok, elmegy a csodálkozó kedvem

- Volt már az idén szűnyogirtás? - kérdezem Megyeri Istvánt, az önkormányzat illetékes előadóját.

- Igen, volt. Gyomaendrőd egész területén elvégeztük a szűnyogirtást. Június 3-án volt éjszaka a füstölős irtás, 8-án pedig repülőgéppel végeztük az irtást.

- Maradt azért egynéhány szűnyog...

- Így van. Éppen ezért július elején megismételjük a szűnyogirtást. A tervek szerint július 8-án, de ez nagyban függ az időjárásról: lesz-e szél, lesz-e akkor eső. De ha alkalmas lesz az idő, akkor Gyomaendrőd egész területén naplemente előtt egy órával kezdődik a repülőgépes szűnyogirtás, műutak mentén pedig este 9-kor kezdődik a füstölős módszerrel történő irtás, ez éjjel 2-ig tart körülbelül. A földutakon nem mehet a gép, mert szintbe kell lenni a műszereknek, túlnyomásos a szerkezet.

Köszönjük a tájékoztatást
Hornokné Németh Eszter

Gyermekmegőrzés

az Endrődi Könyvtárban

1995. július 3-tól augusztus 12-ig 6-12 éves korú gyermekek részére hétfőtől szombatig délelőtt 8-12 óráig! Ez idő alatt felügyeletet biztosítunk a gyermekek számára, gondoskodunk a kellemes időtöltésről. (Könyv, video, játékok) A gyermekmegőrzés ingyenes.

Cervinusz Rádió Szarvas
Minden nap 0-24 óráig hallható
URH sávon, 95,2 Mhz-en.
Gyomaendrődön is fogható!

SPORT

Minden jó, ha jó a vége...

Május második fele sikerebb volt az előzőnél.

V. 21. Békéscsabai MÁV otthonában 2:2

V. 27. Barátság - Gyoma FC 0:0

Csak a küzdelem dicsérhető mindkettőnél.

VI. 4. Füzesgyarmat - Barátság 2:2

VI. 11. Barátság - Tótkomlós 2:2

A listavezető ellen nem rossz

VI. 18. Kamut - Barátság 0:2

Végre kijött a

lépés.

Az utolsó forduló előtti állás:
5. E. Barátság 29 12 10 7 39-34 46.

6 Gyoma FC 29 12 8 9 37-33 44

Nem csalatkoztunk játékosainkban!

Márton Gábor

... a Kereszténydemokrata Néppárt június 17-iki választmányi ülésén megválasztotta a párt legfőbb döntést hozó szervének elnökét. Az Országos Választmány elnöke Latorcai János lett. 203 szavazó közül 136-an voksoltunk földinkre. A választás előtti 5 perces beszédében

elmondta, hogy a demokrácia kiszélesítését várja a pártban. Rengeteg a tennivalónk, amit

felgyorsított folyamatban a párt elnökségével együttműködve kell végezni. Pártunk tagságában megvan az az erő, amely alkalmassá teszi a pártot a totális megújulásra, és arra, hogy meghatározó szerepet vállaljon és töltsön be az ellenzék oldalán.

A KDNP elnöke Giczy György beszédében hangsúlyozta, hogy a kereszténydemokratáknak az ellenzéki szerepkörön túlmutató programra van szükségük. A mindennapi életben kell jelen lennünk, önbizalomra, hitre van szükség. **Magyarország jövőképét nem lehet elbizonytalanodott, kiábrándult, bér munkássá ledegradált emberekkel, a tudást, oktatást háttérbe szorító intézkedésekkel formálni.** A hazai ipart és a hazai munkahelyeket védeni kell. Hiszen iparágak, termékstruktúrák tűnnek el napjainkban. Az államnak segíteni kell az oktatás, kutatás, fejlesztés területein. Nemzetközi elismerést kell szereznünk tudásunkkal! **Szociális megszorító intézkedések helyett, a méltányos közteherviselés, az adócsalások elleni fellépés, a beruházás adókedvezménye, hatékony kamatpolitika, iparvédelem, és családjellegű személyi jövedelemadó áll a KDNP gazdasági programjában.** Az európai jóléti társadalmakban a kereszténydemokraták pártja többséget élvez.

Megtisztelte választmányi ülésüket Monika Strauss, aki Franz

Jozef Strauss (1915-1988) a nagy tehetségű bajor politikus leánya. Monika igen fiatalon lett államtitkár, tehetséges, jó szónok. Elmondta, hogy a CSU kormányozza a Münchener Tartományi Parlamentet a háború óta szinte megszakítás nélkül. Az ő pártjuk is, amikor 5

Giczy elnök úr beszédében hangsúlyozta, hogy kulturális rendezvényeinken a nemzeti értékeinket ápolni kell! A kormány egy éves munkájának rövid értékelése talán úgy foglalható össze, hogy a szakértelmet, társadalmi és gazdasági megállapodást, párbeszédet

ígérték, és ezekkel az ígéretekkel nyerték meg a választást. Hogy mi

valósult meg ebből? Aki a magyar valóságot éli, pontosan tudja! A demokráciában a kormány felelőssége abban áll, hogy ígéreteiből mit valósít meg. Megfogalmazódott a választmány nyilatkozata is, mely elutasítja a pénzügyminiszter saját végkielégítése ügyében tett arrogáns nyilatkozatait.

Felfogásunk szerint egy miniszteri felkérés megbízás, megtiszteltetés, melynek elfogadásához nem jár bánatpénz. Megerősítjük azt a kívánságot, hogy a köztársasági elnököt a polgárok közvetlenül válasszák. Az új alkotmányban ezt a választási módot kérjük érvényesíteni úgy, hogy annak hatálybalépésével új elnökválasztásra kerüljön sor. Követeljük, hogy az egészségbiztosítás terjedjen ki a az emberi test gyógyítására, beleértve a fogak megbetegedését is!

A választmány felszólítja minden alapszervezetét, hogy erősödjének! Az ellenzéki pártokkal helyi műhelymunkákban gondolkodjunk együtt, annak tudatában, hogy Magyarországot pusztító, műveltségi, kulturális, erkölcsi, gazdasági, népességcsökkentő válságot csak a nemzeti elkötelezettségű, a társadalmi igazságot szolgáló s a modern kereszténydemokrácia szociális értékrendjét érvényesítő politika oldhatja meg.

Császárné Gyuricza Éva
KDNP Orsz. Elnökségi tag

Önnek joga van tudni, hogy...

éves volt, sok problémával állt szemben, de legyőzte azokat és megerősödött. Édesapja 1961-től csaknem 30 évig állt a bajor CSU élén. Hajlamosak vagyunk - mondotta - konzervatívnak minősíteni azt, aki a hagyományos értékeket őrzi, de a gyakorlat bizonyítja, hogy így lehet előre mutatni, és demokráciát teremteni. A fiataloknak perspektívára van szükségük és ez a szociális piacgazdaságban biztosított, de be kell vonni a fiatalokat ennek kiépítésébe úgy, hogy tanítjuk őket. A fiatalok oktatására éppen ezekben a napokban adtak át egy oktatási központot Pécsen a Hans Seidel alapítvánnyal közösen. Monika szerint az lesz az öröm napja, amikor Magyarország is az Európai Unió tagja lesz. Nekünk szilárdan kell ebben hinni! De tudni kell, hogy ez még hosszabb időt vesz igénybe, s addig még sokat kell tenni az ügy megvalósításáért.

Katolikus krónika

Néhány ünnep július folyamán:

- július 3. Szent Tamás apostol
 július 11. Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje
 július 18. Boldog Hedvig királyné
 július 24. Árpád-házi Boldog Kinga szűz
 július 25. Szent Jakab apostol
 július 26. Szent Joakim és Szent Anna

Egyházmegyei Zsinat

Mire az Olvasók kezébe kerül a lap, akkorára lezajlott egyházmegyéinkben az egyházmegyei zsinat, mely június 18-án kezdődött a szegedi Dómban ünnepélyes megnyitó miséivel.

A zsinat munkájára későbbi számokban még visszatérünk, most bevezetőül annyit, hogy mi is az egyházmegyei zsinat...

Az egyházmegyei zsinat a részegyház olyan kiválasztott papjainak és más krisztushívőinek (civil világiak) gyűlése, akik az egész egyházmegyei közösség javára a megyéspüspöknek segítséget nyújtanak.

Az egyházmegyei zsinat *tanácsadásra* hivatott, tehát nem törvényhozó.

A zsinat résztvevői:

a megyéspüspök, és a segédpüspök (ha van az egyházmegyének), a helynők, a székesegyházi kanonokok, a papi szenátus tagjai, szerzetesek, *civilek*, az esperesek, valamint minden espereskerületből az a pap, akit a kerület megválasztott. A mi kerületünket Szurovecz Vince esperes úrral Réthy István szarvasi apátplébános képviseli.

A tanácskozás helyszíne: Domaszék-Zöldfási Katolikus Ifjúsági Központ.

A tervezett témakörökből vázlatosan:

hivatásgondozás, papság, a világi hívek közösségi életének problémái, keresztség, bérmlás, óvodai és iskolai feladatok, bűnbánat, oltáriszentség, ifjúsági pasztoráció és felnőttoktatás, betegek, házasság, karitás, ökumené, szenvedélybetegek, az egyház anyagi dolgai, zárandokutak, házszentelések, stb.

A zsinat dokumentumai könyv alakban is megjelenik majd, mindenki számára hozzáférhető lesz.

Dükköskor megtörtént az elsőáldozás, 18 gyermek vette magához első alkalommal ünnepélyesen az oltáriszentséget.

Jó lenne, ha az első áldozást több is követné, és nem maradnának el a gyerekek...

Az iskoláról

Iskolánk építése folyamatosan halad, a nyáron kész lesz.

Ami az arra járók nem látják... az az, hogy belül is folyamatosan, jól haladnak a munkálatok. Már elérkeztünk a belső festéshez.

Köszönjük az adományokat és a segítséget az alábbiaknak:

Emléktábla

Bramac gyár
Buti László vállalkozó
endrődi Oltáregylet
Gyomaendrőd város Önkormányzata,
hajdani gyomai és endrődi polgárok
Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.
Szent Gellért Egyházi Kiadó
Ujházi Ernő Dezső
Vaszkó András és neje: Pena Pauline
 †Wodianer család

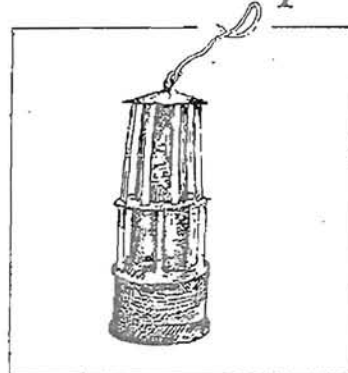
Iskolakönyvtár részére kaptunk könyvadományokat, hálással köszönjük. Rövid idő alatt kb. 430 kötet gyűlt eddig össze.

Iványi László
 plébános

Táborszky László evangélikus püspökhelyettes

Emléklap

„Emléklap az 1945. január 4-én elhurcolt 171 gyomai sorstársunknak, akik 2-5 év után egyáltalán hazatérhettek és annak a 43 sorstársunknak, akik kint haltak meg és azóta is orosz földben jeltelen sírokban nyugszanak.”

Ki ne ismerné - legalábbis az endrődiek közül - a Gyomavégi Iskolát? Az ifjabb nemzedék lehet, hogy csak kívülről, de azt hiszem több ezren vagyunk, akik belülről is, több nemzedéken, évtizedeken át koptattuk padjait is. Ezek közül aki most belép, biztosan hozzám hasonlóan, csodálkozik a minden igényt kielégítő, modern műhelyen, szolid eleganciával berendezett irodán. Nem lehetett könnyű ezt kihozni az ódon, kiszolgált épületből!

Bemutatjuk...
DINYA ZOLTÁN
CIPŐIPARI VÁLLALKOZÓT

- Hát bizony, nem volt egyszerű feladat, sem technikailag, sem anyagilag. Már az épület megvásárlása is, de felújítása, átalakítása még inkább szinte erőnket meghaladó beruházás volt.

- Vettél fel rá valamilyen hitelt, pl. munkahelyteremtő start-hitelt?

- Sajnos; erről a lehetőségről csak utólag szereztem tudomást, pedig felvettem munkanélkülieket is, de ezt is csak egy nap késéssel jelentettem be az önkormányzatnak, így elszalasztottam az ezzel járó kedvezményeket. Hagyományos, ismert hitelt nem mertem felvenni a magas kamatok miatt, nehogy egy esetleges csőddel veszélyeztessem mind a családom és magam, mind munkatársaim megélhetését. Egy mai vállalkozónak annyi mindenben jártasnak kell lennie, a paragrafusok szüntelen változását ha nyomon követné az ember, nem maradna ideje dolgozni.

- Ha jól tudom, Zoli, Te 89-ben léptél ki az ENCI-ből. Nem lehetett könnyű döntés, hiszen szerettek ott munkatársaid az irigylésre méltó állandó jó kedélyedért. Azt hiszem, hozzád hasonló típusú emberekre szokás azt mondani: „mindig rendben van a szénája.”

- Igen. Kicsit fáj a szívem ott hagyni addigi első, egyetlen munkahelyemet három évtized után. Az utolsó években kooperátorként dolgoztam. Az ENCI fénykorában, amikor még annyi volt a megrendése, hogy csak úgy tudta teljesíteni, ha egy részét kiadta bér munkába az ország több területén melléküzemágaknak. Amikor ez folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, és elkezdődött a rendszerváltással együtt járó gazdasági átalakulás

folyamata, már látható volt, hogy azok a cégek, amelyeknek főleg keleti országokban volt piaca, fokozatosan haladnak az összeomlás felé. Akkor azt gondoltam, most kell lépni, még időben, saját lábra kell állni!

- Hogyan kezdted, és hogy fejlesztetted jelenlegi szintjére vállalkozásodat?

- Kicsiben kezdtem, otthon a lakásban, akkor még más helyiségünk erre nem volt. Aztán építettem egy alsó épületet, s ezt neveztük ki műhelynek. Később a fiam vett egy házat, azt is műhelyként

használtuk. A hasznot mindig fejlesztésre fordítottuk, s lassanként, ahogy a kereslet nőtt, ahogy a piac igényelte, úgy növeltük kapacitásunkat.

- Hogyan tudnád meghatározni vállalkozásod jelenlegi nagyságrendjét, forintban éves szinten, vagy a napi termelést párszámban?

- Inkább az utóbbit. Mert ami az éves költségvetést illeti, az bizony - a tavalyi - jócskán deficités volt, a mi viszonyainkhoz képest óriási beruházás miatt. Napi kapacitásunk úgy 120-150 pár, ez persze nem jelenti azt, hogy mindennap legyártunk ennyit, ezt modellje válogatja.

- Hány embert foglalkoztatasz? Hol találkozhatunk termékeiddel, milyen márkanéven?

- Itt ebben a műhelyben tizenketten dolgozunk állandóan, és van 3 otthoni bedolgozóm is. Ezek mind-egyikének tisztességes megélhetést, biztos kenyeret tudok nyújtani. Üz-

letünk helyben nincs, városunkban elég sok cipőipari vállalkozó van, így ez nem lenne gazdaságos. MarZol márkanéven az ország több területén található gyártmányaink, amiket főleg kiskereskedőkön keresztül forgalmazunk. Van egy nagykereskedő viszonteladónk is, ő akár teljes kapacitásunkat is lekötne, de én úgy érzem ez nem lenne kor-

ért! Örömmel látom, ez nem lehetett igaz, hiszen sem beszédedben, sem mozgásodban nem vagy korlátozva.

- De sajnos igaz volt. A stressz, a feszített munkatempó, az aggodalom, hogy vállalkozásunk esetleg nem bír ekkora terhelést, amit ez a beruházás jelent, együttesen megtették a magukét. De szerencsém volt,

- Ez így van, de ezt könnyebb kimondani, mint megtenni. Azért majd igyekszem egy kicsit jobban odafigyelni a szervezetemből érkező „intő jelekre” és igyekszem többet lazítani. -

- Figyelembe véve az elmondottakat még dicséretesebb, hogy tavaly jelentős összeggel támogattad a Múzeumbarátok Körét, és hallom óvodásvacsorát, Idősek Otthonát, Vöröskeresztet és még sorolhatnám... nem hagytok üres kézzel távozni, ha hozzátok fordulnak.

- Az ember segít, ha tud! Gyerekeket, időseket, szociális problémákkal, megélhetési gondokkal küszködőket! Ha mi vállalkozók nem segítünk ezeken az embereken, akkor ki? Ha faluja értékeit megőrizni az ifjabb nemzedék számára nem segítünk, akkor Ki tegye ezt?

- Jó kérdések! Kívánom, hogy egészséged megőrzése mellett még sokáig segíthess!

Marsi Jánosné
Fotó: Liziczai János

rekt azokkal a kiskereskedőkkel szemben, akikre kezdettől fogva számíhattunk. Másrészt talán nem is volna bölcs döntés egyetlen viszonteladóra építeni egész vállalkozásunkat.

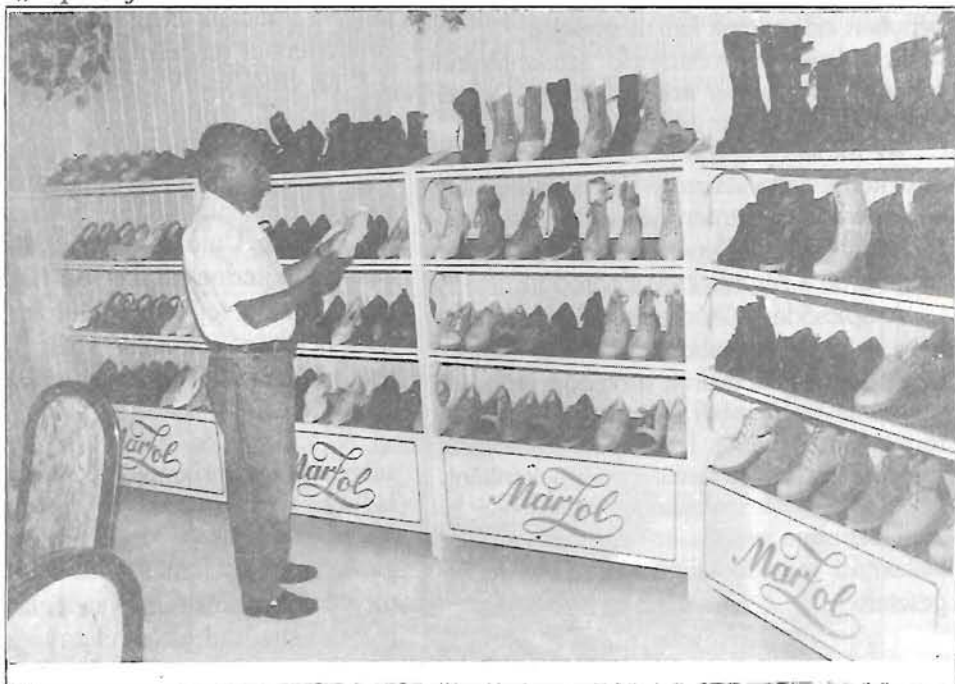
- Látom, sok szép modelletek van, minden korosztály megtalálhatja női divatcipőitek közül a neki megfelelőt.

- Egy szezonban kb. 25-30 modelt gyártunk, s valóban igyekszünk kiszolgálni a legfiatalabbak divatigényétől, a középkor szolidabb, időállóbb ízlésén át az idősebbek főleg kényelem iránti elvárásait.

- Nemrégiben aggasztó híreket lehetett hallani egészségi állapotodról, pletykaszinten olyan riasztó diagnózist is, hogy alig merem kimondani, azt beszélték, agyvérzés

megúsztam maradandó károsodás nélkül.

- Hát akkor azt hiszem, ezt egy nagy figyelmeztetésnek kellene felfognod: Itt az ideje, hogy takarékra „kapcsolj”.

Az önkormányzati munkáról

Hosszantartó bizottsági üléseket követően került sor május 31-én a testületi ülésre.

A GYOMASZOLG Kft. beszámolóját és az éves mérlegét zárt ülésen vitatta meg a testület. Megállapítást nyert, hogy a társaság működése stagnál és a jövőben rendszeresebb és sűrűbb beszámoltatással kell tevékenységét figyelemmel kísérni.

A képviselők ezt követően a város oktatási koncepcióját tárgyalták. Az óvodától a középiskoláig bezárólag születtek határozatok a jövő nemzedékét érintő kérdésekben.

A testületi ülésen részt vett Szöllősi Istvánné országgyűlési képviselő, aki felszólalásaiban ellenezte a képviselőknek azt a javaslatát, hogy az 1. és a 2. számú Általános Iskolák kerüljenek összevonásra.

A képviselőasszony pozitív példaként említette Klebelsberg Kúnó volt kultuszminisztert, mint számtalan iskola létrehozóját, és rosszállóan beszélt Pozsgai Imréről, akinek működése alatt sok iskola megszűnt.

Iskolaügyben a képviselők névszerinti szavazással döntöttek, miszerint augusztus elsejétől az 1. sz. Általános Iskolát a 2. sz.-hoz csatolják.

A fenti határozatot követően a képviselő a Pedagógus Szakszervezet nevében óvást jelentett be.

A továbbiakban a város szociális koncepcióját tárgyalta meg a testület, megállapítva, hogy a gondozói létszámnak a törvényben előírtaknak kell megfelelnie.

A város sportéletének áttekintésénél felmerült, hogy egy színvonalasabb futballcsapat célszerűbb lenne.

Az iskola-összevonás adta alaphangulatban került tárgyalásra a Kirendeltség léte, vagy nem léte. Szintén névszerinti szavazásra került sor, melynek eredményeképpen megmarad a Kirendeltség Endrődön.

A bölcsőde működtetésének áttekintése után a gazdaságosabb üzemeltetés érdekében hosszabb és évente többszöri szünetet, valamint szeptember elsejétől napi 100 forint intézményi fenntartási támogatás fizetését javasolja a testület gyermekenként.

A fogorvosi szolgáltatás jogszabályi bizonytalansága miatt az endrődi rendelők kialakítási munkáit augusztus 31-ig felfüggesztették.

Várfi András

Tanulmányúton Ausztriában

Napjainkban igen elterjedt, hogy bármely szakma képviselői külföldi országokba utaznak tapasztalatszerelés céljából. Fórumokon, összejöveteleken gyakran hallani dán, holland, osztrák, és más országbeli példákat.

Mit is jelent agrárszakemberek számára egy ausztriai tanulmányút, ahol tulajdonképpen a magyarországihoz hasonló mezőgazdálkodás nem is folyik?

Ezzel a kérdéssel indultam el én is arra az 5 napos útra, melyet Bényei Gábor mezőgazdasági szaktanácsadó az FM támogatásával szervezett vállalkozók és falugazdászok számára.

Június 14-én szálltunk buszra és egy határmenti éjszakázást követően folytattuk utunkat a csodálatos Graz-Rottermann-Schladming útvonalon.

Alföldi ember számára lenyűgöző a hegy-völgyes táj. Havas csúcsok alatti hegyoldalakon főként tehének, azonkívül pónik, birkák és kecskék legelésznek. A látvány mesebe illő.

Úticélunk Rohrmoss-Untertal falucska volt, ahol parasztházaknál kaptunk szállást. Vendéglátóink a helyi gazdaszövetség elnökei voltak.

Az első este a gazdaszövetség elnöke tartott előadást aktuális agrárpolitikai kérdésekről. Elmondta, hogy a családok átlag 20-25 hektár földterülettel rendelkeznek, melyből 5-8 ha erdő, esetleg 1 ha szántó, a fennmaradó terület pedig kb. fele-fele arányban rét és legelő. A gazdaság gerince a tejelő marhatartás, gazdaságunként 4-8 fejőstehénnel. Az Európai Unióhoz való csatlakozásuk a tejtermelést nagyon behatárolja, mivel a tejkvótán felül termelt tejet nem értékesíthetik, ezért a három pilléren álló gazdaság a jellemző.

A tejtermelés mellett legfontosabb a falusi turizmus, de több családból munkavállalóként dolgozó személy is akad. Ilyen összetett gazdálkodással tudják csak a jólét megteremtését, és mint vendéglátónk is elmondta, tudnak az életminőségre is figyelni.

A következőkben saját tapasztalataimat összegezve a két fő mezőgazdasági ágazatról írnék. A szarvasmarha tartás hagyományos tevékenység Ausztriában. Elterjedt a szimentáli jellegű osztrák hegyi tarka, a borzderes, de találni lehet fekete-tarka tehencet is. A takarmányozás teljesen a rét-legelőre alapozott, kevés abrak kiegészítéssel. Így a gazdálkodás extenzív irányba toódik, ami nem ártalmas, a tejkvóta, valamint a piac biotermékigénye miatt sem. A gazdálkodók akikkel beszélünk, mindig hangsúlyozták a kemikáliáktól mentes termelést.

A fejés az istállóban történik gépi sajtáros fejesi móddal. Ezt követően a tejet az elkülönített tejkezelőben 7 Celsius fokra hűtik. Mindig más gazda szállítja be a tejet a tejbegyűjtőbe.

Mivel a rétek adják a takarmány szükséglet zömét, ezért különös gondot és felkészültséggel végzik a széna betakarítását. Ott létünkkel kezdődött a rétek kaszálása, és 50-es éveiben járó háziasszonyunk sugárzó tekintettel mondta, hogy négy napig jó idő lesz, addig végeznek is vele.

A falusi vendéglátás szabálya, hogy a vendég a király. A házak 8-10 vendégszobával rendelkeznek, és a szállás mellett a vendégek megismerik a falusi életet, de azonkívül a háziak gazdag programokról is gondoskodnak. Ezt a célt szolgálja többek között a póniló és kecsketartás, de a gyerekek szórakoztatására házinyúl is van minden háznál.

Külön figyelmet érdemel, hogy a házak között nincs kerítés, ennek ellenére a mesgyehatárokat mindenki ismeri.

A második este a gépkörökről hallhattunk előadást, melyről a következő számban a hazai tapasztalatokkal kiegészítve kívánok írni.

A szakmai programok mellett sokat kirándultunk és élményekkel feltöltődve érkezünk haza.

Várfi András falugazdász

Egy kiállítás margójára

A Kecskeméti Képtárban június 9-én 16 órakor nyílt meg Bella Rózsa Píllinszky-díjas művész tanár grafikáiból és festményeiből összeállított kiállítás, amelyet Szabó Imre a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés alelnöke nyitott meg. Idézzük fel néhány gondolatát: „Bella Rózsa művész és tanár egyszemélyben. Két hivatása van, amelyet teljes odaadással teljesít, noha nindkét hivatás teljes emberi kíván. Tanárként nemcsak rajzolni, festeni tanítja a rábizottakat, hanem arra is, amit csak az tudhat, aki a művész szemével látja az őt körülvevő világot, amit emberről, természetről, hazáról, szeretetről a képek nyelvén ki lehet fejezni. Látni tanítja tanítványait. Rácsodálkozni a körülöttünk lévő világra és kifejezni a csodát, de legalább érteni és befogadni.”

Az alelnök úr ezekkel a szavakkal nyitotta meg a kiállítást: „Műveit csodálva egy hitces egyéniség hatását érezzük, és grafikáit, festményeit szemlélve vele együtt kívánczunk az általa olyan nagyon szeretett Körös-part békéjére, szépségére. Ezt az élményt köszönve, Bella Rózsa művész tanár kiállítását megnyitom.”

Tudom, Bella Rózsa Gyomaendrődön, de különösen az endrődieknek

nem kellene bemutatnom, hiszen gyakran hazájár szülőföldjére. Mégis életútját felillantva, úgy érzem, ha csak egy kiállítás apropójából is, de kötelességünk Róla beszélni. 1951 november 24-én Endrődön Bella József és Szakállas Róza cipész szakmunkások gyermekeként látta meg először a napvilágot. Már 17 éves korában 1968-ban az Orosházi Tanulmányi Versenyen III. helyezést ért el biológiából. A tanári oklevelet Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szerezte meg biológia-rajz szakon 1975-ben. Azonban 1974 augusztus 1-től már tanít Békésszentandrason, biológiát és rajzot. 1987-től Kecskeméten a Molnár Erik ált. iskolában tanít, 1987 augusztusától pedig a Bányai Júlia Gimnáziumban rajz és műalkotás elemzése tantárgyakat tanítja. De félre az adatokkal. Hogy vall önmagáról Rózsa: „Bárhová kerülök, nem tudok elszakadni Endrőtől. A Körös-part igézete bűvöletében tart. A Tisza mellett is a Körös képe, csobogása volt lelkemben. Kecskeméti szép, modern és elragadóan kedves, régi arcúlatának csodálatakor is az endrői utcarészletek villannak át agyamon, kedves emlékként. Az endrői táj akkor is döntően meghatározó életemben. munkámban, amikor más táj szépsége, kedvessége kerül vászonra”

Hát kell-e ennél nagyobb hitvallás a szülőföld iránt! „Olyan a Körös-part Bella Rózsa képi világában, mint az állandó jelző az eposzban. Tudatosult és szinte programmá vált ez a kötődés az alkotóban”.

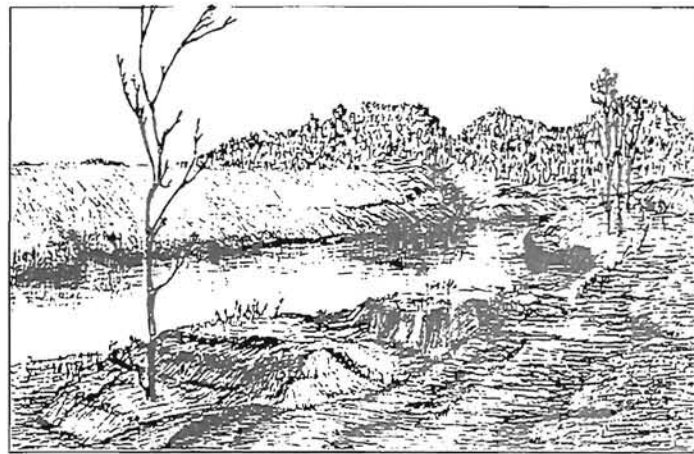
„A képzőművészet kifejező eszközei közül nála a vonal jut fő szerephez. Egy ponttól elindul és kigyózik, vagy szaggatott ritmusként sorjázik egymás mellé a vonal. Egyszer vékonyabb, máskor vastagabb, ritkább vagy sűrűbb, ahogyan a téri értelmezés tudatos közelítése, illetve a rajzoló érzése vezeti az alkotó kezét, mint a hegedülő embernél a hang mélysége vagy magassága szólal meg attól függően,

hogy mennyire fogja le a hűrt. Bella Rózsa rajzaiból csend és nyugalom árad. Egyszerre tárul elénk a külső látvány és az alkotó belső világa. Azt hiszem alkata szerint az a típus, aki igazán csak alkotás közben nyugszik meg s akkor viszont van türelme a dolgok megfigyeléséhez”. Ezeket a szavakat Dr. Bánszky Pál művészettörténész mondta Baján az 1988-as januári kiállításon, ugyanis Rózsának sok-sok kiállítása volt már szerte az országban, s nem túlzás azt mondani, hogy mindenütt nagy sikerrel. E lap hasábjain nem tudjuk felsorolni a sok színhelyt 1987-től 1995-ig. Kezdődött Kecskeméten, aztán folytatódott Endrődön, Szarvason, Baján, Nagykörösön, Budapesten, Pusztaszabolcsban mind-mind önálló kiállítás. De a kollektív kiállítások is vitték a híret Szegedre, Tokajba, Budapestre, Tatabányára, Kiskunhalasra. A tavaly januári kiállításának megnyitóját a Szent Kristóf Jazz-Galériából a TV 1 és a DUNA TV is közvetítette.

Kedves Rózsa! Kívánjuk, hogy még sok helyre és még nagyon sokszor szálljon híre művészetének, sikereinek, munkásságának!

Császár Ferenc

Trodalmi oldal

A tét a játék öröme

Nyári játékok a tanyán

Valamikor régen, a fiatalok legkedvesebb szórakozása vasárnap délutánokon a labdacél volt.

Röplabda, kézilabda, kosárlabda ismeretlen volt a tanyavilágban. De a mozgásra vágyó ifjúság leleményes volt. Fiúk a lányoknak, lányok a fiúknak dobálták a labdát, és igyekeztek elkapni egymástól, s ha sikerült, diadalmas kacagás volt az ügyes játékos jutalma.

A tét a játék öröme volt. Szép öröm volt. Mentés minden durvaságtól, mindenáron való nyerni akarástól. Magam is sokszor részese lehettem.

A vadvirágos legelők voltak a pályáink, és védelmezően ránk borult a nyári égbolt, mint valami csodálatos, ragyogó, kékarany sátor

Repültünk a szélfúttá mezőkön a labda után, lábunk alatt síkossá vált a fű, fűrge mezei gyíkokskák riadtan menekültek előlünk a szikkadt föld repedéseibe, nehogy a játék hevében eltapossuk őket.

Ugy éreztük, a jó Isten is látja, s megszenteli a mi nagyon kedves, szelíd játékunkat.

Amikor a futkosásba belefáradtunk, s a kékarany ragyogás lassan narancsvörös naplementébe fordult, zeneestét rendeztünk. A Népház, vagy a Kaszinó nagytermében összegyűltünk két három óracsútra, és a tanyai legényekből verbuválódott zenekar lelkesen húzta nekünk a talp alá valót. Nem is éppen amatőr szinten. Voltak köztük igazi talentumok is.

Hogy elkallódtak volna, mert nem tanulhattak és nem bontakozhatott ki a tehetségük? Ezt azért nem mondanám. Ott volt rájuk szükség. Segítettek megszépíteni, színesíteni a dolgozások egyhangú szürkeségét. És ez nem lebecsülendő! Mert a vasárnapok vígassága után a soha nem szűnő fáradtságos munka következett. A tanyán még télen sem volt zavartalan a pihenés. Az állatok etetése, gondozása sok törődéssel járt.

A nyarak verejtékes küzdelme pedig néha szinte emberfeletti volt. De sohasem panaszos.

A parasztemberek Isten segítségét kérve ébredtek, sokszor korábban, mint a nap, és Isten áldásával tértek nyugovóra, mindig később, mint a nap.

Am az álmuk nyugodt volt, mert örömeiket, bánatukat, s a könyörgést munkájuk eredményességéért Isten kezébe ajánlották.

Iványi Mária

Farkas Julcsa balladája

Gyűjtés: 1946-ból.

Elmondta Földvári dédmama, a 90 éves Terka néni.

Lejegyezte: Márton Gábor

Tudjátok-e, hogy a nyári cséplésben mi történt a kis endrődi községben?
Farkas Julcsa ment fel kévevágásra,
ahogy fordult beleesett a dobba.

Gépész uram álljon meg a masina!
Farkas Julcsa beleesett a dobba.
De mire a nagy masina megállott,
Farkas Julcsa piros vérében ázott.

Gyertek lányok, tegyék fel a szekérre,
vigyék el a zsidó doktor elébe.
Weisz doktor úr félre fordul, azt mondja:
„Julcsának csak égben van az orvosa.”

Cs, ... lányok, tegyék fel a szekérre,
vigyék el az édesanyja elébe.
Özvegy anyja összekulcsolja kezét,
úgy siratja kedves, drága gyermekét.

Mikor Julcsát Kati húga meglátja,
sírva borul a diófa asztalra.
Ráborul és keservesen siratja:
„Tegnap láttam, nem volt még semmi baja.”

Szabó Sándor, hiába mész a bálba,
Nem viheted Farkas Julcsát a táncba.
Nem öleled karcsú, vékony derekát,
nem csókolod halvány-piros orcáját.

Gyászban van a kis-endrődi Fő utca,
Farkas Julcsát most viszik végig rajta.
Koporsóján hervadoz a koszorú,
Szabó Sándor megy utána. Szomorú.

Szomorún szól az endrődi nagy harang.
Sírva húzza három fehér vadgalamb.
Vernek rajta szívfájdító éneket:
„Visznek. Lányok, fiúk, Isten veletek.”

Fűzfa ága rezdül

Fűzfa ága rezdül
Lombhaján keresztül
Égi kék szítál.
Árnyékába fekszem
Álmatag szívemben
Tűző nyár zihál
Arany heve forral
Mintha édes borral
Ittasulna vér.
Heves tüze éget
Mint ha húcsú véget
Két aik összeér.

Ifj. Paróczai Gergely

Megalakul a Körös Rt.

Gyomaendrőd városában sokan vannak, de az elszármazottak között is, akik hittel és bizakodással adakoztak alapítványunk, a Kisréti Gyógyszállóért Alapítvány javára éveken át. Ugye emlékeznek még, az önkormányzati lapban hónapról-hónapra megjelenő hírre, amiben közzétettük az adakozók nevét. E hír élén mindig az állott: Köszönjük a hitet, köszönjük a bizalmat!

És most több mint négy év távolából elmondhatjuk együtt gyomaendrődiek, hogy nem volt hiábavaló a fáradozásunk, a munkánk. Pedig a helyi és megyei sajtó olykor hol csendesebb, hol hangosabb gúnyolódással kísérté munkánkat.

Az alapítvány több mint húszmillió forinttal tette lehetővé, hogy rövidesen, még e hónapban, megkezdődik a részvények jegyzése.

Az Állami Értékpapír és Tőzsdéfelügyelet 20.256/95. számú határozatával engedélyezte, hogy a részvénytársaság megalapítása céljából részvényeket bocsássunk ki.

Külön is ún. szórólapokkal bekopogtatunk majd minden házhoz: Vásároljon részvényt! A megalakuló részvénytársaságneve: KÖRÖS TERMÁL HOTEL RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. Egyenlőre 18 millió forint alaptőkét irányoztunk elő, de minden túljegyzést elfogadunk.

A részvény birtokosa egy-

szersmind tagja a részvénytársaságnak, ennek az ígéretes vállalkozásnak. A részvény eladható, örökölhető, értékes vagyont.

A jegyzés június 26.-án reggel 9 órakor kezdődik a Kirendeltség Fő út 2. sz. épületében a Kisréti Gyógyszállóért Alapítvány irodájában. Minden nap 9-től 11-ig és délután kettőtől négyig. Pénteken csak délelőtt! Minden felvilágosítást az irodában megadunk!

Még egy fontos információ: Aki 100.000,- Forintot, vagy e felett jegyez, azok elsőbbségi részvénytulajdonosok lesznek és különleges jogok, kedvezmények illetik meg őket.

Császár Ferenc

Határ Győző:

Másodszor esik el

*Majd! Földnek millióm keresztjén csüggök én
de most - e kinkereszt a nagy a földi ktn*

*melynek éle-súlya rogyó vállamba vág
s centúrió korbácsa szól: tovább tovább*

*ma végtelenség mi máskor futamat
de földreverte bár - megjáróm utamat*

*Jeruzsálem derül meggyötretésem
kavicsra koppanó kiverző térdemen*

*de lennem példa lennem élő intelem:
aláfeszültnöm és megemelintem*

*kolonc keresztemet ki vélem billegett
bogármuji embervállamon s viszem legott*

*tünnöm holott vonom - s keresztet elhalad
leköpjének - s hogy vélem gyalázkodjanak*

*de ő - bűnökért Váltság: én - elvételtem
s ezért az ütlegnek is üdvözlegy legyen*

*Majd! Földnek millióm keresztjén csüggök én
de most - e kinkereszt a nagy a földi ktn.*

(A vers most jelenik meg nyomtatásban.)

Iványi Mária:

Alszik a falu

**Feljött a vén hold a nyári égre,
Benéz ragyogva minden ablakon.
Ezüst sugára pihen remegve
A napsütötte fáradt arcokon**

**Fürtösvirágú akácfa ágán
Kaszák pengéjén megcsillan a fény,
Tömött kalászu kékék súlyától
Roskad a szérún egy rakott szekér.**

**Ablak párkányán, cserépedényben
Tarkán virít a sokszínű virág:
Piros pipacs, meg kék búzaszékfü
Harangvirág, meg lila szarkaláb.**

**A kerti fákon sárgul az alma,
A bódiszilva hamvasan ragyog.
Parányi vályú tükrös vizében
Még mártóznak a fénylő csillagok.**

**Tücsök zenél a selyem mezőkön,
Kutyák ugatnak, mégis nagy a csend.
Alszik a falu, fáradtan mélyen,
Vigyázza álmát Urunk odafent.**

MINT A VÍZCSEPPEK A KÖVET...

Beszélgetés Határ Győzőné Prágai Piroskával

Határ Győző Londonban élő Kossuth díjas író, filozófus, városunk díszpolgára 1995. június 11-én hazalátogatott Gyomaendrődre. A híres író elkísérte felesége, Prágai Piroska is. Vele készült a beszélgetés.

- Határ Győzőné - Prágai Piroska. Melyik a hangsúlyosabb?
- Egyformán hangsúlyos. A Határ Győzőné azért hangsúlyos, mert tudom, mi lenne belőlem, ha nem a Győző felesége lennék. Az életem meghatározója a Győző. A Prágai Piroska pedig azért fontos, mert én is egy kis alkotó munkával hozzá tudok járulni a kettőnk munkájához. Prágai Piroska voltam, amikor festészetet tanultam, és elkezdtem a Dési Huber körbe járni. Akkor úgy írtam alá a szénfestményeimet: Prágai Piroska. Ez én voltam. Aztán amikor Határ Győzőné lettem, megváltoztak a dolgok. Prágai Piroska akármilyen kis dudás volt, két dudás, ugye egy csárdában nem fér el. Eleinte tehát le kellett mondanom arról, hogy Prágai Piroska legyek. De aztán elkezdtem Győzőt alakítani - persze, csak úgy, mint a vízcseppek a követ.

- Milyen munkahelyeken dolgoztál?
- Magyarországon 1956 előtt, mielőtt Győzővel kimentünk nyugatra, a MÁV-nál voltam anyagkönyvelő. Akkor is, később is, szerettem volna tanulni, de Győző nem vállalhata, hogy az élet kezdetén egy diák legyen a felesége. Úgyhogy pincérnek mentem. A vendéglátóipar után hat évvel nyugaton is anyagkönyvelő lehettem. Majd egy nagyon híres porcelángyárban a pénzügyi igazgatónak voltam az asszisztense. De sajnos, a japán porcelán a piacon eredményesebb volt, a vállalatom feloszlott. Azt hittem, vége a világnak, mert már az ötven felé közeledtem. De akkor elkerültem egy könyvvelti közösséghez. Sajnos, olyan munkát, ami után nyugdíj van, csak kilenc évig végezhettem, úgyhogy nem nagyon sok a nyugdíjam.

- Család?
- Magyarországon három öcsém van. Én tizenhét éves voltam, amikor először férjhez mentem. 1944 decemberében összeházasodtunk, 1945 novemberében megszületett a lányom, aki most Luxemburgban él, egy nagyon kedves olasz bankár a férje, két gyönyörű gyereke van. Ez az én első házasságom nem tartott sokáig. A Győzővel való házasságomból gyereke nem született.

- Sok éven keresztül a férjed munkásságát a magyar közönség nem ismerte. Majd hirtelen az egész ország felkapta Határ Győző nevét. Hogy élte ezt meg a feleség?

- Nékem ez azt jelentette, hogy láttam, milyen sokat jelent ez Győzőnek. Ez volt az én boldogságom. Győző ugyanis a mai napig Londonban nagyon el tud szerencsétlenedni, olyan a lelki alkata. Minek is ír, senkit nem érdekel, semmi visszhangja nincs az írásainak - ilyeneket mond.

- Egy ilyen itthoni látogatás jelenti a feltöltődést?
- Igen. Győző Londonban nagyon sokat beszél a gyerekkoráról, Gyomáról. Tudtam, hogy az neki nagy élmény lesz, ha ő ide visszajön. Látszott az író-olvasó találkozón, hogy nagyon elrészgyönyörű. Érezte a hallgatók felől sugárzó szeretetet. Ez most sokkal inkább így volt, mint az első látogatásunkkor.

- Születtek Hozzád írt Határ Győző versek?

- Igen, sok. Attól kezdve, hogy 1956 áprilisában meglátott a szegedi vonaton és kiszemelt magának. Pár héten belül már jött is a születésnap ajándék: (1927 április 28-án születtem) egy szürke táská, benne ezüst karkötő, a karkötőben összetekerve egy versciklus.

- Hogy telnek a hétköznapijaitok Londonban?
- Szépen, békésen, munkásan. A hét hat napján mind a ketten otthon dolgozunk, - Győző a maga szobájában, én az enyémben. Győző a kávéfelelős. A Határ-eszpresszó ma már híres, a tévében is volt sokszor. Egy szép kis szobában van egy olasz gépünk, karos kávéfőző. Ezen Győző 11-kor csinál egy kávé, s behozza nekem. Én nem zavarom őt. 12 óra után csinálunk egy kis itókát. Ez Győző esetében egy meleg leves, én egy gyümölcslevest iszom. Közben megmelegítem az ebédet, megebédelünk. Ebéd után mindig elmegyünk hazulról. Testgyakorlás is ez, de embereket is kell látni. Szépen elmegyünk egy olyan városrészbe, ahol már régen jártunk. Ott keresünk egy szép épületet, egy új kiállítást. Ha nagyon rossz az idő, akkor egyenesen a British Múzeumba vesszük az irányt. Ott mindig van valami új. Ha viszont jó az idő, akkor a Temze partra megyünk. Én nagyon szeretem a természetet, Győző inkább a házakat szereti. Neki a szép homlokzat az érdekes, az utca a látnivaló. Ő építőművész is. A Műegyetemre járt, de járt a Zeneakadémiára is, Kodály-tanítvány volt. Szerzett zenét is. Kevés ilyen polihisztor van a világon.

- Te min dolgozol délelőttöként?
- Fordítom Győző munkáit. Ő mindig magyarul ír, én fordítom angolra, s úgy látszik, sikeresen, mert már volt olyan színdarabja, amit előadtak Londonban. Úgyhogy most is Prágai Piroska lettem... Tulajdonképpen már a fordítás előtt is az voltam, amikor elkezdtem verseit mondani a rendezvényeken. Győző nagyon nem szereti, ahogyan Magyarországon általában a színészek az Ő verseit mondják. Nem szereti, ha minden szó után hosszú szünet van. A szép lírikus verset - azt mondja - úgy kell előadni, mintegy Bach-zeneművet: szépen kell megszólaltatni. A hosszú magánhangzókat hosszan, a dupla mássalhangzókat duplán. Megcsengetni a szép magyar nyelvet. Mindig nagyon aggódom, hogy jó-e a munkám, jól mondom-e a verseket. Győző olyan nagytudású ember, hogy ha valami okos dolog kisikeredik belőlem, még negyven év után is csodálkozik rajta. Szeretett, mindig is szeretett engem, de a megbecsülést csak jóval később sikerült megszereznem.

- Határ Győző prózái között lehet valamit olvasni Rólád?
- Az én életrajzom dióhéjban benne van az Életút c. könyve harmadik kötetének a végén - a Függelék kezdete vagyok, ott függök-lógok az életrajza végén. Pedig hát akárhogyan is vesszük, Győző most a 81. évében, - 42 éves volt, amikor összekevertünk, - tehát idestova az élete felét velem töltötte. Ez nagyon nagy dolog. Eleinte, ha voltak is súrlódások, az évek során úgy összerázódtunk, mint egy kosár tojás. Összenőttünk. Nagyon nagy baj volna, ha akármelyikünk menne el előbb. Nem tudjuk az életet elképzelni a másik nélkül. Úgyhogy minden napot, amit együtt tölthetünk, értékelünk. Megvagyunk - és ez nem kis dolog.

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrődi Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Homokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PIT/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 8. szám

1995. augusztus

Szent István király tiszteletére

(részlet)

Középkori himnusz a XIV. századból,
Csanád Béla fordítása
az új magyar Népénektárból

*Magyar hazánk, te jó anya,
fiad dicséred ma, őt dalold,
zengjen a himnusz dallama
Hozzád, ki mindig pártfogolt.*

*Ő néked igaz fényt hozott,
fűt fényét adta át neked,
istenes törvényt alkotott,
mely üdvösségre elvezet.*

Hol vagy István király?

A honfoglalás után évszázadnyi idő kel-

lett a végleges honalapítás, államalkotás megvalósulására. A nemzeti szervezete ideje próbaidő volt a végleges megoldásig.

A pusztaszeri események utáni évek sok gonddal, bizonytalansággal, vajdázással teltek el. Hol sikerés, hol balsorsos kalandozások, pogányság, a szomszédokkal és más európai népekkel való kapcsolat megteremtése sok veszéllyel és kemény elhatározással állította szembe népünk vezetőit.

Céza fejedelem jó szándékú, de felemás megoldásai után sorszerűen szükségese volt István zseniális, haladó és határozott négyévtizedes uralkodása. Házasága nyugathoz, koronája a kereszténységhez kötötte az új államot. Belső forrongások tették veszélyessé sorsunkat, s azt még külső támadások is fokozták (Koppány 997, Gyula 1003, Ajtony 1028, II. Konrád 1031). István bölcsessége volt az a fix pont, melyen jóra fordult minden. Európa részévé lettünk.

Rendkívüli segítők voltak a nagy átalakításban, többek között: Gizella királyné, Csanád vezér, Szent Cellért és Asztrik püspökök. Szigorú, de igazságos törvényeit a vármegye rendszer útján tudta érvényesíteni. Így a törzsi életformában élőkből nemzetet és országot kovácsolt. Legszigorúbb önmagá-

hoz volt, hogy élete a keresztény uralkodók eszményképét tükrözze.

A negyvenöt vármegye élén álló ispánok a királytól származó központi akarat végrehajtói, adott esetben a nép védelmezői voltak a földesurak hatalmaskodásával szemben.

Fiát, Imrét nagy szeretettel és gondjával nevelte. Intelmei ma is a bölcs gondoskodás ragyogó példái. Törvényeit a tízparancsolat szelleme hatotta át. Ezek ma is helytállóak. Cellért püspökkel igazságos, bölcs uralkodóvá kívánta felkészíteni fiát. A fiatalon, tragikusan elhunyt trónörökös gyógyíthatatlan sebet, pótolhatatlan veszteséget, soha nem enyhülő fájdalmat hozott a királyra.

Bizonyára simább úton folytatódott volna népünk, hazánk sorsa, ha az 1038-ban meghalt királyt felkészített fia követte volna.

A magyarság szívébe zárta, az egyház szentjei közé fogadta a nomád, pogány elődeinket a kereszténységre irányító királyt.

Bár a fehérvári árokat a török feldúlta, kifosztotta, kalendos úton ránk maradt a szent Jobb, mely hazánk örök sorsát jelképezi.

Népünk évszázadok óta imába foglalja Őt, a szentet, az igazságost, a törvényhozót:

*„Ah, hol vagy magyarok
tündöklő csillaga?
Ki voltál valaha
országunk istápjja,
Hol vagy István király?
Téged magyar kíván!”*

Márton Gábor

HAJTENYI SANDOR rajza

...hogyan a

Országos Elnöksége hogyan értékelt a Horn kormány gazdasági és szociálpolitikai egy éves munkáját. Az Elnökségünk nem a választási ígéreteket, - a munkanélküliség mérséklése, a szociális

vall. Valójában a Kormány stabilizálni akar, de a várható stagnáláson kívül gazdaságpolitikájának egyetlen konkrét adatokkal alátámasztott dolgot sikerült elérnie az elmúlt 1 évben, az infláció ugrásszerű megnövekedését. A kétszeri nagy forint leértékelés, a vámpótlék bevezetése, az energiaár emelése, az ÁFA emelés mind-mind inflációt növel, és mellékhatásaiban is káros. A Pénzügyminisztérium indoklása szerint is a behozatal azért nőtt, mert a várt leértékelések miatt elővásárolták, a lakosság

Mielőtt az egészségügy néhány 1 éves eredményére rátérnénk, ismét egy gondolat erejéig idézem Horn Gyula miniszterelnök urat, a hívősvölgyi júniá-lison mondta 1994 júniusában: „Disznóság, ami ma az egészségügyben van.” Hát nézzük, mi van 1 évvel később az egészségügyben? Megállt az egészségügyi reform, ágycsökkentő programot hirdetett a Kormány, 1800 fővel bővíteni akarja a háziorvosi rendszert, de az ehhez szükséges forrást nem jelölte meg, a fogászati és szanatóriumi ellátá-

ÖNNEK JOGA VAN TUDNI...

feszültségek tompítása, antiinflációs gazdaságpolitikai vonalvezetés, az állam által érvényre juttatott szociális biztonság, társadalmi megállapodás - az elhangzott és leírt programokat kérte számon, hiszen ezeknek politikai jellegét mindenki ismeri. Tehát nem az ígéreteket, hanem az 1994. júl. 8.-iki Kormányprogram tervezetben leírtakat hasonlítjuk a megvalósított gazdaság és szociálpolitikához. Az elmúlt évet 2 időszakra lehet véleményünk szerint osztani, a Békesi és Bokros korszakra. Mindkét korszak közös jellemzője, hogy rövidtávú vélt stabilizációs intézkedések kísérletként minden hosszútávú cselekvést. A két korszak különbözik is egymástól, mégpedig abban, hogy a Békesi korszak rögtönzéseit kényszerű politikai kompromisszumok eredményeként jelenték meg, de mögöttük az eredeti kormányprogram hosszútávú ígéretei még ott kísértettek, míg a Bokros-korszak rögtönzéseit egy hisztérikus hangulatban, sietve kialakított cselekvések. Csak a költségvetési hiány rövidtávú, és formális kiküszöbölésére irányuló gazdaságpolitika ez.

Hiányzik az ipar, a mezőgazdaság, közép és hosszútávú stratégiai koncepciója, amely nélkül a privatizációt csak rosszul lehet végrehajtani.

Az a véleményünk, hogy a kormány 8 hónapi habozásai következtében és sokszor visszavont intézkedései sokkal kevesebb kárt okoztak a gazdaságnak, és az országnak, mint az utóbbi 4 hónapban nagy lendülettel életre keltett rögeszmék. Egy gazdaságpolitikát olyan bölcsességekre alapozni, mint amilyenek Bokros Lajos 25 pontjában voltak leírva, miszerint a rendszerváltást megelőző 20 évben, majd a rendszerváltás utáni 5 évben is a növekedés mindig fizetési mérleg hiányt, az egyensúly mindig stagnálást jelentett, enyhén szólva felületlen, és elhamarkodott döntésre

szintén ezen okból váltotta ki nagyobb mértékben valutakeretét. Az infláció miatt emelni kell a kamatszinteket, pedig a költségvetési hiány igazi oka elsősorban éppen a magas kamatszint (a pótköltségvetés indoklása szerint 50 milliárd forint többlet kiadás a magasabb kamat miatt). A stabilizáció megteremtésére az eddigi intézkedések hatástalannak mutatkoznak, miközben a szociális szférában bevezetett, és a lakosságot drasztikusan érintő intézkedések igazi költségvetési megtakarítást nem hoznak, és az inflációs hullám mellett óriási pangást idéznek elő. A szociálpolitika legfontosabb jellemzője, hogy nincs jövőképe. Nem gondolkodik nemzetben, így a családokat lehetetleníti el leginkább.

Az alkotmánybírói döntés számos ponton felfüggesztette a rászorultsági elvre helyezett családpolitikát: GYES, GYED, családi és várandóssági pótlék (de ezeknek az ellátásoknak a folyamatos értékvesztése jelenleg is tart, a felgyorsult infláció miatt). Ezen kívül más terhek is rakódnak a családokra, mint pld. a tandíj, a társadalombiztosítás által már nem fedezett költségek. Sajnos, egyre kevesebb gyermek születik, fogy a nemzet! Ha erre a szomorú tényre nem is figyelnek, azon csak el kellene gondolkodni a számolni tudóknak, hogy ha kevesebben leszünk, akkor a jövőben egyre kevesebb lesz a járulékfizetők száma, ki fogja a ma generációját eltartani, az értéktermelő munkáról nem is beszélve. A nyugdíjak értékvesztése is folyamatos. Mindezek eredménye, a szegények szegényebbek, a gazdagok gazdagabbak lesznek. Egyre több a kukákban turkáló guberáló ember, a koldus, és persze nő a bűncselekmények száma, romlik az emberek biztonságérzete, szélesedik a prostitúció, a hajléktalanság. Önkéntelenül is visszahallom az 1 évvel ezelőtt hetente többször elhangzó Horn Gyula ígéretet „rendbe tesszük az országot”.

sok társadalombiztosítási hozzájárulás lefaragásával a népegészségügyi következményekkel nem számolva, jelentős terheket rak fel a lakosságra, és a szakmára. Fogorvosok, egészségügyi dolgozók sokasága került egzisztenciális bizonytalanságba. Lesz-e munkahelyük, lesz-e fizetőképés kereset a szolgáltatásukra? A betegekről már nem is szólva, hiszen gyógyulási esélyeik csökkennek, az egészség megőrzés és a megelőzés manapság már el sem hangzik. A Népjóléti Minisztérium a Pénzügyminisztérium egyik főosztályává süllyedt.

Az elmúlt évben úgy kormányoztak, hogy közben társadalmi párbeszédet nem folytattak, semmibe veszik a szakmai szervezetek véleményét, az alkotmányossági kérdések pedig fel sem merülnek. A növekvő államadósság terheit a leginkább rászorulóakra akarják hárítani. Az ország ún. rendbetételei el lehetetlenítik a gyermeket vállaló családokat, a pályakezdőket, az egyetemi, és főiskolásokat, a betegeket, és a nyugdíj előtt álló munkanélkülieket. Folyamatosan csökkenek a helyi önkormányzatok lehetőségei is. Sőt szinte általánossá kezd válni az önkormányzatok súlyos válsága, zavar és zaklatottság jellemzi az oktatási hálózatot, az általános forráshiány a csőd rémével fenyeget, és nem született meg az önkormányzatokra vonatkozó csődtörvény sem. Csökkentési tendenciák mutatkoznak az igazi önállóságot növelő változások helyett. A visszatanácsosítás lassú, de biztos jelei ezek. Vagyont felélnék, hitelt vesznek fel, hogy eleget tudjanak tenni törvényi kötelezettségeiknek.

A Kereszténydemokrata Néppárt az ország sorsáért érzett politikai felelőssége tudatában tette meg értékelését a kormány 1 éves munkájáról.

Császárné Gyuricza Erva
A KDNP Országos elnöksége tagja

Ébfordulók

megválasztották a szegedi UNIVERSITAS elnökévé is. Apja Dinya Elek, anyja Dinya Ilona.

augusztus 14 : 1944 augusztus 14-én Endrődön született Németh Lajos nemzetközi FIFA játékvezető. Az 1986-os mexikói labdarúgó világbajnokságon a legtöbbet foglalkoztatott játékvezető volt. Jelenleg a Megyei Testnevelési Sporthivatalban dolgozik Békéscsabán. Apja Németh János, anyja Rácz Mónika.

augusztus 23 : 1948 augusztus 23-án Endrődön született Endrődi Szabó Ernő költő, újságíró, kritikus. Először népművelő könyvtáros volt, majd a Fővárosi Művelődési Ház munkatársa. Versei megjelentek : Jelenlét, Peremvidéken, Új Auróra, Stádium, Jászkunság c. folyóiratokban. Önálló kötetei: Lelet, Kinyitom az időt. Apja: Szabó Ernő, anyja Timár Adél.

augusztus 9 : 1923 augusztus 9-én Gyomán született Árva János színész. A Színművészeti Akadémia elvégzése után a Nemzeti Színház, 1954-59 között a Déryné színház, 1959-80 között a Madách Színház, 1980-tól nyugdíjazásáig a Népszínház tagja volt. Jászai díjas.

augusztus 13 : 1949. augusztus 13-án Endrődön született Dinya László egyetemi docens, kandidátus, tud. főigazgató helyettes. 1994-ben a Magyar Főiskolai Szövetség elnökévé választották, 1955-ben az EURASHE Európai Főiskolai Szövetség tagja lett, és még ugyanabban az évben

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

Értesítjük tagtársainkat és mindenkit, akit érdekel, hogy hagyományos Szent István napi ünnepségeinket ez évben is megtartjuk. Programunk: 9.30 órakor a szeghalmi majorettek vonulnak a Domboszög vendéglőitől a templomhoz és ott egy rövid műsort adnak. 10 órakor szentmise az endrődi templomban, 11 órakor a Déryné Művelődési Házban rövid műsor. A Tagság és a meghívottak részére álló fogadás. Ünnepi beszédet mond Császárné Gyuricza Éva, a KDNP Országos Elnökségének tagja.

Ifjúsági otthon létesül Kocsorhegyen

Régész-tábor van a kocsorhegyi iskola udvarán. Budapestről intézeti fiatalok hozzákezdtek a Knapház helyén tábori bázis, Ifjúsági Otthon létesítéséhez. Árkus Péter régész vezetésével példamutató tevékenység folyik. A munka mellett vízi túra, strandolás, kerékpártúra jelenti a szórakozást, az ismeretterjesztést.

Büszkén mondom, ilyen fiatalok is vannak! Persze, a vezetés is dicséretes.

Lapunk későbbi számában a tábor vezetője részletes ismertetést ad a táborról. Érdeklődéssel várjuk.

A Városi Művelődési Központ munkatársai értesítik Gyomaendrőd lakosságát, hogy a *Szent István napi ünnepségek* a

város közepén az Október 6 lakótelep, az Ipari Iskola és az Egyházi Iskola által határolt területen augusztus 20-án reggel 9 órától éjjelig tartanak. Minden szórakozni vágyót szeretettel vár a rendezőség.

GYOMAENDRŐDIEK ÉS HAZATELEPÜLNI VÁGYÓK!

4 szoba hallos, padlófűtéses családi ház eladó.

Gyomaendrőd, Deák u. 30.

MEGJELENT!

Timár Máté:

...és a Berettyó folyik tovább...
c. regénye.

Kapható az endrődi könyvtárban.

SPORT

Június 25.-én befejeződött a Megyei I. osztály Labdarúgó Bajnoksága. A Barátság az előkelő 5. helyet szerezte meg. Ha kicsit összpontosítottabb lett volna a játék, a dobogóra is esélyünk lett volna. Nincs szégyenkezni valónk, mert kezdettől az élbolyhoz tartoztunk.

A bajnok Tótkomlós lett, így bejutott az M.B.LI-ba. A negyedik, Gyulavári, egyetlen ponttal került elénk.

Csapatunk 30 bajnoki mérkőzésen 12 győzelmet, 11 döntetlent és 7 vereséget tudhat magáénak. Gólaránya: 40:35. 47 pontot szerzett. A nagy rivális a Gyoma FC a nyolcadik helyen végzett. Teljesítménye: 30 12 8 10 55:48 44 ponttal.

Az utolsó mérkőzés eredménye Barátság-Nagyszénás 1:1.

Az új szezonban egyesületünk második csapatot is szerepeltetni kíván a Megyei III. Osztályban.

Két értékes játékosunktól búcsúzunk: Polányi Zoltán és Juhász Zoltán befejezte a focit. Szép volt, köszönjük, fiúk! Az új szezonra jelentős erősítés történt: Halász, Illyés, Janis, Bélteki és Kocsis személyében. A fiataloknál Katona, Csikós, Téglási az új szerzemény. Sok sikert az új egyesületben!

És még egy fontos hír: Az új szezonban már ENDRŐDI BARÁTSÁG néven szerepel csapatunk.

Köszönjük a játékosok és a vezetők sikeres sorozatát. Külön köszönet Kovács Lajos elnöknek. Gratulálunk!

Márton Gábor

Cervinusz Rádió

Szarvas

Minden nap

0-24 óráig hallható

URH sávban.

95.2 MHz-en.

Gyomaendrődön is fogható!

Dombiratos, 1995. július 8.

Emlékezésre gyűlt össze a község népe, és a meghívottak. Szép hagyomány ma már, hogy július második szombatján a II. világháború áldozataira emlékeznek. A községházától gyalogosan indultunk el a temetőhöz, ahol az emlékmű áll. 10 órakor elkezdődött az ünnepség, amelyet Nádházi László jegyző úr nyitott meg, majd sorra következtek az ünnepi beszédek. Elsőnek Tóth Sándor országgyűlési képviselő beszélt, majd Őt követték sorra Szilágyi Menyhért a Megyei Tanácsnoka, Karacs Istvánné a Munkáspárt KB elnökségi tagja, és Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő a KDNP Országos Választmányának elnöke. Őt idézzük, aki egy régi - talán már elfeledett - katona dallal kezdte ünnepi megemlékezését:

*„Nem lesz egy tenyérnyi zöld sem
püsztá síromon,
elesett katonák teste lesz a vánkosom,
ahová fognak tenni,
síromra nem borul senki,
senki aki él!*

*Tavasza sem fakaszt rám zöldet,
szétfújja rólam a földet,
messze, majd a szél!”*

- szól a katonanóta, a honi földön,

vagy a hazától távol, idegen mezőkön elesettekről, a háború jel alatt, vagy jeltelen sírjaiban nyugvó áldozatairól.

„Életteli egészséges emberek, akik a hazával az ajkukon, a hazáért a lelkükben, máig nem tisztázott célokért távoztak a halálba, s a szörnyű véradózatuk évekig még az emlékezés

kegyeletét sem érdemlehetette ki.

Öt éve egyre több világháborús emlékművet állítanak szerte az országban. Néma kövek, kopjafák, keresztok, márvány obeliszkok, tört oszlopok. Emlékművek! Az utókor emlékezése. Emlékezése a múltnak, tudása a történeteknek, jelzései annak is - mikor váltunk hontalanná a történelemben, a lélek mezőin, amelyeknek fájdalommal övezett tövises útjait önvéréinkhez tartozó holttestek borítják. **Negyven évig ki gondolhatott erre?**

Negyven évig ki mert volna a kegyeletnek emlékművet állítani? Mi valamennyien - a bűnös nemzet - csak lehajtott fejjel, lesütött szemmel járhattunk, még legbensőnkben is csak lopva, félve emlékezhettünk. Ami volt, annak más távlatot ad a halál. **A halál átértékeli az életet, az emlékezés a halált.** Iszonyú, de mégis megnyugtató mondatok, mert

badzságra, nemzetünk százados harcaira. Az áldozat mindent áthat, életet és történelmet, gondolatot ébereszt, megállásra készítet, a katonahalott megbékélésre, kézfogásra int. Figyelmeztet feladatunkra: küzdeni, erőnk szerint a legnemesbekerül, előttünk egy nemzet sorsa áll.

Az emlékezés gyertyái értünk is, nekünk is lobognak. Kicsi tinibolygó, de

határozott fények, intő jelek: Élők, nem feledjétek, a hőseket el ne feledjétek, a hazáért tenni mindig készek legyetek! Békében éljétek!

A mai napon értük is imádkozunk az emlékezés úrnapi rózsaszirma az ő porukra is hull, a harang értük is szól. Adj Uram örök nyugodalmat nekik, s add meg nekünk, az élőknek az áldozat megértését, s add meg nekünk a megbocsátó szereteteit!

Az ünnepi beszédek elhangzása után a helybeli általános iskola növendékei tartottak ünnepi műsort az egybegyűlteknek. A megemlékezést a koszorúzás zárta le. 15 szervezet közöttük a KDNP Országos és Békés Megyei Elnöksége hozta el a kegyelet koszorúit, s számosan, a lakosok közül is virágokkal borították az emlékmű talpazatát.

Dr. Sárosi Tibor
tag

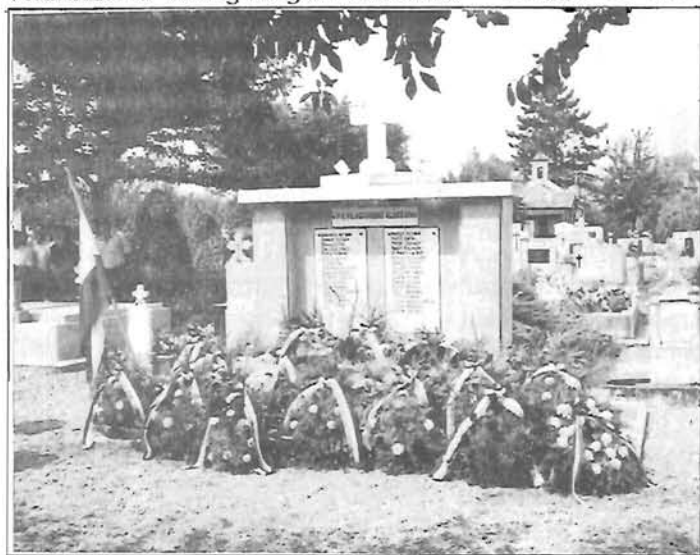

Az áldozatból egyszer virág fakad

felcsillantja a reményt, az áldozatból egyszer virág fakad, a visszatekintés idején az emlékezésnél felragyog a szívárvány. De minden emlékezésben felragyog! Tudunk-e igazán emlékezni? Feketébe öltözött idős asszonyok virággal az emlékművek előtt ma is keserű, fájó szorítást éreznek a torukban, hideg késszúrást a szívükben.

Emlékművek a hőseknek, emlékművek az emlékezetnek, emlékművek az élőknek.

Igen emlékművek az élőknek! Élők! Ne feledjétek! Az áldozatok emlékművénél gondoljatok a szá-

Néhány ünnep augusztus folyamán:

- augusztus 14. Szent Maximilian Kolbe pap, aki
Auschwitzban önként vállalta a halált egy rab-
társa helyett
- augusztus 15. Nagyboldogasszony
- augusztus 20. Szent István király

Ünnepi hangverseny az endrődi Római Katolikus templomban

1995. június 30-án jótékonyági hangverseny volt templomunkban.

Igéretesen szép zenei műsornak voltunk a városmányosai azon a szombat estén. Az előadók neve volt a garancia arra, hogy európai színvonalú előadásban lesz részünk. Orgonán dr. Bottkáné Égető Mária játszott, és kísérte Frankó Tünde operaénekes énekét, valamint Nagy Ferenc hegedűjátékát.

Az orgona konstrukciója meghatározta a művek összeállítását. Lány, olaszos hangzása miatt a barokkosabb tónusú mű kerülhetett előtérbe.

Égető Mária orgonaművész nyitó precludiumja (előjátéka) erőteljesen prezentálta a művész és az orgona összhangját. A következő két műsorszám Nagy Ferenc hegedűjátéka volt, orgonakísérettel. (Édesanyja révén - aki endrődi születésű, - így ő is „hazajött” ez ünnepi alkalomra.) Liraian szép volt a Pergolesi hegedűverseny-szám, míg az Improtu a virtuozitást helyezte előtérbe. Nagy Ferenc most végezte Békéscsabán a Zenei Szak-középiskolai tanulmányait, de máris előlegezhető számára a „művész” jelző. A következő műsorszám előadója Frankó Tünde opera énekes, a Magyar Állami Operaház magánénekes volt. Több szerepében látva - a televízió jóvoltából - már nagyon vártuk, hogy élőben halljuk, és gyönyörködhesünk csodálatosan szép és drámaian erős szoprán hangjában. Törekeny alkutú nőt és hatalmas hangterjedelemmel rendelkező művészt ismerhetünk meg. Itt kell megköszönni a Polgármester Úr fáradozását a szervezésben, mivel Frankó Tünde a leánya.

Az előadott művek címének felsorolása nem szükséges, mert amit hallhattunk, az összességében volt teljes a pianó-tól a forte-ig.

Minden előadott énekszámot a publikum vastapsal jutalmazott. Hála és köszönet a közreműködőknek az emlékezetesen szép estéért. A jótékonyági hangversenyen kb. 250-en voltak jelen és a bevétel 45.500,- Ft volt. Terveink szerint hűtőszekrényt veszünk érte az iskola konyhájára.

Toth Mihály
kántor

Az iskoláról

Iskolánk építése a befejezéshez közeledik. Mire e lap a kedves Olvasó kezébe kerül, addigra már elkezdődik a belső átadás.

Még mindig kérnénk (reméljük, hogy már nem sokáig kell) segítséget.

Ahhoz, hogy működési engedélyt kapjon augusztus folyamán az iskola, kell járda, és kerítés is.

250 méter kerítést kell építenünk, ami igen sokba kerül, és erre már nincs erőforrás. Egy méter 3200 Ft-ba kerül. Jó lenne, ha mindannyian vállalnánk, hogy néhány métert jelképesen megvásárolunk.

Kérnénk továbbá cserepes virágokat. Bizonyára több helyen vannak olyan nagy virágok (filodendron, pálma, leander, stb.) melyek már „kinőtték” a lakást. Kérnénk hosszú, lefűgő virágokat is az iskola aulájába

(aszparágusz, futó filodendron, stb.)

Terveink szerint iskola szentelő (avató) ünnepség jövőre lenne a millicentenáriumi városi ünnepség részeként. Az idén szeptemberben csak egy egyszerű évnyitót tartunk.

Az emléktáblát is jövőre avatjuk fel és függesztjük ki, mert még addig lesznek nevek, melyeket rá kell írunk.

Köszönjük az adományokat és a segítséget az alábbiaknak:

Emléktábla

Bramac gyár
Buti László vállalkozó
endrődi Öltáregylet
Gyomendrődi város Önkormányzata,
hajdani gyomai és endrődi polgárok
Kireke in Not Östpriesterhilfe e.V.
Máltai Szeretetszolgálat
Szent Gellért Egyházi Könyvtár
Ujházi Ernő Bezső és neje
Papp Piroska Ágnes
Vaszkó András és neje Penna Pauline
Wedissner család

Iskolakönyvtár részére most is kaptunk könyvadományokat, hálásan köszönjük.

Iványi László
plébános

Mélyek a gyökerek...

Apáról fiára, Anyáról lányára...

Az Alföld szülőttei, a Körös partjáról valók, de több évtizede fővárosi lakosok. Jó endrődi szívük vissza-vissza húzza a család apraját-nagyját, hál Istennek mélyek a gyökerek...

A Kiszely család otthonából csodálatos a panoráma: A budai hegyoldalból látható a főváros. Igen, róluk lesz szó, a Kiszely családról, ahol itt él együtt, de mégis külön 3 generáció. A beszélgetés során előkerül sok-sok múltat idéző fénykép, családi irat, emlék, amelyekből egy-egy másolat különös ritkaságnak számít. Meghívó levél, 1767-ben íródott. Ezzel a levéllel költözött Endrődre Kis Kovács Viktória őse családjával, Szuhakállóról. A község akkori bírása, mint kovács mestert hívta meg a község szolgálatára. Földbirtokot, házat, kovácsműhelyt biztosítottak számára. A mesterség apáról fiúra szállt... „apám és legidősebb bátyám is kovács mester volt” emlékezik, egy pillanatra távolba révedő szemmel Viktória asszony, aki 1947-ben lett Kiszely Lajos felesége.

Lajos most szóal meg, és elmondja, hogy a Napkeleti utca 3-ban született, Mikulás napján. Sajnos alig 3 évesen Margit nővérével együtt árván maradtak, édesanyjuk Fülöp Veronika hirtelen meghalt. A gyász elteltével édesapjuk újra megnősült és megkezdődött az „Édes” nélküli életük, sok-sok bánattal...

A régi iratok között találtam meg Lajos leckekönyvét, mind a 6 osztályt kitűnő eredménnyel végezte el. Szívesen időzött a szemem a tanítók nevein. Dénes Izra, áldott emlékü tanító úr, - aki még engem is tanított, - megkereste Lajos apját és kérte, hogy taníttassa tovább, mert jöfejú a gyerek. De sajnos, nem lehetett... Így a kamaszéveket a katonai bevonulásig, 41-ig az ács-kőműves édesapjával, tanyák, házak, gazdasági épületek, télen kemencék, szánok, szövöszékek építésével, készítésével töltötte el. A munka mellett állandóan tanult, így sikerült elvégeznie a 4 polgárit.

A háborúból, mint hadifogoly, malárián érkezt haza. Ismét dolgozott és tanult, a Békéscsabai Vásárhelyi Pál Híó és Vízmuépítési Technikumban. Gyulán, Orosházán, Betettyóújfalu és Vésztón dolgozott. Szakmájában igen igényes volt, és hamarosan irányító beosztásba került.

A család 1960-ban, egy őszi napon, Budapestre költözött, a két kis leány, Mária 9, Kati 7 éves volt. Itt is folytatódott

dott a kemény munka. Lajos élete legszebb munkájaként emlegeti a Ferihegyi gyorsforgalmi út átvágási munkáit, és a Gellért-hegy gyomrában épült 2 nagy ivóvíztárolót. Újtásait és szorgalmát bronz, ezüst és arany kitüntetések fémjelzik. Párás szemmel emlékezik vissza édesapja temetésére, és az ezt követő családi eseményekre, amikor a Sugár utcai házban végképp elmúlt a gyermekkori és ifjúkori emlékekkel együtt sok minden...

A mindig fáradhatatlan Viktória asszony segít az emlékek között tovább kutatni, újabb fényképek kerülnek elő. Két szép gyermeklány elsőáldozói, majd menyasszonyi képeik jelzik az idő múlását. A gyermekek felnöttek, akik Endrődön születtek, de már a fővárosban nevelkedtek fel. Ők is mind a ketten Istenáldotta tehetségek. Az Iparművészeti Gimnáziumban érettségiztek. Mária 3 gyermekére és férjére a legbüszkébb, „ők az én sikereim” - mondja. De a lényéből szinte árad a művészekre oly jellemző tiszta sugár. Belső építész, jelenleg a Magyar Alkotó Művészek Országos Egyesületében iparművész titkár. Korábban tervező irodában, majd az Iparművészeti Vállalatnál dolgozott. Több pályamű nyertese. Szívesen említi munkái között az Ajkai Üvegyár bemutatótermét, a rajkai vendégházat...

Kati üvegtervező iparművész és egy 4 éves fiú ikerpár boldog, de elfoglalt édesanyja. Első munkája a Hilton Szálló bárjának díszüveg bejárati ajtaja volt. Később

ötös iparművészekkel együtt lámpákat, díszüvegeket, ragasztott tükröfalakat és más művészeti üvegmunkákat készített az Átrium Hyatt, Béke és Siófoki Európa szállóban.

Viktória asszony megmutatta az elmúlt 4 év „termését,” festményeit. 91-ben láttam utoljára képeit és szötteit a Patáki Művelődési házban rendezett kiállításon, amelyet Csévy Lajos szobrászművész és Timár Máté író nyitottak meg. Viktória képeit Csévy Lajos és Buna Konstantin festőművész zsűrizte.

Viktória képeiről a Körösök változatos szépsége, a Fazekas-zug, a Kisszabó fűzfás zeg-zugai, Csudaballa tűzokjai, az endrődi templomunk, a Selyem és Sugár utcai családi fészek láthatók, még sorolhatnám hosszan az ismerős házakat, tájakat, virágcsendéleteket. Ezt látni kell! Szín- és érzelmgazdagság árad képeiről, és szötteiséről. Két leánya diplomás művész, 5 unokájából a egyetlen leány a napokban tett felvételi vizsgát a Képzőművészeti Főiskolára. Így száll anyáról - lányára az Istenáldotta tehetség.

Szép délutánt töltöttem a budai házban élő 3 generációs család körében, ahol sugárzott a béke és a nyugalom, ahol nemcsak gondolkodnak a szülői földre, hanem azon dolgoznak, hogy felújítsák az endrődi Sugár utcai házukat, hiszen mindnyájan szívesen jönnek haza a Körös partjára. Érdemes a fáradhatatlan nagyapának és nagymamának az unokáért dolgozni, de saját örömeiket is megtalálják otthon, Endrődön.

Császárné Gyuricza Éva

GONDOLATOK GYOMAENDRÓD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ÁLTAL KÖZZÉTETT HELYI ADÓ TERVEZETEKHEZ

„Adó volt, adó van, adó lesz...”

Az Önkormányzatnak a helyi adótervezetek szeptember 11.-én közmeghallgatáson kívánja a lakossággal megtárgyalni. Ezért olvasóinkkal ismertetni kívánjuk az adótörvény tervezet leglényegesebb vonásait, valamint az erről alkotott véleményünket.

Aki a magyar valóságot éli nap-mint nap tapasztalhatja, hogy országszerte szinte minden önkormányzat tetten érhető válsággal küzd. Így lehet ez városunkban is, hiszen a közzétett helyi adó tervezetek szinte minden adóztatható lehetőséget ki akarnak aknázni, hogy bevételeiket növeljék.

Sajnálatos, de igaz, hogy az önkormányzatoknak a megnövekedett feladataikhoz képest nemhogy nőne, inkább csökken a költségvetésből származó bevételi forrásuk, nem is szólva a reál értékvesztésről. A pénzügyi és finanszírozási ellehetetlenülés elkerülésére, így első lépésként a bevételek növelése kínálkozik, mint lehetőség. Erről szól városunk adóemelési tervezete is. Mielőtt ennek véleményezésére rátérünk, néhány gondolatot el szeretnénk mondani, nem mintha ezek újak lennének, hanem mert szorosan a tárgyhoz kapcsolódnak.

Jó lett volna olvasni néhány szám-szerű adatot arról, hogy hogyan is gazdálkodik az önkormányzat a rábírt vagyonnal, mert a gazdálkodás is lehet bevételi forrás, ha jól csinálják. Az adófizetők joggal szeretnék tudni, hogy az általuk befizetett és a költségvetésből kapott pénzeket mire fordítják? Vagy azt is jó lett volna olvasni, még az adómódosítási tervezetek előtt, hogy ha a tervezet életbe lép, akkor az mennyi bevételi többletet jelent, és egyáltalán mire elég?

Más újságokból olvashatjuk, hogy az önkormányzatok anyagi függősége nő, mert hitel felvételre, vagyonfelélésre vannak kárhoztatva azért, hogy a törvény szabta kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni. Az összeomlóban lévő címzett és céltámogatási rendszer, vagy a kormány be nem váltott ígérete vajon hogyan érintik városunk gazdálkodását? A gazdálkodás kiszámíthatóságának csökkenése

hogyan jelentkezik városunk költségvetésében? Ezeknek a kérdéseknek megválaszolására jó alkalom lesz a szept. 11.-iki közmeghallgatás, és úgy véljük, hogy az adóemelési elképzelések valóra váltásához elengedhetetlenek.

Most pedig lássunk néhány adónemet, a fizetendő adót, hogy olvasóink jobban megérthessék a változásokat. A tervezett helyi adónemek:

Építményadó: Gazdasági épület, műhely, üzlet, raktár, pince, üdülő, vagyis a nem lakás céljára szolgáló épületek után fizetendő adó, ha a belmagasság legalább 1.9 m. Az adó mértéke 30 m²-ig 100 Ft/m, 31-45 m²-ig 120 Ft/m², 45 m² felett 150 Ft/m². **Nem kell építményadót fizetni az állat és növénytermesztés céljára használt épületek után.** Ha a magánszemély beruházást hajt végre, bizonyos megkötésekkel levonható az az összeg, amit elosztó és vezetékrendszerek, belvíz, csapadék, szennyvíz, villamos energia, gáz, telefon, út, járda építésére fordított.

Telekadó: Amelyet belterületen be nem épített föld után kell fizetni. Az adó mértéke beépítetlen lakótelek esetében a teljes közművesítés esetén 10 Ft/m². Részlegesen közművesített terület esetében 7 Ft/m². Közmű nélküli terület adója 5 Ft/m². Beépítetlen üdülőtelek egységesen 25 Ft/m². Egyéb belterületi telek esetén 1.5 Ft/m². Jogi személy 20 Ft/m² adót fizet.

Magánszemélyek kommunális adója: ez a házádól. Fizetni kell a lakás, építmény, társasház, ikerház tulajdonosának, vagy nem magán személy tulajdonában lévő lakás bérletjének, illetve vagyonérték jog jogosultjának. Ha a magánszemély által végrehajtott beruházás (közmű, víz, telefon stb.) összege több mint az éves házádó, akkor az négy naptári éven át levonható az adóból. Az adó mértékére a javaslat 4 változatot is ismertet, melyikből most egyet közlünk: 60 m² alatt 1,200 Ft/lakás, 61-120 m²-ig 1,800

Ft/lakás 120-150 m²-ig 2,400 Ft/lakás 150 m² felett 3,000 Ft/lakás. A Fő út teljes hossza mentén lévő lakások, lakbérletek egységesen 3,000 Ft adót fizetnek. E szerint a változat szerint ahol kukás szállítási lehetőség biztosítva van, a fizetendő adó mértéke 20%-kal emelt mértékűre javasolt. A külterületen (tanyán) lévő házak a fenti adó 50%-át fizetik. A pénzügyi bizottság építési övezeti besorolás szerinti adózást javasol, ami azt jelenti, hogy az adó 1,200 Ft-tól 3,000 Ft/lakás között alakulna. A javaslatban szereplő 4 változat lényegesen nem tér el egymástól. Ha az adózó szociális körülményei indokolják, akkor fizetési halasztást, vagy részletfizetést kérhet.

Vállalkozók kommunális adója: Ezt az adót azoknak kell fizetni, akiknek az évi nettó árbevételük az 500 ezer forintot nem haladják meg. Az adó alapja a korrigált statisztikai állományi létszám. Mértéke 2,000 Ft/fő/év. Az évközi adóelőleget az adóév december 20-ig a várható éves adó 90%-nak megfelelő összegre ki kell egészíteni. A magánszemély kérelmére az adó mérsékelhető, vagy elengedhető, amennyiben annak megfizetése a megélhetését súlyosan veszélyezteti.

Idegenforgalmi adó: Kereskedelmi és fizető-vendéglátó szálláshelyeken üdülőkben, hétvégi házakban, kempingekben, csónakházakban, horgásztanyákon, illetve az üdülés céljára bére adott vagy ingyenesen átadott helyiségekben egy vendégéjszakát meghaladóan idegenforgalmi adó fizetendő, annak a magánszemélynek, aki nem állandó lakos. Az adó beszedésére kötelezett a szállásadó. Adómentességet élvez, aki 18. életévét nem töltötte be, továbbá az, aki 70. életévét betöltötte. Az adó mértéke külföldi esetén 100 Ft/nap, belföldi esetben 50 Ft/nap. Az adó alapja a megkezdett második és további vendégéjszakák száma. Az idegenforgalmi adót a szállásadó akkor is köteles befizetni, ha annak beszedését elmulasztotta. A bejelentési kötelezettség pedig 15 napon belül áll fenn a jegyző felé.

Folytatás a 9. oldalon

- Eddig, ha Téged kerestelek, Dezső, be kell vallanom, ez mindig valami jótékonyági rendezvényre adott tombolatárgyért történt. Az ENCI felől „támadtam” és fogalmam sem volt, hogy ez az üzem ilyen nagy! Mióta vagy vállalkozó és mik voltak az idáig vezető utad állomásai?

- Gimnáziumi érettségi után megszerzem a szakmunkás bizonyítványt, majd eredményesen elvégeztem a Faipari Technikumot, végül a Könnyűipari Főiskola üzemszervezési tagozatát. 13 évig a Fa- és Építőipari Vállalatnál dolgoztam. Kezdetben technikusként, aztán művezetőként, később főművezető lettem. Ezután átmentem a Béke Tsz. melléküzemágaként működő asztalos részlegbe, tulajdonképpen ez volt a mostani Körös Bútoripari Kft elődje. Az első évben 4 millió forint árbevételt tudtunk felmutatni, amikor eljöttem, a Körös Kft a LIGNO Kft-vel együttesen 200 millió Ft-ra tudta ezt növelni.

- E szerint a Kft rendkívüli mértékben fejlődött, és gondolom ebben személy szerint Neked is részed volt. Miért jöttél el mégis?

- Értékesítési területen nem tudtam közös nevezőre jutni a német partnerrel, aki mind hatékonyabb piackeresésre, kereskedelemre ösztökölt bennünket, figyelmen kívül hagyva, hogy termékeink nem az átlag magyar pénztárcájához „szabottak”, nem utolsó sorban azért, mert volt egy osztrák cég is, és a készárut később Németországba, majd Ausztriába, végül értékesítésre ide visszazállította. Ez a fél Európán keresztüli utaztatás, vám eljárások stb. nyilvánvalóan nem tette olcsóbbá az amúgy is drága terméket.

Amikor az osztrák cég is ájtott kis házámba, riválist, versenytársat teremtve ezzel saját érdekelttségén belül, ugyanazokkal az áru fűlésegekkel, akkor betelt a pohár, beadtam felmondásomat. Ez 92 novemberében volt, de végül csak 93 februárjában tudtam megválni a cégtől, és az év augusztusában létrehoztuk Buti Lacival - akinek akkor már megvolt a Tüzép telepe - a BONITA Kft-t, melynek neve is a két család gyermekeinek keresztnévéből adódott: Boglárka, Nikoła és Attila. Előbb csak az ENCI buszgarázsát vettük meg, itt kezdtünk dolgozni, de ezt elég hamar kinőtük. Így a Laci Tüzép telepén építettünk egy fűrészüzemet, itt pedig egy szerelő és egy felületkezelő műhelyt. Így ez az üzem együtt teljesen komplett, a rönkfától a késztermékig, sőt annak értékesítéséig minden ügyszólván „házon belül” történik.

Bemutatjuk..
**NÉMETH DEZSŐ
VÁLLALKOZÓT,
A BONITA KFT.
TÁRS-
TULAJDONOSÁT**

- Ez nagyon okos, életképes ötlet volt, hisz így ellentétben az előző munkahelyeddel, ki tudtok iktatni jó néhány „árrést” amik mind drágítanak termékeiteket

- Ez így is van. Szerencsére nem is

panaszkozhatunk, nincsenek piaci gondjaink.

- Milyen termékek gyártásával foglalkoztok, hol találkozhatunk velük, és milyen márkanéven?

- Nyílászárókat az ország bármelyik részén BONITA márkanéven forgalmazzuk. Az értékesítés, piackutatás, kereskedelem, ez a Laci „asztala”, de hála Istennek, teljes kapacitásunkat le is köti, annak ellenére, hogy idén jelentős mértékben létszámot is növeltünk.

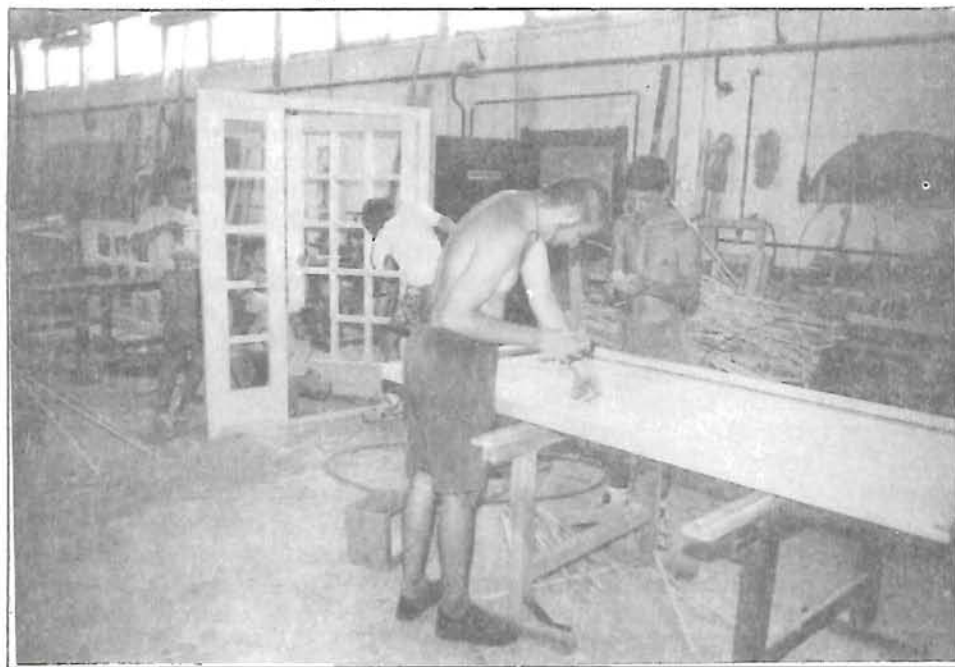
- Meg tudnád határozni az éves árbevételi forgalmatokat?

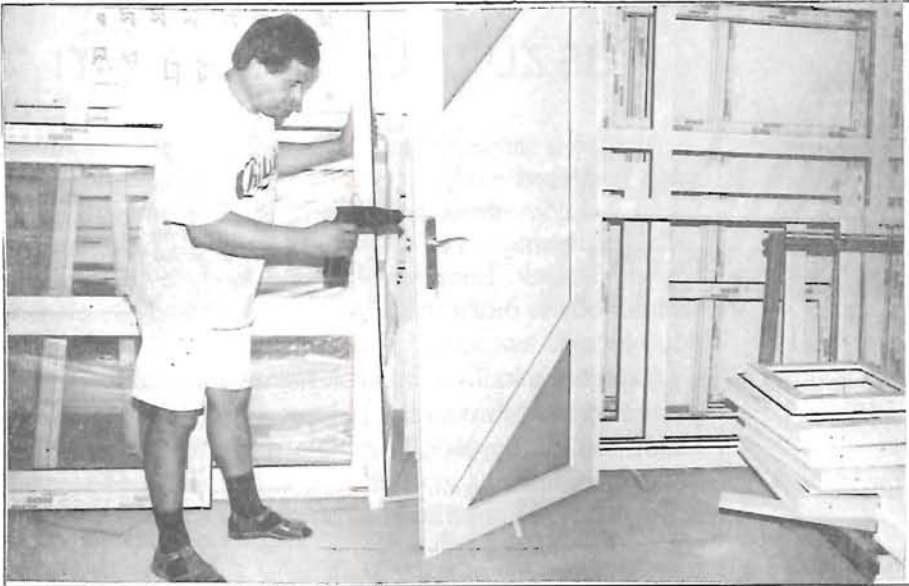
- Igen. Tavaly kb. 20-25-en voltunk az ipari tanulókkal együtt - mert tanulókat is képezünk, - így megközelítőleg 40 millió árbevételt tudtunk felmutatni. Az idén már negyven embernek tudtunk munkát adni és 70 millió Ft-nyi árbevételre számítunk. Ezen kívül nekem külön is van egy saját vállalkozásom, ebben további 5 embert foglalkoztatok. Műanyag nyílászárókat gyártunk egy speciális német technológiával, a hozzá szükséges gépeket is Németországból hoztam. Az anyagot is onnan importáljuk, itt csak a gyártás folyik, és az értékesítést végezzük.

- Rendkívül mutatósak és praktikusak ezek az ajtók, ablakok. Eddig ilyen Svédországban láttam, ahol köztudottan magas a lakáskultúra és az esztétikai szempontok mellett hangsúlyozottan szerepet kapnak a célszerűség, könnyen kezelhetőség, tartósság. Drágábbak ezek a hagyományos nyílászáróknál?

- Igen, mintegy 25%-kal. De ennyivel többet is „tudnak”. Jobban szigetel, nem vetemedik meg, nem kell festeni, ami szintén nem elhanyagolható tényező a mai festékárak mellett, és sorolhatnám előnyeiket. Egyszóval megtérül a többletkiadás. Ezeket csak megrendelésre gyártjuk, nálunk ennek nem volt hagyománya, így kezdetben sokkal több pénzt és energiát kellett áldozni hirdetésekre, reklámra. Szerencsére most már elmondhatom, hogy folyamatosan tud dolgozni az 5 emberem is. Eddigi legnagyobb megrendelésünk Budapesten a Keresztény Iskola-testvérek Egyházi Iskolája volt. Most dolgozunk a SIKER GMK-nak, az új gyomai gyógyszerártnak itt helyben, Békéscsabára a Daganatos Gyermekekért Alapítvány részére egy épülő pihenőház műanyag nyílászáróit is nálunk rendelték meg. Az összes asztalos munkát pedig a helyi Egyházi Iskola a BONITA Kft-nél rendelte meg.

- Igen, tudom, hogy elég sok kedvezményt adtok tekintettel a jótékonyági

célra, amit ezúton is szeretnénk megköszönni mind a magam és mind a sok

kedves olvasóink nevében. De ezt az egész nem kevesebb, mint másfél év alatt

felépíteni, nyereségesen termelni, ez nem csékélyesség. Munkában, energiában sem, és gondolom a beruházás sem kis összeget igényelt. Tudtatok-e valamilyen kedvezményes hitelt igénybe venni? Tervezitek-e kapacitásotok növelését?

- Munkahely-teremtő beruházási hitelt és japán startit:elt tudtunk felvenni. Az utóbbi kb. 20%-os kamatú, valamivel kedvezőbb a nálunk ismeretes hitelfajtánál. De hála Istennek, vagyonunkhoz képest nincs sok adósságunk. Kb. egyhavi árbevételből rendezni tudnánk. Bővítést egyelőre létszám növeléssel nem tervezünk, esetleg új gépek beállításával a termelékenység növelésre gondolunk a minőség megtartása mellett. Azt hiszem, erre most szükségünk is lesz, mert éppen tegnap irtunk alá két szerződést is az egyiket a Homoki és Fiai Kft-vel (ez egy kijevi építkezés több mint ötmillió forintos rendelése), a fővárosban pedig a Hévizi-úti lakópark összes nyílászáróit rendelték meg kb. 30 millió Ft.-os értékben.

- *Kedves Dezső, számomra nem marad más hátra, mint hogy gratuláljak, azt hiszem, nem minden vállalkozó mondhatja el magáról manapság, hogy nincs sok adóssága, és nincsenek értékesítési gondjai. Köszönöm a beszélgetést, és kívánom, hogy továbbra is ilyen sikeresek legyenek!*

Marsi Jánosné
Fotó: Liziczai László

Folytatás a 7. oldalról

Helyi iparüzési adó: Alanya a vállalkozó, mezőgazdasági termelést és ahhoz kapcsolódó szolgáltatást végző, igazolványhoz nem kötött tevékenységet folytató magánszemély, jogi személy és egyéb szervezet, amennyiben az éves nettó árbevétele az 500 ezer forintot meghaladja. Az adó a nettó árbevétel 8 százaléka. Alkalmi jelleggel folytatott iparüzési tevékenység esetén az adóátalány összege napi 200 Ft. Adómentességet kap, aki külterületen bolti kiskereskedelmi tevékenységet folytat, a kezdő vállalkozó egy évig és az a vállalkozó, aki szakmunkástanulót foglalkoztat tanulóként 1,000 Ft összegben. A vállalkozónak a helyi iparüzési adó előleget a várható éves fizetendő adó 90%-nak megfelelő összegre december 20-ig ki kell egészíteni.

Adóelőleget félévenként kell fizetni március 15. illetve szeptember 15.

napjáig késedelmi pótlék mentesen. Az adóbevallást az adóévet követően kell megtenni. (február 28. illetve május 31.) A magánszemélyt terhelő és ténylegesen fizetett helyi adó 20%-a - kivéve, ha költségként elszámolták - a személyi jövedelemadóból levonható.

Úgy gondoljuk, hogy az ismertett tervezet kimeríti az összes adóztatható lehetőséget, így azokra összességükben az a véleményünk, hogy az egyenlő, vagy legalábbis igazságos köztelherviselést meg sem célozzák! Az induló vállalkozókat, kisnyugdíjasokat, valamint a lakásbérletet átlagon felül nehéz helyzetbe hozhatják. Továbbá az építmény- és felekedő esetében a négyzetméter alapján megállapított adó elfedi a valós értékben jelentkező igen lényeges különbségeket, még az esetenkénti korrekciós javaslatok alapján

is. Véleményünk szerint nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy sok a régi, igen rossz állapotban lévő épület, nem lehet egyenlőségjelet tenni egy 5 - 25 vagy 100 éves épület közé! A vállalkozók kommunális adó tervezeténél a létszám alapján számított adóalap csak erősíti az igen nagy mértékű „fekete foglalkoztatás”, helyette az árbevétel arányos vagy általányadót javasoljuk.

A magánszemélyek kommunális adójánál a IV. sz. változat, azaz a pénzügyi bizottság javaslatát tartjuk elfogadhatónak. (Építési övezetenkénti adót) Igazságosnak és jogosnak tartjuk az új építésű házak utáni adómentesség eltörlését.

Mindezeket a gondolatokat azért ismertettük olvasóinkkal, hogy időben tájékozódjanak a tervezett helyi adó módosításokról és felkészüljenek a szeptember 11-iki közmeghallgatásra.

Trodalmi oldal

Áldott légy

Nagyúr...

Szent István, Te áldott, első nagy király,
Tisztelet, dicsőség nevednek kijár.
Isten országává Te tetted hazánk,
Mária palásija nem borulna ránk
Nemzetőrizőnek, ha Te nem volnál,
Pogány gőg ha benned békét nem talál.
Máriás hitünkért áldott légy Nagyúr!
Neked Isten Isten volt és nem hadúr.
Te békét akartál, áldott életet,
Erre áldoztad fel egész életed.
Szent Jobbod tisztelni nem szűnünk soha!
Te nem voltál harcos, Isten ostora,
De voltál hívón hív, kemény és igaz!
Szavad volt ítélet, s volt üdvös vigasz.
Istenhez térőnek voltál gyámola,
Voltál szent hitünknek szent apostola.
Nézz le országunkra, s lásd! Ó jaj nekünk!
Hányan megtagadják, édes Istenünk!
Kinek védelmezni, óvni kellene
Talán csak közönyből? Az vét ellene.
Nézz le országunkra jó Király urunk!
Mikor irgalomért földre borulunk,
Számláld hányan tudunk térdet hajtani,
Hányan tudunk hittel imát mondani?
Megtépázott lelünk irgalomra vár.
Ó, könyörögj érettünk István, nagy király!
Ó, könyörögj értünk, s szent jobbod legyen
Órködő reményünk, bajban védelem!
Mária anyánkhoz értünk esedezz,
Hajnalos ösvényen, kérünk Te vezess,
Fénylőn, hogy ragyogjon felkelő napunk,
Reménnyel megáldott, hasznos holnapunk!

Iványi Mária

Paszuly és életöröm

Amikor a tanyaudvarok áldott békéjében felmagasodtak a betetézett asztalok, lomha cammogással megindultak a cséplőmasinák is. Kosárral a karjukon, mezítláb ballagtak nyomában a félrészesek, és tarisznyával a vállukon a részesek. Reménnyel eltelve, hogy a súlyos kalászköböl bőven ömlik majd a szem, és jut kenyér, elegendő, mindenki asztalára.

A munka mindig a hajnalok hajnalán kezdődött. Hangos pöfögéssel ébresztett a traktor, a dob éhesen várta az etetőt, aki elé ügyesen borogatta a kévét a gyorskezü kévevágó. Kellett is igyekeznie, mert az asztagosok villáiról ugyancsak szaporán röpködtek a kötélbe csavart kék.

A törekrázó ontotta a töreket, a szalmázó a szalmát, no és persze mindkettő az elviselhetetlen port. A félrészesek selyemharisnyából álarcot kötöttek az arcuk elé, hogy meg ne fulladjanak a pokoltornácához hasonlatos, iszonyatos töreklyukban. Bizony az nem volt leányalom.

A törek és szalmakazlak gyorsan növekedtek, a „rudasok” és „harahordók” nagy, nagy bánatára. Mert minél meredekebb volt a „járó” annál nehezebb volt egyensúlyozni rajta a tetejesen megrakott „harával” és „rudással”.

Délben az édesanyák és feleségek vászonabroszba kötve a szilkében lötyögő leveskét, és a „másikat”, ami legtöbbször tőkpaszuly volt, hiszen ahhoz lehetett hozzájutni a legolcsóbban.

A rövid ebédszünet után, ha lehet, még nehezebb volt a munkakezdés, mert a perzselő meleg fájdalmasan égette a verejtékben, porban fürdő testeket. A cséplés még az aratásnál is nehezebb munka volt. Mégis, talán a legszebb. A zsákok gyorsan teltek pirosuló búzamaggal, és szinte érezni lehetett a friss kenyér illatát, amit nemsokára sütnék majd belőle, ha liszté őrölték.

Estefelé, mikor enyhült a nap heve, a félrészes lányok teli zsákokra ültek kicsit megpihenni, és valami csodálatos, Istenáldotta gyönyörűséggel, elpuszíthatatlan életörömmel áthatottan szárnyalt a dal, magasan az ég felé, mintha csak hálaima lett volna az eltelt napért, a verejtékes munka megszentelt csodájaként.

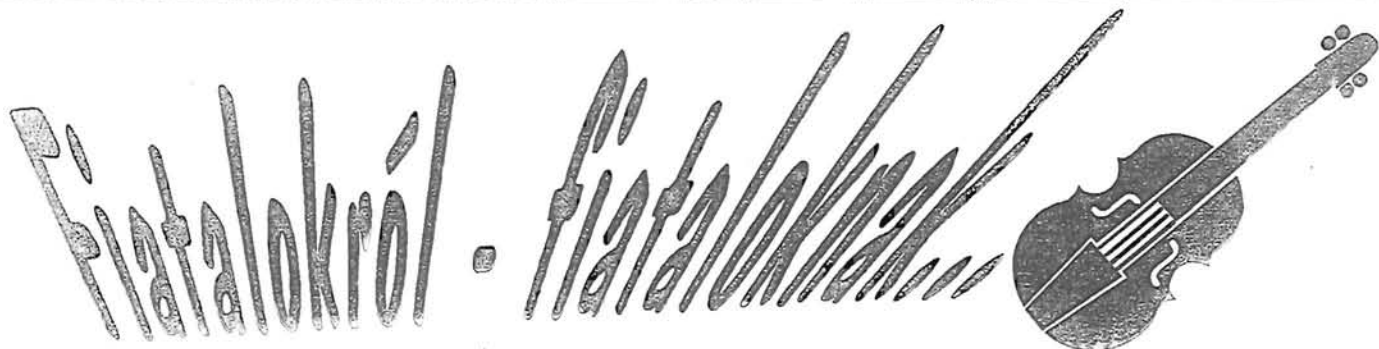
A nap talán legboldogabb eseménye volt, amikor az ébredező csillagok pislákoló fényénél a lányok nagy vödör friss vízzel a kukoricásba igyekeztek, hogy lemossák magukról a port, a fáradtságot. A részes férfiak „fürdőszobája” az itató vályú volt.

Vacsora után aztán elvackolódtak a friss szalmában, és szempillantás alatt szemükre röpött az álompillangó.

Álomtalan álmuk hajnalok-hajnaláig tartott, amikor ismét hangos pöfögéssel ébresztett a traktor, lendült a lendkerék, a dob éhesen várta az etetőt, aki elé ügyesen borogatta a kévét a kévevágó.

Mindaddig míg csak asztal magasodott a tanyaudvarok áldott békéjében.

Iványi Mária

„Nem idővel mérik az életet, cselokedettel”
Török Sándor

Kedves Olvasó!

Nemes kezdeményezés indult el a fiatalok körében, melynek célja: a gyomaendrődi fiatalok kulturált szórakozásának elősegítése szervezeti keretek között. Maguk köré kívánnak tömöríteni minden fiatalt, aki céljaikat elfogadja és betöltötte már a 14. életévét. Nem kis büszkeség számunkra, hogy e gondolat, e kezdeményezés „Városunk” hasábjain indult el.

Köszönet a Polgármester úrnak, aki helyiséget biztosított a fiataloknak, ahol majd igazi klubélet folyhat. **Augusztus közepétől kísérleti jelleggel, majd szeptember 4-től folyamatosan fog működni.**

Fiatalok! Ez már a titek, ahol nem disco lesz, hanem irodalmi teadélutánok, filmek vetítése, játékok stb. Tehát végre olyan hely, ahol lehet kellemesen és főleg nyugodtan szórakozni.

Kedves Olvasó! Segítsük fiainkat, leányainkat, hogy céljaikat megvalósíthassák.

Szerkesztőség

Ébredj már Alvó!

Ifjúság, lizenévezés, szórakozás? - Disco. Nagyon sokunkban ezek a szavak szorosan egymáshoz kapcsolódva kapnak értelmet. A Disco jobb esetben a felhőlen, kulturált szórakozási kereső fiatalok szórakozóhelyét jelenthetné. De a „jobb eset”-tel szemben állnak a szomorú tények: ezek pedig az alkohol és a cigaretta „mámorító” hatása alatt álló fiatalok „szórakozása”. Eme elkeserítő tények ismeretében indult el néhány lelkes, tetterű, kész középiskolás és egyetemista, és az őket támogató és segítő felnőtt egy olyan úton, amely - reményeink szerint - a gyomaendrődi fiatalság kulturáltabb, józanabb szórakozási lehetőségeihez vezet.

Mostani céljaink első megfogalmazása a „Városunk” egy korábbi számában Gyuricza Csabáról közölt cikkben volt olvasható. E cikk nyomán kereste meg Ungvályi János Csabát és a segítőkész fiatalok egy kis csoportját,

hogy tegyük meg egy ma még távolinak, talán lehetetlennek tűnő dolog előkészületeit.

Megteltük.

Ma még, úgy látszik, csak a discók nyújtanak városunkban lehetőséget a szórakozásra. Ezért kell nekünk új lehetőségeket teremteni, programokat szervezni és tudatni a fiatalokkal: Van más lehetőség is. Itt vagyunk! Működünk! Létrejöttünk! Mindenki számára nyitott, egyik politikai párthoz sem tartozunk.

Természetesen ehhez sok pénz, idő, és energia szükséges. Sajnos, még nem áll rendelkezésünkre egy korlátlan ideig nyitva tartó klub működéséhez szükséges befektetés. (Dítorok, magnó, video stb.) A Polgármester úr jóvoltából rendelkezésünkre bocsátanak egy helyiséget, ahol talán elkezdhetjük tevékenységünket. Azt hiszem, az Olvasó érzi és látja, sok még itt a „talán”, a bizonytalan.

Rábredlünk: ne a disco, az alkohol legyen a fiatalok szórakozásának központja, hanem a kulturált szórakozás!

Timár Sarolta

II. éves gimn. tanuló

Vakáció

Nekem a nyár igazi örömet hozott. Sokat játszom lent és fent, „fent” a lakásban, ahol tervezgetek, rajzolgotok érdekes dolgokat és „lent” az utcán, ahol társaimmal játszom. Ti felnőttek! Emlékeztek-e még a fogóra, a hunyóra! De mi mindig új és új játékokat találunk ki Persze amikor a strandra megyünk, az ám az igazi szórakozás, mindig a vízben vagyok, s csak akkor jövök ki, amikor már fázom. Bizony van, amikor a strandon nagyon sokáig maradunk. Ilyenkor anyu vesz egy hamburgert, vagy hot dogot, vagy rostost, vagy jégkrémet.

Hát nekem így telik a nyári szünet.

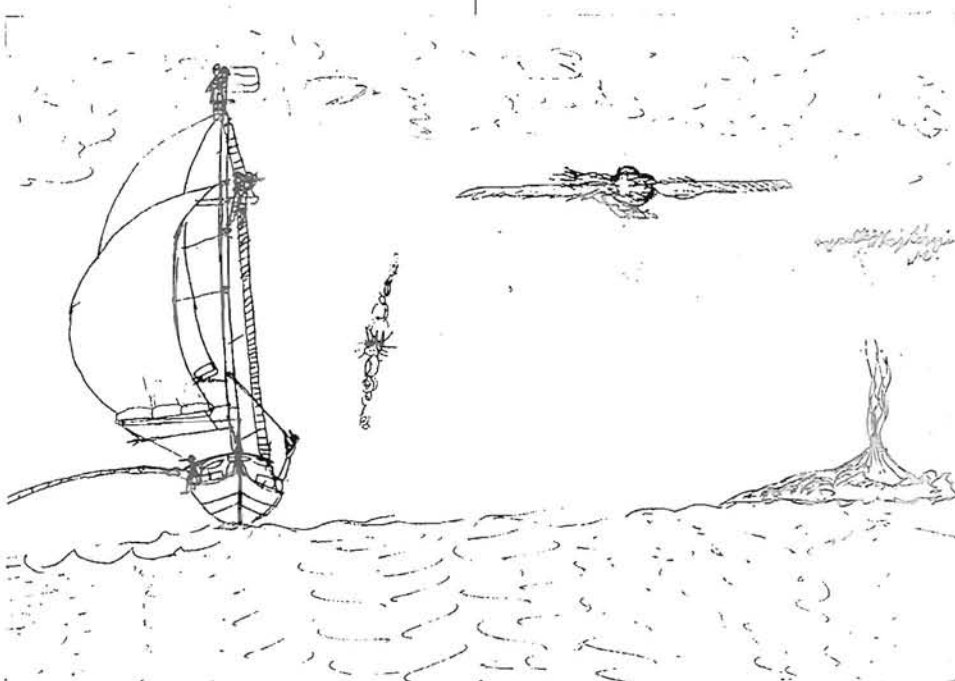
Majtényi Máté

3. oszt. tanuló

Kedves Gúrcz Editke!

Sajnos cikketet a júniusi számban nem tudtuk megjelentetni, amiben beszámoltál iskolai élményeidről, az elmúlt tanévről. Ennek az volt az oka, hogy a júniusi számban nem jelent meg az ifjúsági rovat. Bízunk abban, hogy írásaidal máskor felkeresed a szerkesztőséget, s reméljük, több sikerrel.

Szerkesztőség

GONDOLATOK GERGELY ÁGNES LEGÚJABB KÖNYVÉHEZ

Gergely Ágnes:

Absztrakt tehén

- tárcanapló -

AB OVO Kiadó Budapest, 1995. 177 p.

Kedvenc, - Mérleg utcai- könyvesboltomban új könyvek között bóklászván, örömmel fedeztem fel Gergely Ágnes legújabb művét. Amikor belelapoztam, fokozódott az örömem - a cím utáni első lapon, három név között, kinek köszönetet mond a „bátorításért” Hornokné Németh Eszter nevére bukkantam. Lokálpatriótai elfogultságból vettem meg a könyvet (nyugdíj mellett nagyon meg kell nézni, mit megnyíért vesz meg az ember) - joggal véltém úgy, hogy falunkról (bocsánat városunkról) is szólhat a mű néhány lapja, ha az író könyvtárunk vezetőjét, s „Városunk” c. lap munkatársát nyomtatásban tiszteli meg köszönetével.

Néhány lap? Nem, nem számoltam meg mennyi...

Igen, lapok, oldalak is szólnak a hajdanvolt gyermekkor színhegyéről, de még inkább szelleméről, amely az egész könyvben jelen van.

Hogyan? Hogyan is?

Hat fejezetre osztva: fejezetenként négy-négy tárcanovella idéz fel mozaikdarabkákat az író életéből... Úgy szerkeszti egészé a részleteket, mint egy zeneművet, vagy verses eposzt... Térben, időben változik a kép, a hang: egy-egy korábbi későbbire néz: egy-egy későbbi vissza az elmúltra, a már egyszer ábrázoltra... Az egészből átsejlik egy művész író EMBERARCA, aki művészetét, emberarcát éppen a mi falunkban alapozta... A falunkban, amely szülőfaluja, eszmélésében a nagyapai ház volt, ahová vissza-vissza járt: ahol munkát, jogot tanult. Jogot - hogy „egyformán kezitcsókolommal köszöntünk jegyzőnek és kubikusnak...” (13 p.) munkát nagyapától, aki évtizedekig írta szótárát, hogy azután soha senki se olvassa... (De ez már a hazai történelem csúf fintora volt: teszem én hozzá MKV).

A jog, s a munka becsülése, s az igényesség,

mely ama kettőből belső parancsra eredeztetett - kitűnő diplomát eredményezett az egyetem magyar-angol szakán: színjátszó csoportot is szerveztetett vele az újpesti kisiskolások között: csodálkozást, - sokszor értetlenséget váltott ki a szerkesztőségekben, - ahol dolgozott. Ugyanúgy még önként vállalt „tolmács” szerepeiben is Japánban és Izraelben...

Mindezek sokkal részletesebben más műveiben is feltűnnek, noha itt „új” színekben... jog, igényesség és munkaszeretet - s „erkölcsi törvény”, mely belülről igazgat, amely oly mély, - talán, „önkínzó” önvizsgálatig is elvezérli: vajon „véltlen” figyelmetlenségből nem vagyok-e vétkes embertársam halálában?...

„Biblián nőtt ember vagyok. A tízparancsolatot mindig hitektől független, vagy függetleníthető erkölcsi vezérlésnek érzem. Szabálynak, mely könnyű időkben pallót vet a szakadék fölött, átvezet szorongásból szorongattatásba, más állapotot nem nagyon ismerek” (63 p.).

Tudatosan nem adtam „tartalmi” ismertetést, csupán jelzést a tartalomról is, - hogy az olvasás szándékát felkeltsem. Úgy vélem az azért illő elárulnom, honnan a CÍM.

Amikor Gergely Ágnes egy falusi témájú angol mű magyarításával bíbelődött, szerkesztője megkérdezte az író „népi” szófordulatait, kifejezéseit. „a Te szádból... ez nem hiteles” - hangzott az ítélet. „Nekünk kertünk volt... Kiskoromban még megvolt a tehénünk”. - magyarázkodott Ágnes. „Absztrakt tehén” - mosolyogta a lektornő (10 p.).

Gergely Ágnes úgy vélte, „közelebről” meg kell nézni azt a tehénet, „hogyan lesz belőle óhatatlanul absztrakció” - és egy tartalmas, szép, nagyon-nagyon elgondolkoztató mű született.

Zárójelben jegyzem meg, noha nem zárójeles értékelést jelent - az író felidézett emlékei között falunk büszkesége, Iványi Gergely tanár éppúgy jelen van, mint sok jeles írónk - Csoóri, Illyés, Pílinzky és mások és sok-sok jeles külföldi - hadd ne soroljam, - akit érdekel, úgyis elolvassa a művet.

M. Kondor Viktória

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrődi Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 9. szám

1995. szeptember

Az iskola kapuja nyitva lesz mindenki előtt...

gondolatok a Katolikus Iskola indulásakor

*„Üres már a fecskéfészek
Itt az ereszhéj alatt,
Üres már a gólyafészek
Tetejében a kéménynek...
Vándor népe ott halad”*

Amikor a hűvösödő őszi időben vándormadaraink útra kelnek, kinyílnak az iskolák kapui, és megtelnek a tantermek zszibongó, csillogó szemű gyerekekkel.

Szeptember 2.-án a Katolikus Általános Iskolában először szólította gyülekezőre a kis harang a gyerekeket és a vendégeket.

Történelmi jelentőségű, soha vissza nem térő pillanatok ezek az induló, új iskola életében. Csodálatos, impozáns épülettel gazdagodott városunk. Modern, harmonikus formájával, ragyogó ablakival, karcsú kis tornyával uralja a körülötte elterülő sík vidéket. A belső tér is a szépség, izlés, célszerűség összessége. A tervező csak jókedvében álmodhatott ilyen szépet a papírra.

A kivitelezők szorgos keze munkájával hihetetlenül rövid idő alatt készült el. A Máltai Szeretetszolgálat segítségével az induló felszerelés is biztosítva van. Az építkezés és a felszerelés ezernyi ügyesbajos dolga Iványi László plébános atya kezébe futott össze. Erejét, idejét nem kímélve szolgálta az ügyet. A közreműködők neve kitörölhetetlenül összefonódott az új iskola születésének történetével. Köszönet fáradtságos, kitartó munkájukért. De köszönet jár azoknak is, akik a takarítás, rendteremtés rohammunkájában közreműködtek. A sok-sok ember lelkes fáradozása eredményeként kezdtük meg szeptemberben a tanítást.

Az 1995/96-os 44 elsőosztályossal indulunk. Az elkövetkező években felmenő

rendszerrel 8 osztályos általános iskolává szeretnénk fejleszteni intézményünket. Tárgyi feltételeink ehhez biztosítottak. Célkitűzéseinket is ennek megfelelően, kissé messzebbre nézve tűztük magunk elé.

Az iskola kapuja nyitott lesz mindenki előtt, most is, és a jövőben is. Ide bárki jöhet, felekezeti hovatartozását nem nézzük. De fegyelemre, igényes munkára, biztos tudásra - melyre a későbbiekben építeni lehet - neveljük, tanítjuk gyermekeinket.

Az 1. osztályosok oktatására a sok módszer közül azt választottuk ki, amellyel szilárd, biztos alapismereteket nyújthatunk. Szeretnénk megőrizni, sőt emelni a már kialakult oktatási színvonalat. Szellemi, társadalmi és gazdasági érdekeink azt követelik, hogy minden arra alkalmas fiatal számára biztossítsuk a tehetségének megfelelő magas szintű tudás megszerzését, melyet idővel saját maga és hazánk javára kamatoztathat.

Kultúránk, az európai kultúra részeként, sajátos arculatát a kereszténységnek köszönheti. Ezért elengedhetetlen, hogy iskolánk tantervében súlyának, jelentőségének, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően - helyet kapjanak az egyházzal, kereszténységgel és a vallási kultúrával összefüggő ismeretek. E nélkül a jövő nemzedékének tudása, a világról alkotott képe hiányos marad. A szóban forgó ismeretek az oktatási rendszerben tárgyilagos, előítéletektől és ideológiai kötöttségektől mentes lesz.

Szeretnénk gyermekeinket megtanítani a társadalomban élni. Erre van talán napjainkban a legnagyobb szükség. Nem tudnak az emberek együtt élni egymással, nem toleránsak. Nem tisztelik egymásban az embert, a másságot. Terjed a bűnözés: fiatalok dobálják halálra egymást, fosztják ki társaikat. Lassan nem lesz biztonságos sötétedés után az utcára

menni. Otthon sem érezheti magát védve a betörőktől, a bűnözőktől, tolvajoktól az állampolgár. A drogfogyasztás, az alkoholizálás, a durvaság, a vandalizmus egyre nagyobb méreteket ölt.

Hogyan lehet ezt megállítani? Van-e rá lehetőség? Abból szeretnénk, próbálunk kiindulni, hogy a ház akkor lesz biztonságos, ha erős alapra, fundamentumra épül. Mi az alapoknál, a kisgyermekkorban szeretnénk elkezdni az építkezést, a keresztény hit és tiszta erkölcs segítségével.

Neves költőnk, Berzsenyi Dániel már több mint 150 évvel ez előtt figyelmeztetett bennünket a „Magyarokhoz” c. versében:

*„Így minden ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész:
Róma ledől, s rabigába görbed.”*

A humanizmus által is hirdetett keresztény értékekre és az évszázadokon át igazolt erkölcsi normákra támaszkodva állítottuk össze nevelési programunkat. Ezeket vesszük majd figyelembe az új Nemzeti Alaptanterv kimunkálásának folyamatában.

A nevelés nem szorítkozhat csupán az egyéni érdekek és jogok tudatosítására és a kulturált társadalmi érintkezés begyakorlására. Iskolánkban mindig nagy gondot fogunk fordítani a határozott értékeket közvetítő erkölcsi nevelésre, mert a tapasztalat, - mint előbbiekben említettem - a mindennapi élet azt igazolja, hogy ezek hiánya közömbösséget, szabaddosságot, mentális válságot és devianciákat szül, veszélybe sodor egyént, társadalmat, veszélyezteti az elkövetkezendő nemzedék jövőjét.

Röviden - a teljesség igénye nélkül - ennyit mondhattunk el iskolánkról, a legfontosabb feladatainkról, közelebbi, távolabbi céljainkról.

Kiss Pálné
igazgató

- A jövő évi személyi jövedelemadó változásairól tárgyalt, de még nem hozott döntést a kormány. Két változat is készült. Mindkettő változatban a munkavállalóktól levonásra kerülő nyugdíj egészségbiztosítási járulék a jelenlegi 10%-ról 12%-ra növekszik, és megszűnik ennek a nyugdíjjárulék az adókedvezménye (vagyis nem lehet levonni az adóalapból). Egyik variáns szerint a nullakulcs megszűnik, de ezt kompenzálják...

- Jövőre új szabályok alapján jár a családi pótlék. Az új szabály október elsején lép hatályba, de csak 96 január 1-től alkalmazják. A várandósági pótlék mindazon gyermeket várókat megilleti, akik 1996. ápr. 16-ig megszülik gyermeküket. Az erről szóló törvényjavaslatot

valamennyi évn belüli felvett hitelre javasolják kiterjeszteni. Javasolják továbbá, hogy az APEH utalja vissza a befizetett társasági adó előlegeket azoknak, akik számitással igazolni tudják, hogy részükről nem várható társasági adókötelezettség. Indokoltnak tartják a vízdíj eltörlését, az öntözőgépek üzemanyag-felhasználása utáni adó visszaigénylését. Az őszi gabonavetéshez a jelenlegi hektáronkénti 2 ezer forint felett további 2 ezer forint támogatást javasolnak az aszályos térségek károsult gazdaságai megsegítésére, a mezőgazdasági szövetségek.

A Magyar Agrárkamara alelnöke nyilatkozatában aggodalmát fejezte ki, hogy egyes térségekben valós gondot jelent a kamarai tagsági díj befizetése a

vállaló, vagy a munkáltató fizetheti. A nyugdíjpénztári tagság előnyei: A nyugdíjkorhatár elérése után adómentesen lehet hozzájutni a kiegészítő nyugdíjhoz. Az évenként befizetett tagdíj 50%-át, évente maximum 100 ezer forintot a személyi jövedelemadóból le lehet vonni. Maximális biztonság mellett nagyobb hozamot biztosít, mint egyéb befektetés. Az egyéni számlán nyilvántartott összeg nem zálogosítható el, és a megtakarítás akár nyugdíj formájában is örökölhető. Ha a munkáltató átvállalja a tagdíj fizetését, akkor a tagdíj összegként számolhatja fel, és sem szakképzési sem munkaadói járulékot nem kell utána fizetni. Ha a tagdíj nem éri el a jövedelem 25%-át, akkor nem kell utána TB járulékot utána fizetni. A dolgozó, SZJA kedvezmény

ÖNNEK JOGA VAN TUDNI...

sürgősséggel nyújtják be az Országgyűlésnek...

- Egyelőre nem lesz vízum kötelezettség! A kormányülésen a miniszterek egyetértettek abban, hogy a bűnözés, a feketegazdaság visszaszorítása érdekében szigorúbb útlevél és vámvizsgálatot kell tartani, és fokozni kell a munkaügyi ellenőrzéseket, a munkavállalási engedélyeket...

- Békés, Csongrád, Hajdú, Jász, és Kiskunság mezőgazdasági szövetségei (Teszövík) közös levelet írtak Lakos László miniszternek és az országgyűlés mezőgazdasági bizottságának. Leírták, hogy az eddigi átalakulási és időjárás-veszteségek az idén tovább nőttek az Alföld térségeiben. Pénzügyi segítséget kérnek, mint írják, segítség nélkül a gazdaságok többsége működésképtelenné válhat az őszi munkák időszakára. A növekvő hiteltörlesztés és egyéb pénzügyi kötelezettség a csőd és felszámolás árnyékát vetíti elő. Az öt alföldi térségben az aszálykár jelenleg 19,3 milliárd forint.

A problémák rendezésére új kedvezményes hitelek kérik. Ami bevetett területre 18, felszántott területre 8 ezer forint lenne hektáronként 70%-os állami garanciavállalás mellett. A korábbi állami garanciával folyósított hitelek törlesztésének egy évre szóló felfüggesztését, valamint 10%-os kamattámogatást

nagy aszálykár miatt.

- A magyarországi búzaminőségi előírás szigorúbb, mint az európai. Amit Magyarországon jó minőségű takarmánybúzáként vesznek meg, még étkezési áron exportálható, állapította meg a MOSZ főtitkára Horváth Gábor. Sajnos a Magyar Árutözsde nem mutatta azokat a tendenciákat, amelyeknek az árban kellett volna érvényesülniük. Így következett be, hogy a termelők egy része - vesztére - szerződésben rögzített áron, olcsóbban, adta el gabonáját és közel a felét a magyar szigorú minőségi szabványok miatt csak takarmány áron vásárolták fel. A főtitkár sürgős beavatkozást kért a kormánytól.

Csődközzebe kerülhet a települési önkormányzatok egyharmada. Az önkormányzatok védekezési reakciója már beindult. A települések egymásután zárják be intézményeiket és tömegesen szabadulnak meg a korábbi feladataiktól. Az érdekvédelmi szövetségek arra hívják fel a figyelmet, hogy egy rosszul értelmezett államháztartási reformnak áldozatul eshetnek az önkormányzatok.

Már irtunk e lap hasábjain, de a fontossága miatt megismételjük, hogy az országban már több mint 100 nyugdíjpénztár működik, amelynek tagja lehet mindenki, aki 16. évét betöltötte, és magyar állampolgár. A nyugdíjpénztári tagság tagdíját vagy a munka-

miatt a tagdíj összegénél nagyobb többletjövdelemre is szert tehet.

Példaként bemutatjuk, hogy havi 1500 forint tagdíj 10 éves befizetés és felhalmozás után 676 ezer Ft, 15 éves felhalmozás után 2,5 millió Ft, 20 éves felhalmozás után 8,7 millió forint lesz, átlag 28%-os évi kamatos kamattal számolva. Az egyösszegű járadék természetesen 5, 10, 15 éves havi járadék formájában is felvehető.

A korábbi ismertető írásunk után nem érkezett megkeresés a további részletekre vonatkozóan. Pedig e témában a személyes találkozások, beszélgetések során olyan kép alakult ki bennünk, hogy nem árt még egyszer felhívni a nyugdíj előtt állók, különösen a 30-40 évesek figyelmét erre a befektetésre. A fekete munka rizikójának egyik csökkentési formája lehet a pénztártagsági díj átvállalása. Nem kell „zsebből” fizetni, hiszen a TB teher ebben a formában hivatalosan is megúszható, sőt mindenki jól jár, mert a munkaadónak csökkenthető a fekete foglalkoztatás miatti álmatlansága, a munkavállalónak pedig gyűlik a pénze a nyugdíj-kiegészítésre, amire sajnos mindenkinek szüksége lesz.

Ismét felajánljuk a közreműködésünket. Akit ez a takarékosági forma érdekel, a szerkesztőség címén szíveskedjenek keresni.

Császárné Gyuricza Éva

Fordulók

szeptember 20: 1888. szeptember 20-án Csanádapácán született Csernus Mihály apátplebános. A váradi Szent József Intézetben érettségizett, később a magyar népdalokkal foglalkozott, Apáczai István néven országos hírre tett szert. Endródre először káptalanként érkezett, közművelődési estéket tartott, megszervezte a Népszövetségi Körben a leány-, vegyes-, és férfikart. Szilágysomlyó, Orosháza, Békéscsaba, Gyula után Debrecenbe került, ahol árvaházat hozott létre. 1920-ban a battonyai kerület országgyűlési képviselőjévé választja, két évig képviselő. Papként 1923 XI. 5-én került Endródre. 1924-ben megalakítja a Kat. Népszövetségi Kört 74 taggal, a Mezőgazdasági Rt.-t 60 taggal. Polgári fiúiskolát hoz létre 1924-ben, az iparostanonc-iskolához 1925-ben

két új tantermet épített, és sorra létrehozta a tanyai iskolákat: Öregszőlő Szt. Imre iskola, Hunya: Pogányiskola, Ugaron, Décspáskommon, Kocsorhegyen, Varjason, Nagylapason. 1929-ben Szt. Antal-házat hozott létre. 1930-ban megnyitotta a Kat. Népházat, amelyben pianónó volt elhelyezve és mozi is működött. Megszervezi a Kat. Földművelésügyi Egyletet, a páskomi Kisgazda Kört, az ugari Kat. Kört, a Szt. Imre Kört, stb. Kiköveztette az Andrássy utat (Blaha L. u), a kondorosi kövesutat és a Nagy utcát.

Meghalt: 1972. X. 13-án Csanádapácán van eltemetve.

szeptember 24: 1902 szeptember 22-én Gyomán született Bódi Károly amatőr festő, östehetség. Kovács Mátyás mellett volt szobafestő. Templomot restaurált, képeket festett. Egyik legismertebb munkája az un. „negyvennyolcas” olvasókör mennyezetére készített freskó. Meghalt 1966. X. 26-án.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A KDNP augusztus 20-án Szent István ünnepén - amely az alapszervezet házi ünnepe, zászlószentelésünk harmadik évfordulója - zárt körű rendezvényt tartott melyen a tagok és meghívott vendégek vettek részt.

Az ünnepség az Endródi Római Katolikus Templomban szentmisével kezdődött. Előtte azonban végig nézhettük a Szeghalmi Gimnázium majoretta csapatának felvonulását.

Szentmise után a Déryné Művelődési Házban folytatódott az ünnepség.

Az ünnep jelentőségét Császárné Gyuricza Éva a KDNP Országos Elnökségének tagja méltatta.

Idézzük beszéde befejező mondatait: „Szent István éppen olyan magyar volt, mint amilyen európai is, a magyar nemzet tette európaivá, és Európának ezt a darab földjét tette a magyar lélek a magyar gondolat örökös talajává... Nekünk, késő

utódoknak sokat kell tenni azért, hogy ez a nép Szent István népe maradjon a következő évezredben is, és ez a föld megmaradjon magyar földnek.” Beszéde végén meleg szavakkal köszöntötte Vaszkó Irént - aki a napokban kapta meg a Művelődési Minisztérium által adományozott ÉLETFA díjat, s mint hajdani tanítványa elmondotta, hogy „Vaszkó Irén akkor tanított hitre és hazaszeretetre, amikor azt a rendszer büntette. Ezért számára a hosszú szenvedés évei következtek, de most itt van köztünk és az Isten áldja meg és éltesse soká.”

Az ünnepség nivóját emelte két szavallat, melyet Kulik Szilvia a hazáról és Iványi Mária saját versét Szent Istvánról mondták el.

A műsor után álló fogadás volt, ahol a tagok és vendégeink ismerkedtek, beszélgettek a meghitt és családi hangulatban.

Vaszkó András

SPORT

Derűre ború

Augusztus 12.-én hazai pályákon indult a szezon. Szépszámu közönség előtt mutatkozott be az átszervezett Barátság Szeghalom ellen.

Az első félidőben még nyikorgott a gépezet. Csak egy árva gólt sikerült szerezni. Fordulás után jött a henger. Színvonalas, folyamatos, ötletes volt a játék. 6:0-ás eredménnyel a tabella élére kerültünk.

Egyből felgyúltak a remények!

A második mérkőzés helyi rangadó volt. Lehűtötte a vérmes reményeket. Gyomán „szenvedet” az együttes. Rá sem ismertünk az előző heti varázslókra. Elmaradt az ötlet, játékoság, az elgondolás. Csak az elszánt erőlködés dicsérhető. Bár az utolsó percekben még volt egy ordító helyzet, de ezt is elpuskáltuk. Végül hízog ránk a gólnélküli döntetlen. A felsikerben nagy érdeme van a kapu ügyes őrzőjének.

Reméljük, lesz még jobb is!

A tabella állása:

4. Barátság	2	1	1	6:0	4
11. Gyoma FC	2	-	2	0:0	2

Következik: VIII. 26-án itthon: Barátság - Orosháza
IX. 3.-án vidéken: Békéscsabai MÁV - Barátság

Márton Gábor

Az önkormányzati munkáról

1995. augusztus 10.

Több fontos ügy miatt a nyári szünetben is ülésezett a képviselő-testület.

Az augusztus 10.-iki rendkívüli ülésen először a Békés megyei Közigazgatási Hivatal törvényességi észrevételeit tárgyalták meg a képviselők. A Közigazgatási Hivatal ugyanis több pontban kifogásolta a testület 1. és 2. sz. Általános Iskolák összevonásának határozatát.

A képviselők véleménye ezzel kapcsolatban az volt, hogy a szükséges állásfoglalások beszerzését követően az augusztus 24.-iki ülésen hoz határozatot.

A következő napirend kapcsán Giriczné Varga Erzsébet igazgatónő beszámolt a már összevont iskolák új tanévre való felkészüléséről.

Hosszantartó vita és több hozzászólás jellemezte a mezőgazdasági rendeltetésű ingatlanok hasznosításnak tárgyalását. Igen nagy volt a tét, hiszen a három szövetkezettől 2144 ha földterület, mintegy negyvenezer aranykorona értékben „került” az önkormányzathoz. A Testület a hasznóbérlet útján való hasznosítást választotta, megszabva a bérlet minden feltételét és augusztus 18-ra kitűzve az árverés időpontját.

Váratlanul érkezett a testületi ülést követően az a levél, melyet a Földrendező Bizottság elnöke augusztus 14.-én vett kézhez, amelyben a Kárpótlási Hivatal úgy rendelkezett, hogy a volt Alkotmány és Lenin Tsz-ek állami tartalék földjeit a II. Kárpótlási Alapba sorolta. Így az Alapba és később licitálásra kerül 1725 ha földterület 33 ezer aranykorona értékben.

Az Önkormányzat jelenleg a volt Béke Tsz-től visszamaradt 388 ha 6 ezer aranykorona értékű földterület felett rendelkezhet. Ebből azonban 180 ha terület értéknövelő beruházással terhelt, tulajdonképpen volt illetve működő rizstelep. A teher közel 8 millió forint, melynek elengedését a felszámolóbiztos nem támogatja. A testület javasolta, hogy a polgármester tárgyaljon részletfizetési lehetőségről és bizonyos tartozások beszámításáról.

A továbbiakban iskolaügyekről volt szó. A beiratkozásokat követően 6 szülő kezdeményezte az öregszőlői iskola beindítását. A Testület kérésüket elutasította, mivel a beiratkozás érvényes határidejéig csak két gyermeket irattak az öregszőlői iskolába, valamint az iskola beindítása nem kívánt átszervezést tenne szükségessé a 3. sz. Ált. Iskolánál.

Végül egy alapítványról kell szólnom: a Testület egyhangúlag támogatta Dr. Szendrei Éva képviselő előterjesztését „Gyomaendrődi Ifjúsáért Alapítvány” létrehozására. Az Alapítvány céljai között szerepel tehetséges fiatalok továbbtanulásának támogatása, ifjúsági klub működtetése és az értelmiségi fiatalok városához való kötődésének előmozdítása.

1995. augusztus 24.

A képviselőtestület augusztus 24.-i ülése a Polgármester úr időszerű kérdésekről tartott beszámolójával vette kezdetét.

Örömmel értékelte augusztus 20. méltó megünneplését, melynek a két városrész közötti szabad terület adott otthont. Beszámolt a Kardoson tartott fórumról, ahol az 5. számú választókörzet

polgármesterei és jegyzői találkoztak a választókerület országgyűlési képviselőivel. Az ülésen jelenlévő Szöllősi Istvánné országgyűlési képviselő felé is címezve beszélt a város azon óhajáról, hogy az elkövetkezendő években jó lenne, ha megvalósulna Gyomaendrődön a Rendőrkapitányság. Vajon szüksége van-e Gyomaendrődnek minden évben motoros találkozót rendezni? - tette fel a kérdést, hozzáfűzve a városban azon éjszaka „valóságos” motorversenyek voltak.

Köszöntötte a Polgármester úr Nagy Istvánné pénzügyi csoportvezetőt, aki a közelmúltban az állami hozzájárulás lemondásáról és az ezzel összefüggő előirányzat változásáról döntöttek a képviselők.

A napirendi pontok tárgyalásánál először az egyházi iskola beindításával kapcsolatban az állami hozzájárulás lemondásáról és az ezzel összefüggő előirányzat változásáról döntöttek a képviselők.

Jóváhagyta a testület a Szeged-Csanádi Püspökség és az Önkormányzat közötti közoktatási megállapodást is.

Másodizben került az Önkormányzat testülete elé a vásárról és a piacokról szóló rendelet tervezet

Dr. Kovács Béla képviselő az idegenforgalmi okokra és európai példákra hivatkozva kifogásolta, hogy a tervek szerint kutyát ne lehessen bevinni a vásárra, illetve a piacra. A testület többsége megértéssel viselkedett, s immár kutyával mehetünk Európába. Dr. Valach képviselő nem támogatta a tervezet elfogadását azzal a módosító javaslattal élve, hogy az illetékes bizottságok végezzenek gazdaságossági számítást. A Békés megyei Közigazgatási Hivatal törvényességi észrevétele a város képviselő-testületének az iskolák összevonásával kapcsolatos határozatával szembeni napirendi pontnál hozzászólt Szöllősi Istvánné orsz. gy. képviselő. Mint szakszervezeti vezető szólt továbbra is kitartva régi véleménye mellett, miszerint fölösleges, rossz hangulatot keltő és előkészítetlen volt az 1.-es és 2.számú iskolák összevonása. Véleménye szertint a testület bedőlt a szociálliberális gazdálkodási módnak. A képviselő a törvényességi észrevételeket megtárgyalták és 14 igen 3 tartózkodás mellett nem értettek egyet vele, így az iskolák összevonására vonatkozó határozatokat a testület nem vonta vissza. Az ovodai és iskolai csoportlétszámok alakulásának tárgyalásánál Halászné Dr. Balogh Erzsébet tanárnő kifogásolta 2 nyolcadikos osztály összevonását. A képviselők végül úgy döntöttek, hogy az iskolaigazgató feladata és felelőssége az osztálylétszámok kialakítása.

A méltányosság és megértés eredményezte Pésó Illés Béláné jubileumi jutalom iránti kérelmének elbírálását. Ismert, hogy a tanárnő aki 34 év után nyugdíjba vonul - endrődi, öregszőlői gyermekek százait tanította, nevelte - példamutató pedagógus pályát fejez be. Most mégis, jogszabályi változás miatt, hátrányba került jubileumi jutalmát illetően. A képviselő-testület étékelve munkáját, kiemelve Öregszőlő érdekében kifejtett tevékenységét biztosította a jutalom 1996-ban történő kifizetését.

Várfi András
képviselő

Agrár tájékoztató

A támogatási rendszer - jövőre

A támogatási rendszer változásait még egyeztetni kell az illetékes tárcával, a kormánnyal, de a három alapvető változást már most jó megismerni.

A tervezett három alapvető változás közül az egyik, hogy a Földművelésügyi Minisztérium lényegesen egyszerűsíteni szeretné a támogatási igénybevételi formáit. Semmi szükség ugyanis a jelenlegi bonyolult és bürokratikus, hosszadalmas jóváhagyási rendszerre.

A másik lényeges változás szerint a támogatásnak a mezőgazdasági termelőket hatékonyabb termelési szerkezet kialakítására kell ösztönöznie. Ezért a tervezet szerint - szabályozottabbak lesznek az export-támogatások - a százalékos kulcsok pedig közelítenek egymáshoz. Jövőre ugyanis - ugyancsak a hatékonyság növelése érdekében - nem csupán a gabonára, hanem valamennyi szántóföldi növényre lesz állami támogatás, így a takarmánytermesztők is részesülhetnek belőle.

Az agrártárca terve szerint új beruházások támogatását pályázat útján igényelhetik a termelők - függetlenül attól, hogy a fejlesztés céljéig, épület, vagy infrastruktúra. Ennek keretében várhatóan 20 % vissza nem térítendő és 30 % visszatértes, kamatmentes dotációt ítélnék oda. A fennmaradó részből 20%-ra a beruházónak kell felmutatni forrást, 30 %-ra pedig hitelt igényelhet, melyre 40 %-os kamattámogatást kap. A tárca módosítani igyekszik a kedvezőtlen termőhelyi adottságú térségek támogatását is. Jövőre minden szántóföldi növénytermesztésbe tartozó tevékenység megkapja a termelő típusú támogatást - aranykorona értéktől függően 3.000 - 7.000 Forint közötti értékben. Ez 23-26 aranykoronáig automatikus lenne. E fölött a termelők térségfejlesztési támogatásként pályázat útján igényelhetnek pénzt.

Várható a támogatási rendszer változásában az is, hogy akik mezőgazdasági termékeiket piacra termelik és ehhez támogatást vesznek igénybe, azok számára a kamara tagság kötelező legyen. Mindezekhez törvény módosításra van szükség, majd a parlament dönt, várhatóan októberben

Kertes Imre
Gazdajegyző

Katolikus krónika

Szeptemberi ünnepeink:

- szeptember 8. Kisboldogasszony
- szeptember 24. Szent Gellért püspök és vértanú, egyházmegyénk védőszentje
- szeptember 30. Szent Jeromos áldozópap, és egyháztanító. Neve főleg bibliafordításával vált nevezetessé

Imádság a tanárokért

Úristen, ki tanítóim és nevelőim fáradsága, munkássága, béketűrése és rajtam örökös szeretete által engem számtalan jótéteményben részesítesz, engedd, hogy tanításaikat szíves figyelemmel fogadjam, intéseiket és figyelmeztetéseiket üdvösségemre használjam és mindig szófogadó, tisztelettudó és hálás legyek irántuk. Áldd meg fáradozásukat és jutalmazd meg őket az örökkévaló mennyei boldogsággal, hiszen Te mondtad, hogy akik másokat jóra oktatnak, fényleni fognak, mint a csillagok az enyészhetetlen örökkévalóságban.

Az iskoláról

Iskolánk építése gyakorlatilag befejeződött. Mire e lap a kedves Olvasó kezébe kerül, addigra már elkezdődik a tanítás.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik az iskola tervezésében, építésében, megszervezésében, berendezésében, takarításában részt vettek.

Köszönet a *könyv- virág- bútor- és anyagi adományokért.*

Még mindig kérnénk (reméljük, hogy már nem sokáig) segítséget.

A 250 méter kerítéshez már nincs erőforrásunk. Jó lenne, ha mindannyian vállalnánk, hogy néhány métert jelképesen megvásároljunk. Eddig is már sokan adakoztak, de a teljes összeg még nem áll rendelkezésünkre. Egy méter 3200 Ft-ba kerül.

Továbbra is köszönettel fogadunk könyveket az iskolakönyvtár részére.

Évnyitó

Szeptember 2-án, szombat este 6 órakor megszólalt az iskola kis harangja. Az első, történelmi és ünnepi évnyitóra harangozott.

A Himnusz eléneklése után Iványi László plébános üdvözölte a megjelenteket, és köszönetet mondott mindazoknak, akiknek köszönhető az új iskola. Dr. Frankó Károly polgármester is meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, és az új iskolát. Szöllősi Istvánné országgyűlési képviselő beszédét megtapsolták az ünneplők, mivel bejelentette, hogy egy havi képviselői tiszteletdíját felajánlja az iskola javára, a könyvtár fejlesztésére. Gyulay Endre püspök úr többek között méltatta a város vezetését, kiemelve, hogy a gyomaendrődi együttműködés mindkét fél számára gyümölcsöző, és példaértékű lehet minden polgármester és önkormányzat számára. Majd megáldotta az új iskolát. Ezután átadta az iskola kulcsait Kiss Pálné igazgatónőnek, kifejezve ezzel, hogy az egyház a lakosság szolgálatára bocsájta az iskolát. Az igazgatónő megnyitotta a tanévet. Az ünnepi beszédek

sorozatát az új elsősök - Mándi Vivien, Tímár Hajnalka és Tímár Mária - szavatai tették színesebbé.

A Szózat eléneklése után a 44 új elsős a felvonult az emeleti tantermekbe rövid eligazításra. A meghívott vendégek pedig az emeleti előadó teremben állófogadáson elbeszélgettek egymással.

Augusztus 20-án, az új kenyér megáldása után szólalt meg először iskolánk kápolnájának kis harangja. Azóta minden délben harangszó köszönti a környék lakóit.

Talán nem mindenki előtt ismeretes, hogy a harang honnét való. A majd' 30 éve lebontott décsi paskomi iskola harangja volt (az iskola Endrőről Szarvas felé menet, a 6-os km táblánál lévő buszmegálló mellett állt, a bal oldalon).

A harang felirata ez:

MAGYARORSZÁG NAGYASSZONYÁNAK
TISZTELETÉRE
AJÁNDÉKOZTA A DÉCSI PASKOMI
ISKOLÁNAK
ÖZV. MARKLY GYULÁNÉ
SZÜL. MOOC ROZÁLIA
1937 ÉVBEN.
ÖNTÖTTE SZLEZÁK RÁFAEL
HARANGÖNTŐ MESTER BUDAPESTEN.

Terveink szerint iskola- és kápolna szentelő (avató) ünnepség jövőre lesz a millicentenáriumi városi ünnepség részeként.

Az emléktáblát is jövőre avatjuk fel és függesztjük ki, mert - reményeink szerint - addig lesznek még új nevek, melyeket szintén rá kell írunk.

Köszönjük az adományokat és a segítséget az alábbiaknak:

Emléktábla

**Bramac gyár
Buti László vállalkozó
endrődi Oltáregylet
Gyomaendrőd város Önkormányzata,
hajdani gyomal és endrődi polgárok
Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.
Magyar Máltai Szeretetszolgálat
Szent Gellért Egyházi Kiadó
Ujházi Ernő Dezső és neje:
Papp Piroska Ágnes
Varjú László és családja
Vaszkó András és neje: Pena Pauline
†Wodianer család**

Iványi László
plébános

Endrődi diákok a Péter András Gimnáziumban

Péter András, haladó szellemű föld-birtokos, 1907-ben kelt végrendeletében úgy rendelkezett, hogy vagyonából Szeghalmon gimnáziumot kell alapítani.

A végakarát 1926 szeptember elsején valósult meg. Ekkor nyitotta meg kapuit a szeghalmi Református Péter András Reálgimnázium.

Az első években főleg a környék református vallású gyermekei tanultak itt. Lassan Endrődre is eljutott a gimnázium híre. Az endrődi gyerekek főleg Szarvasra, Mezőtúrra és Békésre jártak gimnáziumba.

1939-ben Szeghalmon kezdte meg tanulmányait Tímár Máté. Az itt töltött éveiről regényt írt: A Berettyó folyik tovább... címmel. E könyv a közeli napokban jelenik meg. Hanyecz Jenő 7. osztályba lett iskolatársa Tímár Máténak. 1943-ban ők voltak az első endrődi érettségizők. Ebben az évben ilyen volt a gimnázium vallási összetétele: római katolikus 52, református 293, ág. evangélikus 15, unitárius 1, görög keleti 2, izraelita 20.

A háború előtt és alatt más endrődi tanulók is voltak Szeghalmon. 1941-ben lett 6. osztályos Vaszkó András, aki a háború miatt nem itt érettségizett. 1941-43 között itt tanult Sztanyík B. László, aki Nagyváradon érettségizett. A szeghalmi diákok tisztelték Sztanyík B. Lászlót. Ennek bizonyítéka, hogy 1984-ben ő avatta fel az első igazgató Nagy Miklós szobrát.

1942-ben új középiskola nyílt, a Református Szigeti Endre Mezőgazdasági Középiskola. Itt tanult: Csókási Béla, Fülöp Imre, Vaszkó Lajos. 1950-ben megszüntetik az iskolát. Az iskola történetét emlékkönyvben dolgoztuk fel 1992-ben.

A háború után 1950-ig kevés endrődi tanulót találtunk a névsorban. Ezt követően egyre többen itt kezdik meg tanulmányaikat: Uhrin István 1951-ben, Hanyecz Imre 1952-ben.

1953-ban egy fél osztály endrődi diák itt lesz gimnazista és természetesen kollégista. Kiváló tanulmányi eredményt elérve 1957-ben érettségiznek: Dinya Máté Sándor, Hajdú János Ferenc, Hanyecz Ernő, Hegedűs Pál Imre, Látkóczki Imre Antal, Mastala István, Rácz Miklós Péter, Rónai Tibor János, Tóth Károly, Uhrin Péter Pál, Hegedűs Vince, Tímár Adolf, Kovács Ilona.

Az endrődi pedagógusok szívesen küldik gyermekeiket Szeghalomra: Kovács Zoltán, Paróczai Gergely, Szabó Zoltán.

A gyomai gimnázium megnyitása (1954) után főleg ott tanulnak az endrődiek (e sorok írója is).

Az időtől függetlenül néhány név az utóbbi évekből azok közül, akik itt érettségiztek: Németh Dezső, Sárhegyi András, Tanai Katalin, Katona Katalin, Tímár Teréz, Hanyecz József, Porubcsánszki Margit. Itt érettségizik a három Feuerweker testvér: Gábor, Béla, Mónika.

1966-ban mezőgazdasági gépszere-lő szakközépiskolai képzés kezdődik. Itt szerez érettségi bizonyítványt: Porubcsánszki Sándor, Hornok József, Gellai Tibor, a Bánfi testvérek: Gyula és István. 1989-ben Varjú Judit az utolsó endrődi érettségiző. Sajnos az utóbbi 6 évben egyetlen endrődit sem vettem fel. Ki tudja, miért nem?

Pedig egy endrődi születésű igazgató várja immáron 20 éve a nyolcadik osztályban végzőket, a romantikus múltú, nagy hagyományokkal rendelkező Péter András Gimnáziumba.

Vaszkó Tamás igazgató

Vaszkó Tamás Endrődön született. Iskoláit is itt végezte, a gyomai Kner Imre Gimnáziumban érettségizett. 1964-ben a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán kapott képesítést, majd az ELTE bölcsészkarán diplomázott. 1975-ben lett a szeghalmi Péter András gimnázium igazgatója, annak a nagynevű gimnáziumnak, amely alapításától kezdve, mind a mai napig, a Sárret és környéke kulturális központja. Vaszkó Tamás a múlton keresztül építi a jövőt. Olyan kapcsolatot épített ki a múlttal, amely méltó és kegyeletes a nagynevű elődjéhez, az iskolaalapító Péter András és Nagy Miklóshoz, még abban az időben is amikor nem volt szabad e neveket Szeghalmon említeni sem. Ő mindig büszke volt, hogy Nagy Miklósnak lehetett utódja. Már akkor szobrot készíttetett róluk, amikor ez bűnnek számított és nyilvánosan fel is avatta. Olyan öreg diák baráti kört létesített, amely állandó kapcsolatban van a jelen diáksággal és az Alma Materrel. Minden évben egyszer Szeghalmon és egyszer Budapesten van találkozó, ahol a jelenlegi diákok szórakoztatják az öreg diákokat, kiállítások és különböző programok teszik vonzóvá a találkozásokat. Erre csak olyan elhivatott pedagógus képes, mint Vaszkó Tamás igazgató. A Szeghalmi Önkormányzat Pro Urbe kitüntetéssel értékelte munkásságát. Az öreg diákok nevében is igaz szeretettel és megbecsüléssel köszöntöm Vaszkó Tamást.

Vaszkó András
öreg diák

BEFEJEZŐDÖTT A RÉSZVÉNYJEGYZÉS

Az alaptőke közel félmillió forinttal jegyezték túl. Ismét el kell mondanunk, hogy sokan vannak a városban, aki hisznek ebben a nem mindennapi vállalkozásban. Anyagi erejükhez mérten részvényt vásároltak vállalkozók és alkalmazottak, fiatalok, és azok is, aki már túl járnak a hatvanon.

A siker azonban nem lehetett teljes! Sajnáljuk, hogy az Önkormányzat - amely pedig alapító tagja a Kisréti Gyógyszállóért Alapítványnak - nem vásárolt részvényt. Aki pedig most arra gondol, hogy ez pénz kérdése, és az Önkormányzat szegény, annak azt válaszoljuk, hogy voltak, akik csupán egy ezer forintos részvényt vásároltak, csak azért, hogy részvényesei (tulajdonosai) legyenek ennek a vállalkozásnak. Bizunk abban, hogy ha a Testület képviselő tagjai részletesebben megismerik terveinket, véleményük megváltozik. Ennek az újságnak a hasábjai nem adnak módot arra, hogy elmondjuk, mi mindent tettünk az elmúlt évek során. Készségesen állunk azonban rendelkezésre, szívesen tájékoztatjuk a Testületet, ha erre meghívást kapunk.

Tökéletesen tisztában vagyunk az előttünk tornyosuló problémákkal. Sok még a tenni való. Többek között a földterület rendezése, a nemzetközi tender kiírása, de ezek már mind-mind a részvénytársaság tennivalói. Irodánk ajtaja eddig is nyitva állt, és ezután is nyitva áll minden érdeklődő számára.

A jegyzés befejeződött. A részvénytársaság rövidesen megalakul. A további munkáinkról is hírt fogunk adni.

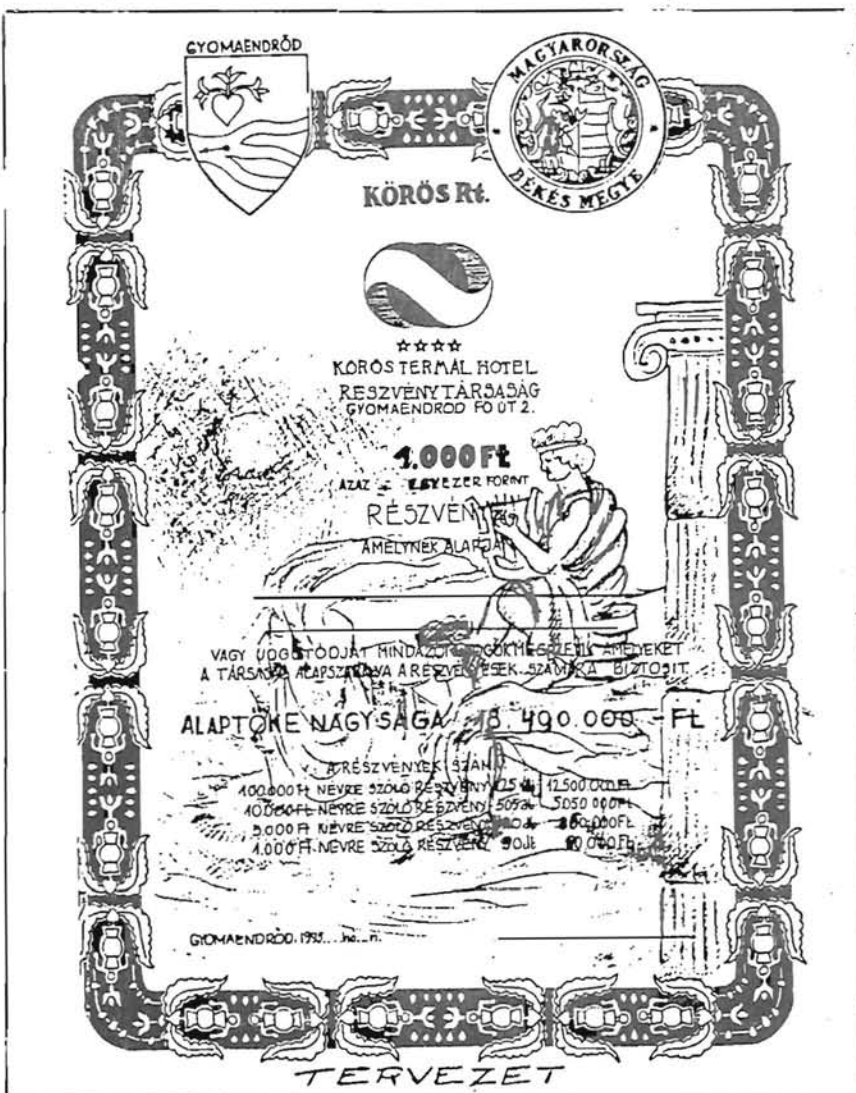
Császár Ferenc

A továbbiakban pedig közzétesszük mind-azok nevét, akik rövidesen részvényesei, tulajdonosai lesznek a Körös Termál Hotel Részvénytársaságnak.

KISRÉTI GYÓGYSZÁLLÓÉRT ALAPÍTVÁNY, mint alapító

Beréné Dr. Katona Piroska - Gyomaendrőd
Császárné Gyuricza Éva - Budapest
Császár Ferenc - Gyomaendrőd
Csúvár Antalné - Gyomaendrőd
Dr. Darvas Tamás - Gyomaendrőd
Dajka Tiborné - Gödöllő
Dinya László - Gyomaendrőd
Dinya Zoltán - Gyomaendrőd
Dréher Söröző-Étterem - Gyomaendrőd
Dr. Erberling Ottó - Budapest
Farkasinszki Zsuzsanna - Gyomaendrőd
Fekete Lászlóné - Gyomaendrőd
Dr. Gellai Imre - Budapest
Gellai József - Gyomaendrőd
Gizella Karcsics - Gyomaendrőd-Göteborg
Gyuricza István - Budapest
Gyuricza Gyula - Kiskőrös
Hornimpex Holding Rt. - Budapest
Dr. Hunya Jozsefa - Budapest
Hunya István - Gyomaendrőd
Kiszelyné Kis-Kováts Viktória - Budapest
Kovács Lajos - Gyomaendrőd

Dr. Latorcai János - Budapest
Lizák Istvánné - Gyomaendrőd
Liziczai László - Gyomaendrőd
Márton Gáborné - Gyomaendrőd
Marsi Jánosné - Gyomaendrőd
Roszik Mariann - Budapest
Szurovecz Tibor - Gyomaendrőd
Szurovecz István - Gyomaendrőd
Dr. Sztanyik B. László - Budapest
Sztanyik Zoltán - Gyomaendrőd
Takács István - Gyomaendrőd
Talan István - Gödöllő
Talan Mátyás - Gyomaendrőd
Thermix Építőipari Szövetkezet - Gyomaendrőd
Timár Mérnöki Iroda BT - Budapest
Timár Mihály - Szombathely
Dr. Ugrin Vendeliné - Budapest
Ujházi Ernő Dezső - Gyomaendrőd
Dr. Valach Béla - Gyomaendrőd
Várfi András - Gyomaendrőd
Dr. Varjú László - Budapest
Varjú Miklós - Budapest
Vaszko András - Gyomaendrőd

1995. augusztus 20 alkalmából Vaszkó Irén tanár, az endrődi Tájház vezetője Életfa-díjat kapott. Gratulálunk!

Mi jut eszedbe Irénke néniről? - kérdeztem meg néhány tanítványát:

- Azt tanította, hogyha megszólalunk, vagy leírunk valamit, felelősséggel tegyük.

- A szülőföld és a család szeretetére, a tudás, és az érték tisztelgetésére nevelt.

- Miránk volt kíváncsi - a tanítványaira.

- A mai napig nem lehet úgy beállítani hozzá, hogy meg ne kérdezze, mit olvastam.

- Elvárta tőlünk az igényességet önmagunkkal szemben.

- Szeretettel nevelt.

- Kortól és mindenféle áramlattól függetlenül csinálta a magáét.

- Folyton biciklizett, sietett valahová - és ezzel együtt mindig biztos pont volt, a számunkra mindig volt ideje. Állandó melegséget lehetett érezni mellette.

- Emberi tartása volt akkor, amikor gyanús volt mindenki, akit becsülnek az emberek.

- A lélekkel is foglalkozott nemcsak a testtel.

- A hatását most is érzem, ötvenévesen.

- Máig eljárak tornázni, belső igényemmé tette a tornát.

- Nem szabad elfelejteni, honnan jöttünk, ezt mondogatta.

- Gyűjtögetett, ebbe belekapcsolt bennünket, így tanultuk meg az értéket becsülni, legyen az tárgy, vers, ember, bármi.

- Én felmentett voltam, de neki - tornáztam.

- Nem szégyellt lelkesedni.

- Szuggesztív egyéniség - azok a fiatalok, akik akartak is vezényszót hallani, örömmel és lelkesedéssel megcsináltuk, amit kért. Azért rajongtunk, amiért ő. Később már magunk is ki tudtuk választani az életben a számunkra legfontosabbakat. De hogy ezt ki kell választani, és azért tenni kell, ezt ő tanította meg nekünk.

- Egy szikra volt, meggyulladtunk a közéletben.

- Hiit bennem - azt mondta, te ezt meg tudod csinálni. És én megcsináltam.

- Irénke néni más, mint a többiek. Az emberek legtöbbször önmagával van elfoglalva. Irénke nénit pedig majdnem mindig a közönség foglalkoztatja.

- Ilyen volt az apám és az anyám is. A testvéreim is ilyen szerencsétlenek. Ambrus bátyám egy alkalommal nézi a padlót, amin se szőnyeg, se semmi, de nagyon jó, mert így bátran bejön mindenki, és akkor azt mondja: - Hallod, Irén, mi nem sokra vittük. Felhoztuk sorra a testvéreket - 7 testvérem, 42 unokatestvérem van - neveltünk, tényleg nem sokra vittük.

- Irénke nénit mindenki ismeri a faluban. Megkap olyan levelet is, amelynek az a címzése: Irénke néni, Endrőd. Van olyan ember a faluban, akit Irénke néni nem ismer?

- Hát azért van...

- Érdekes, hogy mindig Irénke néninek szólnak az emberek, ha találunk valamilyen régészeti kincset, vagy más értéket.

- Mert tudják, hogy megmentem. Őriztem római kori mécses, egy szarmata kori piros terra sigillátumot, azután néhány dénárt 1526-

Iréne néni

ból. Volt nálam egy rendkívül értékes pecsételem, a müncheni Európa-kiállításon ezzel képviseltük Magyarországot.

- És amikor a régészeti kiállítás anyagát gyűjtöttük össze, a sokéves munka által összegyűjtött anyagot egy szóra átadja Irénke néni a kiállításnak.

- Tudtam, hogy nem az enyém, azt megörözésre adták nekem. Most már a helyére került, mindenki láthatja.

- Az endrődi szöttek mintáit is gyűjtötte Irénke néni.

- Azért gyűjtöttem össze, mert láttam, hogy régi temetéseken, ahol nem volt szemfedő, gyönyörű szöttekkel terítették le a halottakat. Tehát-legrégebbi mintáink a föld alá kerültek, a szöves megszűnt Endrődön, meghaltak a mintafák - Gyuricza Mari néni, szegény. Úgy-hogy ha azt akartam, hogy megmaradjon legalább a minta, össze kellett gyűjteni. Orgonacsöveset, rozmaringosat, vadrózsát, csillagosat -360-at számoltam meg. Kunkovác Laci lefényképezte, így maradtak meg a minták.

- A népszokásokat is lejegyezte Irénke néni.

- Az emberben benne van a fájdalom is, a humor is. A régiiek nem járhattak színházba, tévé sem volt, így megcsinálták maguknak a saját szórakozásaikat. Vidámak voltak, sokszor rimekben beszéltek. Kinéztek azt ablakon, és ha a szokásosnál sebb ruhában láttak valakit, már mondták is: illeg-billeg Timár Marcsa - akkor a másik: nem illik a szoknya rajta. A betlehemes és háromkirály-járást amikor már annyira összegyűjtöttem, hogy be tudtam tanítani gyerekeknek, betanítottam. Azt akartam, hogy éljen a népi játék. Bemutattuk Endrődön, Gyomán, Hunyán, Mezőberényben, Budapesten, azután kiküldtük kazettán Vancouverba, ott is előadták. Pedig hát abban az időben nem örültek az ilyesminek, mert benne volt Jézus, az angyalok.

- Márton Gábor és Irénke néni szorgalmazták azt is, hogy állítsuk fel az országzászlót a Hősök terére.

- Minden községnek van országzászlója, és nekünk nem volt. Úgyhogy 1990-ben néhányan összefogtunk, megcsináltuk azt a kis emelvényt, zászlót varrtunk, a plébános úr március 15-én felszentelte, az ünnepség után pedig átadtuk a gyerekeknek, őrizték ok. Most már van egy hely a Fötéren, ahol mindenki előtt elszavalhatják a gyerekek a szavataikat, és ahol mindenki elimádkozhatja a nemzeti imádságunkat, a Himnuszt.

- Jónéhány kereszteset is helyreállítottak Irénke néni vezetésével, temetőt hoztak rendbe. Miért fontos ez?

- Az útszéli kereszteknek feladata volt, jelzett valamit az embereknek. A Csáki iskolánál volt például egy kereszt, az volt ráirva: - Vándor, állj meg! Most is jó lenne egy ilyen kereszt, de még azt is rá kellene írni: hova rohanasz, fiam, azzal az iszonyatos sebességgel, a halálba? Nem tudom, hova lett ez a kereszt. Én még láttam olyan parasztembert, aki a kereszt helyén levette a kalapját. A temetők

rendben tartásának fontosságát nem kell magyarázni.

- A tájházban mindig vannak vendégek. Szeretnek oda menni a felnőttek is, a gyerekek is.

- Mert nem holt tárgyak raktára. Ez nem bútorbolt, itt ki lehet húzni a fiókokat, le lehet űlni a székre, lehet használni a vetőfát, a szövőszéket. A kőtelverőt minden évben előveszik a gyerekek. Összejöttek vannak, kiállítások vannak. Egy vidéki pap már misét is tartott a tájházban. Ez a tájház él.

- Nem tudom a Művelődési Ház rendezett-e több előadást, kiállítást, vagy Irénke néni?

- Az egész országban mi csináltunk először szakrális tárgyakból kiállítást, 4000 ember nézte meg. A Karl Keller fotógyűjteményt a kiállítás után nekünk adta a művész. Sok művész nem tudja hova tenni a műveit, ide adja nekünk, de mi sem tudjuk hova tenni, mert nincs pénz rendbe tenni egy termet. Vannak-e most Endrődön olyan nagy lelkek, akik a kultúrának tudnak áldozni?

- Mi volt a legfontosabb a pedagógus Vaszkó Irénnek?

- Minket úgy indítottak a pályára: - ha be mentek a gyerekekhez a tanterembe, tegyék ki a szíveteket az íróasztalra és úgy kezdjétek tanítani. Ezt már én nem tudom levetközni. Megtörtént néhányszor, hogy bevittem a magam baját az órára. De ez akkor favágás volt, nem tanítás, és főleg nem nevelés.

- Hány tanítványa volt Irénke néninek?

- Nem tudom. Gondolkozom rajta, de rájöttem, hogy a számok megölik a lelket. Inkább az arcukra, a szemükre emlékezem. A tetteiket pedig máig számon tartom.

- Vannak kedves tanítványai?

- Mind kedves, akiben lélek van.

- Hálások a tanítványok?

- Nem kívánom a hálát. Tudom, hogy belőlem egy darab bennük van. Ezt érzem. Együtt tudok érezni velük, együtt tudok gondolkodni velük. Féltem őket, féltem a nemzetet. A szülők elmondják, hogy igyekeztem mindent megadni a gyerekeknek. És amikor azt kérdezem, hogy a lelkébe mit adtál, akkor csend lesz. Becsületet adtál? Jóságot adtál? Hitet adtál? Mert vannak népek kultúra, műveltség nélkül, de nincsenek hit nélkül. Hisznek a napban, az ösökben, mindegy, de valamiben hinni kell.

- Jónéhány éve nem tanít már Irénke néni, és mégis: ma is az első szavára ugranak a gyerekek.

- Ha az ember igazul szól, akkor van valami, ami átsugárzik a gyerekekre, azt megérzi a gyerek. A fiataloknak nem lehet hazudni.

- Tengersok látogatója van. Úgy hallottam, hogy amikor egyszer balesete volt, egy hét alatt kétszázán fordultak meg a házában.

- Ilyen volt a házunk a tanyán is. Mindig volt valaki nálunk: nyomorult vagy szerencsétlen. Én sem csináltam a házamból tükröt. Jönnek a gyerekek, hogy segítsék dolgozatot írni. Nagyon fárasztó, sokszor ágyból kelek ki, sokszor betegen csinálom. De ugyanakkor nagy örömmel is, mert úgy érzem, ha csak egy gyerek viszi tovább azt a nagy kincset, amit a nép ránk hagyott, akkor megérte. Európa felmutat egy kultúrát, és mi azt hisszük, hogy abban

(folytatás a 9. oldalon)

Megjelent Tímár Máté: „...és a Berettyó folyik tovább” c. regénye

A napokban jelent meg Tímár Máté 23. kötete „és a Berettyó folyik tovább...” című regénye. A belső borítón a következő ajánlás olvasható:

„Egykori iskolánk s továbbint ifjúságunk méltó megbecsülésére, felidézésére regényre álmódott művem - saját anyagi erőfeszitésem mellett - Péter András - és Takács Andrea alapítványok segítségével kerülhet a szeghalmi-sárréti közkezdőre, hogy valljon és vállaljon helyettünk a Néppel és Népért tiszta fénylésével akkor is, mikor már csak emlékeinkben élünk.”

Tímár Máté 1943-ban érettségizett a Péter András Gimnáziumban. Az itten eltöltött éveiről, tanáiról, az ifjúvá serdülés küzdelmes, gyönyörű élményeiről szól ez a regény. Aki elolvassa, az bepillantást nyer a két háború közötti vidéki diákéletbe, az alföldi közéletbe, s a magyar értelmiség sokrétű, sokszínű tevékenységébe, s a magyar értelmiség sokrétű, sokszínű tevékenységébe.

Megható hitelességgel szól a társadalmi különbségekről, a szegény és a gazdag diákok konfliktusairól, de nem nélkülözi az életszóó diákhumor jó ízeit sem.

A regényt 1964-ben fejezte be Tímár Máté, kiadótól-kiadóhoz vitte, az erősen népi ihletésű alkotás kiadására azonban nem vállalkozott senki.

Most az író magánkiadásaként a Péter András és a Takács Andrea alapítvány részbeni támogatásával jelenik meg Tímár Máté huszonharmadik önálló kötete, melyről így vall egyik levelében: „Talán most már másképp írnám meg ezt a műfajt tekintve kulcsregényt, de visszamenőleg könnyű okosnak lenni, míg gyermekünket megtagadni akkor sem illik, ha netán sánta.”

Az alkotás hiteles sárréti körkép, igazi élményt azonban mégis azoknak az olvasóknak nyújt elsődlegesen, akik a Péter András Gimnáziumban jártak. Hiszen hőseik mintául jórészt valós személyek szolgáltak, akik közül sokan már az örökévalóságba távoztak, s ha élnek, úgy öregdiákjaink regimentjét gyarapítják.

Tímár Máté számadásképpen saját írói pályafutásának összegzését is elvégezte, a kötetzáró bibliográfiában. A XX. század kétharmadán átívelő írói alkotásokban megjelennek a történelem legfontosabb eseményei: a második világháború, a frontszolgálat, a szovjet hadifogság, az ötvenes évek terrorja, az ötvenhatos eszmélés, a megtorlás, a Kádár-korszak puha önkényuralma, az Antall-időszak reményei és fájdalmas csalódásai. Az életmű huszonhárom kötete - megtoldva néhány régmúlt kirándulással - ugyanis e csomópontok köré kristályosul. Megismerjük

belőlük a mindmáig újrakezdő ember küzdelmeit köz- és magánéletét, örömeit, csalódásait.

A Péter András Gimnázium e kötet megjelenésének elősegítésével is folytatja a hagyományt, amelyet Nagy Miklós igazgató és Fülöp Károly tanár kezdett el a harmincas években Sinka István és Hegyesi János első versesköteteinek kiadásával. Péter András Emlékkönyv, a Szigeti Endre Emlékkönyv, a Fülöp Károly válogatott versei és Sinka István publicisztikái, írásai után most először járul hozzá az iskola egy regény kiadásához.

A regény záró mondatával hívjuk fel az érdeklődők figyelmét.

„Fogadd tehát Alma Mátérem ezt a késő hódolatot vendiákdóttól úgy, hogy egyazon időben az alaprakó Múltnak, a göröngyös Jelennek, és szebbnek remélt Jövendőnek egyaránt jusson belőle.”

Vaszkó Tamás
igazgató

A könyv árusításra nem kerül, de minden érdeklődőnek elküldi a gimnázium.

Nincs szándékunkban másutt megjelent írásokból idézgetni, ezúttal azonban úgy éreztük, hogy kivételt tehetünk, amikor Miklya Jenőnek a Békés megyei Nap-ban a könyvről megjelent méltatásából ideidézünk néhány gondolatát:

„A magyarság háború előtti és alatti történetéhez is jó adalék, ahhoz a társadalmi körképhez, melyet Tímár Máté szemünk elé vetít. Hogyan látta az ország előtt álló nagy történelmi változásokat az a gimnazista diák, aki itt a Berettyó partján épült középiskolának demokratikus szellemét szívta magába? Az Internátusban is megvívta sokféle nézetű társal között a népi gondolat járható útját. A Nemzeti Parasztpártba tömörült népi írók könyvein egyre szélesedett látóköre, s maga is hitte, vallotta, hogy egy új országot csak széles népi összefogással lehet fölépíteni.”

(Szerkesztőség)

(Folytatás a 8. oldalról)

nem volt részünk. Dehogynem, nagyon is volt.

- Azt a mérhetetlen ismeretanyagot, ami Irénke nényben van, át- és elveszük, a legtöbbben úgy, hogy még forrásként sem említik meg Irénke nény nevét. Ez agyelszívás. Nem sértő ez?

- Az apostoloknak azt mondta az Úrjézus: menjetek, tanítsatok meg minden nemzetet. Ingyen kaptátok, ingyen adjátok. Hát én ingyen kaptam mindent az elődöktől, és ingyen is adom tovább. Hogy jövök én ahhoz, hogy sajnáljam? Inkább csak azt sajnálom, ha érdemtelenséghez jut. Dönteni kell: vagy közreadom, és akkor sokaké lesz, vagy megtartom magamnak - gondolják, és azt hiszik, az övék marad. Nem

marad, mert a serral bezárul minden. Holtunk után ki kerül a szemétdombra még a legféltettebb kincsünk is.

- Nagyon sok dolgozatot, disszertációt segített világra Irénke nény, de a saját doktoriját nem hozta világra.

- Kétszer is nekirugaszkodtam, de mind a kétszer beteg lett édesanyám. Meg aztán: fontos nekem ez a külsőség? Most volna egy doktori címem és szögyellném.

- Érti az emberek megbecsülését?

- Nem tudom, sose tartottam rá igényt.

- Irénke nény olyan fiatal.

- Azt én tudom... sokszor vagyok fáradt. Én egy nagy viharon mentem keresztül, ez a vihar belül volt. „Csupán a viharért nem jártam viharban, becületem jussát kerestem én abban” - így írta Ady. Nem mentem én abba a viharba, de mindig felém jött a vihar. Nem akartam én a tájházban gyűjteni, de mindig hozott valaki valamit. Nem akartam én dolgozatokat írni, de mindig jöttek. Elhatározom, hogy holnaptól senkinek sem segítek, és akkor jön valaki, hogy nyissak meg Pitvaroson egy kiállítást. Akkor azt kérdezem magamtól: van-e jogom nem megnyitni? Sokszor halálosan fáradt vagyok. De amikor telefonálnak, hogy hetven egyetemista bölcsész akar jönni a tájházba, akkor kérdezem, van-e jogom nem megmutatni nekik - nem a szöveget és a szöveget, hanem azoknak a tudását, akik ezt alkották. Úgyhogy megint csak elmegyek. És amikor úgy gondolom, hogy na, most már mindent megcsináltam, amit kértek tőlem, és most már mennyi időm lesz... nem. Mintha a Jóisten nem hagyott volna nyugtot nekem. Mikor elhatározom, hogy nem, és nem csinállok semmit, akkor olyan valakit küld hozzám a Jóisten, akit becstelenség volna visszautasítani. Ez így megy.

Pedig amikor megöregszik az ember, marad a testvérekért való aggódás, mindig hallani véli az ember, hogy édesapám csukja az ajtót, édesanyám pedig éppen idecsoszog. Az öregnek nem marad más, csak az Istenben való elmélyülés. A földet, az értékeket itt kell hagyni. Egyszer édesapámnak mondtuk valakiről, hogy milyen gazdag. Azt felelte: - Nehéz lesz neki itthagyni a földet. És szomorkásan mosolygott.

Hornokné Németh Eszter

Trodalmi oldal

Sültkrumpli és egyszeregy

Gyoma és Endrőd határában, pontosabban Gyomaendrőd közepén már a második iskola épült fel, és kezdte meg működését. Összekötő kapocsként? Bár úgy lenne! Hogy elcsitulnának a háborgások és egyetértő, segítőkész figyelem kísérené útjukra, a kis diákokat, akik most kezdték meg első iskolaévüket. Legyenek áldottak az építők és az építtetők, s mindazok, akik adományaikkal, erejükhez mérten munkájukkal is igyekeztek, hogy időben kitarulhasson a kapu, megkondulhasson a kápolna kicsi harangja Isten dicséretére, és birtokba vehessék új, második otthonukat a jövő reménységei.

Amíg mindezt végig gondoltam, felrémlettek előttem a régi, régi tanyasi iskolák. A mai gyermekek, de még a fiatalabb felnőttek sem tudják elképzelni, mekkora áldozatot jelentett akkor és ott a tudomány megszerzése. Őt-hat kilométereket gyalogoltak kora ősszel, perzselő melegben, lábuk nyomában felhőként gomolygott a felkavart por,

később térdig érő sárban vagy hóban, dermesztő hideg szélben, sokszor bizony fájdalmasan támadó jejes fürge-
tegen szenvedték végig a hosszú utat.

És mégis, mentek, mentek rendületlenül, nekifeszültek a szélnek, a viharak, kezüket forró sült krumplival me-
lengették, amit a gondos édesanyák dugtak a „daku” zse-
bébe: „Hogy meg ne fagyjon útközben a lelkem”.

Az egyetlen tanteremben, amiben békésen „összefért”
mind a hat osztály, mert akkoriban még ennyi volt a köte-
lező, duruzsoló meleg várta őket, mert a tanító néni, vagy
bácsi jókor befűtötte a nagyhasú vaskályhát, volt olyan is,
ahol a kemencét. S kezdődött a tanítás. Előkerült a palatá-
la, az olvasó és számtankönyv, és ki-ki a maga kicsi terüle-
tén, „osztályában” felet, fogalmazott, olvasott, írt és szá-
molt. Nem ügyelve arra, hogy körülötte a többi osztály
ugyanezt teszi.

S hihető vagy sem, mégis igaz, mindenki hibátlanul írt,
olvasott és álmából felébredtve is fújta az egyszeregyet.
No persze előfordult, hogy a segédtanító, a
magukválasztotta fűzfavessző is besegített olykor, és szü-
netekben a felvigyázók vigyáztak a rendre, de ebbe senki
se halt bele. Volt is olyan fegyelem, amilyenről a mai diá-
kok álmodni sem szeretnek.

Pedig elkelne egy kicsi manapság belőle!

Iványi Mária

Őszeleji kívánság

A vadludak és a darvak
már az égre ékelődnek:
hosszú őszt a maradóknak,
jó utat az elmenőknek.

A fecskék is készülődnek,
sürgönydróton sorakoznak:
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradóknak.

Az árnyékok vékonyodnak,
a patakok hűvösödnek:
hosszú őszt a maradóknak,
jó utat az elmenőknek.

Gyapjasodnak a kis őzek,
vöröslik a lenyugvó nap:
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradóknak.

KÁNYÁDI SÁNDOR

GALAMB

ha én galamb volnék
éjt-nap barangolnék

színek szelek szárnyán
lennék a szivárvány

ne agyaggalambnak
lennem! s ne is annak:

ne postagalambnak
csak igaz-magamnak:

töltsed szentelt kedvem!
rájuk telepednem -

Tridenti Zsinatra
volt nékem kiadva:

elcsendesedőkben
szívig-csendülőben

nékik felszárnyaljak!
lássá torony s padlat

s mondja: „ott megy! ott száll!”
kegyet vélem osszál

megdidergő árva
világom bejárva

völgyben s fenn a tetőn
örömhír-hirdetőn

szenteit úrasztalán
fényel árasztanám

kappát és paténtát
- ezüstkéek égén át

csikot hasítanék
s Úrnál oda hatnék

- bírnám engedelmést
hirdetnem kegyelmét

akkurátos szépen
akár oltárképen

add, hogy meglássanak
feliegyezés alatt

búcsú és körmenet
add, hogy felnézzenek

„ni! ott repül! ott száll!”
hitet véiem osszál

bennem és általam!...
köznép és káptalan

alulról szemlélnék:
„ott megy a Szentlélek”

ha én galamb volnék
éjt-nap barangolnék

HATÁR GYŐZŐ

(Ez a vers először a VÁROSUNK
lapjain jelenik meg!)

„Nem idővel mérik az életet, cselekedettel”

Török Sándor

KEDVES IFJÚ BARÁTAINK!

Tájékoztatunk benneteket - ha még nem tudnátok -, hogy az Ifjúsági Klub szervezése még mindig csak a szervezés folyamatában áll. Néhány lelkes fiatal közreműködésével megalakult a Gyomaendrőd Ifjúságáért Alapítvány, amelyhez, reméljük, nagy számban fogtok csatlakozni. Az alapítványon belül fog működni az Ifjúsági Klub is, amelynek még nincs neve. Töletek várunk ötleteket az elnevezésre.

Az Önkormányzat 10.000 Forinttal támogatja és alapító tagja az alapítványnak. Erről a Képviselő Testület augusztusi első ülésén döntött. Sajnos, az a helyiség, ahol az alapítvány működhet, még nem áll rendelkezésre, illetve a képviselő-testület ebben még nem döntött. Cél azonban az, hogy ez a helyiség minél közelebb legyen középiskolákhoz, hogy a fiatalok könnyen elérhessék és tanulás után kultúráltnak szórakozhatnak.

Szerkesztőség

Mit jelent számomra a hit?

Augusztus 20-án ünnepeltük Szent Istvánt, minden magyarok első királyát, aki fiához írt intelmeiben így tanította őt: „A hit tettek híján meghal.”

Ez a gondolat indított engem arra, hogy e sorokba öntsem és megosszam veletek gondolataimat.

Minden ember hisz valamiben.

Nekem az Istenbe vetett Hit adja meg azt a különös és nagy erőt, kitartást, ami végig kíséri életemen.

Az én hitem számomra magába foglalja egész életemet, munkámat, cselekedeteimet, családomat.

Biztos megtapasztaltad már, hogy valamire vágytál és megkaptad, valamit

elhatároztál és teljesült. Azt hitted, ez véletlen vagy csoda. Nem, nem véletlen. Véletlen nincs az életben. Ez jól jegyezd meg! Amit Te csodának hiszel az nem más, mint a jóságos és szeretett Isten segítő kamuyjtása Feléd, hogy észre vedd: Téged is és minden embert kivétel nélkül szeret. Lehet, hogy nem veszed észre?

Mégis, van úgy, hogy történik Veled valami nagyon rossz. Ez is az Isten figyelmeltetése, mert nem úgy élünk, gondolkodunk, cselekszünk, ahogy kellene. Hiszen tudod: „A Hit tettek nélkül meghal.”

Tettek nélkül...

Segítettél-e már bajba jutott embertársaidon?

Tettél-e valamit városodért?

Megbocsátottál-e haragosodnak?

Megszabadultál-e a goromba, trágár beszédtől?

Elfogadtad-e a másikat egyenrangú partnernek?

- és sorolhatnám még tovább...

Te tudod a legjobban, hogy miben tudnál, miben tudtál segíteni.

De szójuk tovább a hit fonalát...

Számomra a hit nemcsak abban áll, hogy vasámaponként elmegyek a templomba, hanem abban is, hogy elhatározásaimat tettekre váltom, azaz megpróbálom azokat megvalósítani. És csak azután kritizálok, nem pedig fordítva. Az ember az életben nagy feladatokat kap, amiket meg kell oldania. Sokszor nem könnyű feladat ez. Mégis, a problémával szembe kell néznünk és tudnó kell mindig megoldani.

Öngyilkosságra gondolsz? Menekülsz az élettől? Élvezeteket hajszolsz? Mindez csak megfutamodás, mindig van jó megoldás, igaz nehezebb. A hit által megváltoztatni az életet és mindig az egyenes

utat választanil Hidd el könnyebb lesz ezután az akadályokat leküzdened. Csak mindig hinned kell! Hinned kell abban, amit csinálsz, sohasem szabad megtorpanni, elbizonytalanodni, mert akkor tévútra kerülsz és elveszel. A hited megerősít Téged!

Az én számomra a hit mit jelent?

Jelent nagy keresztutat,

A keresztút végén örök boldogságot.

Ungvályi János

„REPÜL A NEHÉZ KŐ”

„Repül a nehéz kő, ki tudja hol áll meg...”

Ki tudja, ki dobja, s „kit hogyan talál meg?”

Ki tudja, ki dobja? Gyermekkezek tenéék?

Gyermeki lélektől ily gonoszság telnék?

Ez már nem csinytevés, ez gyilkos merénylet!

Ki lehet itt bíró, s kit mire ítélhet?

Ki a felelős? A sötétlő évek,

Hogy kihuny a fénye egy gyermek szemének?

Csak alig világolt! S ki a követ dobta,

Szívét a szájalom meg nem indította.

Hiszen tovább üzte, csak játéknak vélte.

Én Istenem. Uram, ki felelős érte?

Tudunk-e példákmal mi előttük járnunk,

Embertelen korban emberekké válnunk?

Csákány és kalapács, hogy ne törjön falat,

Egy legyen a szándék, csak egy az akarat!

Szeretet melege ki ne hüljön soha!

Ne legyen reményünk sorsüzött, mostoha!

Ébredj végre, Lélek! Ébredj holnapodra!

Lásd! Veszedbe visz el sötét idők sodra!

Kicsinyke lelkekből ne üzd el a békét!

Hittel oltalmazd meg jövőnk nemzedékét!

Ne Istentől féltsed, ki maga a jóság!

Tagadhatod bár, Ő Szent s Örök valóság!

Eged szelíd csöndje, hogy fénylőn ragyogjon,

Vigyázz, hogy gyermeked több követ ne dobjon!

Iványi Mária

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: II. évf. 5. sz.)

1900: Július 15-től Zelinka János lett az endrődi plébános.

„Három új templomi tölgyfa kapu készült, a főkapu rácsos üveg ablakkal ellátva.”

„A Kálvárián a vihar által ledöntött jobb oldali lator kökeeszt helyreállított.”

„négyházas (füles) harang júliusban meghasadt...A sérült harang Bécs-Újhelyre elszállítva...A harangot Hilzer Péter császári királyi udvari harangöntő készítette el...A harang karácsony után Szent János napján csaknem az egész lakosság jelenlétében nagy ováció között szerencsésen felhúzatott a templom tornyára.”

„A Schiefner-féle központi leányiskola... rendbehozott.”

„Július 9-én az örménykúti új iskola tanterme ünnepélyesen felszenteltetett.” (Örménykút: Hunya utolsó dőlője volt. Örménykút és a következő dőlő között volt egy iskola, Község-sori iskolának is mondták.)

„Szeptember 30-án a décspaskomi teljesen új iskola épületet, októberben a kocsorhegyi új iskola tantermet adták át, végül az ún. Kántor-ház lett felszentelve.”

„Szeptemberben bérálás volt ...a megbérmáltak száma 1836, éspedig 888 fiú és 948 leány.”

1901: Július: „a templom előtt dísztelenkedő fabódé elbontott, s a központi fiúiskola mellé felállított. Itt történik a kegyadományok beszedése s szétosztása halottak napján.”

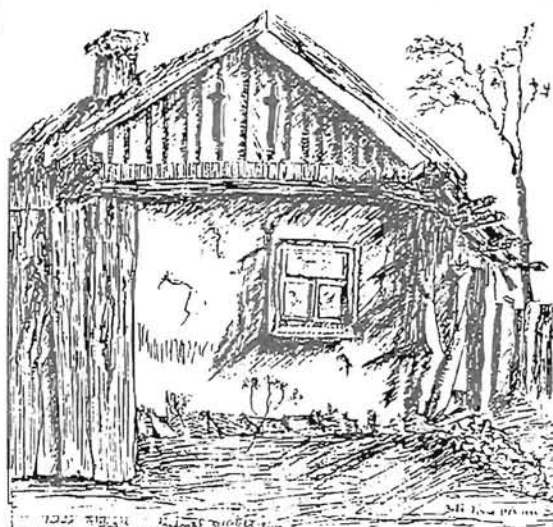
„Politikai életünk láthatára mindinkább borulni kezd, vészes felhők mutatkoznak mindenütt, a szocializmus nagyban terjed a munkások között és befolyása: érvényesíteni (akarja) minden téren. A községi előljárók nagy része szocialista érzelmű, az egyház tanács tagjai közt is van egynéhány. E mozgalmat nagyban növeli a szegénységen és az elégedetlenségen (kívül) még az a körülmény, hogy Gyomán rövid időn (belül) három választásnak kellett megtörténni...Várkonyi István szociál agrár 530

Réle' id'

Bella Rózsa '11'

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa '11'

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

Bella Rózsa grafikái

szavazatot többnyire Endrődről nyert. A szocializmus tetemesen megerősödött azóta, pártja egyre terjed.”

„Gonda Mátyás Rigajoson, Dinya Mátyás pedig Sima-Bereken egy-egy vaskeresztet állított fel.”

„A községi képviselő-testület egy második gyógyszerár felállítását határozta el. Ezen patika már ez évben megnyílik.”

„A Szebenyi-féle régi iskola épületet az egyháztanács...Dinya Eleknek és Klinghammer Ferencnek...örök áron eladta.”

Október 29-én Bencze Sándor tanító 25 éves tanítói jubileumát tartotta. Ezen alkalomból ünnepélyesen 100 K. jutalomban részesítették. Este igen népes közvacsora tartatott a Korona nagytermében.” (A Korona vendéglő helyén ma a Dávid-féle gyorsétkező van.)

„A mirhói iskolának egy új kút készítettet.”

1903: „B. Wodianer Albert -féle uradalom örökösén Endrőd községnek adományozott másfél hold földet a Rigajoson állítandó új iskolára.” (Ez volt a régi varjasi iskola.)

„Június 13: Szent Antal kenyérének...háza ünnepélyesen megáldatott.” (Ez a ház ma is áll a Szent Antal utcában, amely a Blaha útról nyílik.)

„A kálvária stációi helye lettek állítva.”

„Kondorostanyán (ma Hunya) a fogyasztási szövetkezet örvendetes gyarapodásnak indult. Ugyanott mozgalom indult egy önálló lelkesi állomás felállítására.”

„Özv. B. Wodianer Albertné ...az olvasóköri számára több olvasmányt küldött.”

„Gonda Mátyás a Rigajoson állítandó új iskola javára egyelőre 400 négyszögöl földet ajánlott.”

„Mozgalom indult egy szövetkezeti motoros múmalom létesítése ügyében.”

1905: „Az Amerikába való kivándorlás mind nagyobb arányban terjed.”

„Megalakult Endrődön a József főherceg Szanatóriumi Egyület mintegy 40 taggal...az aug. 20-án rendezett hangverseny jövedelmét a Gyulán építendő kórháznak (ajánlották fel).”

November 7-én gróf Apponyi Albert (és más képviselők) jöttek Endrődre, a piacon népgyűlést tartottak.”

„Karácsonykor 90 gyermek ruháztatott fel.”

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén
Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 10. szám

1995. október

„Tegnap azt hitted,
már szabad
emberként tekinthetsz a Napba
s az Őszi sugárözön
fényvel vonja be homlokod
földön s utcakövön...”

1956. október 23. a magyar történelem nagyon kevés dicsőséges napjainak egyike. Szellemi öröksége az 1848-as forradalomban gyökerezik, amelynek elindítója az a népünk szívében élő olthatatlan vágy, hogy szabad legyen végre, s maga intézhesse sorsát. 1848 és 1956 párhuzamát abban is láthatjuk, hogy mindkettőt az ifjak, a diákok indították. 56-ban előbb Debrecenben majd Budapesten vonultak fel, hogy megmutassák, nem akar tovább sötétségben élni e nép.

Voltaképpen az egyetlen győztes forradalmunk kezdete volt ez. Mert bár akkor sikerült hosszú évtizedekig - a világ egyik legnagyobb hadseregével - a forradalmat elfojtani, s annak felvillant fényét elsötétíteni, mégsem vesztett el minden örökre. Több mint 30 év után az egykori tűz parazsa újra éledezni kezdett. S az újra fellobbanó fény ad ma is reményt arra, hogy megtaláljuk az igaz utat, s rá is lépünk. Hogy ami elkezdődött, amiért oly sok áldozatot hozott ez a sokat szenvedett s veszített nép, az be is teljesül egyszer. De így is győztesnek nevezhetjük azt a forradalmat, amelyik elérte az egyik legfontosabbat: hosszú évszázadok után nincs földünkön idegen hatalom, idegen katonaság! De e mellett még jócskán van tennivaló.

Emlékezzünk

1956.

Október 23.-ra!

Még nagyon sokan vannak, akik a forradalom igazi javából kimaradtak, mert nem ismerik vagy nem fogadják el az igaz utat, amelyen csak erkölcsileg megújulva lehet járni és élni valójában. Ezt az utat az élet és történelem uránál, az örökkévaló Istennél találhatja meg csak az ember!

Ezt a történelmi ünnepet is különféleképpen élik meg ma az emberek.

Van, akit egyáltalán nem érdekel ez az ünnep, mert mint sok minden más is, úgy ez is közömbös számára.

Van, aki mutatni próbálja, hogy neki milyen fontos ez. Valójában csak azért mutatja, mert ő mindig, minden körülmények között érvényesülni próbál.

Van, akinek olyan fordulatot hozott a forradalom, a változás, ami számára veszteséggel járt. Ezért háborogva, ellenséges indulatokkal gondol arra, hogy ünnep október 23.

Aki viszont úgy élte meg azokat a napokat, mint a sötétségen áttört világosság napjait, mint egy új öröm és reménység napjait, annak nagyon sokat jelent ez az ünnep. Annak szívében ma is átjárja az öröm és remény. Voltaképpen az események részesének kell lenni ahhoz, - vagy következményei részesének - hogy jelentőséggel bírjon valaki számára az emlékezés és ünneplés.

Fejet kell hajtanunk ma a forradalom áldozatai előtt. A neves és névtelen hősök előtt. A diákok, a munkások, a pesti srácok, a kivégzettek, vagy meghurcoltak előtt. Akikkel együtt vettük fel a harcot a 4. szovjet hadosztállyal, a tankokkal, az ágyúkkal.

Tisztelegjünk és ünnepeljünk méltósággal!

Remélem, - sőt biztos vagyok benne - hogy az évek múlásával a mai fiatal nemzedék is - mely akkor még nem élt - részesévé válik 56 forradalma áldásainak, s így nekik is nagy ünnep lesz e nap. Nem a keveseknek, hanem a többségnek élete és jövője lesz szebb és jobb, szabadabb és igazabb e dicső forradalom által.

Utóhang

„S a fák másodsor kivirulnak
s dús vértől duzzad a mag.
Ha zord, kemény lesz is a Tél:
megíscsak eljő a Tavasz.”

Sipos Tas Töbötöm

(Szilágyi Ferenc gyomai születésű történész professzor 1956-ban írt verséből valók az idézetek.)

... hogy a Kereszténydemokrata Néppárt 1995. szeptember 16.-iki országos elnökségi ülésén három témában nyilatkozott a sajtónak:

Az első vélemény a politikai üldözöttek kárpótlásával volt kapcsolatos. Mint az már a korábbi napok sajtójából, vagy a TV-ből ismeretes, a kormány által készített újabb javaslat csak az 1941-45 közötti időszak alatti munkaszolgálatosokra vonatkozik.

Mi, kereszténydemokraták, nem tudjuk elfogadni, hogy a baloldali diktatúra áldozatai még ma is hátrányos megkülönböztetésben részesüljenek. Ezért követeljük, hogy az 1951-56 között a Rákosi-rendszer politikai munkaszolgálatosait ne zárják ki a kárpótlásból! A múlt igazságos lezárásához, a társadalmi megbékéléshez hozzátartozik, hogy az 1939-1989 között minden politikai sérelem azonos elbírálás alá essen.

A nyilatkozat második részében eliteltük a sajtóban megjelent kormányvéleményt az Alkotmánybíróság döntéséről. Igen sajnálatosnak ítélte a KDNP Országos Elnöksége, hogy a szociális jogokat az Alkotmánybíróság kénytelen megvédeni, a magát szociál-liberálisnak valló kormánytól. A kormány köteles az Alkotmány követelményeit maradéktalanul betartani, és ennek megfelelő törvényjavaslatokat terjeszteni az or-

szággyűlés elé. Ha ennek nem tesz eleget - szakértelem, vagy szándék hiányában - hiteltelenné válik, és elveszítette jogosultságát az ország kormányzására. A Kereszténydemokrata Néppárt a jövőben csak akkor vesz részt a miniszterelnök által kezdeményezett 6 párti tárgyalásokon, ha a kormány nem támadja többet az alkotmányos alapintézményeket

A harmadik nyilatkozatban az Országos Elnökség egyetértéssel nyugtázta - a KDNP által kezdeményezett, hatpártinak tervezett, de rajta kívülálló okok miatt ötpártivá vált - a miniszterelnökkel létrejött megbeszélést. A KDNP álláspontja szerint a társadalom érdekeinek képviselőjét felelősen vállaló párt nem zár-

közhat el az ország sorsáról döntő parlamenti munka javítását tárgyaló párbeszéd elől. Egyetértett az Országos Elnökség azzal is, hogy a törvényhozó munkában elsőbbséget kell kapnia a gazdasági javaslatok megtárgyalásának. De nem tekinti gazdasági javaslatnak a kormány által a „gazdasági stabilizációt szolgálóknak nevezett előterjesztéseket”. Az elnökség jóváhagyólag tudomásul vette, hogy a rádiózásról és televíziózásról szóló törvényjavaslat ügyében hatpárti bizottság jöjjön létre, továbbá azt is, hogy a társadalmi szervezetek vagyongazdálkodási jogát sürgősen rendezni és tisztázni szükséges.

A nyilatkozatokon túl meglehetősen részletességgel tárgyalta az elnökség a parlamenti ellenzéki pártok jelenlegi együttműködési formáját. Teljesen egyértelműen tisztázódott, hogy jelenleg még korai konkrét szövetségről beszélni, hiszen a koordináló bizottság ma még azon dolgozik, hogy tisztázza az együttműködés, az együtt dolgozás formáit, módozatait. A KDNP az ellenzéki együttműködés vonatkozásában nyitott, és közvetítő szerepet is vállal az ellenzéki pártok közeledésében, hiszen a nemzet érdekében kíván következetesen dolgozni. Együttműködésre törekszünk, de ez még nem szövetség!

ÖNNEK JOGA VAN TUDNI...

a foglalkoztatási törvény (1991. IV. sz. tv.) 1995. június 6.-iki módosításáról, amelynek leglényegesebb pontjai a törvény 20. szakaszából:

1. **Külföldiek engedély nélküli foglalkoztatása esetén** - első alkalommal - a büntetés nem lehet kevesebb, mint az aktuális minimálbér ötszöröse. (Most a minimálbér 12.200 Ft.) Három éven belül újabb esetben pedig már tízszeres az alsó limit. Fontos tudni, hogy ez a szankció akár naponta is kiroható a szabálysértőkre! Ráadásul a feketén foglalkoztatottak számával besorozva!

2. **Pályakezdő munkanélküli segélyt** ugyan kaphat, de átkepzési támogatás keretében 1995. július 1. után már nem jár a keresetpótló juttatás a pályakezdő munkanélkülinek.

3. **A foglalkoztatás bővítését szolgáló, a munkáltatót illető támogatások körében legfontosabb újdonság**, hogy az eddig adható bértámogatás (átvállalás) 50 %-os felső határ alsó határrá változott! Azonban ezután már a bérjárulék után nem jár támogatás.

4. **A közhasznú munka esetén** az eddigi maximum 70%-os

támogatásra ezután - indokolt esetben - akkor is sor kerülhet, ha a statisztikai létszám nem bővül. Új feltétel, hogy ilyen támogatásban elsősorban a járulékból már kiesetteket foglalkoztatók részesülhetnek.

5. Új forma lesz távlatilag az előnyudj helyébe lépő un. nyugdíj előtti munkanélküli segély intézményesítése.

A nyugdíj előtti munkanélküli segélyre vonatkozó szabályok 1995. dec. 31.-ét követő időpontban lépnek hatályba. Ez a módosítás nem szünteti meg az előnyudjra vonatkozó szabályokat, a módosítás érdemben azt jelenti, hogy a jelenleginél szűkebb határok közé szorítsa az előnyudj melletti kereső tevékenység lehetőségét. S az előnyudj folyósításának szüneteltetését írja elő, ha a kereső tevékenységből származó jövedelem havi összege a minimálbér felét meghaladja. Új szabály, hogy az előnyudj folyósításának 90 napos szüneteltetése lesz a „büntetése” annak, aki a munkanélküli a kereső tevékenységét nem jelenti be.

6. Lehetőség lesz arra, hogy aki a munkanélküli járadék folyósítási lehetőségét kimerítette, már újabb 180 nap jogosultsági idő megszerzése után újra járadékos státuszba kerülhessen, bizonyos kötöttségekkel.

Étfordulók

Október 30: Endrődön született 1929 október 30.-án Maác László újságíró. Szülei Maác János Trustzka Irén, polgári iskolai tanárok. Nős felesége Balogh M. Virág. Gyermekai: László 1967. A Pázmány Péter Tudományegyetemen, az ELTE BTK muzeológia, néprajz szakon végzett 1953-ban. 1952-53-ban a Néprajzi Múzeum gyakorló muzeológusa, 1954-68 között az Állami Népi Együttes intézményi folklór kutató lektora, 1968-78 a Művelődésügyi Minisztérium főelőadója, miniszteri tanácsos, 1976-90 a Táncművészet c. műv. folyóirat szerkesztője. 1990-tól

a Magyar Táncművészeti Társaság vezetőségi tagja. Kutatási területe: a magyar táncfolklorkészítés, magyar és egyetemes tánc történet, színpadi tánckritika, általános táncművészeti publicisztika. A Táncművészeti Értesítő, a Táncművészeti Dokumentumok, a Táncművészeti Tanulmányok, több évfolyamát, 1986-90-ben az Egyetemes Tánckatalógus I-V. évfolyamát szerkesztette. Megjelent műve 1958-ban: Magyar népi táncok, táncos népszokások (Kaposi Edittel)

KEDVES OLVASÓINK! EGY ÉVVEL EZ ELŐTT ELKEZDETT SOROZATUNK EZZEL VÉGET ÉRT. FELVÁLTJA AZ „IN MEMORIAM” - ÖRÖK EMLÉKEZETÜL - C. ÚJ SOROZATUNK GYOMAENDRÓD NEVEZETES FIÁIRÓL.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A Kísreői Gyógy szállóért Alapítvány 1995. október 13.-án (pénteken), 14.30-kor Kuratóriumi ülést tart, melyre a kurátorokat ez úton is tisztelettel meghívja.

Helyszín: Fő út 2. Önkormányzati Kirendeltség, házasságkötő terem.

Napirend:

1. Beszámoló az eredményes részvényjegyzésről.
2. A részvénytársaság igazgatósága megválasztása.
3. A részvénytársaság felügyelő bizottsága megválasztása.
4. Az Rt. könyvvizsgálójának megválasztása.

A KÖRÖS TERMÁL HOTEL RÉSZVÉNYTÁRSASÁG MEGHIRDETI ALAKULÓ KÖZGYŰLÉSÉT

1995. OKTÓBER 13.-ra. 16 órai kezdettel.

Helyszín: Fő út 2, az Önkormányzati Kirendeltség házasságkötő terme
Napirend:

1. Az alaptőke lejegyzésének és annak legalább 50%-a befizetésének megállapítása.
2. A túljegyzés elfogadása.
3. Döntés a részvénytársaság megalakulásáról.
4. Az alapszabály megállapítása.
5. Döntés az alapítót megillető külön jogokról.
6. Az alapítóval és másokkal az alapítás során kötött külön megállapodások jóváhagyása.
7. Döntés az alakuló közgyűlésig kötött szerződések jóváhagyásáról.
8. Döntés a nem pénzügyi hozzájárulás értékéről és szolgáltatása időpontjáról.

9. Tájékoztatás az alapító által ki-nevezett első igazgatóság és az első felügyelő bizottság tagjairól. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai tiszteletdíjának megállapítása.

10. A részvénytársaság könyvvizsgálójának megválasztása.

AZ ALAKULÓ KÖZGYŰLÉS ZÁRTKÖRŰ, RÉSZVÉTEL CSAK MEGHÍVOVAL LEHETSÉGES.

KÉRJÜK MINDAZOKAT A RÉSZVÉNYJEGYZŐKET, AKIK A LEJEGYZETT ÖSSZEG 50%-ÁT (HÁTRALÉVŐ 20%-OT) MÉG NEM FIZETTÉK BE, KÖTELEZETTSÉGÜKET TELJESÍTSÉK LEGKÉSŐBB AZ ALAKULÓ KÖZGYŰLÉS IDŐPONTJÁIG.

hét évtized alatt Endrőd nagyközség és Gyomaendrőd város.

A pályán elért eredmény sem akármilyen. Az Endrői Barátság I. változatlanul a tabella előkelő második helyét őrzi.

Eredmények:

Barátság I. eredményei:

VIII. 26. Barátság - Orosháza	1-0
IX. 3. Békéscsaba MÁV - Barátság	0-1
IX. 9. Barátság - Elek	1-1
IX. 17. Csabacsüd - Barátság	2-2

A tabellán:

2. Endrői Barátság	6	3	3	-	14-2	12
7. Gyoma FC	6	2	3	1	10-6	9

A Barátság II. (SZIKRA) eredményei:

VIII. 27. Sarkadkeresztúr - SZIKRA	0-3
IX. 3. SZIKRA - Kőtegyán	0-2
IX. 10. Bucsa - SZIKRA	3-2
X. 17. SZIKRA-Tarhos	3-0

A Serdülők eredményei:

IX. 2. Szentandrás - Endrőd	1-1
IX. 9. Szeghalom - Endrőd	6-1
IX. 16. Endrőd - Dévaványa	1-3

SPORT

Csak így tovább!
Érdemes kilátogatni a festői környezetű ligeti pályára. Nem csupán a mérkőzésekre! Szinte mindennap nyúzsógnak a sportolók, edző fiatalok. Négy csapat gyakorol. Mind részt vesz a bajnokságban:

Endrői Barátság I.
Endrői Barátság II. (másképp SZIKRA)

Az Ifik és a Serdülők.
Ilyen nálunk még nem volt! 60-80 játékos! Valóságos sereg! A pálya felújítva, körbekerítve. Kovács Lajos elnök egy év alatt többet tett sportunkért, mint előbb

Cervinusz Rádió Szarvas

Minden nap

0-24 óráig hallható

URH sávon, a 95,2 Mhz-en.

Gyomaendrődön is fogható!

A ma fiataljainak legenda, kitalált történet lehet, de az idősebbek csaknem mindnyájan ismerték, szerették Farkasinszky Imrét, a cigányzenekar csodálatos primását.

A történet 1865-ben kezdődött, amikor Budavár töröktől való visszafoglalásának kétszázadik évfordulójára készültek országszerte.

Endrődön volt egy fúvós zenekar, melynek vezetője Farkasinszky Imre gazdálkodó volt. Csupa műkedvelőből állt a zenekar. Hallás után zenéltek, a kottát nem ismerték. Istenadta, velük született tehetségük volt tevékenységük fundamentuma. A tervezett ünnepségen fontos szerepet szánt nekik a község előljárósága.

... "Imre fiam - így beszélt Kalmár bíró - szükség lenne a munkásokra. Gyülekező alatt fújnátok. Aztán a huszárok, meg a bandérium vonulását kísérelték marssal. De olyannal, amire a lovak is menetelnének. Katonás indulók, meg pattogó nóták is kívánatosak, amire magyar táncokat rophatnak a lányok meg a legények."

Szót értettek, s a siker érdekében, a zenekar betanítására szerződtek Csabáról Zsiga András karnagyot. A mesterrel eljött lánya, Kata is, mivel árva volt.

Az egész falut elbűvölte a „csodálatos cigány lány”, aki örökre itt maradt, mint Farkasinszky Imréné. A házasságból 6 gyermek - 3 fiú és 3 leány - született. Imre volt az elsőszülött, a „mi primásunk”. A milleneumon már zenélt a fiúcska, aki 1891. február 11-én született a Nadrág utcában, s a gyönyörű baba fölött már pár hetes korában ott függött egy parányi hegedű, amit Zsiga nagyapó fabrikált. Ha sírt a baba, az apja megszólaltatta a hegedűt, s eihallgatott a rikácsoló.

- „Híres muzsikuss lesz” - állapította meg Zsiga András a nagyapák büszkeségével. Igaza lett.

Mire az ezredéves ünnepség eljött, már a pöttömnyi legényke is ott cincogott a zenekarban.

Apró hegedűjével, zenélés közben, több alkalommal, felállt a színpad asztalára, s hihetetlen nyugalommal és biztonságga, kristálytisztán játszott. Mire iskolás lett, állandó tennivalója is volt. Balla Károly, az öreg tanító, énekórán kiállította a dobogóra Imrit, s muzsikaszó kísérettel zengett a százfős gyermekkórus.

Ettől kezdve haláláig legnősegebb társa lett a hegedű. 1904-ben, a község templomának centenáriuma, már Endrőd országos hírvő főkantórával, Újházi Miklóssal szolgáltató csodálatos zenét, és kísérte Németh Esztikét, aki anyagi szépen énekelt. Gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök mise után magához hívatta a két gyermeket, és mindkettőnek kicsi ezüst keresztet akasztott a nyakába e szavak kíséretében: „Az Úrnak nagy örö-

IN MEMORIAM...

A mi primásunk

me telik ájtatos lelkű, ártatlan gyermekeiben...”

Tizenhét évesen cigányzenekart alapított (volt kiből válogatnia). Szigorú fegyelmet, komolyságot, és sok-sok gyakorlást követelt. Endrőd úgy hozzászólt a zenekarhoz, mint a Köröshöz. Népdalokat, nótákat, operett- és opera részleteket is megtanult. Mestere volt a kottának. Bálok, névnapok, disznótorok, lakodalmak, kézfogók, eljegyzések, mulatságok az ő muzsikájától voltak szépek.

1911-ben feleségül vette a kis „csalogányt”, Németh Esztikét, aki 15 évesen súlyos tüdőbajban szenvedett, és megszülte Piroskát. Alig 16 évesen meghalt a fiatal anya. Imrét szerződése a Hollerhoz kötötte, így a Németh nagyszülők nevelték az árvát.

Aztán a katonáskodás alatt is hegedű volt a fegyvere, nem a puská. Az özvegyen maradt primásnak sok rajongója akadt a lányok sorában. Különösen merészen kimutatta vonzalmát Kovács Frici községi előjáró Eszter lánya.

1914-ben frontra került. A Kárpátokban az orosz betörésnél esett át a tűzkeresztségen. A harc elcsendesedése után Hunya Lajos tanító bajtársával engedélyt kapott, hogy az erdőben súlyos sebben fekvő földijüket hátra hozzák. Mire ráakadtak, már halott volt Jakus Benő, az orvos fia. Míg a temetést végezték, orosz fogságba estek. Szerencse, hogy velük volt a hegedű. Az tette elviselhetővé a hosszú fogságot. Jekaterinburgba kerültek, ahol a mulatós cári tisztek nagy becsben tartották. Pénzben sem voltak szűkben a gavallér orosz urak mellett. Imre több társát segítette ki kölcsönrel, a fogoly tisztek közül is. A fogolytáborban zenekart, énekkart, színi előadást szerveztek.

Emlékezetes lágerei: Pjescsánszka, Omszk, Pervaja Rjecska, Vladivosztok. Aratott köztük a halál: éhezés, járvány, betegség, szerencsétlenség, öngyilkosság, baleset, tizedelés formájában.

Évek teltek évek után, hogy egy le-
vél se ment, se jött. Közben szaporodtak a fogolyélet tanúi, a „Farkasinszky dalok”. Négy év után született a reménykeltő hír: „visznek haza bennünket”! Az endrődi különítmény 1920 október 24-én a Meinám gőzessel indult ötven napos útra.

Csodálatos volt ismét itthon lenni. Folytatta, ahol évek előtt abbaszakadt. Kovács Eszter szülői tiltás, kitagadás ellenére hozzámegy. Fiú gyermekkel ajándékozza meg. Ez a szülők haragját is enyhíti. Boldogság és újabb szerzemények. Sok tanítványa volt módos családoknál. Vidéki sikerei: Pesten, Debrecenben, Gyopároson...

Derült égből villámcsapás: 1939-ben második felesége meghal agyvérzésben.

Évek múlva összeházaszik élete első szerelmével a dévaványai Tóth Ilonával, s házasság lesz belőle. 1950-es években Gyomán az Óvónképzőben zenetanár. A zenész szakszervezet vezetője. Szíve egyre többet „rendetlenkedik”. 1959. szeptember 5-én hegedűjével együtt eltemetik. Közel 30 nótát szerzett.

Márton Gábor

(Részletes, 80 oldalas élettörténetét az Endrődi Könyvtárban, vagy Márton Gábor szerzőtől lehet megkapni olvasásra.)

A mi primásunk

(Farkasinszky Imre emlékére)

Tavaszi széi lehel langyosan,
bukdácsol a Körös hullámin,
madár dalol a liget bokrán,
csodálatos trillákat játszik.

Így szólt hegedűd, ilyen szépen,
benne koboldok, manók, dzsinnek,
bohó lidércek dalolásztak,
s táncot roptak mesetündérek.

Hány ablak nyílt meg szerenádra,
hogy a boldogság rajt beszökjön,
sok szép álom lett valósággá,
s reményszivárvány nőtt a könnyön.

Hol vannak már a régi lányok,
bálak, vígságok, borongások?
De a dalok örökké élnek,
s szebbé formálják a világot.

A megénekelt széimalom is
összerogyott, rom már a csárda.
Alig néhányan emlékeznek
a Lyukashalom betyárjára.

Veled porladt el a hegedűd.
Veled halt meg sok kedves nóta.
A hozzádvívó emlékösvényt
Csipkerózsza lassan befonja.

Márton Gábor

Katolikus krónika

Októberi ünnepeink:

- október 4. Asszisi Szent Ferenc
 október 8. Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya,
 Magyarország Főpátronája
 október 16. II. János-Pál pápa megválasztásának
 (1978) évfordulója Isten sokáig éltesse!

Az iskoláról

Október 8-án lesz Iskolánk kápolnájában az első szentmise, délelőtt fél 12-kor.

Az első szentmisét az iskola létrehozóiért, az iskoláért dolgozókért, élő- és elhunyt, a kül- és belföldi jótévedőkért ajánljuk fel.

Terveink szerint minden hónap második vasárnapján lesz szentmise, fél 12-kor.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik az iskola 250 méteres kerítésének megépítéséhez adakoztak. Ehhez már nincs erőforrásunk. (A kerítés ugyan elkészült, de még nincs kifizetve.) Jó lenne, ha mindannyian vállalnánk, hogy néhány métert jelképesen megvásárolunk. Eddig 195.300 Ft gyűlt össze, ez 61 méter ára. A teljes összeg még nem áll rendelkezésünkre. Egy méter 3200 Ft-ba kerül.

A július 1.-iki jótékonyági templomi hangverseny bevétele 45.500 Ft volt. Ezért az iskola konyhájára vásároltunk egy nagy hűtőszekrényt 41.900 Ft-ért. A megmaradó összeg pedig besegít egy hordozható magnó vásárlásába. Ezt is köszönjük.

Szeptember első napjaiban, már a tanítás megkezdése után gyönyörű iroda- és iskola bútor ajándékot kaptunk a

Magyar Máltai Szeretetszolgálattól Svájcából. Nagy szeretettel gyűjtötték, készítették és szállították ide olyan messzi távolból. Név szerint is köszönjük Szalay Ildikónak áldozatos és önzetlen munkáját, de köszönjük a szegedi csoport dolgozóinak is közreműködésüket. Imáink kísérje életüket, Isten adjon nekik további erőt, és sok-sok szeretetet, örömet munkájukhoz.

Köszönjük az adományokat és a segítséget mindenkinek, akár kicsiről, akár nagyról van szó. Az 50.000 Ft-on felüli értéket adókról név szerint is megemlékezünk:

Emléktábla

**Bramac gyár
 Buti László vállalkozó
 endrői Oltáregylet**

**Gyomaendrőd város Önkormányzata,
 hajdani gyomai és endrői polgárok
 Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.**

Latorcai János Dr. és neje:

Ujházi Aranka

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Szent Gellért Egyházi Kiadó

Ujházi Ernő Dezső és neje:

Papp Piroska Ágnes

Varjú László és családja

Vaszkó András és neje: Pena Pauline

Vállalkozás Verseny Tisztesség Alapítvány

†Wodianer család

Iványi László
 plébános

1995. szeptember 2-án, szombaton este 6 órakor több száz ember, és 43 elsős gyerek gyűlt össze az új Katolikus Általános Iskola aulájába az első ünnepélyes tanévnyitóra.

Jobb oldali kép: Gyulay Endre püspök úr beszédet mond, és áldását adja az új iskolára és lakóira.

„Most azt vallo utol-
szor: csak a betű, csak a
tinta,

nincs semmi más,
csak a szó, mely elzeng
s visszhangot ver az
időben, csak a szó,
te csodák csodája,
aki azt műveled, hogy
az életem
másoké, és másoknak
élete az enyém...”

Kosztolányi Dezső

Igen, ahogy a költő mondja:
„csak a szó, mely elzeng s vissz-
hangot ver” a szó, mellyel hó-
napról hónapra olvasóinkhoz
fordulunk, hogy visszhangra
találjanak gondolataink, mon-
danivalóink.

Lapunk alcímeként az hir-
dettük meg, hogy a keresztény
nemzeti gondolat hírnöke le-
szünk, vagy legalábbis az aka-
runk lenni. Tudjuk, hogy váro-
sunkban, sőt az országban,
vannak, akik e két szó hallatán
fanyalognak fordulnak el. Pedig
amióta államalapító István
királyunk a Kárpát medencében
keresztény hitre térítette nomád,
pogány őseinket, immáron ezer-
egyszáz esztendeje, e két szó -
keresztény és nemzeti - elválaszthatatlanul összetartozik.

Azt sem rejtjük véka alá, hogy a KDNP városi szerveze-
tének lapja vagyunk s ezért fontosnak tartjuk, hogy a helyi és
a megyei szervezet, valamint az Országos Választmány mun-
kájáról hírt adjunk.

Egy újság életében egy év nem nagy idő, de ez „ingyenes új-
ság” életében talán az. Hisz mi adományokból tartjuk fenn
ezt az újságot.

Elsőrendű feladatunknak tekintettük, és tekintjük, mil-
tunk megismertetését, mert azt valljuk, hogy aki nem ismeri és
nem érti a régi korok üzenetét, az nem lehet jó magyar, amint
azt Mécs László egyik versében oly szépen mondja:

„Az a család élő család, melynek vannak ősei,
amelyik tud vérré való szent hagyományt örzeni.”

E célt szolgálják a „Helytörténet”, az „Évfordulók” című
sorozataink, de tudalmi oldalunk lapjain is fel-felcsillan a
régmúlt, a tanyavilág, a falusi élet egy-egy szép epizódja.

Újságunkban megtalálhatók az ipar, a mezőgazdaság ak-
tuális problémái, korábban a falugazdász, immáron a gazda-
jegyző trásai.

Egy éves a

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 10. szám

1995. október

„Tegnap ez hírad,
már azalatt
emlékeztél tekintetbe a Napba
s az Ősz szélénél
fennrele van a homlokod
földön a székeden...”

1995. október 23. a magyar
történelem nagyon kevés dicső-
sége napjának egyike. Születni
örökléte az 1848-as forradalom-
győzelem, amelyet elindított
is az a népközi szövegben elő
oktatlan vagy, hogy ezalatt legyen
végre, a nagy korszakok közül
1848 és 1956 méltóságát abban is
láthatjuk, hogy mindkettő az ifjak,
a diákok idejének. 56-ian előbb
Debrecenben majd Budapeston
vonták fel, hogy meggyűszsük,
nem akar tovább székében élni
e nép.

Voltaképpen az egyetlen győz-
tes fordulatunk kezdete volt ez.
Mert bár akkor sikerült hozni
évtizedekig - a világ egyik legna-
gyobb hadseregével - a forradal-
mat elfojtani, a annak felvilágos-
ítvány elcsúszott, megemert
el minden örökre. Több mint 50
év után az egykori fűz parkra újra
éledni kezdett. S az űrs felköt-
benő fény ad ma is reményi arra,
hogy megállítsuk az igaz utat, s
is lépünk. Hogy azt elkezdődött,
amint oly sok időközre hozott ez
a sokat szenvedett a vasúti nép,
az be is teljesül egykor. De így is
győzelem nevezetű az a for-
radalmat, amelyet célja az egyik
legfontosabb: hozni évtizedek
után újra földünkön idegen hata-
lom, idegen katonaság. De e met-
kest még jócskán van tennivaló.

Emlékezünk

1956.
Október 23.-ra!

Még nagyon sokan vannak,
akik a forradalom igaz javából
kiváradnak, men nem tényleg
vagy nem fogadják el az igaz utat,
amelyen csak erőlködés megül-
va lehet jöni és élni valóban. Ezt
az utat az éle és tönkölés or-
rán, az örökérvényű istenről talál-
hatjuk meg csak az ember!

Ez a tönkölés tisztelet is kö-
telemképpen élük zong ma az
emlékek.

Van aki egyáltalán nem érde-
kel az az űrs, men mire sok
minden más is, úgy ez is közön-
bös számára.

Van aki zutálni próbál, hogy
neki milyen forras ez. Valójában
csak ez a csúnya, mert ő mindig,
minden körülmények között érve-
nyesélni próbál.

Van akinek olyan fordulatok
hazott a forradalom, a válság,
ami számára veszedelmes jár.
Ezen haborogva, ellenséges ind-
ulatokkal gondol arra, hogy űrs
október 23.

Aki viszont úgy élte meg az életet
a napokat, mint a sokaságban szűrt
világosság napját, mint egy új
öröm és remények napját, annak
nagyon sokat jelent ez az űrs.
Anak azért ma is ájtja az űrs
és remény. Voltaképpen az ac-
mányok részeseinek kell lenni ha-
hoz - vagy kövnykezmenyel rész-
eseinek - hogy jelentéssel bírjon
valaki számára az emlékezés és
ünnepelés.

Pécsi keddi hajnalunk ma a for-
radalom sídózatát élte. A diákok
és névvel hódok élte. A diákok
a munkások, a postai emberek a kivé-
zesnek, vagy megüresülték élte.
Akkor együtt voltak fel a hazott
a 4. szövet hadoszólyával, a tan-
kókat, az egykókat.

Társalgunk és ünnepeink
mélósággal!

Remélnem, - sok biztos vagyok
lenni - hogy az élők emlékeivel a
nál (szű) nemzedék is - mely ak-
kor még nem él - részesevé válik
56 forradalmi dicsőségnek, s így
neki is nagy űrsnek lesz e nap-
Nei is a keresztények, hazott a
többesének ezek is jövde köz
szűs és jobb, ma több és igaz-
szűs a dicső forradalom által.

Üdvözlő

„S a fűk másodszor kinyitnak
a dús vértől duzzad a meg.
Ha zord, kemény lesz is a Téli
üregcsök eljő a Tavasz.”

Sipos Tibor Tibor

(Köszönet Ferenc grófnak az emléke-
zési napokhoz 1956-ban és az emléke-
zési napokhoz.)

munkában épp az önkormányzat által bevezetésre kerülő adó-
kat ismertettük, s mondtuk el róluk véleményünket. Mindez
azonban - úgy véljük - kevés. Örülünk, ha olvasóink tollat
ragadva megírják, hogy miről vagy kirod szeretnének töb-
bet olvasni. Ígérjük, helyt adunk minden közérdeklődésre
számotartó levélnek. Szeretnénk szerkesztőbizottságunk
tagjainak számát is gyarapítani. Ezért kérjük, várjuk a
segíteni akarók jelentkezését.

Kedves Olvasó!

Öntől függ, hogy ingyenes lapunkat továbbra is terjeszteni
tudjuk. Azt pedig, hogy terveinkből, elképzeléseiből mit
sikerült megvalósítani, döntsek el Önök.

Mi továbbra is helytállunk, hogy szolgálni tudjuk váro-
sunkat a mi szerény eszközeinkkel, tollal, papírral: az újság-
gal, az igaz szó erejével.

Császár Ferenc
felelős szerkesztő

1849. OKTÓBER 6.

Aradi

13 vértanu.

Damjanich János, tábornok.

Aradi

13 vértanu.

Knézich Károly, tábornok.

Dessewffy Frisztib, lovass. táb.

Lázár Vilmos, tábornok.

Gr. Leiningen-Vesterburg Károly, táb.

Török Ignác, tábornok.

1849-1899.

OKTÓBER 6.

Kiss Ernő, alt. táb. s főhadikorm.

Schweidel József, tábornok.

Dölnberg Ernő, tábornok.

Graf Vecsey Károly, tábornok.

Ásich Lajos, tábornok.

Láhner György, tábornok.

Nagy Sándor József, tábornok.

A dicső tizenhárom kivégeztetésének ötvenedik évfordulója alkalmából kiadta az aradi honvédegyelet, az elaglott és munkaképtelen szabadság-harcosok javára.

A dicsőséges tavaszi hadjárat megmutatta a hazaszeretet csodatévő erejét. A császár-király segítségét koldult az oroszok cárijától.

Előzönlötték hazánkat a kozákok. A szép reményeknek bealkonyodott. A lánglelkű költőnk Hegesvárnál halálával pecsételte meg a hazáról és szabadságról írott sorait.

A diktátorné kinevezett Cörgy - reménytelen helyzete miatt - Világosnál letette a fegyvert az oroszok előtt.

Népünk vezetői vagy elmenekültek, vagy a bosszúvágytól fűtött ellenség kezébe kerültek. Ferenc József példát statuált, hogy elvegye kedvét és hitét a lázadó „alattvalóknak”. Haynau főparancsnok osztotta a halált: a miniszterelnököt, Batthyány Lajost kivégeztette. Aradon pedig a szabadságharc tizenhárom dicső tábornokát küldte halálba: Kiss, Lázár, Dessewffy és Schweidel tábornokot „kegyelemből” golyó általi halálra ítéli, és az északi várkapu melletti sáncokban kivégezik. A többi kilencet: Damjanich Jánost, Nagy Sándor Józsefet, Láhner Györgyöt, Áulich Lajost, Knézics Károlyt, Dölnberg Ernőt, Leiningen Károlyt, Török Ignácot bitóra, kötél általi halálra ítélték. Hőseink utolsó szavaikkal a hazát és a szabadságot éltették.

Hány ilyen gyásznapi volt már Ausburgtól 1956-ig!

Hány külső ellenség akart már elpusztítani bennünket, és

Dicsőség a hőseinknek, kiknek kihullott véréből a jövőnk sarjadt.

*Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
& lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedrel!*

- Kedves Béla, nem helybeli olvasóink, hanem a rég elszármazott gyomaendrődiek kedvéért, akikhez eljuttatjuk lapunkat, kérlek először mondj néhány mondatot Magadról.

- Itt születtem Endrődön, és itt végeztem el az általános iskolát. Ezt követően Békéscsabán érettségiztem a Vízépítési Technikumban. Majd Debrecenben helyezkedtem el egy utépítő vállalatnál. Aztán a katonaságtól leszerelve váltottam. Egy magasépítő tevékenységet folytató szövetkezetbe mentem dolgozni művezetőként Békéscsabára, mintegy 3-4 évig. Közben elvégeztem a Győri Közlekedési Főiskola utépítési és fenntartási szakát. Majd visszakerültem haza. A Gyomai Építőipari Szövetkezetben dolgoztam, és elvégeztem az Ybl Miklós Építészeti Főiskola magasépítő szakát is. Családot alapítottam, feleségem mezőberényi, de Endrődön laktunk. Lányunk Tanítóképző Főiskolát végzett, de most újra tanul a Kereskedelmi Főiskolán. Mikor Gyomán ezt a területet felparcellázták, elég olcsón lehetett telket venni. Én is vettem, és építettem rá. Aztán az öcsém is követett, két saroknyira lakik hozzánk, végül a mamáék is eladták a házat, szintén itt vettek telket, és nekik felépítettünk. Így az egész család szinte "kiáltásnyira" egymástól együtt van, még a napi bevásárlásainkat is úgy intézzük, hogy mindhárom ház népében gondolkozunk. Hívtak már engem dolgozni Szekszárd környékére is, de nem mentem. Így azt nem tudom, mit nyerhettem volna vele, de azt igen, hogy mit veszítettem volna. Hát ezt nevezd röghöz kötöttségnek, vagy aminek akarod!

- Én egyszerűbben, s talán szebben is, inkább úgy mondanám: itt vannak a gyökereid. Mikor, hogyan alakult meg a Thermix, mit jelent a neve, hogyan működik?

- Tulajdonképpen a Gyomai Építőipari Szövetkezetből váltunk ki, 92-ben kínálkozott ez a lehetőség. Többünkben merült fel ez a gondolat, és október elsején alapítottuk meg harmincegy-néhány résztulajdonosként. Ez a szám tulajdonképpen azóta sem változott, bár létszámunk most 50 főre tehető. Az építőipar minden ágaza-

z a szomszédos TŰZEP telepen, azzal is kiszolgáljuk, persze nem nagykereskedelmi tétellel. A volt szövetkezettel kapcsolatunk olyan korrekt, ami eleve kizárja a rivalizálást. Van egy 5 fős asztalos brigádunk is, ami szintén nem konkurencia pl. a Bonitának, mert ők nagyüzemi technológiával nyílászárókra specializálódtak.

Nálunk rendelnek pl. postabútort és egyéb kisipari eljárásai készítő, egyéni elképzeléseknek megfelelő faipari termékeket. Egyszóval a megrendelőt, vevőt, beruházót nem hagyjuk kiszolgáltatlanul távozni. Az építőiparban ma csak az a kivitelező marad meg a "piacon", aki a beruházó minden elvárásához rugalmasan alkalmazkodik, a műszaki elvárás-

soknak megfelelő, de ezen belül a legtakarékosabb eljárásokat alkalmazza, és képes egy gyorsabb ütemű építésre a rövidebb időn belüli kivitelezésre.

- Márpedig titeket úgy tartanak számon, amit építetek, az szép, esztétikus, minőségileg helytálló, mindig betartjátok a vállalt határidőt, és a költségvetés korlátain belül maradtok. Városunkat díszítő két legismertebb munkátok a Takarékszövetkezet és a Katolikus Iskola. Buszkésége, üdítő színteljes városunknak, mindenki csak a legnagyobb elismerés hangján szól róluik.

- Hát, bizony emberpróbáló feladatok is voltak. A Tak. Szöv. építését 14 pályázó közül nyertük el, s két éves határidőre vállaltuk. Egy viszonylag korai novemberi nagy havazás jócskán megnehezítette a befejezés idejét, de végül is tartani tudtuk a vállalt határidőt s a műszaki átadás sem tárt fel számottevő hibát. A Katolikus iskolát pedig, amit tömegében a Ligeti iskolához, vagy az Iparitanulóképző Intézethez tudjuk leginkább hasonlítani - de ezek mindegyike két év alatt épült fel -

Bemutatjuk...

KNAPCSEK BÉLÁT, A THERMIX ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET ELNÖKÉT

ta képviselve van közöttünk, talán a gázszerelőt kivéve. Ezért ezt a munkát alvállalkozóval végeztetjük, esetenként villanyszerelői munkát is, vagy egyéb olyan munkálatokat, amit saját kapacitásunkkal az adott időn belül nem tudunk megoldani. Maga a név bennem fogalmazódott meg, szóserinti fordításban meleg betont jelent, de a második szótag utal a mixer szóra is, ami vegyest jelent. Vagyis mindenféle tevékenységet folytatunk, amit a beruházó igényel, részben iparit is, és igen korlátozott mértékben, de még kereskedelmi is. Számunkra nincsen kis munka. Bárki, építőiparral kapcsolatos igénnyel keres meg bennünket, nem küldjük el azzal, hogy nem foglalkozunk vele. Itt van ez a betonmixer - amire egyébként büszkék vagyunk, mert ezt már leválásunk óta létesítettük - ha valaki reggel jön azzal, hogy neki kell egy fél köbméter beton még ma, ha szerencséje van és nincs leköve a gép teljes kapacitása aznapra, mi házhoz szállítjuk neki, nem fontolgatjuk, hogy megéri-e nekünk az a kis haszon. Ha valaki olyan építőanyagot keres, ami nekünk van a raktáron, és mondjuk pont nem kap

néhány nappal kevesebb, mint egy év alatt építettük fel úgy, hogy a tanévnyitóra a látható építési kellékeket is elszállítottuk már onnan. Ez nagyon szép dolog, ami mindenki számára látható, de az még szebb, hogy mi nem mentünk ebbe tönkre! Más szakmák talán kevésnek találnák azt a hasznot, ami ezekből nekünk maradt, de mi úgy kalkuláltunk, hogy ha a ráfordítást a bevétellel úgy fedezzük, hogy a munkabér és járulékaik megtérülnek, akkor már eredményesnek mondható a munka. S ha ezen felül még valami csekélység marad, az már haszon. Ezt az elméletet minden munkatársam osztja, senkit nem kell győzködni, ösztökélni, mindenki felméri saját területén belül, mit tudunk magunk elvégezni, mihez kell alvállalkozó.

- Úgy tudom városunk határain túl is nyertetek pályázatot, s végeztek építkezéseket.

Thermix

THERMIX

Építőipari Szövetkezet

Ipartelep út 3.

☎ 386 614

☎/fax 386 226

- Igen, vannak visszatérő beruházóink is, pl. a Pannon Liver, ez egy baromfifeldolgozó vállalat. Dolgoztunk nekik Mezőkovácsházán, Gyulán. Békéscsabán az önkormányzatnál nyertük el pályázat

A mezőtúri felújított diszkont

útján az iskola felújítását, tanterem építést. Az idén a Csemege Julius Meinl együttműködést kötött a Kunság Fűszérttel, és új csemege arculatot jelentet meg „Jééé Diszkont” néven. Ilyen átalakítást végeztünk Mezőtúron és Mezőberényben, egyiket négy, a másikat hat hét alatt kellett elvégezni. A Debreceni Posta Rt. igazgatósága is több postahivatal felújításával, átalakításával bizott meg bennünket Kisújszálláson, Ócsodón, Nagyréven, Martfűn. Jelenleg a Körösladányi Henkel homlokzatát alakítjuk át, újítjuk fel.

- Ennyi munkát összefogni, közmegelegedésre elvégezni, ez rengeteg energiát igényel. Ehhez csak gratulálni tudunk. Hogyan marad még erőd - nem is első ciklusban - az önkormányzati munkára is?

- Az ember céljait több szálon érheti el. Lehet nagy léptekkel, mintegy megrohmozva próbálkozni. A siker nem biztos, az ember ereje elfogyhat. Lehet több lépésben, apró előrehaladásokkal megközelíteni a kitűzött célt. Alapvetően békés természetű ember vagyok, megvan bennem a kompromisszum készsége, de ez nem feltétlen azonos a megalkuvással. Sokszor célravezetőbb a frontális ütközések elkerülése. Mindenképpen emberkímélőbb megoldás önmagammal, toleránsabb partnereimmel szemben is, és talán kevesebb energiát emészt fel, így jut is, marad is.

- Úgy legyen!

Marsi Jánosné
Fotó Liziczai László

Az önkormányzati munkáról

A nyár végét az önkormányzati tevékenységek, bizottsági ülések és a szeptember 11.-iki közmegehallgatás határozták meg.

A Pénzügyi Bizottság megtárgyalta az 1995 évi költségvetés első félévi teljesítését. Egyértelműen bevételkiesés várható az elmaradt gázprivatizációból származó 30 millió forint. Kiadási többletet jelent a TB járulék, a hitelkamatok és a közvilágítás költségeinek növekedése, amelyek összesen 4 millió forintot tesznek ki. A pénzügyi csoport egy tíz pontos tervezetet dolgozott ki a hiány csökkentésére, melynek végrehajtásával a működőképesség biztosítható, és 20-25 millió hitellel a fizetőképesség fenntartható.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság ellentétes véleményen volt a Pénzügyi Bizottsággal szemben a város fogászati ellátását illetően. Mint ismeretes a kormány július elsejével 70 %-ra csökkentette a fogászati ellátó támogatást, ugyanakkor meghatározta a kötelezően ellátandók körét is. A kötelezően ellátandók ezentúl a 0-18 éves korosztály, az 55 éven felüli nők és a 60 év feletti

férfiak. A Szociális és egészségügyi Bizottság a későbbiekben is 4 fogorvossal kívánja az ellátást biztosítani úgy, hogy 3 fogorvos vállalkozásban, egy pedig közalkalmazottként dolgozna. Az orvosok vállalkozásuk elindításához személyenként 800.000 Ft-ot és az Egészségügyi Pénzár által leutalt összeg felül havi megbízási díjat kértek az önkormányzattól. A Pénzügyi Bizottság véleménye szerint a csökkent feladatokat 2 közalkalmazott fogorvos kisebb költséggel oldaná meg, biztosítva az eredményes ellátást. A két bizottság előterjesztését a szeptember 28.-iki testületi ülés dönti el.

A szeptember 11.-iki közmegehallgatás napirendjén az adótervezet és a külterületi szabályozás terve volt. A közmegehallgatás talán legfontosabb jellemzője volt a kevés számú megjelenés. Több felszólaló az egész éves sérelmekről beszélt. Az természetes, hogy a választópolgárok véleményüknek hangot adjanak, ugyanakkor a legfontosabb témával az adó tervezettel kapcsolatban kevés észrevétel hangzott el.

Várfi András

Trodalmi oldal

Kicsi szüret, nagy mulatság

A mi falunk határában nemigen találhattunk bő termést ígérő, gazdag szüretű szőlőföldeket. Inkább csak a ház körüli kiskertek féltett növénye volt ez a bogyós gyümölcs, aminek levétől már Noé apánk is három Istent látott, legalább is így regéli a nóta.

De azért szüret nálunk is volt, és ha már az volt, miért ne lehetett volna szüreti bál is? Volt bizony, héterszagra szóló!

A népházakban, kaszinókban színes szalaggal díszített termék mennyezetére kötötték a legények a magukat kínáló sokszínű-ízű fűrtöket, jó magasra, hogy nehezen ériék el a csintalan kedvű szőlőtolvajok. Mert hiszen ez volt a dolog lényege. Sok volt a tolvaj, de akadt azért csósz is. Lányok és legények vigyázták a „termést”, amit jószerevével a piacon vásároltak. Párosan álltak az ajtóban, fürkészték a táncolók között megbúvó fűrge „lópókat”, akik fel-felugrálva igyekeztek leszakítani a legszebb fűrtöket. Ha elkapták őket, bizony busás volt a bírság. Csak az volt a kérdés, ki bizonyult szemfülesebbnek, a tolvaj, vagy a csósz.

Hol így volt, hol úgy, de mindig fel-felcsengő kacagás jutalmazta a dézsmálót is, meg a csósz párokat is. Az utóbbiaknak még a bámulat, a csodálat is kijárt. A lányok

ringó-rengő szoknyában, buggyos ujjú „rékliben”, piros „pruszlikban” díszeltek, fejükön gyönggyel kivarrt pártával, hátul szoknyahosszig érő nemzetiszínű szalagos csokorral. De szépek is voltak!

A legények iobogós ingujjban, bő gatyában, fekete „lajbiban”, amin csak úgy sorjázott a fényesre csiszolt „pityke”. No, ők is mutatósak voltak, leányszemmel nézve bizonyosan, minék is tagadnánk.

Bent a falvakban már napközben megkezdődött a toborzás, a legények lóháton, a lányok szekéren jártak az utcákat, és hívogatták, csalogatták a szüreti bálra a falu apraját, nagyját. Elől a csószgazda járt, mert ilyen is volt, és borral kínálta az összesereglett báméskodókat.

No, nem is kellett azoknak nagy biztatás. Csak úgy csődült a nép a reggelig tartó vidám mulatságba.

Reggel felé aztán megkezdődött az „árverés”. Egy szépen megkötött hatalmas szőlőkoszorú került kalapács alá, hosszantartó licit, ráigéréssel, mire végre elnyerhette a legtöbbet ígérő, hogy odaajándékozza szíve választottjának.

Titokban bevallhatom, ez a licit nem volt éppen mentes némi kis csalafintaságtól, rendszerint előre eldöntötték, mikor ki lesz a győztes „árverő”.

- Ki van ez csinálva! - mondogatták a „báli népek”, de azért senki sem nehezményezte. Így volt ez rendjén. Hiszen az is csak egy volt a sok derűs játék közül, ami színesítette a régiek életét. Kár, hogy csak múlt időben szólhatunk ezekről. A mennyezetre kötött fűrtökkel, jó lenne ma is egy kis régi, régi vig kedvet szüretelni, lopkodni! Kítől is?

Iványi Mária

Elbújnak, lásd, a magvak is...

Mely minden rosszat eltemet.
Én csak a szépre gondolok,
Mert jó, hogy itt vagy még, nagyon!
Mégfáradt, áldott két kezed,
Hogy támogass, még foghatom.
Búban, örömben, bajban is,
Egy voltál mindig énvelem.
Szent ígézet járt velünk, s a
Titokra nyíló értelem.
Ne hullasd hát én kedvesem
Bánatvirágok szirmait!
Lelked tükrének gyöngyszemét
Letörli majd a tiszta hit.
Ne félj, ha lépteink nyomát
Ködök takarják, rejtik el,
Elbújnak, lásd, a magvak is,
S tavasszal újra mind kikel.
Attól se félj, ha ősz után
Álomba hívó tél jön el!
Isten kitarja két kezét,
S az ÖRÖKLÉT csöndje átölel.

Petőfi Sándor:

Őszi reggel járok

Őszi reggel járok a szabadban,
De hiába nézek szerteszét:
Sűrű ködnek fátyolában a táj,
A toronynak látni csak hegyét.

A természet elhagyott szentegyház:
Nincsen benne buzgó népe már:
A virágok...s hallgat orgonája,
Hallgat a sok énekes madár.

A természet néma szentegyháza
Fölzajlik még egyszer az idén
- A tavasznak mintegy visszhangjával -
A szüretnek megjövetelén.

A szüret vig, kellemes mulatság.
Gyakran ekképp sóhajtott szívem:
Be szeretnék én is szüretelni,
Miért nincs nekem is szőlőhegyem?...

Most beérem egyetlen gerezddel,
Egy egész szőlőhegy nem eseszt:
Hej beérem én veled leányka,
Te legszebb, legédesebb gerezd.

Szalkszentmárton,

1845. (aug. 20. - szept. 8. között)

Iványi Mária

Megcsöndesült az őszi táj,
Suhanva száll a szél tova.
Árnyak közt búvó csöppnyi fény
Játéka fáradt, tétova.
Nincs fecske, gólya. Száz veréb
Csivitel csak a lomb között.
Megcsöndesült a kedved is?
Vándorként hova költözött?
Pilládon könnyek gyöngye ül.
Siratod tán a tegnapiod?
A holnap is hoz még derűt,
mit vársz, azt hidd el, megkapod.
Kérges tenyérrel simogat
A sors igaz, de szép lehet
Az emlék, velünk vénülön,

AUTÓBUSZ MENETREND HELYI JÁRAT

Érvényes: 1995. szeptember 18-tól

MUNKANAPOKON

Öregszőlő	Déryné Műv. H.	MÁV állomás	Szabadság tér	MÁV állomás	Szabadság tér	Déryné Műv. H.	Öregszőlő
5.25	5.30	5.40	5.45	5.55	6.00	6.10	6.15
	6.00	6.10	6.15	6.20	6.25	6.35	
6.15	6.20	6.30	6.35	7.00	7.05	7.15	7.20
	+6.55 M.LAP	7.15	+7.20 KISRÉT	7.30 IPARI	7.35	7.45	
7.20	7.25	7.35	7.40	8.00	8.05	8.15	
	8.20	8.30	8.35	8.50	8.55	9.05	
	9.40	9.50	9.55	10.10	10.15	10.25	
	10.55	11.00	11.05	11.30	11.35	11.45	
	11.50	12.00	-	12.10	12.15	12.25	
	12.55	13.05	13.10	13.25	13.30	13.40	13.45
	13.30	13.40	13.45	+14 KISRÉT	+14.10 IPARI	14.20	14.25
13.45	+13.50 IPARI	14.00	14.05	14.50	14.55	15.05	15.10
14.25	15.00	15.10	15.15	15.30	15.35	15.45	
15.25	15.30	15.40	15.45	16.10	16.05	16.20	16.25
	16.10	16.20	16.25	+16.30 KISRÉT	16.40 M.LAP	17.00	
16.25	16.50	17.00	17.05	17.30	17.35	17.45	
	17.50	18.00	18.05	18.30	18.35	18.45	
	18.50	19.00	19.05	19.45	19.50	20.00	
	21.20	21.30	21.35	21.45	22.05	22.15	

Öregszőlőbe a kondorosi úton közlekedik.

Iskolai tanítási napokon: - Nagylaposra Déryné Műv.Háztól 6.35 14.30
 - Nagylaposról Déryné Műv.Házhoz 6.45 14.45
 - Hídfőtől Déryné Műv.Ház - Selyem u. - Okt. 6.Ltp. 15.40

+ =bővített útvonalon közlekedik iskolai tanítási napokon a megjelölt hely érintésével

MUNKASZÜNETI NAPOKON

Öregszőlő	Déryné Műv. H.	MÁV állomás	Szabadság tér	MÁV állomás	Szabadság tér	Déryné Műv. H.	Öregszőlő
5.25	5.30	5.40	5.45	5.55	6.00	6.10	6.15
6.15	6.20	6.30	6.35	7.00	7.05	7.15	0
	7.25	7.35	7.40	8.00	8.05	8.15	
	8.20	8.30	8.35	8.50	8.55	9.05	
	9.40	9.50	9.55	10.10	10.15	10.25	
	10.50	11.00	11.05	11.30	11.35	11.45	
	12.55	13.05	13.10	13.25	13.30	13.35	
	14.10	14.20	14.25	14.30	14.35	14.45	14.50
14.50	14.55	15.05	15.10	15.35	15.40	15.45	15.55
15.55	16.10	16.20	16.25	16.30	-	16.40	
	16.50	17.00	17.05	17.30	17.35	17.45	
	17.50	18.00	18.05	18.30	18.35	18.45	
	18.50	19.00	19.05	19.45	19.50	20.00	

TEMETŐJÁRAT VASÁRNAP: 8.35 Szabadság tér- Bajcsy u. - Lévai u.

10.00 Temető - Lévai u. Bajcsy u. Szabadság tér - Vasútállomás

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 9. sz.)

1906: „...Amerikába való kivándorlások mind nagyobb számban történnek. Már eddig mintegy 3-400 ember vándorolt ki pénzszerzés végett...”

„...Karácsonykor az előadott szindarab jövedelméből 90 gyerek ruháztatott fel...”

1907: „a Fogyasztási Szövetkezet egyre nagyobb tért hódít... az Öregkertekben szintén új fogyasztási szövetkezetet létesített Dávid Ferenc... működése mellett.”

„... A község a régi, rozzant óvoda helyére egy új óvodát építtetett...”

„Kondorostanyán (ma Hunya) a régi iskolai épület telkével együtt az iskolaszék határozata folytán özv. Geist Gyuláné kondorosi nagybirtokos nőnek 2000 koronáért örök áron eladott, és... új iskola építtetett. Az iskola október 20-án óriási részvét (részvétel) mellett ünnepélyesen felszenteltetett...”

„... Ugyanakkor Timár Gy. Mátyás emelt új vaskeresztet a kondorosi határban...”

„... Endrődön 45 szegény, többnyire árva, s elhagyott gyermek helyeztetett el állami felügyelet mellett...”

„... Különös megjegyzést érdemel azon rendkívüli esemény, hogy a folyton tartó nagy szárazság miatt a vetés csak karácsonykor kezdett kibújni...”

1908: „... május 31-én 2555 gyermek és felnőtt bérnalkozott meg...”

„... Az új királyi tanfelügyelő meglátogatta az iparostanonc-iskolát (ma ipari szakmunkásképzőnek mondanánk), és azt a törvény követelményeinek nem megfelelőnek találta. Javaslatba hozta ennél fogva egy új ipariskolának felépítését, melyre államsegélyt is kilátásba helyezett...”

„... Júl. 2: Óriási vihar dühöngött a községben... a templom ablakait... nagyon megrongálta...”

„... Júl. 6: Vaszkó Dánielné az Öregkertekben saját háza elé egy új vaskeresztet állíttatott... mely ünnepélyesen megáldatott...”

„... Júl. 22: Timár Imréné... az endrődi templomnak egy be-
teglátogatási bronzlámpát adományozott...”

A Katolikus Iskola 1. évnvítőja - akikért az iskola épült...

„... A Kondorostanyán szervezendő önálló lelkeszség ügyében újabb lépések lettek megtéve. A Hunya József-féle ház megvételére újabb tárgyalások folynak...”

„... Miután a kondorostanyaiak az endrődi egyháznak a tizedét képezik, ezért a párbér és stóla váltság mennyiségéről az új kondorostanyai lelkeszsé javára oly módon mondtam le, (az endrődi plébános) hogy ... évente 320 koronát testvéri szeretettel felajánlok...”

„... Okt. 16: Kondorostanyán a Hunya József féle ház telkével együtt tízezer koronáért meg lett véve a jövőbeli lelkeszsé lakásnak...”

„... Új községi orvosnak Dr. Weiss Aladár lett megválasztva...”

„... Új gyógyszerész, Hoissy Lajos megvette a (második) gyógyszerterület...”

„... Nov. 9: Az Öregszőlőben megalakult a népszövetség...”

1909: „... Május 3-án és 4-én erős fagy volt...”

„... Bámulatos a technika legújabb vívmánya: a levegő meghódítása. Blériot francia mérnök 150 m magasságra szállt fel. Budapesten július 1-15 között tartott nemzetközi repülőversenyen egyesek 1200 m magasságra is felszálltak...”

„... Dec. 12: Ünnepélyesen megáldottam az új szövetkezeti motoros malmot, mely 80.000 kor. költséggel épült...” (A kondorosi kövesút melletti malomról van szó, amelyben később fürdő is volt, és az a malom adta a falu első villanyáramát.)

1910: „... január 21: Kováts Gyula kisbirtokos és függetlenségi választott országgyűlési képviselővé... (Kováts Gyula 1912 jún. 7-én miután az ellenzéki képviselőket a Ház ülésterméből karhatalommal eltávolították, három lövést tett Tisza István gr. házelnökre az ülésteremben, de a lövések egyike sem talált. Ezután öngyilkossági kísérletet követett el, s bár súlyosan megsebesítette magát, hosszas betegség után felgyógyult. Révay lex.)

„... Jan. 22: A Hármaskörösön építendő vashíd ügyében a Közl. és Keresk. Minisztérium kiküldöttjei, valamint Gyoma és Endrőd, és a vidéki községek képviselője megejtette a ... műszaki bejárást. A hid mintegy 250.000 koronába fog kerülni...”

„... Ősszel csaknem szakadatlanul tartott az esőzés, mi által a föld nagyon átázott, feneketlen sár támadt és a közlekedés csaknem lehetlenné vált...”

„... Decemberben hóban Nádasdi helybeli kisgazda automobil járatot létesített Gyoma és Endrőd között...”

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Danjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén

Felclős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 11. szám

1995. november

„Ember rövid az élet
Legnagyobb kincsöd a lélek”

Halottak napja volt. A temető ilyenkor megtelik „élettel”. Mintha csak itt adnának találkozót egymásnak a rokonok, ismerősök. Reggeltől estig járjuk a kegyelet útját virággal megrakottan.

Szertefoszló hangfoszlányok, elmormolt imaszó, itt-ott talán még áhitat is rezdül az őszi párától súlyos levegőben. Még a gyermekek is megcsöndesült elevelességgel ácsorognak a felnőttek között.

A temető a holtak világa, és a holtak szeretik a csendet, a nyugalmat és a békéséget. Hiszen ők már csak emlékek. Frissen fájó, vagy kicsit már megkopott, olykor lassan feledésbe merülő emlékek.

Sok az elhanyagolt sír. A bennük pihenőre már senki sem gondol?

Hajladozunk az eltávozott kedvesek sírja fölött, elmorzsolunk egy két könnycseppet. A vízákban hatalmas fejlő krizantémok pompáznak gazdag színözönben. Piros köntösű mécsesek, megrebbező gyertyalángok fényeskédnek az örök világosság szimbólumaként.

Emlékezünk. De vajon gondolunk-e arra, hogy porból lettünk és porrá leszünk? Nekünk is itt lesz majd a nyughelyünk, ahol megpihen a test. És a lélek? Gondolunk-e a lelkünkre is? Lelkünkre, mely a végső búcsú után Isten felé roppen, a földi világ súlyos terhét, gyarlóságunkat hordozva, rettegve az ítélettől. Hiszen elfelejtettük - tán meg is tagadtuk - a Teremtőt, akitől az életet kaptuk.

Hogyan állunk majd az Úr elé? Hogyan számolunk el a talentumokkal, amelyeket Tőle kaptunk? Gyarapítottuk-e, vagy könnyelműen szétszórtuk, mert itt a földön akarjuk megteremteni a Paradicsomot, a „csak egyszer élünk” jelszót harsogva?

Ők már csak emlékek...

S még akik hisszük is, hányszor, de hányszor mondtuk: sokat imádkozni, majd ha megöregszem jut rá elég időm.

Felremlék előttem egy szomorú temetés. Idős ember volt az eltávozott. A sírja mellett ott állt egy fiatal, viruló teremtes, szíve alatt élete legnagyobb boldogságával, egy fejlődő kicsike étellel.

Isten szolgálja imára szólította a gyászolókat, azért aki majd elsőnek követi a megboldogultat.

Ki gondolta volna, hogy az a gyönyörű, ifjú kicsi asszony, a benne megfogant reménységgel együtt elsőként áll majd a minden számon kérő mennyei Atya ítélszéke elé!

Ne számoljuk az időt, hogy mennyi adatik belőle! Kinek rövidebb, kinek hosszabb a napja, de mindenkire ráborul egyszer az elmúlás csöndes éjszakája. Ébredjen a lelkünk, hogy nyugodtan, békésen alhassuk majd örökös álmunkat! Forduljunk vissza, ha eltévedtünk! Szétszéledt nyáj vagyunk, de megtalál minket a jó Pásztor, ha hívó szavára elindulunk felé.

Nyíljek meg ajkunk a legszebb imára, amit Jézus tanított az apostoloknak: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy...” Isten irgalma végtelen. A teközlő fiúnak is megteríti majd a kegyelem asztalát, ha bűnbánó lélekkel megtér.

Ne mondjuk, hogy ráérünk még! 5. Lett véges a földi pályája!

„Ha ragyog is most még életed szép napja,

Tetteidben megfontolt légy: - Van ítélet napja!”

Iványi Mária
Fotó: Császár Claudia

Gazdasági életünk egyik sarkalatos pontja, hogy a felgyült államadósság és annak kamatai fizetése mellett hogyan tudjuk talpra állítani a legyengült magyar ipart és mezőgazdaságot. Egyáltalán lehet-e úgy fejlődni, hogy közben adósságot törlesztünk?

E kérdések szakmai előadására és vitájára gyűltünk össze Debrecenben, a Kelet-magyarországi megyék kereszténydemokrata gazdasági szakemberei és az alapszervezetek elnökei. A meghívást és a szervezést a Hajdú-Bihar megyei elnök kezdeményezte, a debreceni alapszervezettel együtt.

A Dunától keletre, szinte minden megye képviseltette magát, az északi megyéket is beleértve. Így 8 megye képviselője, és két budapesti KDNP-s politikus hallgatta Kopátsy Sándor és Szakolczay György igen magas színvonalú, de közérthető előadását.

Az előadások során megtudtuk, hogy miként is kezdődött a mára már szinte fojtogatóvá vált adósságállomány kialakulása.

Még a 70-es évek közepén, az olajválság kirobbanása után kértük, és kaptuk, a sokszor inkább politikai, mint gazdasági célú hiteleket. Ekkor nőtt meg hirtelen a hitelállomány. A Kádár-rendszer gazdaságpolitikusi, pénzügyi szakemberei pedig egyszerűen nem merték bevallani, hogy az ország adósságállománya jóval nagyobb annál, mint amit addig bejelentettek. Az adósság első krízise 1982-ben volt, majd 89-ben megismétlődött, ugyanis akkor már nem titkolhatták tovább, hogy az államadósság jóval nagyobb annál, mint amit az ország teherbíró-képessége még elviselhet. A lejtőn már nem lehetett megállni: Tovább kellett felvenni az IMF és más kölcsönöket. Az egyik hitelt a másikkal fizették vissza, és a kamatok állandóan nőttek.

Szakolczay professzor úr szerint 90-ben súlyos hiba volt, hogy a rendszerváltozás első hónapjaiban nem kért a kor-

Adósságot fizetni és növekedni egyszerre nem lehet!

A KDNP regionális debreceni találkozójának üzenete...

mány hitelkönnyítést. Ám e sorok írója ehhez a megállapításhoz annyit tesz hozzá, hogy ezekben az években a mi hazánkba jött a legtöbb külföldi tőke e térségben. A tőkeáramlásnak viszont minimum két feltétele van: a biztonság, és a profit. Valószínű, hogy nem olyan mértékben és ütemben jött volna a működő tőke, ha mi akkor az adósságkönnyítést kérjük. Sajnos, könyörtelen tény, hogy nem lett volna elég az államadósság könnyítése, elhalasztása, hiszen az ipar és a mezőgazdaság elavult szerkezetéhez működő külföldi tőkére is szükség volt, illetve van a mai napig is.

Abból a tényből kiindulva, hogy Magyarország eladósodása nem egyedi eset még itt Európában sem, de ma már fejlődésünk gátja a hatalmasra növekedett adósságállomány, a Kereszténydemokrata Néppárt az eddigiektől eltérő más és új megoldásokat helyez előtérbe.

Mindkét előadónak a pártonkívüli Kopátsy úrnak és a kereszténydemokrata Szakolczay úrnak ebben teljesen meggyezett a véleménye. Az általuk javasolt megoldások: először is pontos hitelfelmérésre van szükség, mert valójában nem ismert a pontos hitelhelyzet. Tudni kell ugyanis, hogy mennyi a Magyar Nemzeti Bank (a kormány) adóssága és mennyi a vállalkozói szféráé. Hiszen egészen más kezelést igényel az államadósság, és a vállalkozói adósság. Ez után pedig keresni kell a kormányzatnak a kamatsökkentési lehetőségeket, élni kell azokkal a lehetőségekkel, amelyek mellett a hitelező bankok kockázati tényezői csökkennek. (Például a bankok, konzorciumot, alkalmi társulást hozhatnak létre, egy-egy hitelfolyósításra. A hitelek tőzsdéi értékelése után lehetővé kell tenni, hogy az eladósodott országok visszavásárol-

hassák saját hitelüket alacsony 20-50 %-os áron, az ún. másodlagos pénzpiacra.)

A kereszténydemokraták egyre sürgetőbbnek ítélik azt, hogy megtaláljuk az ország számára a legjobb adósság kezelési politikát. A jelen gazdasági helyzet kísértetiesen hasonlít azoknak az eladósodott országoknak szomorú helyzetére, ahol szintén a visszafogó, úgymond restriktív pénzpolitikát folytatták, ahol a sorrend előbb a jó pénz, majd a jó gazdaság s végül jó társadalmi helyzet lesz. Ezekben az országokban az eredmény: lelassult gazdasági fejlődés, erősen megnőtt vagyoni különbségek (tehát gyorsan nőtt a szegények és gazdagok közötti távolság), és a külső adósság mellett nőtt a belső adósság is. A gyakorlat mintha azt bizonyítaná, hogy az eladósodott országoknak a monetáris pénzpolitika életveszélyes.

Tehát a sokat emlegetett egyensúly vagy növekedés kérdésére a helyes válasz: előbb növekedés és utána az egyensúly!

A regionális debreceni találkozó üzenete, hogy a tisztességes tőkefelhalmozásra a magyar gazdaságnak szüksége van, mind az iparban, mind a mezőgazdaságban. Ezt a nemzetközi pénzvilágnak meg kell értenie! A magyar gazdaság vissza akarja fizetni az adósságát, de előbb meg kell erősödni, végre kell hajtani az ipar és a mezőgazdaság fejlesztési tervét. Ehhez a táj jó befektetési lehetőség. Nem hitelre, hanem működő tőkére van szükségünk, ami nem növeli tovább az adósságállományt. Az országnak nem a szociális kiadások nagysága okozza a problémát, hanem a nagy adósságteher. Ezért van szükség a gazdaság növekedésére, mert abból lehet csak az adósság és a jóléti, szociális problémákat is megoldani, és a gazdaságot növelni.

Adósságot fizetni és növekedni egyszerre nem megy!

Császárné Gyuricza Éva

Az első mise a Katolikus Iskolában

A gyomai és endrődi egyházi képviselő-testület találkozójára

In memoriam

„Ha utolér az elűzhetetlen honvágy, fülembe mindig az endródi harangok istendicséző szép szava kondul, melyre a vallomásos úrangyala három versével felel szívem.

Egygel, az áldott emlékü halottaink nyugalmáért, egygel, hogy szent szülőföldünknek adósai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal, az utánunk jövőkért, akikben valósuljanak meg álmaink, s épüljön-szépüljön tovább az idők végezetéig Endródi!”

Timár Máté

Az endródi festő

Uhrin Péter

Endrődön született 1887. május 22.-én. Nagyapja: B Uhrin József 1848-ban a község bírja volt. Két testvére vett részt a szabadságharcban. Nyolcuk közül a harmadik Mihály (1855-1935). Ő lett a parasztfestő apja. Timár Katalint vette feleségül, aki bőséges gyermekáldással örvendeztette meg férjét. (József, Hermina, Eszter, Péter, Imre, Katalin.)

Péterben az Uhrinok minden kiváló tulajdonsága megvolt. Kicsi korától a föld, a növények és állatok rajongója volt. Csodálatos kezűgyességével, már elemista korában kitűnt. Már elsős korában „akkurátus lovat, marhát, malacot, kutyát, pulykakakast kanyarított pillanatok alatt pár vonással a táblára vagy papírra. Nemcsak a keze mozgott boszorkányosan gyors ügyességgel, hanem az esze is.” Negyedikés korában Bence Sándor igazgató keze alá járt. Év végén ilyen szavakkal kereste meg az apát: „Mihály gazda! Ezt a fiút taníttatni, képeztetni kell! Isten ellen való vétek lenne kiműveletlenül hagyni. Ilyen kézzel, szemmel, elképzelt tehetséggel, és éles ésszel sokra viheti. Endrőd neves embere válhat belőle.”

Bár az apának voltak komoly ellenvetései, mégis bekerült 10 évesen a Gyulai Katolikus Gimnáziumba. Elmaradt a szeretettől meleg otthon. Jött a sok memoriter, latin nyelv, konjugálás, deklinálás... Elmaradt a rajz, ami annyira érdekelte volna. Eltűnt a csodálatos természet a maga ezernyi növényével, sok-sok érdekes állatával. A második osztály kitűnő elvégzése után nem ment vissza. Pedig a gimnázium „főtisztelendő igazgatója” három hivatalos levelet is küldött, melyben kérte: a... „kedves szülőket, példás magatartású, ernyedetlen szorgalmú és kitűnő előmenetelű Péter fiuk további iskolázatására...”

Péter folytatta a szülők, nagyszülők, elődök sorsát. Korán reggel indult ki a tanyára. Főleg az állatok ellátásában segítkezett. Idő múltán, ahogy nőtt, erősödött, minden paraszti munkában példát mutatott.

A tél lett számára a boldog idő. Előkerült a vázlatfüzet. Rajzolt. De milyen ügyesen: kenyeret dagasztó édesanyját, örletni vivő apját, a szekeret szalmával rakó testvéreit és béréseket, a vályúnál iszogató állatokat, tanyájukat, a sűrű hópallason át alig látszó templomot, a Körösről vizet vivő asszonyokat, kópülövel dolgozó nénjét, a guzsalyosba, fonóba igyekvő lányokat...

Mennyi Petőfi-vers illusztráció született! Az alkonyatban betyárt követő farkasok, téli estén komázni indulók, vándorló cigány-karaván... egész sorozat a János vitézből.

1902 karácsonyán fiatal legény cimboráival „betlehemest” járt. Maga készítette hozzá a csodálatos betlehemi istállót. „Jgazi remekművet alkotott. Tökéletesen kiformálta a Kisjézust, Máriával és Józseffel, az imádásra érkező parasztokat, hogy csak ámulva lehetett nézni... A jámbor ökrök, szamarak, bárányok a megszólalásig igazak voltak.

Mikor Szép-Timár Jankóékhoz nyertek bebocsátást, ahol tíz három és tizenhét év közötti gyermek és fiatal ámulat a rendkívüli szépségen, ott a Jancsi pástort alakító Uhrin Péter szeme is megakadt a tizenhárom éves Jolánán, mint Noé apánk bárkája az Ararát hegyén, az

özönvíz elmúltakor.

Karácsony napjára az egyik angyal arcát átfestette, de olyan remekül, hogy minden háznál felismerték benne a „szegény hentes lányát, Jolit.” Ünnepp multával Zelinka plébános úr el is kérte a felszerelést és a templom kis oldalkápolnájában helyezte el közszemlére.

Tavasztól ősziig a hétvégeken - a helyi szokás szerint - a faluszéli szérűskert, a kigyep cikázásain mind többet forgott Péter Jolán körül.”

1908-ban vonult be katonának, mint honvéd-huszárr, Kecskemétre. Hamar kiváltotta bajtársai és felettesei elismerését. „Olyan rendet tartott az istálló portáján, hogy az öreghuszárok elé is őt állították példaképnek...” „Legjobban akkor ámitotta el katonatársait, mikor a „Szellő” hiteles mása a szénarács fölé került.” Kakuszi hadnagy úr kedvenc katonája lett. Szaporodtak a krumplivirágok a piros parolin. A völegény hadnagy úr gyakran magával vitte a „sneidig huszárt” Helvecián lakó menyasszonyához. Ott szüret, névnap, torok alkalmával a társaság kedvence lett Péter. A lányok elismerését a róluk készült, portrékkal vitta ki. Különös siker volt, mikor izes elbeszélése nyomán megtudták, hogy az országos hírű, kedvenc színészük, Rózsahegy Kálmán Péter egyik nagybátyja. Az is sokat emelte, hogy a lányokat lovagolni tanította.

Anyja ellenkezése ellenére leszerelése után feleségül vette Timár Jolánt. Az esküvő és az azt követő lakodalmon vendégük volt Kakuszi főhadnagy és az akkor már felesége: Ila. Esküvő után gazdaképző tanfolyamba kezdett Péter. Jegyzeteit remek illusztrációval díszítette. Apja mégsem engedte meg, hogy kertgazdaságot létesítsen egy darab földön. „Kell a föld a búzának, árpanak, kukoricának, nem tékozzoljuk el boldonságokra” - mondta az apja.

Aztán szép sorjában születtek a gyerekek, Péter, Pali, Bandi.

Jött a Szarajevóban történt tragédia és a világháború. Pétert behívták a 2. honvéd-huszárr ezredhez Debrecenbe. 1914 augusztusában indultak a harctérre. A gorodoki csatában esett át a tűzkeresztségen. Október 8-án már Uzsonon, 13-án a Styr völgyében, december 11-én Iwkowánál harcolt. A karácsonyi csatának Dukla környékén volt részese. 1915-ben Kolomeánál, majd Csernovitznál vitézkedett. Átkelve a Bug folyón 1915. szeptember 15-én a Dnyeszter és Szeret összefolyásánál súlyos lábsérülést szenvedett. Októberben már Debrecenben gyógyították. Onnan utókezelésre Rózsahegyre került. Ott volt ideje, meg lehetősége festegetni. A betegszoba egyik sarkában volt a műterme. Az intézet orvosai, ápolói, sebesült tiszték voltak a modellek. Közben tbc támadta meg. Fél tüdejét elmeszesítették.

Leszerelése után kezdte előlrol az életet. A három gyermek után ikreket szült Joli, Lacit és Vincét, kik pici korukban felcserélték a bölcsőt a koporsóval. 1923-ban Miklós, majd utolsónak Terike zárta a sort.

Sógora Szép-Timár Jóska hívta, menjenek velük Amerikába. E szavakkal utasította el: „Te is tudod, sógor: itt élned, halnod kell.” Kanadából sűrűn jött a hívó levél. Hiába.

Szabad idejében festett. Nagy értéke, hogy a századforduló Endrődjéről hiteles képet hagyott ránk. (Az endródi komp, a Mókó fele szelmalom, Vándorló cigánykaraván...) A Kaszinó színpadához színpalot festett. Könyvtár létesítését szorgalmazta, és segítette a tanyai kaszinóban.

Sorsuk javítására 800 kataszteri hold szántót és 400 legelőt béreltek szövetségbe tizenötén. Majd újabb bérletet szerez báró Huszárr birtokán 1200 holdon 63 család részvételével. Nagy és szép terveik voltak. Az ott végbement változást három nagyméretű képben örökítette meg: Póhalom múltja, Póhalom jelene, Póhalom jövője. (A békéscsabai múzeumban található.)

A harmincas években Budapesten a Földművelésügyi Minisztérium rendezésében képképzőművészeti kiállításra került.

A második világháború alatt sok baj érte. Szinte minden termését „Jurcsok-pontba” kellett beadni. Lovait besorozták a hadseregbe, fiai katonák voltak, sokáig nem tudott róluk. Rengeteget dolgozott. Egészsége megrendült. Egy kellemetlen hír szivrohamot idézett elő és 1944. szeptember 5-én meghalt.

56 képéről tudunk. Azonban ebből kilencnek a sorsa ismeretlen. Rengeteg vázlatából alig maradt valami, s eltűnt nótáskönyve is, melybe kora legénységétől kezdve gyűjtötte a népdalokat, kedvenc magyarnótáit, katonadalokat, de voltak abban a községben ismert mondókák, köszöntők és azok a vőfélyversek is, melyekkel annyi vidám eseményt szerzett. Az eltűnt füzetben a maga alkotta versek és nóták is elvesztek.

Márton Gábor

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A korábban meghirdetett napon és időben, a meghívón szereplő napirenddel megtartotta alakuló közgyűlését a Körös Termál Hotel Részvénytársaság 18.490.000,- Ft alaptőkével.

A közgyűlést azonban megelőzte a Kiszéti Gyógyszállóért Alapítvány kuratóriumi ülése. Ugyanis az alapító okiratban az alapítvány, mint az Rt. alapítója kikötötte magának azt a jogot, hogy az Rt. első igazgatóságát és felügyelő-bizottságát megválaszolja. Így az Rt. alakuló közgyűlésén csupán be kellett jelenteni ezt a tényt. A kuratórium rövid vita után egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

Az Rt. igazgatóságának tagjai: Császár Ferenc, Dinya László, Dr. Gellai Imre, Hunya István, Knapcsék Béla, Kovács Lajos, Dr. Valach Béla.

Az Rt. felügyelő bizottságának tagjai: Dr. Darvas Tamás, Gellai József, Gyuricza István, Lizák Istvánné, Várfi András, Vaszkó András.

Az olvasó bizonyára nem olvasna nagy érdeklődéssel az Rt. közgyűlésén elhangzott 10 napirendi pont megtárgyalásáról szóló híradást, hisz az száraz, szakmai anyag, adatok felsorolása, és azok feletti szavazás. Mégis a 3. napirendről kell néhány szót ejtenünk. Ez a napirend így szólt: döntés a részvénytársaság megalakulásáról. Mielőtt e tárgyban szavazásra került volna a sor, Dr. Gellai Imre úr felvázolta az eddig megtett

Megalakult a Körös Rt.

utát, a remélhető jövőt, azok variációit. Elmondotta, hogy a befektetők jó helyre helyezték pénzüket, mert az Rt. olyan tárgyi vagyonnal rendelkezik, amelynek az értéke az időben csak növekedhet. Egy találó hasonlattal jellemezte az Rt. megalakulásának helyzetét. „A mag, amelyet az Alapítvány 4 évvel ezelőtt elvetett, most kibújt a földből, s hogy e fa növekedjen és virágba boruljon, már a részvényeseken és a vezetőkön, tehát rajtunk múlik”

A szavazás most is, és mind a 10 napirend esetében is, egyhangú volt.

A napirendek megtárgyalása után Dr. Frankó Károly polgármester úr sok sikert kívánt a megalakult részvénytársaságnak,

és kilátásba helyezte az Önkormányzat további segítségét. Majd Császárné Gyuricza Éva kért szót. Emlékeztette a jelenlévőket, hogy a gondolatot, amely ma megtestesült a megalakult Rt. formájában, 4 évvel ezelőtt Budapesten az Endrődiek Baráti Köréből indult el. Köszönettel tartozunk tehát, nemcsak azoknak, akik ma anyagi erejükkel létrehozták e társaságot, hanem azoknak az egyesületi tagoknak, alapítóknak, kurátoroknak, akik bár nem lettek részvényesek, de lelkesedésük, buzgó ösztönzésük nélkül nem tartanánk ma itt. Mindkét felszólalót a részvényesek hosszan tartó tapsal üdvözölték.

A közgyűlés befejeztével a megválasztott tisztségviselők megtartották első ülésüket, ame-

lyen megválasztották vezetőiket. Az igazgatóság elnökeül Dr. Gellai Imrét választották. A felügyelő bizottság elnöke Gellai József lett. Az Rt. ügyvezető igazgatója Császár Ferenc.

Öröndetes, hogy a részvényesek közül sokan ott maradtak a teremben, és megvárták a bizottságok döntéseit. Ekkor egy-egy pohár pezsgővel köszöntötték egymást a jelenlévők. Pohárköszöntőjében Dr. Gellai Imre úr az igazgatóság elnöke ismét hangsúlyozta, ne felejtjük el, mi ma még csak az út elején vagyunk.

Este hat óra után került sor a sajtótájékoztatóra, melyet Dr. Gellai Imre tartott. A jelenlévő újságírókon kívül a részvényesek is nagy figyelemmel hallgatták Őt.

Befejezésül álljanak itt részvényes társunknak, Timár Mihály volt endrődi plébános atyának a részvényesekhez intézett sorai, aki nagy elfoglaltsága miatt nem vehetett részt a közgyűlésen:

„Kedves Testvéreim!

Sajnos, csak lélekben tudok köztetek lenni. Az alábbi szentírasi idézet szellemében imádkozom a magasztos ügy sikeréért: Minden időben magasztald Istent, az Urat, és tőle kérd, hogy az egyenes úton járhass, s hogy szándékaid és útjaid jó véget érjenek. (Tóbiás 4,19.) Megértéseketek kérem, hogy nem tudok jelen lenni. Imádságos és hálás testvéri szeretettel köszöntök mindenkit.”

Császár Ferenc

A Honismereti Egyesület hírei

- 1995. október 14-én, szombaton 30 hallgatónak érdekes helytörténeti előadást tartott Timár Antal középiskolai tanár. Az előadás témája: Endrőd újratelepülése volt. A tanár úr ismertette a legújabb kutatási eredményeket, és szólt a még megválaszolatlan kérdésekről.

- A Honismereti Egyesület tagjainak döntése alapján egy kopjafát készített az egyesület október 23 emlékére és ezt a Hősök terén állíttatja fel.

- Megszavaztuk azt is, hogy a Millecentenáriumra az előző évekhez hasonló, de nagyobb szabású várostörténeti pályázatot hirdetünk meg a város diákjai számára.

- A Honismereti Egyesület kiadásában 1996-ban jelenik meg az Endrődi Füzetek ötödik kötete, melynek témája: kézművészség és kereskedelem Endrődön. Kérjük mindazokat, akiknek írásos dokumentum, vagy fénykép van birtokában, másolás céljára hozzák be az endrődi, vagy

a gyomai könyvtárba. Érdekel minket többek között a csizmadia, a kovács, a bognár, a suszter, a takács, a pék, az asztalos, az ács, a kútásó, a vályogvető, a téglavető, a cukrász, a bádogos, a köteles, kályhás stb. mesterség. Aki tud ilyen foglalkozású mestert, kérem, szóljon nekünk, vagy írja meg. Az 1945 előtti kereskedelemről is keresünk adatokat és fényképeket. Minden segítség nagyon fontos nekünk. Köszönjük. Címünk: Honismereti Egyesület 5501 Gyomaendrőd, Pf. 20.

SPORT

Továbbra is versenyben Bár szeptember 23-án itthon vereséget szenvedtünk Battonyától, úgy látszik, nem tört meg a csapat lendülete. Mezőhegyesen igyekeztek feledtetni az itthoni vereséget és győzelemmel tértek meg. Aztán két jó csapatot

sikerült kétvállra fektetni: Medgyesegyházát és Békést.

Eredmények:

IX. 13. Barátság - Battonya	0:1
X. 1. Mezőhegyes - Barátság	0:1
X. 7. Barátság - Medgyesegyháza	2:0
X. 14. Barátság - Békés	1:0

Tabellán:

2. Endrődi Barátság	0	6	3	1	16:5	21
6. Gyoma Fc.	10	4	4	2	19:11	16

Szépen halad a második vonal is, népies nevén SZIKRA

Eredményei:

VIII. 27. Sarkadkeresztúr - Szikra	0:3
IX. 3. Szikra - Kötégán	2:0
IX. 10. Bucsa - Szikra	3:2
IX. 17. Szikra - Tarhos	3:0
IX. 23. Vésztő - Szikra	1:1
X. 1. Szikra - Kétsoprony	2:4
X. 8. Mezőberény - Szikra	1:2
X. 15. Szikra - Gerla	5:0

Az ifik is szépen araszolhatnak, viszont a serdülők az erős ellenfelekkel nem nagyon boldogulnak.

Novemberi ünnepeink:

november 1. Mindenszentek
 november 2. Halottak napja
 november 5. Szent Imre herceg
 november 19. Szent Erzsébet
 november 26. Krisztus Király
 november 30. Szent András apostol

Gondolatok a halálról

Nem a halál rossz, hanem a rossz halál.

(Aranyszájú Szent János)

Az a feltámadás értelme, hogy a test és a lélek, amint közösen vitték végbe cselekedeteiket, ugyanúgy mindketten megjelennek az ítéleten, és mindketten megkapják vagy a jutalmat, vagy a büntetést.

(Szent Ambrus)

Egy orvos van: Krisztus - és egy orvoság: az örök élet.

(Liszt Ferenc)

A halál képe már nemcsak nem félelmetes előttem, hanem nagyon sok vigasztaló és megnyugtató van benne számomra... Sohasem fekszem le anélkül, hogy meg ne gondolnám: holnap - bármennyire is fiatal vagyok - talán már nem leszek itt.

(W. A. Mozart)

A halál az Egésznek felőlünk látszó oldala. A másik oldalt így hívják: feltámadás.

(Romano Guardini)

Ha a halál olyan valakit szakít el tőlünk,

aki igen közel állt hozzánk, akit különösen szerettünk, megdöbbenünk, s megállunk egy pillanatra. Lett légyen mélyen hívő is valaki, összeszorítja szívét a halál közvetlen közelsége; átjár a fájdalom, s alig tudunk könnyeinknek parancsolni... Ez nem baj, hiszen Krisztus is sírt, szabad utat engedett emberi szíve érzéseinek barátja, Lázár sírjánál. S mert Krisztus maga is átélte ezt a szenvedést, bizalommal fordulhatunk hozzá. Minket keresztényeket a bánat, a gyász nem tud teljesen letörni, mert számunkra nem reménytelen az elmúlás, bár kétségtelenül nehéz elszakadnunk a szeretett személytől. A pillanat fájdalmán azonban

átsegít a bizios tudat Szent Pál szavai segítségével: „Míg élünk, az Úrnak élünk, s ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár halunk, az Úrre vagyunk. Krisztus ugyanis azért halt meg és támadt föl, hogy holtakon is, élőkön is uralkodjék.” (Róm 14,8-9)

Ezzel kell tehát önmagunkat bátorítanunk, s a vigasztalásra szorulókat is.

Amivel felülemelkedhetünk a gyász fekete komorságán, az az imádság, amely mindig erőt, bátorítást ad. Azonkívül a Szentírás is tanít a holtakért való imádságra: Júdás Makkabeus „...mintegy 2000 ezüst drachmát küldött Jeruzsálembe engesztelő áldozat bemutatására. Ilyen szépen és nemesen viselkedett, mivel gondolt a feltámadásra. Ha ugyanis nem hitt volna az elesettek feltámadásában, fősleges és értelmetlen dolog lett volna a halottakért imádkozni. Arról is meg volt győződve, hogy akik jámborságban haltak meg, azokra nagy jutalom vár - ez szent és jámbor gondolat volt. Azért mutatott be engesztelő áldozatot, hogy megszabaduljanak bűneiktől.” (2 Mak 12,43-46)

S nem feledhetjük, hogy a Szűzanyának ajánljuk magunkat, mert ő is sokat szenvedett, amikor szent Fiának keresztje alatt állott. Kérjük ezen imádságok segítségével a „Mennyröszágnak ajtaját”, legyen szószólója elhunyt testvéreinknek, s imádkozzon értünk is, most és halálunk óráján...

Búcsú

Az endrődi Szent Imre Templom búcsúünnepé novembert 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Az ünnepi mise után utcai körmenet a szokott módon.

Az ünnep főpapja Endrőd szülőtte Dr. Sóczó Ferenc piarista tanár lesz.

E nagy ünnepre szeretettel hívjuk haza vidéken élő családtagjainkat, rokonainkat és az elszármazottakat...

Részlet Szent István király Intelmeiből, melyet fiához, Imre herceghez írt

Az erények mértéke teszi teljessé a királyok koronáját, és a parancsok közt a tizedik. Mert az erények ura a királyok királya, miként égi serege áll kerekben tiz korból, úgy életed vitele kerekedjék ki tiz parancsból. Kell hogy a királyt kegyesség s irgalmasság disztise, de a többi erény is hassa át és ékesitse. Mert ha a királyt istentelenség és kegyetlenség szennyezi, hiába tart igényt a király névre, zsarnoknak kell nevezni. Ennek okából hát, szerelmetes fiam, szívem édessége, sarjam jövő reménysége, kérlek, megparancsolom, hogy mindenütt és mindenkben a szeretetre támaszkodva ne csak atyafisághoz és a rokonsághoz, vagy a főemberekhez, avagy a gazdagokhoz, a szomszédhoz és az itt lakóhoz légy kegyes, hanem még a külföldiekhez is, sőt mindenkihez, aki hozzád járul. Mert a szeretet gyakorlása vezet el a legfőbb boldogsághoz. Légy irgalmas minden erőszakot szenvedőhöz, őrizd szivedben mindig az isteni intést: „Irgalmasságot akarok és nem áldozatot.” Légy türelmes mindenkhez, nemcsak a hatalmasokhoz, hanem azokhoz, akik nem férnek a hatalomhoz. Azután légy erős, nehogy a szerencse túlságosan felvessen, vagy a balsors letaszítson. Légy alázatos is, hogy Isten felmagasztaljon most és a jövőben!

Légy majd mértékletes, hogy mértéken túl senkit se büntess vagy kárhóztass. Légy szelíd, hogy sohase harcolj az igazság ellen. Légy becsületes, hogy szándékosan soha senkit gyalázzal ne illess. Légy szemérmes, hogy elkerüld a bujaság minden bűzét, valamint a halál ösztönzőjét.

Míndez, amit fentebb érintettünk, alkotja a királyi koronát, nélkülkem sem itt nem tud senki uralkodni, sem az örök uradalomba bejutni. Amen.

Könyvajánlat

Szent Gellért
 napi kalauz az 1996-os évre

Ez egy jövő évi naptár, ahová minden napra bejegyezhetjük legfontosabb dolgainkat. A kiadványt gazdagítják még lelki olvasmányok és imák. Hasznos saját magunknak is, valamint elajándékozásra is kiválóan alkalmas.

Kapható a plébánián, sok más kiadvánnyal együtt.
 Karácsonyra értékes ajándék a könyv!

Első mise az iskola kápolnájában

Mindhármuk nevében Szabó Béla válaszol kérdéseimre itt, az új, impozáns endrődi üzlet melletti irodában.

- Mindhárman a Sütőipari Vállalatnál dolgoztunk korábban, az volt az életünk első, és egyetlen eddigi munkahelye. Meg kell mondani azt is mindjárt, hogy mindhárman pékek vagyunk; Hornok László Gyomán, Tímár Imre és én Endrődön születtünk, szüleink ma is itt élnek. Imrével ipari tanulók voltunk, aztán érettségiztünk le, míg Laci érettségi után szerezte meg a szakmunkás bizonyítványt. Később mindhárman megszereztük a technikai minősítést, és munkahelyünkön középvezetői állásba kerültünk

- Mi volt akkor az indíttatás, amiért vállalkozásba kezdtek?

- Túl azon, hogy jött ez a nagy vállalkozási hullám, és a környező településeken egyre-másra alakultak a kisebb-nagyobb pékségek, már látható volt, mi fog történni az állami sütőiparral. Gondoltuk, mi is kipróbáljuk, megmérjük magunkat. Mivel munkahelyünkhöz korrekt, jó viszony fűzött bennünket, így eleve csak az endrődi településben gondolkodtunk. Eladó volt akkor ez a ház, és bár nem volt ideálisnak mondható pékség céljára, de a hely megfelelt nekünk. Az elkerülhetetlen átalakítási munkákat is magunk végeztük el, így kevesebbe került. 1990 augusztus 10-én elkezdtük a sütést egy eléggé elterjedt technológiával: egy 10 m²-es magyar gyártmányú kemencével, és egy hagyományos dagasztó géppel.

- Milyen volt a kezdet? Hogyan sikerült piacot találni, és eljutni arra a szintre, hogy kenyerek, péksüteményeik ma már elismertek?

- Hát nem volt könnyű. Kezdetben nem volt elég rálátásunk a gazdasági dolgokra, üzemeltetésre. Még utólag is szinte felfoghatatlan, hogy belevágtunk, eljöttünk arról

az akkor még biztos megélhetést nyújtó munkahelyről. Nem is kerestünk piacot. Jó ötletnek látszott, hogy itt kialakítsuk azt az első boltunkat, ahol még tejtermékekkel, néhány alapvető élelmiszerral bővítettük a

maszek pékség. Akkor már inkább mi lépünk! - gondoltuk -, míg valaki meg nem előz bennünket. Epp adódott is egy megfelelő épület, szintén jó helyen, a Kollmann-telep tövében, lényegesen masszívabb és tágasabb, mint az endrődi. Boltnak is nagyobb, megfelelőbb helyiséget tudtunk kialakítani, nagyobb áruválasztékkal, így ottani forgalmunk kezdettől fogva meghaladta várakozásunkat. A sütést ugyanolyan felszereltséggel és technológiával kezdtük, mint itt Endrődön, de mivel a hely tágasabb volt, a péksütemény gyártását teljesen átvittük oda. Később egy új kemence beállításával megdupláztuk kapacitásunkat.

- Ha már erről beszélünk: hogyan lehet a kapacitást ebben az iparágban meghatározni?

- A kemencék alapterületével, de hogy más viszonyítási alapot is nyújtunk: 30 m²-nyi kemence kb 80%-ban biztosítja a mintegy tizenhatezer lakosú városunk kenyérellátását kétműszakos gyártás mellett.

- Mennyire nyereséges a vállalkozásuk? Mekkora az évi árbevételük?

- Ha figyelembe vesszük, hogy nem nagy tőkével kezdtünk, s nem vettünk nyakunkba jelentős hiteleket, akkor nyilvánvaló, hogy kezdettől nyereséges a vállalkozásunk. Csak a nyereség ismételt befektetésével építkezhattünk. Tavaly hozzávetőlegesen 60 millió forintnyi bevételünk volt, az idén 80 millióra számítottunk. Ennek ellenére nyereségünk nem lesz nagyobb a tavalyinál, hiszen újabb és újabb vállalkozások születnek, erősödik a konkurencia. Helyben 20-25 boltunk szállítunk, így egyik kemencénk kihasználtsága hétköznap minimálisnak mondható, de a hétvégi igények kielégítéséhez mégis szükség van rá.

Bemutatjuk...

SZABÓ BÉLÁT, TÍMÁR IMRÉT ÉS HORNOK LÁSZLÓT, A SIKÉR GMK TÁRSZULAJDONOSAIT

kenyér és péksütemény választékot. Csak a minket megkereső egy-két boltunk szállítottunk, de ennek nagyon hamar láttuk a korlátait. Kezdeti tőkénk korlátozott volt, hitelt piaci kamatra nem mertünk felvenni. Ma is valljuk ezt az elvünket, ma is csak a haszon visszaforgatásával építjük, növeljük vállalkozásunkat. Azt még tudni kell erről a szakmáról, hogy ma a piaca annyira telített, hogy óriási harc folyik még a fennmaradásért is. Az állami sütőipar az előre láthatónál is sokkal hamarabb a „padlóra került”, olyan pékségek zárták be, mint a szarvasi, amely mintapékség számba ment. Így talán elképzelhető, hogy mekkora pozitívumnak könyveljük el, miután pékségünk kezdett ismertté válni, és sokan jártak ide Mezőtúrról, elkezdtek oda is szállítani jelentős mennyiséget. Ezzel a kapacitásunk kihasználtsága ideálisnak nevezhető volt két műszakos leterheltség mellett. Ezzel így meg is voltunk egy ideig, de egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a Gyomai Sütőipari Vállalat sem tudja sokáig monopolhelyzetét megtartani, előbb-utóbb Gyomán is nyílik

- Akkor már nem is kérdezem, terveznek-e kapacitásbővítést, mivel nyilvánvaló, hogy ez a piaci kereslet függvénye. Ez az enadródi új boltjuk nagyon szép, modern, áruválasztéka is megközelíti sok nagyvárosi boltét. Biztosan nem kevésbe került?

- Valóban. Ez már teljesen „kierelt” bennünket, de a várható forgalmat kezdettől hozza, sőt, egy kicsivel még túl is szárnyalja reményeinket. Vannak azonban még terveink! Gondolkozunk Gyomán is egy nagyobb bolt kialakításában. Szeretnénk fejleszteni a technológiát is, gépeink öregszenek, korszerűbbek beállításával megkönnyíthetnénk szakembereink munkáját, javíthatnánk a minőséget, bővíthetnénk a választékot péksüteményben és

kenyérben is. Gazdaságilag stabilizálni akarjuk vállalkozásunkat.

- Még egy utolsó kérdés: hogyan lesz 10 forintos búzából 80 forintos kenyér, jöllehet a liszt sem 10 forint már régen, és a kenyér sem mindenütt 80 forint még, Önöknél pl. 66 forint, ha jól tudom.

- Igen, de mire ez az újságcikk megjelenik, már lehet, hogy 68 forint lesz, vagy több, mert a liszt ára most hetente, kéthetente emelkedik. Ám azt is tudni kell, hogy a liszt a kenyér árának mintegy 25 %-a. A legismertebb összetevőkön túl, mint a só meg az élesztő, még kell bele lisztjavító szer is, ami csak a szakmában ismert, ezek természetes anyagok. Ezen túlmenően ez az ipar rendkívül energiaigényes, és itt nemcsak a kemencék fűtésé-

re gondolok, ami nálunk gázzal történik, így viszonylag megfizethető, csak elég nagy beruházást igényelt. Azonban itt van még a villamos energia; nem 20-22 fokos, hanem 26 fokos hőmérsékletnek kell lennie. Jelentős összeg a munkabér és járulékaik, az áfa, és akkor még nem is biztos, hogy mindent felsoroltam.

- Nem baj, engem ennyi is meggyőzött arról, hogy mennyi minden kell a jó kenyér előállításához. Kívánom mindannyiuknak, és a további 20-25 alkalmazottuknak, hogy minden célkitűzésüket megvalósíthassák, s mi fogyasztók még sokáig ehessük ezt a finom, Kertes Imre bácsit idéző kenyeret.

Marsi Jánosné

Fotó: Liziczai László

Általános elismerést aratott az enadródi iskolások október 23-iki műsora. Erről beszélgettem Ladányi Gáborné igazgatóval.

- Gratulálok! A közvélemény szerint évek óta az enadródi iskolásoké a legszínvonalasabb városi szintű ünnepség.

- Köszönöm, de nem engem illet a dicsőség, hanem elsősorban Komóczi Attiláné tanárnőt. Ő tervezi el a műsort, ő választja ki a szöveget, ő keresi meg hozzá a zenét. Azután már egy csapat munka megy, az egész tantestület hozzáállása segítőkész. Mindenki fontosnak tartja, hogy most a mi iskolánk szerepel, és jól kell hogy sikerüljön. Szonda tanár úr veszi fel a hanganyagot, az erősítést pedig Fagyas tanár úr csinálja a nyolcadikosokkal.

- Komoly és rendszeres munka van egy ilyen műsor mögött.

- Igen. Komóczi Icuka vezetésével működik egy irodalmi szakkör az iskolában, vers és prózamondással foglalkoznak heti két órában. Mindig van valamilyen műsor, amire készülniük kell. Mindjárt ősszel okt. 23, azután a karácsony (ez már hagyomány az iskolában), azután március 15, majd Ki mit tud, a ballagás, évnnyitó, évváró - ezek folyamatos munkát adnak a szakkörnek.

- Szépek voltak az énekkar népdalai is.

- Az énekkarnak szeptembertől új vezetője van, Dr. Mindák Zoltánné. Még egy kicsit szokják egymást - tanár és gyerek. Ők

1995. október 23

(ünnepi műsor)

is heti két órában készülnek ugyanezekre a műsorokra és az Éneklő Ifjúságra. Reggel héttől gyakorolnak. Külön köszönet jár a szülőknek, hogy megértik ezt

és engedik a gyerekeket reggel hétre.

- Az igazgató fontosnak tartja ezeket a szerepléseket?

- Én mindig el szoktam olvasni a forgatókönyvet, megnézem a műsor előtti főpróbákat. Ez nem ellenőrzés, megnézem Komócziéban meg lehet bízni, ért hozzá. De nagyon érdekel. Nagyon fontos a jó műsor. A gyerekeket meg kell, hogy érintsenek bizonyos dolgok az iskolában, és ide tartoznak az ünnepek is. Enélkül nincs hazaszeretetre nevelés. Mindenféle ünnep nagyon fontos, mint ahogy a családban is. A családi ünnepeket is meg kell rendezni. Hogy szép legyen, hogy emlékezetes legyen.

- Érezted, hogy a közönségnek is tejszett a gyerekek szereplése?

Igen. Már az iskolai ünnepségen is észrevettem, a kis elsőseink egy pissenés nélkül hallgatták végig. A jó műsornak a hangulata fogja meg a közönséget. Egy műsorban nemcsak arról van szó, hogy értsék, hanem hogy érzelmileg is megérintse az embereket.

- Szeretnek a gyerekek szerepelni?

- A gyerekeknek is szükségük van arra, hogy szerepeljenek. Aki képes erre, azt szerepeltetni kell: növekszik az önbizalma, az önbecsülése. Kifejlik benne: én valamit akarok mondani az embereknek. A műsor összekötő erő a gyerekek között is, de kötődést jelent a közösséghez is. Lehet látni, hogy most is itt voltak az ünnepségen a tavalyi nyolcadikosok, és a tavalyelőttiek is.

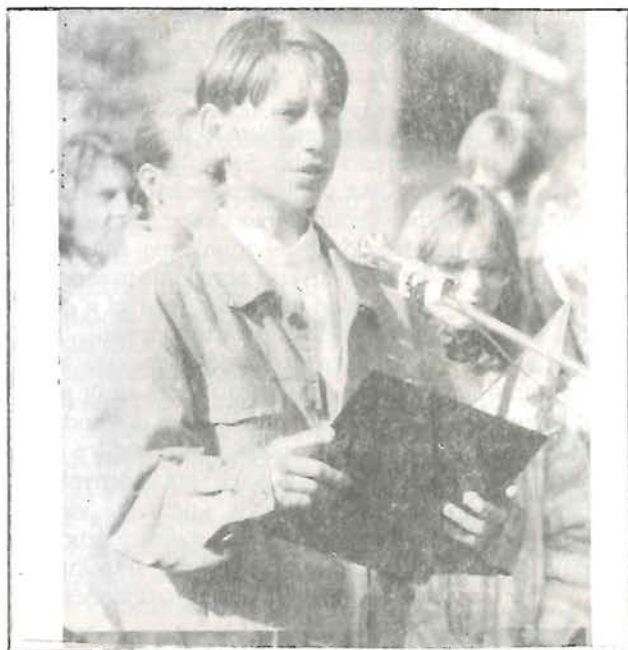
- Milyen jutalmat kapnak a gyerekek a szereplésért?

- A műsor után mindig megdicsérem őket. Az iskolarádióon keresztül megköszönöm a munkájukat. A szereplők osztályfőnöki dicséretet kapnak, a részvételért pedig mindenki, aki ott volt az ünnepségen, szóbeli dicséretet kap. Mert méltóképpen képviselték az iskolánkat a szülők, a testvérek, a vendégek, a képviselők, a polgármester - a nyilvánosság előtt.

- További sok sikert, csillogó szemű, okos gyerekeink! Szeretnénk, ha ti már teljes életet élhetnétek. Mert ez a kívánság csendült ki a ti mondanivalótokból is:

„Azt mondta az én anyám:
ez a föld az én hazám,
ide jöttem világra,
remélem, nem hiába.”

Hornokné Németh Eszter

A szeptember 28-iki testületi ülés nagy részben az iskolák helyzetével, az oktatási intézmények Szervezeti és Működési Szabályzatainak jóváhagyásával foglalkozott.

Jelentős téma volt azonban a Külterület szabályozási tervének tárgyalása. A terv programjából megismerhető a terület megoszlása, a mezőgazdasági területeken való építési lehetőség és az üdülő területek helyzete. Foglalkozik a program a tervezett Kiseréti Üdülő és Gyógy szálló területigényével és a majdani művelési ág változás szükségességével, miszerint a szálló területét a szántó művelési ágból ki kell vonni.

A testület megalkotta a vagyontárgyak feletti rendelkezési jog gyakorlásáról szóló rendeletét. Nem volt egységes a képviselők véleménye az állami tulajdonú földek

önkormányzati tulajdonba kerülésével kapcsolatban. A volt Alkotmány és a volt Lenin termelőszövetkezetektől származó 1.700 ha területű 33.000 aranykorona értékű földet a privatizációs miniszter a II. számú kárpótlási földalapha sorolta. Ezekre a földekre az

Az önkormányzati munkáról

önkormányzat számított és a jegyzői előterjesztés kérte, hogy a miniszter vonja ki a kárpótlási földalaphól és juttassa az önkormányzatnak. Dönteni kellett tehát, hogy menjen-e minden a maga útján, és a sérelmekért kárpótlási jeggyel rendelkezők minél előbb földhöz jussanak, vagy esteleges kedvező miniszteri döntés alapján a város jelentős földterülettel gazdagodik? Névszerinti szavazás következett. A szavazáson a testület

többsége támogatja a jegyzői indítványt. Nemme. szavaztak: Bátor Gyula, Hanyecz Margit, Tótka Sándor, és Várfi András képviselők.

Hasonló nagy érdeklődés és vita után döntött a testület a fogászati alapellátás átszervezéséről.

Ismeretes, hogy a kormány megszorító intézkedéseinek következtében július elsejétől a fiatalok 18 éves korukig és a nők 55 év felett, a férfiak 60 év felett részesülhetnek kötelező ingyenes fogászati ellátásban. Emiatt kellett végiggondolni, hogy hány fogorvosra lesz szüksége a városnak, és hogy őket milyen formában foglalkoztassa? A testületi döntés eredményeképpen a jövőben két közalkalmazott fogorvos Ridegné Dr. Török

Anna és Dr. Csizmadia Tamás végzi az iskolafogászati ellátást és az egyéb ok miatt kötelezően ellátandók fogászati kezelését. Természetesen a szabad orvosválasztás szellemében bárki felkeresheti őket rendelési idejük alatt. Dr. Dobos Erzsébet és Dr.

Valach Béla január elsejétől vállalkozóként fognak

tovább tevékenykedni. A vállalkozó fogorvosoknak vállalkozásuk indításához közös megegyezés alapján 800 ezer forint egyszeri támogatást szavazott meg a testület. A fenti összegén kívül az önkormányzat egy-egy újonnan vásárolt fogászati kezelőegységet ad át a vállalkozó orvosoknak, melyeknek értékét 5 év alatt kamatmentesen kell megtéríteni.

Várfi András

Gyomaendrőd kulturális koncepciója

(főbb gondolatok)

Helyszűke miatt sajnos nem adhatjuk közre teljes terjedelmében a Dr. Frankó Károly polgármester úr által készített tervet. A főbb gondolatokat mégis közöljük, mert azok együttevén - jelentőségüket és tisztességes szándékukat tekintve - akár a két település együttélési koncepcióját is adhatnák.

Kérjük kedves olvasóinkat, Önök is írják meg véleményüket a koncepcióban felvetett irányadó gondolatokkal, és a Népházzal kapcsolatban. További ötleteket is szívesen olvasnánk.

„Gyoma és Endrőd több mint 650 évet élt egymás mellett, és alig másfél évtizede él együtt! Vitathatatlan tény e hasznos egymás mellett élés, melynek lélektanával, okaival ez ideig senki sem foglalkozott, nem kutatta, nem végeztet tudományos összehasonlító elemzéseket. Lehetséges pedig, hogy mindkét település, mely hosszú időn át majdnem azonos lélekszámú volt, vallási hovatartozásával, iparosodásával, vagy éppen mezőgazdasági kultúrájával különbözött egymástól...

A két település összevonása a lakosság megkérdése nélkül, majd várossá válása döntően befolyásolja és befolyásolni fogja az immár egy közigazgatási területen élő embereket, melyek természetesen megtartották hovatartozásukat szeretett szülőföldjük, környezetük iránt.

Ezért nem az a kérdés, hogy jó-e együtt élni, hanem az, hogy hogyan kell.

Néhány év múlva felidőhetünk-e a vá-

rosi rangra? Élvezve a vidék, a környezet szépségét, az emberi léptéket megtartó alföldi kisváros minden előnyét...

A település megtartó ereje egyenlő az itt rejlő és létrehozható értékekkel... Ennek szerves része a gazdasági szféra, a munkalehetőség, a feltételezhető gazdagodás, mely a szellemi élet szférája is mérhető kell, hogy legyen. Sokan és sokat kérdezik, miért e kettősség? Miért kell két könyvtár, két kultúrház, két városháza, na és még a pártokból is kettő-kettő? Sajnos csak az orrukig látnak... Csakis így maradhatnak fenn az „örökölt” értékek, és ez a jó. Mert idővel majd jobban megismerjük egymást! Lesznek, mint ahogy már vannak is közös, jó dolgaink. Új értékeket teremhetünk és teremtünk, és már a városban felnövekvő nemzedék egy közös múltba fogják gyúrni az új Gyomaendrődöt. Ezt a természetes folyamatot el kell fogadnunk.

Feladataink 2000-ig

...kultúrát, szép, tiszta, egészséges környezetű, jó infrastruktúrával rendelkező város legyünk. Ezért egy évtized alatt meg kell oldani a város teljes szennyvízhálózatának kiépítését, egészséges ivóvízhez kell jutnunk. A gázfűtés, a szennyvízhálózat, szilárd burkolatú úthálózat, a később kiépülő telefon és kábeltévé hálózat valóban városi rangú településsé teheti Gyomát és Endrődöt...

- Továbbra is folytatni kell a parkosf-

tást, fásítást, egyre több virágoskert kell az utak mentén, színesebbé téve vele városunkat.

- Meg kell valósítani a már kész tervek szerint a volt gyomai piactér parkosítását, hiszen már csak egy ugrás a liget, a strand, a motormúzeum, a Kner Múzeum és a Képtár.

- A holtág feletti műemlék jellegű hídron a már elkészített Nepomuki Szent János szobor testvérpárját - Szent Kristóf-1996-ban lesz átadva...

- Feltétlenül el kell készíttetni Endrőd híres szülőiténnek, Rózsahegyi Kálmánnak a mellszobrát...

- Szintén mellszobrot kell készíttetni Kner Izidorról, Gyoma világhírű szülőitéről.

- A Kner emlékmű elhelyezése nem a legszerencsésebb. Szébb és méltóbb hely illetné. Az áttelepítés néhány tízezer forintba kerülne mindössze. Az emlékmű helyén idővel helyre lehetne állítani díszkútként az egykori artézi kút hasonmását.

- Feltétlenül megoldást igényel a gyomai pályaudvar előtti park rendezése...

- A 46-os út átkelési szakasza a gyomai Bajcsy Zs. út. Szükséges az út megfelelő fásítása, rendezése, és a rendszeres fűnyírás... Városképi jelentőségű a vasúti átkelőhely és a Shell kút környéke. Itt parkosítás, faültetés, néhány virágágy elhelyezése, a kubikgödörök rendezése nem jelentős anyagi áldozat árán kultúraltabbá tehetné e fontos közlekedési csomópontot.

(folytatás a 8. oldalról)

- A gyomai református templom kertje természetvédelmi terület. Szükséges lenne a Főtérről egyidejűleg annak karbantartása...

- További pihenőpadok elhelyezése lenne célszerű - ez az endrődi templomra, ill. főtérré is érvényes óhaj!

- Szükséges lenne mindkét templom tornyának megvilágítása.

- Városképi jelentősége van mindkét ligetnek, ezért, mint pihenő övezetek fokozott védelmet és figyelmet érdemelnének... Fokozott rendbehozataluk nem tűrhet további halasztást...

- Fokozott figyelmet érdemelnék iskoláink, óvodáink környezete. Természetesen intézményeink vezetőire is jelentős felelősség hárul...

A város ünnepeiről és társadalmi eseményeiről

...A vidékiek furcsállják ugyan, hogy Gyoma és Endrőd nemzeti ünnepeken mindkét városrészben felvonja az állami zászlót. A városrészek önállóságának elismeréseként e szokás továbbra is maradjon fenn...

- Különös figyelmet kell szentelni 1996-nak, a Millecentenárius évének... Nagy jelentőségű lehetne, ha 1996 október 23-ára egy emlékmű elkészülhetne az új egyházi iskola közelében. Ez az emlékmű tisztelegne az aradi vértanúknak, 1956 október 23-a hőseinek és egyben szimbolizálná az 1989 október 23-án kikiáltott Magyar Köztársaságot. Lehetőséget teremtené a két városrész lakosságának, hogy egy helyszínen emlékezzen, koszorúzzon és ünnepeket rendezzen. Az új katolikus iskola aulája kiváló lehetőséget teremt ilyen és hasonló közösségi rendezvények megtartásához is.

- Az Október 6 lakótelep fásítással, tereprendezeccsel... parkos, füves ligetté alakítható... Pihenőhely és május elsejei majális, majd aug. 20-i ünnepségek méltó színhelyévé válna néhány év alatt. Ennek a területnek a beépítését ezért a jövőben tovább nem szorgalmaznánk. Érdemes volna e területet iskola-terének, vagy Millecentenárius térnek elnevezni...

- Az egyházi iskola kápolnájában egyházi esküvők tarthatók, az aulában számtalan kulturális rendezvény: hangversenyek, irodalmi estek... A két városrész közötti majdani parkban és iskolában történő rendezvények előbb-utóbb feloldják a jelenlegi kettősséget...

- Az új egyházi iskola kápolnájának felszentelése 1996-ban lesz ünnepélyes keretek között. A város képviselő-testülete készítse el a kápolna oltárképét, és adományozza azt az egyházi iskolának.

Kulturális szolgáltatásokról

...sajnos, még nem alakult ki az a jómódú középréteg, mely zsebébe nyúlva könnyedén meg tudja vásárolni a kultúra bizonyos szféráit... még hosszú ideig meghatározó szerepe van az önkormányzatnak, mint elsőszámú mecénásnak. További jelentős mecénási feladataink:

- A Városi Képtár alapítványának... támogatása

- A néptánc mozgalom további támogatása...

- A motormúzeum segítése...

- A Zene- és Táncművészeti Iskola igényeinek mind teljesebb kielégítése...

- Fontos feladat lenne a gyomai Papp Zsigmond népművész hagyatékának megszerzése...

- Hasonlóképpen megőrzendő az endrődi ásatások régészeti kiállítása...

A művelődési Központ szerepéről

...A jelenlegi kettősség mostani formájában nem tartható tovább... A Katona József Művelődési Ház jó állapotban van... Az endrődi Déryné Művelődési Ház a felújítás ellenére is elhanyagolódott, elsősorban a bútorzata miatt. A kettősség megszüntetése a következőképpen történhetne anélkül, hogy sértene bármelyik városrészt is: A Katona József Művelődési Ház végzné az alapvető kulturális feladatokat. A kifejezetten színházi jellegű előadások, hangversenyek színhelye lenne adottságai révén. Nem mellőzhető, hogy a lakosság kétharmada ebben a

városrészben él. A Déryné Művelődési Ház Népházként működne tovább a jövőben, és a Művelődési Központtól átkerülne az új szerkezeti egység szerint a Városi Könyvtárhoz, valamint ide tartozna még a Tájház is... Úgy gondoljuk, hogy a szerkezet átalakításának csak abban az esetben van értelme, ha a működőképességet is biztosítjuk az intézmények számára...

Az iskolák szerepe

- ...A Kner Imre Gimnázium Kner-napjait, a Bethlen Gábor Mezőgazdasági Iskola Bethlen-napjait valóban jeles napokká kell tenni...

- A Zene- és Táncművészeti Iskola vezető szerepet kell betöltsön a város zenei életének formálásában.

- Folytatni kell a már beindított nyári képzőművészeti táborokat...

- Szükség lenne egy alkotóház létrehozása a városban...

- Támogatni kell minden amatőr mozgalmat...

A civil szerveződések szerepe városunk kultúrájában

Támogatni, segíteni kell minden jóhiszemű civil szerveződést, hisz a rendszerváltás egyik vívmánya a többszínűség, a másság lehetőségének megélése... Elgondolkodtató, hogy településünk jónéhány tekintélyes, művelt polgára miért nem vállal nagyobb szerepet a kulturális és politikai életben. Az orvosok, a pedagógusok, az agrárértelmiség és sorolhatnám tovább, bizony meglehetősen elzárkóznak a nyilvános szerepléstől. A városban működő pártoknak is fontos lehet e rétegekből is több embert bevonni a politikai szférába...

Az önkormányzat eddig is segítette és a jövőben is segíti a lassan-lassan talpra álló egyházakat... Az endrődi városrész katolikus hívő polgárai jelentős szerepet játszanak ennek a városrésznek a mindennapjaiban is. A túlnyomóan református gyomai városrésztől ez kevésbé mondható el... Igényként merül fel a fiatalság bevonása a kulturális élet számos területén. Jelenleg a tanulóifjúság szervezett ún. mozgalmi élete tulajdonképpen nem létezik. Nagy felelősség hárul itt a pedagógusokra."

*Dr. Frankó Károly
polgármester*

(A koncepció teljes terjedelmében elolvasható a könyvtárban.)

THERMIX

5500 Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Tel.: 66/386-614, Fax: 66/386-226

Vállalkozunk magasépítési munkák kivitelezésére. Osztályozott adalékanyagból bármilyen betonkeveréket előállítunk és az építkezés helyszínére szállítjuk.

irodalmi oldal

Mert pap vagyok én ma, hű, aranysarujú
napimádó táltos, aki
hószín palástomból a szívem
kitakarom s a mellemből a hegyre
vért csapolok a szent,
felkelő nap elé:
az én népemért...Csudát
csorogtatok ma a fényes arcú napra:
őseim énekét és vert ezüst kehelyből
az aratók szent dalát
tömjénezem felé.”.

(Részlet Sinka István NAPIMÁDÓ c. költeményéből)
Emlékezés Sinka Istvánra

Olvastam, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt megyei időszakos kiadványa Kelet Kapuja címmel jelent meg. A szerkesztők utalnak arra, hogy a névadást Sinka István első verseskötetének címe motiválta. Ezt a verseskötetet Himnuszok Kelet Kapujában címmel a szeghalmi református Péter András Reál-gimnázium adta ki 1933-ban. Az előszót Féja Géza írta a kötethez, melyből néhány gondolatot érdemes felidézni: „A föltörkvő parasztságon múlik ma itt minden, a népi öntudat érettségi fokával és erejével lesz egyenrangú a magyar holnap. Örvendezzünk tehát, mert ez a könyv is a népi tudat nagy érettségéről és teremtő kedvéről beszél.”

Az alig ötszáz példányban megjelent könyvet az akkori diákok árulták. A bevételt hetente küldték el a Vésztőn, nehéz körülmények között élő Sinka Istvánnak.

A hatvanas évek elején a költő átdolgozta a verseket. A későbbi válogatott kötetekben az ártúrt költemények jelentek meg.

Emlékezés Sinka Istvánra

ÚJ VERS

Jöttem,
láttam,
fájtam,
égtem és most
azt dalolom, ami viharra nőtt bennem: a földszagú paraszti fekete kenyérét és a szemökben az egyre növekvő homályt, a pászortüzek hideg télfödte hamuját - és dalolom a lengő éjjeli fákat a hegyek vállán, a felejtett régi ösvényt a ködös síkon, melyen zsoldáros szájú apáim futottak bús, örök sebekkel nagy fénytelen, fekete Éjszakába. Így jöttem én és így láttam én és így dalolok én, mert szeretnék összeforralni magammal fényesen, halálosan.

Még talán a szépapám szépapja véste magának. S ahogy faragta, öreg boroktól, s ihlettől kába volt bizonytal. És vésett a fába: dómsort, halk fákat, házat, venyigét. S körül az öblön valamelyikét tán e képeknek amikor véste bíborszín öröm és alkotó kése láza hajtotta úgy, hogy itt és e holt fában dobbant szívverése. Így volt bizonytal. És a szépapám tünődve babrált egy-egy figurán, míg végre kész lett, kész e ritka mű: fából díszpohár, mibe ó-nedű s május mámore varázsolt tavaszt.

És vén apám, a kemény zord paraszt - ha víg cimborák közt búja elmaradt-ivott belőle...Őszi fák alatt táncolt, ivott...s avult a vén pohár, amióta meg főről-főre száll, egyetlen jussként apáról-fira - hát még kopottabb...És lenn a sírba már apám csontjait is szétrágtá a szű... Egyetlen örököm: ősi málabú s e fapohár, melynek tört kehelyén a csönd mereng csak, mint őseim telkén.

Sinka István versei
Himnuszok Kelet Kapujában c. 1933-ban
megjelent kötetből.

Ez tette érdekessé azt az eseményt, amikor a Péter András Gimnázium 1993-ban reprint kiadásban megjelentette - ötszáz számozott példányban - a Himnuszokat. A gimnáziumnak ez már a második Sinka kiadványa volt, mert 1989-ben az Eötvös Kiadó segítségével megjelent a „Mezítláb az utolsó padban” című prózai írásokat tartalmazó kötet. Egy évvel később a költő posztumusz Kossuth-díjat kapott.

A Péter András Gimnázium nemcsak a Sinka könyvek kiadásával foglalkozik, hanem megyei szavaióverseny meghirdetésével népszerűsíti költészetét.

A tavalyi rendezvény sikere után, ebben a tanévben is lesz ilyen nemes vetélkedés a gimnáziumban. Erre az alkalomra hívtuk meg a gyomaendrődi és nagyszalontai diákokat. Sinka István 1897-ben Nagyszalontán született.

Számára a hatalom 1945. után egészen 1957-ig szilenciumot rendelt el. Ebben az időben nem jelenhettek meg versei, de nagyon sok dedikációt készített a barátai számára.

ÖRÖKSÉG

1946 november 23-án

Gyomán járt Thury Sándor barátjánál. Az emlékül átadott „Fekete bojtár vallomásai” című kötetbe ezt az ajánlást írta: „Most, hogy évek után, a megsűrűsödött magyar sors idején erre járok az én jó komámnál, Thury Sanyinál, ajánlom neki szeretettel-(olyan szeretettel, mint egy megtépett fa a másikhoz odahajlik-) ezeket a vallomásokat, itt a Köröztstájon, ami az én hazám is...O, bizony, szeretettel, mert más alig maradt nekünk köröztstáji embereknek... És igaz, még azért maradt valami más is: az, hogy a félhalál ellenére is magyarok és emberek maradunk, és maradtunk - itt a nevem reá:

Gyoma 1946 nov. 23. Sinka István”

Püski Sándor áldozatvállalásából, 1993-ban „Nagy utakról hazatérve” címmel megjelent Sinka István összegyűjtött verseinek két hatalmas kötet. Aki szereti a verseket, olvasson bele ebbe a kötetbe, nem bánja meg.

Megemlékezésemet Féja Géza soraival.” szeretném befejezni: „Sinka István himnusz író, az első magyar ezen a síkon.”

Vaszkó Tamás

Fiatalokról - Fiatalokról

„Nem idővel mérik az életet, cselekedettel”

Török Sándor

Egy érdekes kezdeményezés - Ifjúsági otthon építenek a fiatalok

„Budapesten, a betonrengésben, elsivárosodik az ember lelke”, különösen igaz ez akkor, ha szülő nélkül nőnek fel gyerekek a nevelő otthonokban. Tehát vissza kell szoktatni az embereket a vidéki élethez. Európa szerte működnek gazdaságossági alapon farnok, ahol a fiatalok önellátók, saját maguk teremtik meg maguknak az élet feltételeit.

Városunk nagy lehetőséget tud biztosítani egy ilyen kezdeményezéshez. A Budapesti Bokréta úti Ifjúsági Otthon már Kocsorhegyen lealapozott egy épületet, amely mérföldköve lehet egy hosszú távú elképzelésnek. Már augusztusi számunkban, a rövid hírekben

számot adtunk arról hogy intézeti fiatalok a Knapp-ház helyén hozzá kezdtek az építkezéshez, Árkus Péter régész vezetésével. Tervezik egy régészeti tábor felépítését is, amire már külföldi érdeklődők is vannak. A kocsorhegyi iskolát múzeummá akarják átalakítani a milletcentáriumba. Mindezekkel a tevékenységükkel Gyomaendrőd idegenforgalmát szeretnék bővíteni.

Endrőd területén 250 régészeti lelőhely van. Közülük is a legértékesebb a kocsorhegyi réz, ugyanis itt egy nagyon gazdag lelőhely található, a szarmata birodalom egyik nagy kiterjedésű temetője. (A szarmaták Kr. után a

IV. századig uralkodtak ezen a területen. A szarmaták a törökséghez tartozó szittyia törzs, mely különböző népekkel keveredett. Kr. után az első három században a jazigok az Alföldön, a roxolánok a déloroszországi síkságon egész az Al-Dunáig, az alánok a Meotisz és Káspi tenger közti pusztaságon éltek nomád pusztai életüket.) Ez a régész tábor agilis, fiatal régészek vezetésével, ha felépül, nagy jelentőségű lesz a tudomány számára, de városunk idegenforgalmára is nagy hatással lesz. Mint tudjuk, elkészült egy átfogó terv a Körösök völgyéről, melynek célja: megőrizni az ökológiai egyensúlyt, védeni a még érintetlen

természeti kincseket. Ez a régészeti tábor beleillik ebbe az elképzelésbe.

Támogassuk ezeket a fiatalokat! Vannak olyan hangok, hogy cigányok, huligánok, csövesek. Ne ítéljük el őket! Igaz, nem tudják, mi a templom, mi a hit, de vannak jó nevelők, akik arra vállalkoztak, hogy az elmúlt rendszerben félrenevelt gyermekekből igaz embereket faragnak. Becsüljük meg a őket, hisz munkára nevelik fiataljaikat. A tábor, mely ha felépül, ékes bizonyítéka lesz áldásos munkájuknak.

Gellai István

Augusztus 25-30 között 1.200 tizenéves ministráns tartózkodott Rómában, a Nemzetközi Ministránszövetség, az egyházmegyéik, plébániák és a szülők anyagi segítségével. Nagy örömeinkre, mi ketten képviseltük Gyomaendrődöt az Örök Városban, amiért ez úton is hálásak vagyunk Plébános urunknak. Utunk célja: a Nemzetközi Ministráns Találkozóval való részvétel. Az ideai zárandókat mottója a nyolc boldogság volt: „Boldogok a békeösszerzők”.

A Szeged-Csanád Egyházmegyet 32 ministráns képviselte. A találkozót megelőzően, augusztus 5-én előkészítő lelkigyakorlaton vettünk részt, ahol feladatul kaptuk, hogy Rómáról, az egyháztól és a szentírásról minél többet ismerjünk meg.

Utunk során meglátogattuk Assisi Szent Ferenc és Szent Klára városát, majd Róma nevezetességeivel és gyökereivel ismerkedtünk meg.

Nagy izgalommal készültünk aug. 29-ére, a Szentatyával való találkozásra. A Szt. Péter téren 15.000 különböző nemzetiségű ministráns vára-

Zoli és Laci a pápánál

Gyomaendrődről két fiatal ember Uhrin Zoli és Varjú Laci, hűséges ministránsok, jól ismerhetjük őket a templomból - a Szentatyánál jártak. A kedves olvasók figyelmébe ajánljuk beszámolójukat.

kozott (németek, franciák, osztrákok, belgák, svájciak, hollandok, olaszok és mi magyarok). Nyakunkban más-más színű, de azonos szimbólumú nyakkendő volt. Az izgatott várakozás alatt együtt énekelünk. Ki-ki a maga nyelven mondta el a nyolc boldogságot, majd az osztrákok egy békéről szóló jelenetet mutattak be. Lassan a Szent Péter tere begördült a papamobil benne a Szentatyával. Az egyházfő négy nyelven köszöntötte az egybegyűlteket Öszentsége így szólt magyarul hozzánk:

„Szeretettel üdvözlöm a püspök urakat és

szívöböl köszöntelek benneteket, jelenlévő és otthoni magyar ministránsokat. Legyetek tudatában a feladat fontosságának, amelyet az Úr oltáránál teljesítetek. A szentmisén ünnepeljük hitünk nagy titkát: Krisztus megjeleníti keresztáldozatát a benne hívőknek. Végezzétek ezért szolgálatotokat továbbra is örömmel és buzgósággal. Hirdessétek a mindennapi életben is Krisztus halálát, és hittel valljátok feltámadását, amely által megváltotta a világot! Dicésters-

sék a Jézus Krisztus.”

Tapsoltunk és éljenzünk, mi magyarok, hiszen ez az üzenet nekünk szólt. Ezt az örömet hallva a Szentatyá olaszul megjegyezte: „A magyarok mindenképp lelkesebbek.” A szünni nem akaró tetszénnyilvánításunkra mondott még egy lekesítő mondatot: „Éljen Magyarország!”

Még aznap délután a Santa Croce In Gerusalemme bazilikában közös szentmisén vettünk részt, mi magyarok. Csatlakozott hozzánk még egy ötven fős szlovákiai magyar csoport is. A szentbeszédet Balás Béla püspök (Beton atya) mondta, aki a tizenkét apostol példájára utalva buzdította az 1.200 fiatal. A felajánlások minden egyházmegye 2-2 képviselője Keszthelyi Ferenc püspök atyának átnyújtotta a békehez kapcsolódó adományokat és imádságokat. A szentmise végén elimádkoztuk a békeimát.

Hazánkba visszatérve folytatódik a csendes szolgálatunk, a hétköznapiakon is.

UHRIN ZOLTAN és VARJÚ LÁSZLÓ

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 10. sz.)

1911: „... A községben a tejtermékek értékesítésére szövetkezet alakult, miáltal sok szegény ember állami segéllyel tehenet szerzett és ezáltal a község vagyoniilag gyarapodott...

... A Körösön túli lakosság szaporodásával egy új népiskola szervezése szükségessé vált... Egyelőre e célra Simabereken egy épület béreltetett, mely azonban később a követelményeknek nem felelt meg... felmerült az a kívánság, hogy új iskola építtessék... Liziczai László varjasi birtokából a felállítandó iskola részére 600 négyszögöl területű jó minőségű földet adományozott... Határozatba ment, hogy az új iskola a varjasi pusztán építtessék fel... a varjai lakosok 50 fuvar természetben való kiszolgáltatására kötelezték magukat...

... November 19: a helybeli Ipartestület háza újból fel lett építve... úgyszintén az új Népszövetségi Kör és a Földművelők háza... Társadalmi életünk felélénkítésére s a népnevelés előmozdítására igen jótékony hatást gyakoroltak a közművelődési estélyek, melyet november, december és január hónapokban keddi napokon este öt órakor az ipartestületi új ház nagytermében óriási részvét(él) mellett teljesen díjmentesen tartottunk. Ezen alkalmakkor az újonnan szervezett dalárda igen kedves és figyelemre méltó énekdarabokat adott elő...”

1912: „... elavult politikai viszonyainkat szomorúan jellemzi azon megdöbbentő merénylet, melyet a gyomai választókerület országgyűlési képviselője, Kovács Gyula elkövetett, midőn június 5-én a nyílt gyűlésen Tisza István képviselőház elnökre háromszor lött...

... Kitért a balkáni háború, melynek várható következményei beláthatatlanok... Isten óvja a szegény és sokat zaklatott hazánkat!

... Főhatósági intézménnyel a kondorostanyai (ma: Hunya) hívek: állandó lelkipásztort nyertek és július 1-től Fejér Imre... helyi káplánnak jelöltetett ki...

... Kereskedelmi Fogyasztási Szövetkezet új üzleti házat építtetett és július elsején ünnepélyesen megáldatott (ez az épület a jelenlegi piactér melletti ún. Nagyszövetkezet, amelyet most senki sem használ, szép csendesen megy tönkre)...

... A varjasi pusztai új népiskola... mégiscsak felépült és rendeltetésének átadatott... Liziczai Mihály ottani birtokos saját költségén egy díszes vaskeresztet és egy 54 kilós harangot haranglábbal állíttatott.

... Augusztus 2-án... készült egy új főoltár... illetve körülkerített faragványos farészekkel...

... Augusztus 13: tanítóválasztás tartatott: a mirhói új iskola III. és IV. o: Orbók József, a varjasi iskolához Fehérvári Ferenc választatott.

... Október 16-án a kondorostanyai új temetőt és benne a Farkas Imre és neje Iványi Mária által

felállíttatott vaskeresztet megáldottam. Ezen időtől kezdve az új temető használatba vétetett...

... Gellai Imre a zöldhalmi keresztre (adott) 50 koronát...”

1913: „... A közművelődési esték minden kedden a Tót Mátyás féle vendéglő nagytermében is igen tömeges részvét(él) mellett tartatnak. ... November 30: Dobos István pilóta... szép repülési próbákat tartott a vashíd melletti gyepen, mely alkalomból óriási néptömeg jött össze bámulva a csodát. Este Dobos a Korona vendéglő (ma Dávid Mátyás boltja) nagytermében az aviatikáról tartott előadást.

... Timár i. János hagyatékából kapott az egyház a Széchenyi utcán (ma Fő út) egy házat melléképületekkel együtt kulturális célokra...”

1914: „... Csejtpusztá 1914. II. 12-én az endrődi plébánia területéhez csatoltatott...

... Az új vashíd ünnepélyes megáldása május 24-én tartatott, mely nemcsak Endrődnek, de az egész vidéknek nagy ünnepe lett. Az ünnep előestéjén a községben általános kivilágításban, lampionos zene takarodó, a hidak kivilágítása, örömtüzek és vegyes tűzijátékok a Körös partján az egész lakosságot nagy lelkesedésre készítették. Az utcák fel voltak lobogóztatva... hajnali órákban rezes bandával ébresztő, 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet, s utána processió az új hidhoz, hol szentbeszéd kíséretében Zelinka János plébános az új hidat felavatta. Délután és az esti órákban a ligetben népiünnepély, táncmulatság, társas játékok voltak... Az egész hid hossza a két part között 600 méter, a meder feletti nyílás 90 méter, a többi hidaknak megfelelő vaszerkezettel van ellátva, míg a hid kétoldali része vasbetonból készült. A hid építői voltak Fried (?) és Adorján, Ganz (Danubius) budapesti cégek... A hid a feljárók költségeivel együtt 350.000 koronába került... A hid Endrőd községnek élet-szükségletét képezi... (a létrehozásához) az országgyűlési képviselőktől... a pénzügyminisztertől... a vármegyétől szép, biztató szavakat ugyan bőven, de anyagi segílyt nem kaptunk... A községnek kellett tehát az áldozatkészség terén jó példával elől járni, és ennek dicséretes módon meg is felelt...”

Hornokné Németh Eszter

Vasúti menetrend (a legújabb változásokkal) érvényes 1996. június 1.-ig.

Budapest	Szolnok	Gyoma	Békéscsaba	Békéscsaba	Gyoma	Szolnok	Budapest
	2.50	3.46	4.15	4.55	5.33	6.29	
		4.04	4.41	5.45	6.20	7.10	8.32
	3.55	4.54	5.31	5.53	6.37	7.26	
		6.04	6.41	6.43	7.20	8.10	9.37
4.20	6.55	7.54	8.31	8.45	9.20	10.07	11.32
6.30	7.57	8.41	9.10	10.17	10.51	11.40	13.07
	9.05	10.04	10.42	10.45	11.23	12.19	
8.30	9.57	10.41	11.10	12.45	13.20	14.10	15.32
	11.05	12.04	12.41	14.43	15.20	16.10	17.32
10.30	11.54	12.41	13.12	16.45	17.23	18.10	
12.30	13.54	14.41	15.10	17.45	18.20	19.10	20.32
	15.05	16.04	16.41	18.15	18.53	19.55	
14.30	15.57	16.41	17.10	18.45	19.20	20.10	21.32
15.30	16.57	17.41	18.10	19.30	20.14	21.00	
	17.05	18.02	18.41	22.45	23.21		
17.30	18.57	19.41	20.10				
	19.55	20.54	21.31				
	20.34	21.15	21.43				
19.30	20.57	21.41	22.10				

VÁROSUNK, Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 12. szám

1995. december

RORÁTÉ

Urak voltak már a derek,
Szigorú északi szelek
sodorták a búst zizegő
sárga csutkaleveleket,
s az utakon lámpafények:
„Rorátéra!” - így a vének,
a szent hajnali-miséknek.

Ádvént-vágyó szent időben,
a magyar sors delelőben,
a szegénység riadozott
Szülőfalum közepében,
de a templom tele s szerte
iskolás az utak mente,
kápornákkal ékesítve
tanyák között dülő-szerte,
a vén lábom, ha megtehetné,
Rorátéra odavinne!

A szél útja változatlan,
a derek még-markosabban
harapdosnak, amit érek,
s hajnalonta jámbor vének
kékes ajkán kél az ének
az üdvösség harmatáért
a Magasság Istenének!

Add, Uram, hogy vánszorogva,
felmásszak a villamosra,
és legalább Budafokra
eljussak a Rorátéra
s lelki nyugodalmat leljek,
s mindent, mi sorsunkat nyomja
holt levélként odavessek
a dereknek s a szeleknek,
s a Magasság harmatozzon
Áldást minden embereknek!

TÍMÁR MÁTÉ

*Minden Kedves Olvasónknak
kegyelemmel teljes, áldott, békés,
boldog Karácsonyi Ünnepeket
kíván szerkesztőségünk minden
tagja.*

Önnek joga van tudni...

... hogy három kérdésben döntöttek a magyar kereszténydemokraták a novemberi Országos Választmány ülésén.

Az elmúlt hetek belpolitikájának egyik legizgalmasabb kérdése volt, hogy a kereszténydemokraták hogyan döntenek az ellenzéki összefogás kérdésében.

Egész napos politikai vita keretében minden megye küldötte szót kapott a kérdés megvitatásában. Így lehetett biztosítani, hogy a küldöttek valóban a többség véleményét hallassák.

A határozati javaslat, amelyet az elnökség fogalmazott meg, így szól:

A KDNP a teljes egyenjogúság alapján kíván együttműködni mindhárom ellenzéki párttal (FIDESZ, FKGP, MDF) annak érdekében, hogy az országot a gazdasági csőd felé vezető, politikailag ellehetetlenült szociál-liberális kormányt minél előbb - de legkésőbb az 1988-ban esedékes választás alkalmával - eltávolítsa a hatalomból. E javaslat kiegészítésre került, a választmányon felszólalók szinte mindegyike által megfogalmazott igénnyel, hogy a felsorolt ellenzéki párt mellett mindazokkal együttműködünk, akik népünk kulturális, gazdasági, erkölcsi felemelkedéséért, és a keresztény értékrend megvalósításáért akarnak és tudnak együtt dolgozni a kereszténydemokratákkal.

A határozatunk lényege, hogy a felfokozott várakozás ellenére, érezve, és tudva, a KDNP-re nehezedő felelősséget, nem kötünk sem írásos, sem egyéb szövetséget egyetlen ellenzéki párttal sem, mert nincs itt az ideje. Előbb egyeztetni kell a szövetség lényeges kérdéseit!

Ez a munka lényegében megkezdődött egy ún. koordináló bizottságban. Úgy gondoljuk, hogy nem szabad még egyszer elkövetnünk azt a hibát, hogy érdemi programegyeztetés nélkül lépünk szövetségbe. Egyértelműen meg kell határozni azokat a célokat, amelyek megvalósítására vállalkozunk, ami a mi történelmi feladatunk. Csak e célok elfogadóival kerülhet sor majd érdemi együttműködésre, és szövetségre. Ebben a gondolatnak a megfogalmazásában is szinte egységes volt a felszólalók véleménye. Hatékony szakmai és politikai együtt dolgozás azonnali megkezdése szükséges az ellenzéki pártokban.

Az ország közvéleménye egyre elégedetlenebb a jelenlegi kormány gazdaságpolitikájával, hiszen szociálisan teljesen érzéketlen, az oktatás, az egészségügy, a kulturális programja is messze van a saját választási ígéreteitől. Nem tudott érdemi társadalmi megállapodást kötni. A keresztény, nemzeti értékrend is háttérbe került.

A közvélemény viszont nem csak kritikát vár az ellenzék-től, hanem megoldási javaslatokat is.

Meg kell fogalmaznunk a társadalmat feszítő problémák megoldására vonatkozó javaslatunkat, választ kell adni, hogyan gondoljuk az adórendszer reformját, a bankrendszer átalakítását, a hazai ipar és mezőgazdaság védelmét, finanszírozását, a vállalkozások segítését, a nyugdíjrendszer reformját, a szociális piacgazdaság építését, hogy csak a legfontosabbakat említsen.

Ezekben a kérdésekben szükséges a nagyvonalú programegyeztetés, melynek során kiderül, hogy mely ellenzéki pártokkal tudunk együtt dolgozni.

Úgy gondoljuk, hogy nem az az elsődleges kérdés, hogy ki lesz a miniszterelnök, és más posztok betöltője, hanem milyen megoldási javaslatunk van a problémák megoldására.

A másik fontos döntése volt a Választmányának, hogy megválasztottuk a Szakértői Tanács elnökét. 126 szavazattal Dr. Járosi Márton a Tanács elnöke. A másik jelölt Dr. Szokolczai György volt, aki 103 szavazatot kapott. Ugyancsak megválasztottuk a Szakértői Tanács titkárát, Vargáné Dr. Hancsok Éva személyében, aki 184 szavazatot kapott.

A harmadik napirend keretében megszületett a döntés a pártszékház hasznosítására. Ennek a témának az adott aktualitást, hogy a kampányhitelezés kamatterheit, - hasonlóan a többi pártokhoz - ki kell gazdálkodnunk. A döntés lényege, hogy felhatalmazást kapott az Ügyvezető Elnökség és a Gazdasági Tanácsadó Testületet arra, hogy az ingatlan hasznosítások minden formáját - kivéve az eladást - alkalmazhatja, a legjobb pénzügyi és gazdasági megfontolások alapján.

Döntött még abban is a Választmány, hogy a KDNP tagjai körében felmérhessük, hogy egy gazdasági társaság pl. részvénytársaság alapításával mekkora alapítói vagyon hozható létre, szintén a székház gazdaságos hasznosítására. (erről a későbbiekben részletesebb írás készül.)

A választmányi ülésen a részvétel meghaladta a 90 %-ot és ez az arány reggel 9 órától délután 5 óráig nem változott. Ez a tény is méltóan igazolja, hogy a magyar kereszténydemokraták küldöttei érzik és tudják történelmi szerepüket, a magyar gazdaság és társadalom felemelkedésében, amit felelősséggel vállalnak.

A szövetségi politika helyes megválasztása mellett legalább ilyen fontos kérdés pártunk belső egységének erősítése. Sikerként a közvéleménnyel elhitetni, hogy pártunk hatalmi harc közepette készül a választmányra, itt-ott még elnökváltó hangulat keltés is felütötte a fejét. A Választmány ezekre a hiedelmekre úgy felelt, hogy e vonatkozású személyi kérdések felvetésre nem kerültek.

A jövő kérdései lesznek, hogy milyen eredményeket tudunk elérni az ellenzéki együttműködésben, a programalkotásban. De ezt az eredményt nem várni kell, hanem tagságunk egészének vállalnia kell a reá eső feladatokat! Az elnökeknek, az elnökségnek irányt kell mutatni, a megvalósulást elemezni és ellenőrizni kell!

Ezek voltak a legfontosabb kérdések és döntések a magyar kereszténydemokraták novemberi Választmányi ülésén, amikor a közvélemény kutatások szerint a pártok népszerűségi helyzete: MSZP 17 %, FKGP 17 %, SZDSZ 9 %, FIDESZ 8 %, KDNP 7 %, MDF 5 %. Van erő tehát az ellenzékben, csak meg kell találni az az együttműködési formát, amely a résztvevők teljes egyenjogúságán alapszik, és meggyőződésünk, hogy azé lesz a vezető szerep, aki a legtöbbet teszi az ellenzéki egységért, de nem szóban, hanem tettekben!

Az idén 100 éves a magyar kereszténydemokrácia, ami arra kötelez bennünket, hogy felelősen vegyük ki részünket a mindennapos gondok megoldásán túl, a kereszténydemokrata elvek megvalósításában Magyarországon. Ez a Választmány üzenete!

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

In memoriam

„Ha utolér az elűzhetetlen honvágy, fülemben mindig az endrődi harangok istendicsérső szép szava kondul, melyre a vallomások úrangyala három versével felel szívem.

Egyel, az áldott emlékü halottaink nyugalmáért, egyel, hogy szent szülőföldünknek adósai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal, az utánunk jövőkért, akikben valósuljanak meg álmunk, s épüljön-szépüljön tovább az idő végzetéig Endrődi!.”

Tímár Máté

Az endrődi plébánosok - lévén ez a körömentői település Karácsonyi János püspök-történész tollán a „váradai egyházmegye igazgyöngye” - általában címzetes ugrai apátként vonultak a Deceparti Périza Kanonoksorába, míg a trianoni palotában más ország-mezsgyét nem szabtak. Nekünk azonban ez a méltóság (vezeték- és keresztnev elébe mondása nélkül), egyetlen, immáron megboldogult személyiséget jelent: Csernus Mihály apátplébános, kormányfőtanácsos urat. Aki 107 esztendősen lenne, ha élne, bár alkotásai ma is előszépkednek az azóta Gyomaendrődde félgymatosult szülőházam szürke mindennapjaiból, a hivatásukat vesztett iskolák, az idővel dacoló betonút

s az egykori Katolikus Népház, az egyetlen akkori emeletes létesítmény formájában, melynek ormáról ugyan a „haladás bajnokai” lecsákányozták a keresztet, hogy ökelmek is alkosanak valamit. A valóságos alkotóra pedig - a börtönig hurcolva -, a régalmak régalmait szórták, mintha egyes-egyedül Óvasakaratusága tehetett volna arról, hogy a mai alig hatezer lélek tizenöt ezres felmenőinek a harmadra körülvirt Csonka-Magyarország szűk 20 ezer holdján kellett megélnie, ami az elmaradt időszak reformokat is hozzászámítva semmiképpen sem elegendett meg családsora, kubikmunka, kivándorlás, csecsemőhalál, munkanélküliség, tudóbetegség, és lelki-világneveti torzulások nélkül.

Csernus Mihály 1888-ban született Csanádapécán, s a nagyváradi középiskola és az emináriumi esztendő múltával, 1912-ben Kolozsvárt szentelték áldozópappá, ami számára teljes életére az „intéger Magyarország” elkötelezettségét jelentette. Ez vezette odáig, alig harminc esztendősen, hogy Debrecenben, a háború derekán létrehozta a Zita Nádiorvasházat, a vörös önkényuralom börtönéből szabadulván a nemzetgyűlésben küzdjön a magyar talponmaradásért, majd Endrődön, több mint két évtizedig, a püspökkel, csonka egyházmegye klerikusaként kamatoztatása kerülhetetlen következtetésekkel egyházi és világi alkotó

munkáját.

Megküzdve a helybéli maradisággal, s „szegedi” kapcsolataira támaszkodva Klebelsberg Kúnó világszínvonalú művelődéspolitikájának szellemében tiz népiakolát (köztük hat kápolna-népkörös tanyai iskolát) építtetett, polgári iskolát, kultúrházat, keresztény szövetkezeteket, bankot, helyi újságot alapított (miközben az országos sajtóban is írt, közíróként, énekeszerzőként is nevet szerzett magának), a Gyomának futó betonút, gabonamagtár, a volt-hajókikötő örökíti a nevét, s még a lelkipásztori tevékenységét is olyan izzó magyarság hatotta át, hogy Endrődön, rendszeresen az a P. Uzdóczy Zdravcovz lévén tábori püspök szolgáltatta ki a bérmlás szentségét, aki aggasztani kényeszerlakhelyén, Zsámbékon is áldozópapokat szentelt, a legötöttebb időkben is, az éber ÁVII háta mögött, s ekkor még sok-sok általa sánjére rakott diplomáról, értelmiségivé lett endrődiről nem is szoltunk, amiként az elüldözöttlen kenyérhez segített erdélyiekéről sem.

Nem csoda hát, ha az ilyen „fáklya” szerepéért 1945 után bántalmazás, meghurcoltatás, várt reá, népbíróság, de a fény még itt is erősebbnek bizonyult, mint az árnyék. Még az ugyancsak keménykötésű demokráta ellenlábasa, Vaszkó Mihály, a Független Kigazdapárt főtárhelyettese is (a később ugyancsak kegyetlenül üldözött) frontot fogott mellette

a tárgyalásán. Így hasztalan fonták nyakába a köctlet, a tárgyaláson még az is kiderült récímkézett „antiszemitizmusáról”, hogy az eichmanni-endrelászlói időkben vagonokba terelt művesvallási honfitársainkat együttérző vizsgálattal az állomásig kísérté.

A hatvanas években, az egyik Ünnepi Könyvhétben a hajdúsági, kálvinista többségű Derecskén képviseltem az írott kultúrát, s furcsamód, a megnyitó rendezvény bankettjén, endrődiésem hallatára éppen a legpártosabb helyi halljakend szájából visszhangzott dicsérső felhangokkal a neve, mint aki (mivel jóhírű gazdaként is ismert volt egykoron), hasznos tanácsokkal, kezdeményező hozzáállással gyámoltja a szövetkezetbe „önkénteskedtetett” híveit. Aminek - amikor meglátogattam piébániáján ellopott szabad órácskányi időre, így szolgált a magyarzatával: „Fiam, a híveimet odakényeszerítették, hát a nyája után ment a pásztorok is, hogy dúsbabb legelőt keresen nekik! Hát, ilyen pásztor volt Csernus Mihály!

Amikor legutószor az oktanul lerombolt Nemzeti Színház villamosmegállójában találkoztunk, már a nyolcadik X. árkat is

általlépte. Az egyik rokonánál lakott, és még naponta szolgált. Gyóntattott, szentbeszédet írt (kiváló szónoknak ismertük), helyettesített. Még a tollam alól is olvasott valamit, s a hazám azavára ismert benne. „Emlékeznek-e még reám Endrődön?” - kérdezte, e feleletért: „Legutóbb, amikor otthon jártam, szent Imre herceg búcsúnapján is az apátúr szerzeményét énekeltük: „Könnyes szemekkel vándorolunk Tehozzád, Örök Irgalom”, amire zsebkendőjéért nyúlt, mielőtt megáldott.

S most is ezt dúdolom, bár a szívem az aranyjánosi szép sorokat dobogja:

„Nem hal meg az, ki millióra költi
Dús élete kincsét, ámbar napja múlt;
Hancem lerázván, ami benne földi,
Egy élető eszmévé finomul...”

És úgy félelem, manapság is reánk férnének az ilyen élető eszmék...
Budapest, 1995. szent Mihály napján, Tímár Máté

AZ APÁTÚR

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Timár Imre és Timár
Mária a KDNP

gyomaendrődi szervező-
tének tagjai október
22.-én ünnepelték há-
zasságuk 60-ik évfor-
dulóját. A gyémánte-
kűvös házaspárt a
templomban a plébános
úr áldotta meg. Szer-
kesztőségünk és párt-
szervezetünk minden
tagja nevében sok bol-
dagságot, jó egészséget
kívánunk Isten éltesse
Őket az emberi kor
legvégső határáig!

* * * * *

Karácsonyi ünnepség a KDNP-ben

Értesítjük tagjainkat, hogy ha-
gyományos karácsonyi ünnepsé-
günket december 17.-én (vasárnap)
délután 5 órakor tartjuk a Katoli-
kus Általános Iskolában. Az
endrődiek részére autóbust biz-
tosítunk.

Bizunk abban, hogy teljes tag-
ságunk a meghívott vendégekkel

együtt az est méltó
megünneplésében részt vesz.

* * * * *

Gyulán, 1995. szeptember 24-től
1996. január 21-ig, Szeghalmon
1996 január 28-tól április 14-ig
kiállítás nyílt a gyulai református
templom 200 éves évfordulójára
Gyula és környéke reformátussá-
gának életéből.

* * * * *

KECSKEMÉTI ALKOTÁSOK JAPÁNBAN

Kortárs költészet,
kortárs grafika
c. kiállítás Kecskeméten

Az endrődi születésű Bella Ró-
zsa újabb sikereiről számolhatunk
be olvasóinknak.

Japánban tizennyolcadszor
rendezték meg az Alkotók Nem-
zetközi Sokszorosítási Grafikai
Kiállítását Kanagawa városban.
Boldogok vagyunk és örülünk an-
nak, hogy a magyar táj, és ebben
az endrődi vidék szépségei ha-
zánktól oly messze eljuthattak,
hiszen a tárlaton Bella Rózsa mun-
kái igen nagy sikerrel szerepeltek.

Mint tudjuk, Rózsa Pilinszky-díjas
festő és grafikus művész, a Bányai
Júlia Gimnázium tanára.

Szinte a japán kiállítással azo-
nos időben Kecskeméten, a Cifra
Palota adott otthont a Kortárs köl-
tészeti, kortárs grafika c. kiállítás-
nak, melyen Bella Rózsa egy or-
szágos pályázaton már elismerést
aratott egyik munkájával vesz
részt.

Őszinte szívvel gratulálunk
Bella Rózsnak és további sike-
reket kívánunk.

* * * * *

OLVASÓINK FIGYELMÉBE

Novemberi számunkban olvasó-
inkhoz fordultunk, a lap támogatá-
sa ügyében, és mellékelünk egy
cekket is. Aki úgy látja, hogy
újságunkat támogatni tudja, és
eddig még nem adta fel csekkét,
kérjük még ebben a hónapban
tegye meg, mert számlaszámunk
megváltozott, így jövő év janu-
árjától az a csekk már nem hasz-
nálható!

Megragadjuk az alkalmat, hogy
ezúton is köszönetet mondjunk
mindazoknak, akik eddig adomá-
nyaikkal támogattak bennünket.

* * * * *

SPORT

Féldíőhöz érkezett a labdarú-
gó megyei bajnokság. Az általá-
nos kép kielégítő, sőt jónak is
mondható. Azt is reálisan megál-
lapíthatjuk, hogy könnyen az élen állhatnánk.

Az utolsó öt forduló eredményei:

Okt. 22. Nagyszénás - Barátság	1:2
28. Barátság - Jamina	1:4
Nov. 4. Doboz - Barátság	1:1
11. Barátság - Mezőkovácsháza	4:0
19. Kamut - Barátság	1:1

Be kell vallanunk, hogy a hiányzó három
pontot könnyen elcsíphettük volna. Fiúk, jobban kell figyelni! A
Jamina elleni kisiklástól eltekintve fölöslegesen kinyíltunk az
egy gólos vezetés után! A legutóbbi mérkőzést a „csapnivalóan”
ellenünk vezető bíró rovására írhatjuk. Csaknem a legkevesebb
gólt kaptuk, viszont a lőtt gólokban öt csapat is előtünk van.
Tehát a góllövés a gyengénk!

Mindent összevetve nincs szégyenkezésre ok.

Az őszi szezon az eredmények tükrében:

1. Békéscsaba Jamina	15...10...2...3...28-9...32
2. Battonya	15...10...1...4...35-21...31
3. Endrődi Barátság	15...8...5...2...28-13...29
4. Szeghalom	15...9...2...4...32-29...29
5. Csabacsüd	15...8...4...3...34-19...28
6. Békés	15...8...1...6...28-20...25
7. Medgyesegyháza	15...7...4...4...20-14...25
8. Mezőhegyes	15...6...3...6...21-15...21
9. Békéscsaba MÁV	15...6...2...7...21-21...20
10. Gyoma FC	15...5...4...6...23-18...19
11. Elek	15...5...2...7...15-18...17
12. Kamut	15...4...5...6...12-21...17
13. Doboz	15...3...3...9...22-39...12
14. Nagyszénás	15...2...5...8...20-29...11
15. Mezőkovácsháza	15...3...1...11...13-39...10
16. Orosháza	15...2...2...11...15-44...8

Elismerés illeti a játékosokat és az egyesület sikeres vezetőit.
Az bizonyos, hogy jól szórakoztunk, joggal vagyunk büszkék a
nagy elődre az első Endrődi Barátságra, hozzá méltó a mai csa-
pat. Nagy várakozással tekintünk a tavaszi szezon elé.

MÁRTON GÁBOR

Katólikus krónika

A Református Egyház rovata

decemberi ünnepeink:

december 3.	advent 1. vasárnapja
december 6.	Szent Miklós püspök
december 8.	Szeplőtelen Fogantatás
december 25.	Karácsony
december 26.	Karácsony, Szent István első vértanú
december 27.	Szent János apostol
december 31.	A Szent Család ünnepe

December 4-én, hétfőn kezdődnek a roráték, azaz a hajnali misék, reggel 6 órakor.

December 24-e advent 4. vasárnapja, de ez már szenteste is, ezért vasárnap nem lesz esti mise, hanem éjfélkor Urunk születésének ünnepi miséje, a hagyományos éjféli mise. A mise előtt a hittanos gyerekek pásztorjátékot adnak elő.

December 31-e az év utolsó napja, az idén egybeesik a Szent Család vasárnapjával. Este 5 órakor hálaadás.

A júniusban megtartott Egyházmegyei Zsinat rendelkezései advent 1. vasárnapjával lépnek életbe.

Ebből most egyet emelek ki, és idézem:

"16. § Az Egyházi Törvénykönyv előírása szerint, illetve a Rómától kapott engedélyek értelmében egyházmegyénkben a lelképásztorok szükség esetén hétköznap legfeljebb kettő (ide tartoznak az ún. tanácsolt ünnepek is), vasárnap és kötelező ünnepeken pedig legfeljebb három szentmisét végezhetnek (vö. 905. kánon). Több szentmisét semmiféle indokkal vagy magyarázattal nem szabad tartani, szükség esetén alkalmas világi végezzen ige-istentiszteletet, és áldoztasson (vö. 1248. kánon). Minden templomban csak annyi szentmise legyen, amennyire valóban összejönnek a hívek. A hívek kis részének kényelme miatt ne legyen esti, vagy délelőtti második szentmise."

Az endrői egyházközségi képviselőtestület a november 24-iki gyűlésen ezt a kérdést megtárgyalta, és a plébánossal ezt az új miserendet alakította ki 1996. január elsejétől:

Vasárnapokon: reggel 8-kor, és este* (tehát nincs nagymise délelőtt 10-kor!!)

Ünneppapokon: (újév, húsvét, pünkösd, úrnap, augusztus 20, templombúcsú és karácsony) reggel 8-kor, és délelőtt 10-kor (tehát a nagy ünnepeken nincs esti mise)

Kiszállásos misék változatlan rendben: hónap 1. vasárnapján Öregszőlő Szent Imre, 3. vasárnap Öregszőlő Kápolnás Iskola, 4. vasárnap Nagylapos. Bővült a 2. vasárnap, fél 12-kor a Katolikus Iskola kápolnájában miséznek az endrői plébános. A három nyári hónapban: június, július, augusztus - nincsenek tanyai misék.

* az esti misék időpontja követi a napok hosszabbodását: téli hónapokban (októbertől márciusig) este 5, tavasszal és ősszel (április, szeptember) este 6, nyáron (májustól augusztus végéig) pedig este 7 óra.

A közeledő ünnepek alkalmából megköszönöm mindazok jószágát, és szeretetét, akik ez évben is segítettek az egyházközséget imáikkal, anyagi áldozataikkal, munkájukkal.

Köszönöm mindazok közreműködését, akik az Új Katolikus Iskola létrejöttéért munkálkodtak.

A plébániahivatal, az iskola dolgozóinak és tanulóinak nevében kívánok kegyelemteljes, örömteli ünnepeket a **VÁROSUNK** minden kedves Olvasójának.

Iványi László
plébános

HALLJÁTOK MEG A KARÁCSONYI ÖRÖMHÍRT!

Karácsony a szeretet ünnepe. A legtöbb családban az egyik legszebb ünnep. Bár egyre több helyen szinte közösen vásárolják meg az ajándékokat, s elmarad a meglepetés varázsa csakúgy, mint a szentestéken való együttes ünnepről való megemlékezés is. De még így is nagyobb készülődés előzi meg ezt az ünnepet, mint a többi. Szeretnénk örömet szerezni azoknak, akik sokat jelentenek nekünk, fontosak számunkra. Ez a szándék s az örömszerzés - bármilyen formában is - csak akkor lehet sikeres, ha ott van benne, mögötte az igazi szeretet. Ha nem csak megszokásból, vagy kényszerű kötelességből történik minden.

A szeretet azonban nem akarunktól függ első rendben. Hiszen, ha egy szívből elfogy, hiányzik, azt csak akkor lehet pótolni, ha azt a forráshoz visszük. Ha rátalálunk arra a szeretetforrásra, amely kifogyhatatlan. Ha abból merítünk és kapunk, akkor tudjuk tovább adni azt. Ezért kell és érdemes karácsonykor is a forrást keresni. Isten a szeretet forrása! Jézus Krisztusnál elérhető mindenki számára! Őbenne árad ki Isten szeretete e világra.

Elanyagiasodott, a minél nagyobb hasznot és teljesítményeket hajszoló és értékelő világunkban és országunkban az igazi örömet a betlehemi mezőkön elhangzott hír meghallásával és befogadásával lehet ma is elérni és megkapni. Ezt hirdette az angyal: "hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz: mert megszületett néktek ma a Megváltó, ki az Úr Krisztus..." E hír valóságáról való megbizonyosodás az egyszerű, szegény pásztorok is és a dúsgazdag keleti bölcsek, királyok is "dicsőítvén és dicsérvén az Istent" "nagy örömmel örvendeztek".

Karácsony ünnepének öröme elsősorban attól függ, hogy betöltheti-e otthonodat Isten szeretete Jézusban. Attól függ, hogy találkozol-e Vele, mint Megváltóddal? S így lesz-e életed erőssége és bizodalma? Gábiel így jelenti Józsefnek Jézus születését: "annak nevét Immánuelnek nevezik, ami azt jelenti: Velünk az Isten!"

Az istentől elszakadt és elfordult ember minden nyomorúsága és félelme ebből a magára maradásból fakad. Útja és jövője egyre kilátástalanabb.

Karácsonykor Isten segítő és szabadító szeretetét mutatja meg és adta Jézus Krisztusban. Közel jött hozzánk! S ezért visszakerülhetünk oltalma alá! Ő ígéri és hirdeti: Immánuel!

Halljátok meg a karácsonyi örömhírt s nyíljon meg Őelőtte minél több szív! Így lehet lélekben nagyon gazdag Karácsonya családotoknak.

SÍPOS TAS TÖHÖTÖM

Fülöp Imre önképző, tanult parasztgazda volt, Endrődön született 1886-ban. Tisztelettel emlékezhetünk 1996-ban születésének századik évfordulójára. Magánúton elvégezte a négy polgári, és a szegedi „Felsőipariskolában” gőzlokomobil-, cséplőgép- és traktorvezetői tanfolyamot végzett. 1920 óta 46 kh-as tanyás birtokán gazdálkodott. Emellett bércsépléssel is foglalkozott. A helybéli HANGYA szövetkezet felügyelőbizottságának elnöke, a Polgári olvasókör jegyzője, állandó cikkírója a GYOMAI ÚJSÁG-nak. Népies meséket és kifejezéseket, babonás szokásokat gyűjtött (ez utóbbi nyomtatásban is megjelent). Népies pásztorjátékokról egy tanulmányt küldött be a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának. A katonaságnál, majd a háború folyamán megtanult németül. Irathagyatékában látható egy német nyelvű dolgozata a hadtáp hatékonyabb működtetéséről, közgazdasági és műszaki gondolatokkal. Politikai tárgyú irathagyatéka is egy széles látókörű, érzékeny lelkű, jó megfigyelő-képességű, értékelő „nyughatatlan, cselekvő ember”-ről

**A nyughatatlan,
cselekvő ember**
Emlékező sorok Fülöp Imre
endrődi gazdáról

tanúskodik. 1934-ben írta a következőket; „Elfajult politika. Ugyan minek is lehetne nevezni azt a személyes gyűlölködéssé alakult érdek- és véleménykülönbséget, amely most úrrá lett az embereken? Közülük némelyek hanggal jól győzik tehát rendületlenül letömi, legázolni akarnak mindenkit és mindent aki az ő céljaiknak útjában áll. Az ilyen szakavatott politikusok azután sokszor hajlandók arra, hogy a közérdeket összekeverik a magánérdekkel és csak addig és akkor hajlandók azt támogatni vagy elismerni, amíg az ő saját érdekeiket is szolgálja.” Akár ma is írhatta volna e sorokat néhai Fülöp Imre. A korabeli mezőgazdaság és terményértékesítés gondjai élénken foglalkoztatták mint gazdálkodót s mint mezőgazdasági vállalkozót is. Gondolatait részletesen kifejtette és egy pályázatra benyújtotta.

Fülöp Imre szeretett írni és sokat olvasni, s mint literátus ember verseket is írogatott. Hazaszeretete, római katolikus hitvallása ihlette, hatotta át verseit. A következőkben e versek közül adunk közre néhányat, tisztelegve Fülöp Imre emléke előtt.

Magyarok Nagyasszonya

Magyarok Nagyasszonya
Boldogságos Szűzanya
Nézz e honra melyet Néked
Szent királyunk átada.

Mint megtépett százados tölgy
Porba sújtva úgy van Ő
Ki keresztény s szívből magyar
Hozzád esdekelve jó.

Szeretettel kérve kérnek
Ne vessd meg hű népedet
Mely úgy tisztel és úgy szeret
Mint ősei Tégedet.

Hogy ha talán vétkezett is
Egyszer másszor a magyar
Te vagy a mi édesanyánk
Ki mindig csak jót akar.

S aki benne bizva bizik
Soha meg nem szégyenül
Te vagy a mi hív szószólónk
Isten előtt egyedül

Kondorostanya, 1921. Fülöp Imre

Ifjú Magyarország első szent királya...

Ifjú Magyarország első szent királya...
Tekints most elhagyott szenvedő hazádra
Nézzed mivé lett a hajdan büszke magyar
Ki megalázkodni nem tud, nem is akar.

Avagy megnyughatik tán a magyar abba?
Míg a kaszát s kardot elbírija a karja?
Hogy rossz szomszédok az ezeréves Hazát
Mint elnyűtt ruhát úgy széjjel darabolják?

Hogy azok, ki velünk egy kenyeret ettek
Kenyeres pajtásból ellenségek lettek?
Akiket, mint mi jó testvért úgy tartottunk
Most gyűlölettel állottak bosszút rajtunk?

De Te mikor ezt a népet tanítottad
A bosszúállásra sohasem biztattad
Nem is bosszúból csak jogunk védve mondjuk
Amit elvettetek azt még visszavonjuk!

Ifjú Magyarország első szent királya
Tekints megalázott szomorú hazádra
Ne hagyd el segítsd meg ezt a szegény népet
Mint jó Atyánk nyerj az Égből segítséget.

Kondorostanya, 1921. Fülöp Imre

Közreadja: Cs. Szabó István

Kedves Olvasóink!

Egy évvel ez előtt a kéréssel fordultunk Önökhöz, hogy támogassák lapunk ingyenes megjelenését. Hála, és köszönet azért a sok anyagi segítségért, mely lehetővé tette, hogy lapunk megjelenhessen, noha a nyomdai költségek, a papír ára, a postaköltségek emelkedtek.

Egy év elteltével most újra, ismételten az Önök segítőkészségére kell támaszkodnunk. Az egy éves évfordulónk alkalmából több olyan biztató levelet kaptunk, mely azt sugallja nekünk, hogy nem volt hiába való a kezdeményezésünk, és folytassuk tovább, amit elkezdünk.

Önök, kedves Olvasóink, az elmúlt év során megismerhették és talán meg is szerették ujságunkat, amit az is bizonyít, hogy a megjelenés után órák alatt elfogy a lap. Igaz csak ezer példányt tudunk finanszírozni; ami bizony nagyon kevés példányszám. Ezt is az Önök segítsége tette lehetővé.

Ha valóban megszerette lapunkat, kérjük ki-ki anyagi erejéhez mérten támogasson bennünket. E kérésünkhöz csatoltunk egy csekket is, amelyen eljuttathatják adományaikat. Természetesen személyesen is állunk mindenkor rendelkezésükre szerkesztőségünkben: Damjanich utca 15-ben. (Apponyi út sarok)

Aki legalább 600.-Ft.-t küld annak továbbra is egész évben címére megküldjük "Városunkat". Kérésünk, hogy a csekkekre jól olvashatóan írják a feladót, hogy a postázás könnyebb legyen.

Bízunk az Önök megértő, segítőkész támogatásában, amelyet előre is köszönünk.

VÁROSUNK SZERKESZTŐSÉGE

Az önkormányzati munkáról

A jó minőségű ivóvízről

A Képviselő-testület október végi ülésének legfőbb napirendi pontja a város egészséges ivóvízzel való ellátása volt. A tárgybán érintett meghívottak, a KÖVIZIG, az ÁNTSZ, a Megyei Közgyűlés és a VÍZMŰ Rt. képviselője egyetértettek abban, hogy fontos a jó minőségű ivóvíz, de a „közös megoldás” hangoztatásán túl semmi biztatót nem mondtak a megoldásra vonatkozólag.

Nem egyértelműek a vélemények a Maros hordalékkúpjának vizszolgáltató képességét illetően. Kocsisné Nagy Edit a KÖVIZIG képviselője elmondta, hogy nincs szabad vízkészlet, és a vízbázis környéki településeket nem lehet ellehetetleníteni.

A rendőrség munkájáról

Szűcs József alezredes őrsparancsnok beszámolóját a rendőrségi munkáról, együttműködését biztosítva fogadta a testület. Az őrsparancsnok köszönetet mondott azoknak a vállalkozóknak, akik anyagilag támogatták a rendőrség munkáját. Balázs Imre képviselő indítványozta, hogy az emlékeztetőben mondjon köszönetet az Önkormányzat a rendőrségnek.

Az indítványt a képviselők egyhangúlag támogatták.

A KÖRÖS TERMÁL HOTEL Részvénytársaság megalakulásáról

Nagy érdeklődéssel hallgatták a képviselők Dr. Gellai Imre tájékoztatóját a részvénytársaság megalakulásáról, az előzményekről s a tervekről, elképzelésekről. Hasznos volt ez az ismeret, hiszen a kevés információ birtokában lévő kérdezők megbizonyosodhattak, hogy a minden szemponttal számító terv elvezethet a sikerhez. R. Nagy János az Ipari Iskola igazgatója már a tervezett szálloda személyzetének képzéséről is tárgyalt a szünet-

ben Gellai úrral. Elképzelhető az is, hogy a Mezőgazdasági Szakiskola gazdaasszony képzéséhez is segítséget nyújt a neves idegenforgalmi szakember. Az Rt. igazgatósága többféle támogatást kért az önkormányzattól. Erről majd a szakcsoportokban lefolytatott vita után hoz döntést a testület.

A kulturális koncepcióról 2000-ig

Elfogadta a testület a kulturális koncepciót, mely 2000-ig határozza meg a város köztereinek szépítését, (novemberi számunk 8-9. oldalán található részletesebben), azonkívül bizonyos átszervezéseket is tartalmaz. A teljesség igénye nélkül néhány gondolat a tervekről:

- A Déryné Művelődési Ház a jövőben a Tájházzal és a Városi Könyvtárral alkotna egységet, s ha a képviselők támogatják, újra a régi néven: „Népház”. -

- 1996. okt. 23-ra a Katolikus Iskola közelében elkészül egy emlékmű, melynél méltó módon lehetne megünnepelni hazánk szomorú, de egyben felemelő forradalmát, és az állami ünnepeket.

- 1997-re elkészülne a Rózsahegyi Kálmán színművész - Endrőd község szülőtte -, 2000-re pedig Kner Izidor nyomdaalapító mellszobra.

Egyéb intézkedésekről

A testület a továbbiakban elkészítette a Piaciroda működését. Határozat született a volt Béke Tsz földterületeinek elvételéről.

Készíztető kezességet vállalt az Önkormányzat 9,5 millió Ft erejéig a Református Egyház részére. Mint ismeretes, az Önkormányzat megállapodást kötött a Református Egyházzal, hogy 10 millió forintot fizet az egyház részére az egyházi ingatlanok tulajdonjogának rendezésére abban az esetben, ha azt állami költségvetésből időben nem kapja meg. 500.000 Ft-ot már kifizetett az Önkormányzat a Református Egyház részére.

VÁRFI ANDRÁS

Bella Rózsa: Komor táj (1993)

Ismét bezártak egy egészségügyi intézményt

Úgy hozta szerencsém, hogy részt vehettem Debrecenben azon a Kelet-magyarországi regionális gazdaságpolitikai konferencián, melyről Császárné Gyuricza Éva tájékoztatta kedves olvasóinkat lapunk múlt havi számában, a rá jellemző tömör, lényegre törő, frappáns stílusban.

Személyes indítékból, mégis, engedjék meg, hogy én is idézzek pár mondatot az egyik neves közgazdász-politológus előadásából.: „Spórolásból nem lehet meggazdagodni, nem keveset kell költeni, hanem sokat kell keresni! A külföldi hitelek mérlegén úgy lehet javítani, ha növeljük az exportot, csökkentjük az importot. Ezért a Bokros-csomag ún. nadrágszíjszorító intézkedései ellehetetlenítik az oktatást és az egészségügyet, a két legkevésbé importigényes ágazatunkat, talán jóvátehetetlenül tönkrezúzzák”.

Saját bőrömön kellett ezt megtapasztalnom, személyes negatív élményként átélnem! Október hó végén hivatalosan is gyógybarlanggá nyilvánították Abaligeten azt a cseppkőbarlangot, ahol több, mint másfél évtizede nagyon jó eredményekkel gyógyítanak asztmás, bronchitiszes és egyéb légzőszervi megbetege-

désben szenvedőket. Ugyanakkor végleg bezárták a hozzá kapcsolódó egészségügyi intézményt. A két tény abszurditása önmagáért beszél. A „Szani” (mi, régi, visszajáró betegek csak így becéztük) hivatalosan nem volt szanatórium, a Pécsi Tüdőgyógyintézet kihegyezett kis 24 ágyas részlegeként működött. Így maradhatott ingyenes július elseje után is. Négy teljes hónapig! Azután bezárták. Végleg. 10 éve járok - jártam - oda, évente legalább egyszer. A négyhetes kúra, melynek során napi 3 órát tartózkodtunk a 96 %-os páratartalmú, télen-nyáron +12° C fokos barlangban, szinte csodát tett. Sokan a gyógykezelés után egy évig tünet- és panaszmentesek voltak. Van városunknak még tölem is régebbi „visszajárója”, Fekete Antal, a Kner Imre gimnázium előző, már nyugdíjba vonult igazgatója. De lehet, hogy mások is. Dr. Bánki Gyula főorvos úr lelkiismeretes gondoskodása következtében többen jutottunk oda, mi gyomaendrői asztmások. Azt hiszem, Ő „fedezte fel” nekünk Abaligetet.

Ám túl a nyilvánvaló és bizonyított gyógyhatáson, volt itt még valami. Derű, béke, csend, nyuga-

lom. Sok barátot szereztem ott az évek alatt, betegek, nővérek, de orvosok között is. Soha nem fogom őket elfelejteni.

Advent van. A legszebb ünnep várása békességgel, szeretettel tölti el a szíveket szerte a világban. Amikor advent első vasárnapján az első gyertyát meggyújtom, előtte mindig megvizsgálom a lelkem, nincs-e benne olyan indulat, ami nem méltó az ünnepvárásra? S ha van, ha indulatok fűtenek, - és kit nem, hisz gyarlók vagyunk - akarattal békés, szép emlékeket idézek fel magamban, míg el nem jön a nyugalom. Mindig eszembe jut ilyenkor Abaliget. Egyszer, egyetlenegyszer voltam ott késő ősszel, novemberben. Akkor azon a késő őszen már dúlt szomszédságunkban a háború. A szomszéd szobában idős vajdasági magyar házaspár volt elhelyezve. Velük együtt ettem meg azt az ebédet, advent első vasárnapján, amelyen elégettük az ő adventi koszorújukon az első gyertyát. Nem tudták áll-e még a házuk, élnek-e még gyerekeik, unokáik, de szeretettel fogták egymás kezét, s látszott szemükben, hogy szívükben áhítat van.

MARSI JÁNOSNÉ

endrői képek a század elejéről

Karácsony, az a család és a szeretet ünnepe. Persze, nem mindenkinek, és nem mindenkor. Az alábbi visszaemlékezések közlésével nem ünneprontóak akarunk lenni, csupán arra hívjuk fel a figyelmet, hogy ajándéknál, pompánál, mindennél fontosabb: ha együtt tud lenni a család, ha nem hiányzik senki a családból sem időlegesen, sem véglegesen.

Első visszaemlékező:

„Nem szeretem, mikor ünnep van, nem szeretem. A hétköznap, az még csak-csak elmegy a mindennapi tennivalókkal, elfárad az ember, lefekszik. De ünnepkor, akkor jobban érzi a magányt, aki egyedül él. És legjobban karácsonykor magányos az ember. A húsvét, az is ünnep, de akkor jobban elmegyünk mindenfelé, hozzám is gyűnnek. De karácsonykor, akkor csak haza, haza, haza, mindenki csak hazamegy a családjáho. És nekünk hiányzik... hiányzik a férjem, hiányzik édesanyám, hiányzik édesapám. Csonka család vagyunk... Mikor még teljes volt a család, mikor mindnyájan megvótunk, azok vótak az igazi ünnepek. Mennyire örültünk... Karácsonyfánk is mindig vót, ha borókaágbú is, de vót, és együtt vótunk. Most meg hlába van szép, kerek töves fa, valahogy nem olyan. Megkísztünk előre mindent, hogy ne kelljen ünnepkor csinálni semmit, és akkor leül az ember és vár... és nem jön... üres a helye. Borzasztó, mikor az ember maga marad, csak küszködik az ünneppel.”

A második visszaemlékező:

„Odavót a párom katonának harminckilencbe, nem is tudtam nulla. Elment, akkor mingyá megszületett Lalikám, oszt mán az iskolába adtam, mire hazagyütt gyalog Németországba. Úgyhogy ott vótam Csejten harminckilencbe, a más tanyáján, felesbe dógoztam nekik, gondoztam a jószágjukot, közbe neveltem a kisfiát, oszt nem vót karácsonyfa, szó se lehetett nulla. Örültem, hogy élünk, nemhogy karácsonyfa lett volna. Oszt amikor az apja hazagyütt, kezdtük vóna újbú az életet. Ahogy gyarapodtunk vóna egy kicsit, akkor meg elvitték a lovunkot, a kocinkot, jaj, Istenem, azon módon, ahogy vót szedve a krumpli, zsákkal együtt vitték. Beszolgáltatni a tejet - úgy vitték, hogy nem jutott még a kisgyerekek se - hun lett vóna akkor nekünk pízunk karácsonyra? Semmi! Olyan vót a karácsony is, mint a másik nap. Elvégeztem a dógom, oszt lefeküdtem, mer örültem, hogy pihenhetek. Nekem ilyen karácsonyok vótak az én fiatalasszonyéletembe.

Az vót a szép karácsony, mikor mán együtt vótunk. Mer ugye megvót a párom, megvót a két gyerek is, abba vót az örömem. Én akkor vótam a legboldogabb, mikor a két fiam együtt ment szórakozni, oszt kikísértem őket az utcaajtóig. Az vót a legboldogabb napom. Néztam utánuk, oszt mondtam az apjuknak: - Olyan aranyosak, apus, ezek a gyerekek...

Most, öregségemre, megint én maradtam hátra. Hogy hányszor mondtam a drága páromnak: - De borzasztó lesz

annak, amékünk hátramarad közülünk - oszt pont én maradtam hátra... Sirattam az uramot fiatalasszony koromba, mer odavót a háborúba. Sirattam, oszt vissza is sirattam, mer visszagyütt a háborúbú. De mosmán hlába siratom, mer nem gyün vissza többet. Most milyen karácsonyom lesz - semmilyen. Majd ülök magam. Mer ha leme gyek a kiskonyhába, ott is a négy fal fogad, ha feljövök a nagyszobába, ott is a négy fal fogad... magamra maradtam.”

Harmadik visszaemlékező:

„Negyvennégybe onnan kezdődött nekem a karácsony, hogy bevitték az uramot munkaszolgálatra, én meg itt maradtam anyámmal úgy, hogy mán akkor kétszer szél érte. Akkor begyűttek az oroszok, azok a kozákok. Énnám is elszállásoltak vagy harminc embert, meg ugyanannyi lovat. Errű jobb nem beszélni... Majd oszt elment a front, de mindenki nagyon félt, nem mertek ki se mozdulni az emberek a házbú. Anyám meg mindég rosszabbú lett, mindég gyengébb lett. Karácsony estére meg is halt, vége vót szegínynek. Magamra maradtam. Pízem nem vót semmi. Akkor elmentem Kiszely Simonho koporsóér. Mondom neki: - Nincs pízem, - Mikor tudod meghozni? - Három hét múlva. Ezt csak úgy mondtam, hogy mondjak valamit. Akkor oszt a koporsót a nagy tragacsra ráraktuk, hazatoltam, gyütt velem Simon, otthon beletettük anyámat a koporsóba. Magamra maradtam. Nem mert gyünni vigasztalni senki, háborús világ vót nagyon. Éjszaka oszt egyszerűen csak rámentek az ablakot a kozákok, de borzasztó verték az ablakot. No jó van, beengedtem őket, lesz, ami lesz. Akkor már minden mindegy vót nekem. Begyűttek a kozákok, megálltak az ajtóba, meglátták anyámat kiterítve, azok úgy elmentek... Becsuktam utánuk az ajtót.

Másnap temettem anyámat. Borzasztó frontos világ vót, nem gyütt ló, nem gyütt gyászokcsi se, nem merte senki a lovat elővenni. A pap azért csak kigyütt, meg a temetőcsész. A házná elbúcsúztatta anyámat a pap, Tona meg kltolta a temetőbe, a sírba is Tona meg én engedték le anyámat. Besettedett. No eltemettük, hazamentem. Hideg vót, be vót fagyva az ablak, a kozákok elvitték a fűtőt is, nem fűthettem. Elgondolkodtam, hogy ha a három hét letelik, elmegyek Kiszely Simonho, oszt megmondom, hogy nem tudok fűzetni, adjon bíróságra, oszt maj' leülöm. De nem úgy lett osztán, mer másnap úgy tíz óra fele hazaért a férjem - októberbe megszökött a katonaságtú, azután Érdén egy fuharosokná dógozott, ahol munkabért kapott. Oszt hozott annyi kis píz, hogy kifűztük a temetést. Megnégy kiment az uram Kondoros alá, letörték a kukoricát - az kint maradt a földön, mikor elvitték őket -, letörték, hazahozták, oszt csutkaszárral befűtöttem. Az úgy melegített, annak olyan jó melege vót...

Elmúlt a karácsony, észre se vettük, hogy karácsony van. Tudtuk, hogy van, de ezek mellett a bajok mellett nem lehetett vele foglalkozni. Ez a karácsony, ez ilyen vót negyvennégybe...”

Homokné Német Eszter

Karácsonykor

- magányosan

Tródmalmi oldal

A betlehemesek

Ha megnyílik az emlékek tárháza

Isten akaratából, Isten dicsőségére születünk e világba, és amint megnyílik az értelmünk, megnyílik a sokat emlegetett szürkeállomány rejtekében egy hatalmas tárház is. Az emlékek tárháza.

Mintha egy ott rejtőzködő picike kameraman szalagra rögzítené minden dolgainkat. Ha emlékezni akarunk, megnyomjuk az érzékelő gombot, és máris leperog szemünk előtt az addig megélt csodák egész sorozata. S a legnagyobb csoda az, hogy ami rossz volt, vagy fájdalmas, az megengyhül, elhalványul az idők múlásával. De örömeink, amíg csak emlékezni tudunk, fénylőn világítanak.

Ilyenek a karácsonyok is.

Tudom, mindenkinek vannak erről az ünnepről boldog emlékei. Hiszen a gyertyalángos fenyőkön, még ha itt-ott aprócskák és szegényesek voltak is, kivirágzott a szeretet. E meghitt, szép ünnepen nagyobb öröm volt adni, mint kapni. Amikor megjött a "menyből az angyal", és az ajándékok sora gazdára találtak, akkor minden esztendőben megérkeztek a betlehemesek is.

Megzörgették az ablakot, és szállást kértek, a kicsi Jézuskának. Hogyne adtunk volna, amikor olyan nagyon vártuk! Feledhetetlen élmény volt az a misztériumjáték, amivel évről-évre megörvendeztettek minket.

Elől járt az öreg pásztor hosszú szőrű subában, fején kifordított báránypőr kucsma. Utánuk a bojtárok, angyalok következtek. Ketten közülük hordozták a tomyos, kicsi templomot formázó istállócskát, benne a Szent Családdal. A parányi jászolban ott feküdt az édes Jézuska, körülötte sárból gyúrt állatok ácsorogtak, és a megrebbenő gyertyafényben mintha élt volna a kedves betlehemi világ.

Az öreg pásztor a botjára támaszkodva elszundikált közben, de nem sokáig, mert az egyik bojtár oldalba bökte és rákiáltott:

"Kelj föl Öreg, kelj föl, mert hirdet az angyal! Men-

Fényes ünnepet ülni jöttünk

Fényes ünnepet ülni jöttünk,
Jézusunk itt van már közöttünk.
Nem várta bölcső, pelyhes pólya,
Mégis a világ megváltója!
Porszemnyi létünk áldott óra,
Lelkünk üdvének megmentője.
Menjünk mind hozzá karácsony
éjjel!

Hitünk csillaga bizton vezérel.

Iványi Mária

Itt van a szép karácsony

Itt van a szép, vig karácsony,

Élünk dión, friss kalácson:
mennyi finom csemege!
Kicsi szíved remeg-e?

Karácsonyfa minden ága
csillog-villog: csupa drága,
szép mennyei üzenet:
Kis Jézuska született.

Jó gyermekek mind örülnek,
kályha mellett körben ülnek,
aranyese, áhítat
minden szívet átítat.

Pásztorjátársók be-bejönnek
és kántálva ráköszönnek
a családra. Fura nép,
de énekük csudaszép.

Tiszta öröm tüze átég
a szemeken a harangjáték
szél, éjféli üzenet:
Kis Jézuska született!

DSIDA JENŐ

jünk hát szaporán, ne mulassunk soká! Mert úgy török rád,
mint varga a bőre, aztán váglak főbe."

Az öreg pásztor fölnezelt, és énekelve mindannyian
körbejárták a betlehemet.

"Elindulának, és el is jutának,
Szűz Máriának jónapot mondanak."

Hosszú, hosszú strófák következtek még, amire bizony,
már alig-alig emlékszem, talán egy-két sorra:

Itten kinyílt egy szép rózsavirág,
Királyi mennyből méltóság."

Nagyanyám unszolására körbetérdepáltuk mi gyerekek
a templomocskát, és úgy megtelt a szívünk örömmel, hogy
szemünkből kigördültek a fénylő könnyecsek. Mert a
pislogó fények között a kicsi Jézuska mintha integetve,
hívogatón tárta volna felénk ölelő két karját. És mi szipog-
va énekeltek:

"És mosolygón fölfogod,
Könnymet, amit hozok,
ajándéku jászolodnak
Trónusához én."

Szerettük volna, ha Jézuska ránk mosolyog, de a fény-
ben fürdő kicsi arc szomorúnak látszott.

Talán megérezte, hogy jönnek majd keserves eszten-
dők, amikor megkopnak a karácsonyi fények, amikor az
ünnepe, már nem Jézus öröme, hanem csak a kiadások
özönét jelenti. Amikor már alig lesz gyermek, aki tédet hajt
a kicsi jászol előtt, és könnyes szemmel köszönti az Isten-
gyermeket, kit irgalma közénk lehozott.

Ha a háromkirályokkal ma útnak erednénk, hogy aján-
dékot vigyünk a megszületettnek, ugyan mit vihetnénk?

Elvinnék hozzá a bizva-bízó reményt, hogy karácsony
gyertyái áldott tűzükkel átmelegítsék a megdermedt szíve-
ket, hogy a bántságok imává szelődüljenek, a tagadások
töredelmes hitté. Hogy egy szívvel, egy lélekkel küldjük
ígéretünket a magasság felé:

"Ó ha Téged sértenek, én szívembe rejtelek,
S menedéket adok néked mindhalálomig."

IVÁNYI MÁRIA

Karácsonyi Ének

Énekelni kéne karácsonyestére,
ráférne az ének sok híres legényre.
Verset énekelni, ellágyul szájjal.
Jézus kis csöppségnek, s lóbálni lámpással.

Megajándékozni Boldogasszony-anyát
áhitattal, s kérni: mutassa kis fiát.
Mondókat mondani, ott állani elől,
s kérdezősködni mi új megváltónk felől.

S számára, hogy szíves üdvözlést hagyjunk...
Egyszerű, nagy csizmás falusiak vagyunk.
Üdvözlést annak, aki megöletett,
azonnal drága, mihelyst megszületett.

Jézus kis urunknak lábainál megholt
szabadítónk, ki a szabadság lelke volt.
...Énekelni kéne karácsonyestére,
ráférne az ének sok híres legényre.

SINKA ISTVÁN

Vers- és prózamondó verseny a Katona József Művelődési Házban

November 11-én sikeres vers és prózamondó versenyt rendezett a Katona József Művelődési Ház nyugdíjasok részére, amelyen nemcsak a városi I. és II. számú nyugdíjas klubok, hanem békési, mezőtúri, mezőberényi, tószegi és szolnoki nyugdíjasok is részt vettek, mégpedig nem kevés sikerrel.

Bizony, ők már sok mindent megértek, bölcssek és tapasztaltak, de játékos, versenyző kedvüket még most sem veszítették el. Csak magyar szerzők műveit hallhattuk. Nagy átéléssel adták elő Petőfi, Móricz, Várnai Zseni, Pál Katalin, Ladányi Mihály műveit, nem egyet közülük könnyezve. Azonban jót mulattunk „Egy asszony, két kis vétkecskéje” c. történeten. Megfogadták Rózsahegyi Kálmán bácsi tanácsát: „Ne szégyelld érzéseidet!”

A versenyben 39 fő vett részt. Díjat, kivétel nélkül, mindenki érdemelt volna. Igaz, voltak akik megakadtak, eltévedtek. Istenem! Ilyen idős koromban én talán még a színpadra sem tudok majd felállni.

Az eredmények:

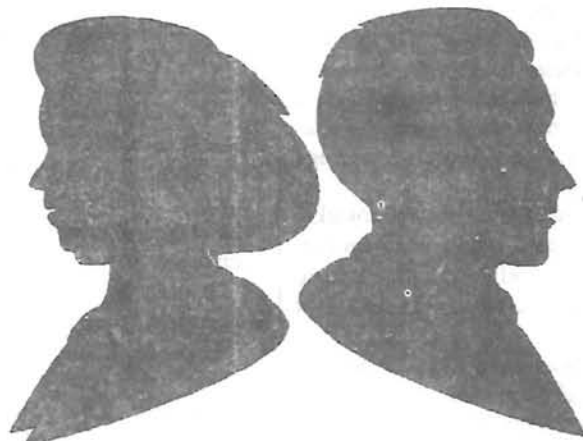
Versmondó kategóriában 26 fő indult, nem kevés fejtörést okozva a zsűrinek. Végül a sorrend a következő lett:

A két első helyezett: Türi István (Békés), Dénes Pál (Szolnok)

A második helyezett: Balogh Imréné (Mezőberény)

Harmadik helyezést ért el: Egeresiné Kasznár Ilona (Békés)

„Példaképek nélkül maradunk, fiúk...”
(Ladányi Mihály: Öregek)

Negyedik helyre került: Grútyán Jánosné (Mezőtúr).

Ötödik lett: Luzsányi Ferencné (Tószeg).

A többi résztvevő oklevelet kapott.

Prózamondó kategóriában a helyezési sorrend a következő lett:

A három első díjazott: Sáfian Györgyné (Szeghalom), Kovács Gáborné (Jászdózsza), Csordás Lászlóné (Vésztő).

Második helyezett: Vince Istvánné (Tószeg).

A többi résztvevő itt is oklevelet kapott.

Sajnos, hogy az előre meghirdetett rendezvényen kevés

helyi érdeklődő volt jelen, közülük is sokan nem nyugdíjas korúak. Bizony, több figyelmet szentelhetnénk az ilyen programokon való részvételre. Talán a hírverés sem volt elég hatásos.

A vers- és prózamondó versenyt támogatták:

Nemzeti Alapítvány (Budapest), Országos Játékalap (Budapest), Gyomai Kner Nyomda Rt.

A rendezvény sikeréért és az ötletért dicséret illeti a Művelődési Központ minden dolgozóját, nem kevésbé a lelkes résztvevőket. További jó egészséget sok örömet és együttlételet kíván e cikk közreadója, és a szerkesztőség kedves mindnyájuknak.

Mi, fiatalok pedig tanuljunk tőlük, mert „példaképek nélkül maradunk fiúk”.

UNGVÖLGYI JÁNOS

UTÓSZÓ...

A helyi nyugdíjas klubok tagjaihoz.

Kedvtelésből, a maguk szórakoztatására, a szabadidő hasznos eltöltésére, a baráti kapcsolatok ápolására jöttek létre a nyugdíjas klubok. Először Endrődön, majd Gyomán több mint 10 évvel ez előtt. Tagjainak száma mára már meghaladja a 300 főt. Batusy bálat rendeznek, szomszédolnak más kluboknál, Endrődön a női tagozat énekkart alapított... sorolhatnám még tovább.

Kedves Tagok!

Javaslatom: szeretnél élni Önök felé! Gondolkoztak-e már azon, hogy a kluboknak nincs „neve”. Engem személy szerint nagyon zavar ez az elnevezés (megkülönböztetés?), hogy I. és II. számú. Válasszanak nevet az endrődiek egy Endrődön született, a gyomaiak Gyomán született neves személyiségről. Pl. Az endrődi, klub lehetne: Rózsahegyi Kálmán Nyugdíjas Klub. A névadást egybe lehetne kötni a művész mellszobrának avatásával és esetleg a 3. sz. Ált. Iskola névadó ünnepségével, amikor is

meghívást kapnának a még élő leszámazottak. A Rózsahegyi tanítványok pedig szép kis műsort adhatnának a nagy művész tiszteletére. Az ünnepségekre 1996-ban kerül majd sor, a művész 100. születésnapján. Gyomán is sok híresség született, lehetne választani közülük névadót.

Javaslatommal kapcsolatban várom észrevételeiket, további javaslatokat a szerkesztőség címére, vagy személyesen hozzám.

UNGVÖLGYI JÁNOS

Aldott karácsonyi ünnepeket
kívánunk:

a Katolikus Általános Iskola tanulói

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 11. sz.)

1914: „...Június 28-án borzalmas hír járta át az egész országot. Ferenc Ferdinánd trónörökösét és nejét... egy szörnyeteg revolvérrel meggyilkolta... Július 26. Szt. Anna napján - hirtelenül részleges mozgósítás rendeltetett, majd augusztus 1-én általános, és így kitört a várható háború Szerbia és Oroszország ellen. Fegyverbe lett behíva (minden) 20-42 (éves). Óriási tömegben hullámzott a nép, ki-ki a maga hadfelszerelési helyéről... A hadba vonult hátrafagyott családjaik felsegítésére megindult a segély-actio, a templomban pedig egy gyűjtő, persely állított...

Alig tört ki háború, az árak mindenütt hallatlan magasra szöktek... A vonatok és a posta nagyon rendetlenül közlekednek, az újságok és a levelek elkésve érkeznek... egyes vidékeken felütötte fejét a háború ikertestvére, a kolera! Váradon, Gyulán, Csabán, Gyomán, sőt Endrődön is több betegség történt...

A sebesültek részére az Országos Vöröskereszt Egylet... ágy- és fehérműt küldött, az iskolás gyerekekkel hósapkákat, kéz- és térdmelegítőket köttettünk, és zsákokban szederlevelet megszáritva teának küldtünk.

A sebesültek javára a Kat. Kör egyik szobáját kórháznak rendezte be és 6-10 beteget látott el, úgyszintén az Ipartestület 8-at, a zsidók pedig 4-et, Ósapay gyógyszerész saját házában 5 sebesültet szállásolt és étellemezt, míg végre községünkben is megalakult szabályszerűen a Vöröskereszt Egylet... a kórház céljaira berendeztetett a Vida-féle szegényház (ma a ligeti iskola kollégiuma a Fő úton), ahol csakhamar 40 sebesült nyert elhelyezést.

November 3, főhatósági rendelet értelmében az egész egyházmegyében ünnepélyes requiem (gyászmise) tartatott a csatákban elesett vitéz katonák lelki üdvéért.

November 16, az egész országban hadi kölcsön jegyzetett, Endrőd is kivette a maga részét.

November 25-én ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tartottunk, hogy 39 endrődi fiú csodálatosképpen megmenekült a sabaczi csatában...

(1914-ben Endrődön) született 651 (gyermek), egybekelt 64 pár, meghalt 366...”

1915: „...egész márciusban óriási hóviharok voltak és a közlekedés sok helyen fennakadt...április hónapban egyre esett (az eső), miáltal a tavasziak vetése lehetetlenné vált...”

Július 3-án Özv. B. Wodianer Albertné sz. Atzél Zsófia kegyűrnő meghalt... nagy fényvel és részvét mellett temették el.

Július 14-én bevonultak a 19 éves fiúk...

Október 19: jegyzetett a harmadik hadikölcsön...

1915. évben született 399 gyermek, tehát múlt évihez képest 313-mal kevesebb. Egybekelt csak 14 pár, meghalt 381, 15-tel több (a tavalyinál).”

1916: „... Újra rendelet adatott ki a hadi kincstár részére lefoglalható harangokra nézve...”

Április 21: meg lett hirdetve a 4. hadi kölcsön jegyzése.

Május 1-én új közép európai órarend lépett életbe az egész országban... a déli harangszó már 11 órakor lett... az intézkedés sok zavart okozott.

Július 15: Vörös és sárga rézből való mindenféle háztartási edény rekviráltott hadi célokra.

Augusztus 28: éjfélkor betörték az oláhok Erdélybe, mindent pusztítva, felkoncolva és felégetve. Petroszény, Brassó, Nagyszében az oláh hordák kezére kerültek... Erdélyből nagy számú menekült vándorolt ki mindenüket otthagya, csak a pusztai életüket mentve, éhesen és rongyosan mintegy 1400-an Endrődre is érkeztek, ahol a hatósági közreműködés mellett egyes házakhoz elszállásoltattak, és a község költségén, később állami segítséggel étellemeztettek. A plébánián Péterffy Árpád kántortartó feleségével és 5 gyermekével kapott szállást és étellemezt.

Hallatlan módon felszokott mindennek az ára a háború s a rossz közlekedés miatt... Péksütemény a háború kitörése óta nincs, ... petróleum zárlat alatt áll, városokban csak hatósági jegy mellett juthat valaki néhány deka kenyérhez, cukorhoz, egyéb élelmiszerekhez.

Október 1: visszaállították az órákat... nem sok köszönet volt benne...

Október 24: Rendeletben meghagyatott, hogy az istentisztelet alatt csak két gyertya égjen, mert olaj egyáltalán sehol sem kapható.

Kibocsátott az 5. hadi kölcsön.

Szigorú rendelet adatott ki az élelmiszerek, búza, árpa, tengeri, zab, szalonna, zsír rekvirálására a hadsereg részére.”

1917: „...A negyedik háborús esztendő! Istenem, mikor lesz vége irtóztató szenvedéseinknek?... mintegy 4000 ember teljesít fegyveres szolgálatot a fronton (Endrődről).

Március 15: Forradalom ütött ki Oroszországban.

Petróleum május 1-től szeptemberig sehol sem lesz kapható!

Augusztus 20: Iványi András és neje Orbán Mária által körösöntői felállított vaskereszt megáldatott, ugyanazon a napon. Timár Mihály-féle vaskereszt is Csejten megáldatott.

Hornokné Németh Eszter

Őszi honvágy

Milyen lehet a Körös partján
az arany Ősz tüze körül
csutkakúpok kunyhói közt
ahol ködöt pipálva ül?

a némán csobbanó vizek
partján, ahol hálókat köt, old
a tarlón a szigorú este
míg lámpát gyújt az őszi hold - -

milyen lehet? - -

Tíz éve már

a borzolódó emlék tartja:
egy tő csak, a Feneketlen,
tükrözi az őszi szelekben
milyen a Körös partja

körül a sárgult jegenyék
a pénzdobáló lányok
míg a szelek járják körül
a vig menyasszony-táncot

pörgetve s kézzől kézzre adva
a nyárfényű világot - -

Istenem, a Körös partja! - -
Vadlúd hegedű hangja
zeng mélyen a tört ablakú
kihűlő kék magasba - -

Ülök az asztal végénél
csillagom mécsé alél
s a ködben árnyak raja kél
s visz át, sodor a réteken
mint szél, vadul és sebesen
haza, hazafelé!

Szilágyi Ferenc
1963. XI. 3.